

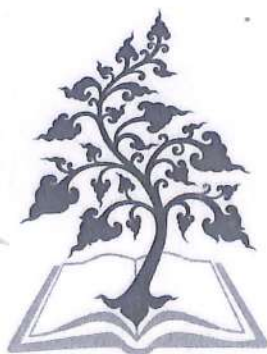
(14) 1.3/1.10 177 177

เอกสาร

งานด้านที่ปรึกษา การประชุม และการอบรม

- การอบรมสัมมนาเรื่อง การควบคุมน้ำเสียในประเทศไทยและการปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสาร ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรไทย

พ.ศ. 2515 - 2516

หอจดหมายเหตุ
และพิพิธภัณฑ์สุขภาพไทย
National Health Archives and Museum

เอกสารส่วนบุคคล ศาสตราจารย์นายแพทย์เสม พริ้งพวงแก้ว

สพ 1

.3/1.10 ภาควิชาและสิ่งพิมพ์ สห วิทยาลัยป้องกัน (ชื่อเรื่อง)

ราชบัณฑิตยสถาน จัดทำ สารานุกรมฉบับภาษาไทย, เรื่อง การป้องกันชน
บริหารศิลปการวิจัย

พ.ศ. 2515 - 2516

จำนวน 149 แผ่น

แฟ้มที่ 6

กล่องที่ 3

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
ในลักษณะวิชา เศรษฐกิจ

เรื่อง

การปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสาร
เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

โดย

นายศรีภูมิ ศุขเนตร

อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข

กระทรวงคมนาคม

นักศึกษาวินิจฉัยป้องกันราชอาณาจักร

รุ่นที่ ๑๕

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๑๕ - ๒๕๑๖

ใบแก้คำผิด

หน้า (๒)	ข้อ ๒.๔	ตัดคำว่า "สาร" ทิ้ง
หน้า (๓)	ข้อ ๖.๑.๑	แก้เป็น "หน้าที่ของทบวงการไปรษณีย์โทรคมนาคม"
บทที่ ๑		
หน้า ๑	บันทึกที่ ๑๓	แก้เป็น "การสื่อสาร...."
หน้า ๓	บันทึกที่ ๕	แก้เป็น "...., writing pictures...."
บทที่ ๒		
หน้า ๑๕	บันทึกที่ ๓	จากข้างล่าง แก้จาก "๓๒๕,๗๐๐ เป็น ๓๖๕,๗๐๐"
หน้า ๑๗	บันทึกที่ ๒	แก้เป็น "....พระราชกฤษฎีกา"
หน้า ๑๘	ข้อ ๒.๒.๒	แก้เป็น "หน้าที่และความสำคัญ"

หน้า ๒๑	ตารางช่องที่ ๓	แก้เป็น	๒๕๑๕	
			จำนวนอัตรา	บรรจุจริง

หน้า ๒๒	ตารางช่องที่ ๔	จำนวนเลข	แก้เป็น ,๕๔๔
	ตารางช่องที่ ๕	จำนวนเลข	บันทึกที่ ๗ แก้เป็น ,๗๔๖
หน้า ๒๓	แก้ไขข้อความในเชิงอรรถ	แก้เป็น	"ประวัติและพัฒนาการ บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด"
หน้า ๒๖	บันทึกที่ ๔	แก้เป็น	"บริษัทวิทยุการบิน"
หน้า ๒๘	บันทึกแรก	แก้เป็น	"เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าของการบินระหว่างประเทศ...."
	บันทึกที่ ๗	แก้เป็น	"ตามข้อผูกพันที่รัฐบาลไทยมีอยู่ต่อองค์การ การบินพลเรือน...."
	ข้อ ๒.๓.๓	แก้เป็น	"....ของบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
แก้ไขข้อความในเชิงอรรถ ๑			
หน้า ๓๐	ตารางช่องที่ ๕	แก้เป็น	"จากหนังสือ....พ.ศ. ๒๕๐๖...."
	บันทึกที่ ๕	แก้เป็น	"เปรียบเทียบ ๒๕๑๔"
หน้า ๓๑	บันทึกที่ ๕	แก้เป็น	"เงินกู้จากกระทรวงการคลัง"
	บันทึกที่ ๑๕	แก้เป็น	"งบประมาณรายได้"
	บันทึกที่ ๑๗	แก้เป็น	"๑) จากการส่งโทรเลข"

หน้า ๑๘๒	บันทึกที่ ๘	แก้ไข	“ผช. ลก. ฝคค.”
หน้า ๑๘๓	บันทึกที่ ๘	แก้ไข	“(with or without....”
	บันทึกที่ ๒๒	แก้ไข	“...., capacitors....”
หน้า ๑๘๘	บันทึกที่ ๒๔	แก้ไข	“ทดแทนกัน....”
หน้า ๑๘๙	ข้อ ๒.๔	แก้ไข	“ประสานงานด้านโทรทัศน์”
หน้า ๑๙๓	บันทึกที่ ๑๖	แก้ไข	“จากผลลัพท์....”
หน้า ๑๙๖	บันทึกแรก	แก้ไข	“....ให้การไปรษณีย์....”
หน้า ๑๙๘	บันทึกที่ ๒๔	แก้ไข	“....รองประธานกรรมการ”
หน้า ๑๙๙	มาตรา ๒๖	แก้ไข	“ให้คณะรัฐมนตรี เป็นผู้กำหนด”
	มาตรา ๒๗	แก้ไข	“ภายใต้บังคับมาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐....”
หน้า ๒๐๐	มาตรา ๓๔	บันทึกที่ ๓	แก้ไข “....ตัวแทนของการไปรษณีย์”
หน้า ๒๐๒	แก้ไข “มาตรา ๔”	แก้ไข	“หมวด ๔”
หน้า ๒๐๓	แก้ไข “วรรค ๕”	แก้ไข	“หมวด ๕”
หน้า ๒๑๐	บันทึกที่ ๔	แก้ไข	“....โครงการของกรมไปรษณีย์โทรเลข”
	บันทึกสุดท้าย	แก้ไข	“โทร. ๘๒๘๘๕๕”
หน้า ๒๑๒	ข้อ ๔	แก้ไข	“....ประเภทการชำระเงินกู้ให้

บรรณานุกรม

หน้า ๒๑๕	ข้อ ๑	แก้ไข	“....Internationale de l'....”
	ข้อ ๔	แก้ไข	“Indonesian...., (6 th July 1965)”
	ข้อ ๕	แก้ไข	“structure,, Bern 1969”
หน้า ๒๑๖	ข้อ ๑๕	แก้ไข	“The New Webster Dictionary of English language. International Edition, Grolier Inc., New York, U.S.A.
	ข้อ ๑๖	แก้ไข	“....Convention....”

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
ในลักษณะวิชา เศรษฐกิจ

เรื่อง
การปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสาร
เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

โดย
นายศรีภูมิ ศุขเนตร
อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข
กระทรวงคมนาคม

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
รุ่นที่ ๑๕

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๑๕-๒๕๑๖

ที่ กท ๐๓๑๐/๑๕๘๓

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๕

เรื่อง อนุมัติการจัดพิมพ์ เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

เรียน อธิบดี กรมไปรษณีย์โทรเลข

ตามที่ท่านได้ขออนุญาตพิมพ์เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “การปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ” ซึ่งท่านเป็นผู้เขียนไว้เมื่อศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๑๕ นั้น

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเอกสารดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการศึกษาระบบการสื่อสารของชาติมาก ควรจัดพิมพ์เพื่อเป็นวิทยาทานได้ตามความประสงค์ จึงอนุญาตให้ท่านดำเนินการได้ต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

พลโท เลิศรบ สัตบุตร์

(เลิศรบ สัตบุตร์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

กองพัฒนาการศึกษา ฯ

โทร. 2772650

คำนำ

ปัญหาเกี่ยวกับระบบบริหารกิจการสื่อสารในประเทศไทย เป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานแล้ว หากเทียบกับบุคคลซึ่งมีโรคเรื้อรังมาเกือบ ๓๐ ปีเช่นนั้น ก็คงจะทำให้ร่างกายอ่อนเปลี้ยเป็นอัมพาตหรือพิการไปเป็นแน่

นับตั้งแต่สิ้นสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้นมา สถานการณ์และระบบบริหารแบบราชการทำให้กิจการสื่อสารถูกแยกและกระจัดกระจายออกจากกัน แต่ละหน่วยมีรูปแบบการบริหารแตกต่างกันออกไป หน่วยราชการต่างก็พยายามจัดระบบการสื่อสารของตนเองขึ้น

ความจำเป็นในด้านที่อยู่อาศัยเช่นไร ความจำเป็นในด้านการสื่อสารก็ฉนั้น ทราบใดที่เรายังไม่มีการวางแผนเมืองที่ดี ยังไม่มีการจัดระเบียบการสร้างที่อยู่อาศัย และอาคารสงเคราะห์ที่ดี เราก็จะเห็นครอกชอยแคบ ๆ ที่คึกเคียวบ้าง ต้นบ้าง เห็นโรงงานสร้างอยู่ท่ามกลางดินที่อยู่อาศัยบ้าง หรือเห็นกระตอมเล็ก บ้านน้อยเรียงรายอยู่ทั่วไป

การสื่อสารก็เช่นเดียวกัน เมื่อกิจการสื่อสารสาธารณะไม่สามารถจะให้บริการได้ทันความต้องการ ข่ายการสื่อสารก็ต้องกระจัดกระจายออกไปตามความจำเป็น อย่างไม่มีระบบและแผน เช่นเดียวกับครอกเล็กชอยน้อยหรือแหล่งสลัมต่าง ๆ ที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้

รัฐบาลได้ตระหนักปัญหาในเรื่องนี้ จึงได้เริ่มพยายามที่จะจัดระบบบริหารการสื่อสารสาธารณะใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ และคณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติมาแล้วหลายครั้งในเรื่องเดียวกัน ก่อนที่ได้มีการพยายามจัดตั้งกระทรวงไปรษณีย์โทรคมนาคมบ้าง การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติบ้าง การแก้ไขระบบบริหารในรูปอื่น ๆ บ้าง จนกระทั่งปัจจุบันก็ยังไม่เป็นผลสำเร็จ

บทวิจารณ์นี้ได้พยายามรวบรวมปัญหาต่าง ๆ และประสพการณ์จากต่างประเทศ มาเพื่อใช้เป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารของประเทศไทย หวังว่าเอกสารนี้คงจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขโรคเรื้อรัง และสร้างสวัสดิภาพความเป็นปึกแผ่นให้แก่กิจการสื่อสารสาธารณะ เพื่อความมั่นคงแห่งชาติสืบไป.

เอกสารนี้เป็นเอกสารของวิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร การอ้างอิง การคัดลอก
การพิมพ์ขึ้นใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ดี ต้อง
ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก
ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ข้อความและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่
ปรากฏในเอกสารนี้ เป็นผลการวิจัยของนัก
ศึกษาผู้เขียนโดยเฉพาะ และไม่จำเป็นต้อง
ถือว่า วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรมี
ความเห็นพ้องด้วยเสมอไป.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑

- ๑.๑ อารัมภบท ๑
- ๑.๒ ความหมายของการสื่อสาร ๒
- ๑.๓ วิธีที่ใช้ในการสื่อสาร ๔
- ๑.๔ ลักษณะทั่วไปของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม ๖

บทที่ ๒

สภาพปัจจุบันของกิจการสื่อสาร

- ๒.๑ กรมไปรษณีย์โทรเลข ๙
 - ๒.๑.๑ ประวัติย่อ ๙
 - ๒.๑.๒ หน้าที่และความสำคัญ ๑๑
 - ๒.๑.๓ การแบ่งส่วนราชการ ๑๒
 - ๒.๑.๔ อัตราค่าส่งเจ้าหน้าที่ ๑๔
 - ๒.๑.๕ งบประมาณและการใช้จ่าย ๑๕
 - ๒.๑.๖ บริการที่ให้ ๑๖
 - ๒.๑.๗ ระบบบริหาร ๑๖
- ๒.๒ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ๑๗
 - ๒.๒.๑ ประวัติย่อ ๑๗
 - ๒.๒.๒ หน้าที่และความสำคัญ ๑๘
 - ๒.๒.๓ การแบ่งส่วนราชการ ๑๙
 - ๒.๒.๔ อัตราค่าส่งเจ้าหน้าที่ ๒๑
 - ๒.๒.๕ งบประมาณและการใช้จ่าย ๒๒
 - ๒.๒.๖ บริการที่ให้ ๒๓
 - ๒.๒.๗ ระบบบริหาร ๒๓

	หน้า
๒.๑ บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด	๒๓
๒.๑.๑ ประวติย	๒๓
๒.๑.๒ หน้าที่และความสำคัญ	๒๔
๒.๑.๓ การแบ่งส่วนราชการ	๒๔
๒.๑.๔ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่	๓๐
๒.๑.๕ งบประมาณและการใช้จ่าย	๓๑
๒.๑.๖ บริการที่ให้	๓๒
๒.๑.๗ ระบบบริหาร	๓๒
๒.๔ บริษัท โทรคมนาคมเพื่อสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด	๓๓
๒.๔.๑ ประวติย	๓๓
๒.๔.๒ หน้าที่และความสำคัญ	๓๓
๒.๔.๓ การแบ่งส่วนราชการ	๓๔
๒.๔.๔ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่	๓๔
๒.๔.๕ งบประมาณและการใช้จ่าย	๓๕
๒.๔.๖ บริการที่ให้	๓๕
๒.๔.๗ ระบบบริหาร	๓๗
๒.๕ กองสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	๓๗
๒.๕.๑ ประวติย	๓๗
๒.๕.๒ หน้าที่และภารกิจ	๓๘
๒.๕.๓ การแบ่งส่วนราชการ	๓๘
๒.๕.๔ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่	๓๙
๒.๕.๕ งบประมาณและการใช้จ่าย	๓๙

	หน้า
๒.๕.๖ บริการที่ให้	๔๐
๒.๕.๗ ระบบบริหาร	๔๓
๒.๖ กองปฏิบัติการสื่อสารและจราจรทางอากาศ กรมการบินพาณิชย์	๔๓
๒.๖.๑ ประวติย	๔๓
๒.๖.๒ หน้าที่และภารกิจ	๔๕
๒.๖.๓ การแบ่งส่วนราชการ	๔๖
๒.๖.๔ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่	๔๖
๒.๖.๕ งบประมาณและการใช้จ่าย	๔๖
๒.๖.๖ บริการที่ให้	๔๗
๒.๖.๗ ระบบบริหาร	๔๘
๒.๗ กองวิทยุโทรเลข กระทรวงการต่างประเทศ	๔๘
๒.๗.๑ ประวติย	๔๘
๒.๗.๒ หน้าที่และภารกิจ	๕๐
๒.๗.๓ การแบ่งส่วนราชการ	๕๑
๒.๗.๔ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่	๕๒
๒.๗.๕ งบประมาณและการใช้จ่าย	๕๓
๒.๗.๖ บริการที่ให้	๕๓
๒.๗.๗ ระบบบริหาร	๕๓

บทที่ ๓

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบบริหารในปัจจุบัน

๓.๑ ปัญหาที่เกิดจากการมีหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยรับผิดชอบ	๕๕
กิจการสื่อสารสาธารณะ	๕๖

(4)

หน้า

๓.๑.๑	ปัญหาการลงโทษซ้ำซ้อน	๕๖
๓.๑.๒	ปัญหาคำสั่งคน	๕๘
๓.๑.๓	ปัญหาการประสานงานระหว่างกัน	๕๙
๓.๑.๔	ปัญหาคำขวัญของผู้ปฏิบัติงาน	๖๑
๓.๑.๕	ปัญหาคำระหว่างประเทศ	๖๔
๓.๒	ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานของหน่วยงาน ที่สำคัญ บางหน่วยไม่คล่องตัวพอ	๖๕
๓.๒.๑	การขาดความคล่องตัวในด้านการเงิน	๖๖
๓.๒.๒	การขาดความคล่องตัวในด้านการบุคคล	๖๘
๓.๒.๓	การขาดความคล่องตัวในด้านการบริหาร	๗๒
๓.๓	ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้หน่วยราชการสร้างข่ายการสื่อสาร ของตนเอง	๗๗
๓.๓.๑	ความสิ้นเปลือง	๗๘
๓.๓.๒	ข่ายการสื่อสารทดแทนกันไม่ได้	๗๙
๓.๓.๓	ข่ายการสื่อสารขาดประสิทธิภาพ	๗๙
๓.๓.๔	การรบกวนระหว่างกัน	๘๐
๓.๓.๕	กฎหมายไม่มีผลบังคับ	๘๐

บทที่ ๕ การแก้ปัญหาในต่างประเทศ

ก. ออสเตรเลีย

๑.	สถานะทางกฎหมาย	๘๔
๒.	การจัดรูปหน่วยงานและหน้าที่ต่าง ๆ	๘๔
๓.	แนวโน้มและมาตรการในการปรับปรุงระบบบริหาร	๘๕

(5)

หน้า

ข. อินโดนีเซีย	๘๐
๑. สถานะทางกฎหมาย	๘๐
๒. การจัดรูปหน่วยงานและหน้าที่ต่าง ๆ	๘๐
๒.๑ ระดับอำนาจการ	๘๐
๒.๒ ระดับปฏิบัติการ	๘๐
๓. ผลได้จากระบบบริหารปัจจุบัน	๘๓
ก. ญี่ปุ่น	๘๔
๑. สถานะทางกฎหมาย	๘๔
๒. การจัดรูปหน่วยงานและหน้าที่ต่าง ๆ	๘๔
๓. ผลได้จากระบบบริหารปัจจุบัน	๘๗
ง. สหพันธรัฐสวิส	๘๕
๑. สถานะทางกฎหมาย	๘๕
๒. การจัดรูปหน่วยงานและหน้าที่ต่าง ๆ	๘๕
๒.๑ การบริหารและการควบคุม	๘๕
๒.๒ การแบ่งสรรความรับผิดชอบ	๘๖
๒.๓ องค์การ	๘๖
๓. ผลได้จากการปรับปรุงระบบบริหาร	๘๙
จ. สหราชอาณาจักร	๑๐๒
๑. สถานะทางกฎหมาย	๑๐๒
๒. การจัดรูปหน่วยงานและหน้าที่ต่าง ๆ	๑๐๓
๒.๑ กระทรวงไพรินดีและโทรคมนาคม	๑๐๓
๒.๒ องค์การไพรินดี	๑๐๖
๓. ผลได้จากการปรับปรุงระบบบริหาร	๑๑๓

๑. สหรัฐอเมริกา

- ก. การสื่อสารโทรคมนาคม
ข. การสื่อสารไปรษณีย์
๑. เหตุผลในการปรับปรุง
๒. การดำเนินการปรับปรุง
๓. ระบบบริหารในปัจจุบัน
๔. ผลได้จากระบบบริหารในปัจจุบัน

ข. สรุป

บทที่ ๕ หลักเกณฑ์ที่ควรใช้ในการแก้ปัญหายของไทย

๕.๑ หลักเกณฑ์ทั่วไป

- ๕.๑.๑ เป็นบริการสาธารณะที่มิได้มุ่งทำกำไร
๕.๑.๒ รายได้มิใช่ภาษีอากร
๕.๑.๓ การดำเนินงานควรมีความคล่องตัว
๕.๑.๔ รัฐบาลเป็นผู้กำหนดและรักษานโยบาย
๕.๑.๕ แยกงานระดับอำนาจการและงานระดับปฏิบัติการ
การออกจากกัน
๕.๑.๖ การปรับปรุงยึดหลักประหยัด
๕.๑.๗ ขจัดการแข่งขันกันเองและงานซ้อนงาน

๕.๒ หลักเกณฑ์ของงานระดับอำนาจการ

- ๕.๒.๑ มีหน่วยงานระดับอำนาจการโดยเฉพาะ
๕.๒.๒ เป็นหน่วยงานระดับสูง

๕.๓ หลักเกณฑ์ของงานระดับปฏิบัติการ

- ๕.๓.๑ มีระบบบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ
๕.๓.๒ ไม่ควรมีขนาดใหญ่มากเกินไป
๕.๓.๓ แยกหน้าที่ตามสายงาน

๑๑๔

๑๑๔

๑๑๔

๑๑๕

๑๑๖

๑๑๗

๑๑๘

๑๑๙

๑๒๑

๑๒๑

๑๒๑

๑๒๒

๑๒๒

๑๒๒

๑๒๒

๑๒๓

๑๒๓

๑๒๔

๑๒๔

๑๒๔

๑๒๕

๑๒๕

๑๒๕

๑๒๕

๑๒๖

๕.๓.๔. ไม่กระทบกระเทือนอำนาจหน้าที่เดิม

๕.๓.๕. ไม่ให้ผู้เสียประโยชน์

๕.๓.๖. ไม่ให้กระทบกระเทือนความผูกพันนอกประเทศ

การปรับปรุงในอดีต

ก. พ.ศ. ๒๔๙๖

ข. พ.ศ. ๒๕๐๔

ค. พ.ศ. ๒๕๑๒

ง. พ.ศ. ๒๕๑๒

จ. พ.ศ. ๒๕๑๕

บทที่ ๖ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อแก้ปัญหาย

๖.๑ ข้อเสนอแนะประการที่หนึ่ง

การจัดตั้งทรวงไปรษณีย์โทรคมนาคม เป็นหน่วยงานระดับ
อำนาจการ

๖.๑.๑ หน้าที่ของทรวงการไปรษณีย์โทรคมนาคม

๖.๑.๒ การแบ่งส่วนราชการทรวงการไปรษณีย์โทรคมนาคม

ก. องค์การ

ข. หน้าที่ของหน่วยต่าง ๆ

ค. ความสัมพันธ์กับหน่วยปฏิบัติการ

๖.๒ ข้อเสนอแนะประการที่สอง

การจัดตั้งองค์การหรือบริษัทเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการ

๖.๒.๑ หน้าที่ของหน่วยงานระดับปฏิบัติการ

๖.๒.๒ การแบ่งส่วนราชการของหน่วยงานระดับปฏิบัติการ

๖.๒.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานระดับปฏิบัติการด้วยกัน

๖.๓. ลำดับในการปรับปรุง	๑๓๕
๖.๓.๑ การแก้ไขประกาศคณะปฏิวัติ	๑๓๕
๖.๓.๒ การแก้ไขพระราชบัญญัติต่าง ๆ	๑๓๕
๖.๓.๓ การจัดทำพระราชบัญญัติองค์การไปรษณีย์โทรเลข	๑๔๐
๖.๓.๔ การลงมติของคณะรัฐมนตรี	๑๔๐
บทที่ ๑	สรุป
	๑๔๑

ภาคผนวก

ผนวก ๑ พระราชบัญญัติเงินทุนไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๐๔	๑๔๕
ผนวก ๒ รายงานข่าวหนังสือพิมพ์ เรื่องหน่วยสืบราชการลับออสเตรเลีย ดักฟังโทรศัพท์ทางวิทยุของไทย	๑๔๗
ผนวก ๓ การแก้ไขปัญหาในการประสานงานระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลข กับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	๑๔๙
ผนวก ๔ ย่อเรื่องบางตอนจากรายงาน ของคณะกรรมการจัดระบบ บริหารกิจการไปรษณีย์ของประธานาธิบดีจอห์นสัน	๑๗๑
ผนวก ๕ ความพยายามในการจัดตั้ง “การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ” ในสมัยคณะปฏิวัติ พ.ศ. ๒๕๑๕	๑๗๙
ผนวก ๖ ร่างพระราชบัญญัติการไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งประเทศไทย (จากแฟ้มของกรมไปรษณีย์โทรเลข ปี พ.ศ. ๒๕๐๖)	๑๙๕
ผนวก ๗ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๑๒ เห็นชอบ ในหลักการที่จะให้ความคล่องตัวในด้าน การเงิน การบุคคล การบริหารแก่กรมไปรษณีย์โทรเลข	๒๐๕
ผนวก ๘ ข้อเสนอของฝ่ายพัฒนาการเกษตรและคมนาคม และมติของสภา บริหารคณะปฏิวัติ เมื่อ ๔ มิถุนายน ๒๕๑๕ เห็นชอบระเบียบ บริหารงานกรมไปรษณีย์โทรเลข	๒๐๗
บรรณานุกรม	๒๑๕

บทที่ ๑

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑. อารัมภบท

การสื่อสารนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อมนุษยชาติ นับตั้งแต่โบราณกาล มนุษย์รู้จักวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน และได้คิดค้นพัฒนาวิธีการเหล่านี้มาเรื่อย ๆ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า มนุษย์รู้จักดีเพราะเคาะไม้ เพื่อส่งข่าวสารกันแล้วมาปรับปรุง เป็นการส่งข่าวสารด้วยควันไฟ อันเป็นการสื่อสารที่ทำได้ไกลกว่า ต่อมามีการใช้ม้า เป็นช่วง ๆ อันเป็นต้นกำเนิดแห่งการสื่อสารไปรษณีย์ (Post หรือ Postal Communication) และวิวัฒนาการต่อไปเป็นโทรเลขทางสาย ทางวิทยุ โทรศัพท์ทางสาย ทางวิทยุ เทเล็กซ์ โทรภาพ จนในขั้นสุดท้ายก็ถึงการติดต่อสื่อสารทางดาวเทียม และเลเซอร์ เป็นต้น

โดยที่การสื่อสารมีความสำคัญยิ่งต่อมนุษยชาติในส่วนรวม ดังนั้นสำหรับประเทศหนึ่ง ๆ หรือชาติหนึ่ง การสื่อสารก็มีบทบาทและความสำคัญอย่างมหาศาล ในร่างกายของบุคคลระบบประสาทเป็นประจักษ์หนึ่งช่วยการสื่อสารในร่างกาย ซึ่งทำให้สมองสามารถสั่งการไปยังทุกส่วนของร่างกายได้ฉับไฉ ในประเทศหนึ่งก็ฉับนั้น การสื่อสารย่อมทำให้พ่อค้าประชาชนสามารถติดต่อธุรกิจ และเรื่องส่วนตัวกันได้ทั่วประเทศ ฝ่ายปกครองสามารถติดต่อสั่งงานด้านบริหารกันได้ ฝ่ายทหารสามารถวางแผนต่อต้านอริราชศัตรู เหล่านี้ จึงนับว่าการสื่อสารมีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านการทหาร การเมือง การเศรษฐกิจและการสังคม

ดังนั้น เมื่อเป็นที่เข้าใจกันแล้วว่า การสื่อสารมีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติเพียงใด สิ่งที่จะต้องคำนึงต่อไปก็คือ ในปัจจุบันประเทศมีกิจการสื่อสารที่ดีพอหรือยัง เหมาะสมบทบาทที่มีต่อความมั่นคงของชาติหรือยัง และถ้ายังไม่ดีพอหรือยังไม่เหมาะสมพอ ก็มีวิธีการใดที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้นได้บ้าง

กิจการสื่อสารในประเทศใดประเทศหนึ่ง จะเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการของประเทศนั้น ๆ ได้ ก็โดยอาศัยปัจจัย ๓ ประการคือ

๑. ระบบบริหารกิจการสื่อสารในประเทศนั้น จะต้องเป็นระบบที่ดีพอ
๒. ผู้ปฏิบัติจะต้องมีพothังในด้านคุณภาพและปริมาณ
๓. จำนวนเงินลงทุน มีเพียงพอแก่การ ปรับปรุง และ ขยายงาน ด้วยอุปกรณ์และเทคนิคที่ทันสมัย

ในบรรดาปัจจัยทั้ง ๓ ประการนี้ ปัญหาใหญ่ที่สำคัญที่สุดสำหรับกิจการสื่อสารในประเทศไทย ได้แก่ปัญหาที่ระบบบริหารกิจการสื่อสารของไทยยังไม่ดีพอ ยังไม่เหมาะสมแก่กาลสมัย ปัญหาเรื่องผู้ปฏิบัติงานและเรื่องเงิน เป็นปัญหาอันคับข้องลงไป หากประเทศไทยสามารถแก้ปัญหาระบบบริหารกิจการสื่อสารได้ ปัญหาเรื่องคนและเรื่องเงินก็จะคลี่คลายไปเองโดยอัตโนมัติ เพราะกิจการสื่อสารเป็นกิจการที่สร้างรายได้ เมื่อมีระบบบริหารที่ดีก็จะเปิดทางให้สามารถฝึกอบรมให้ได้ผู้ชำนาญงานแขนงต่าง ๆ ได้ จะเปิดทางให้หายได้มาลงทุนขยายงาน และปรับปรุงงานให้เพียงพอแก่ความต้องการได้ แต่ถ้าระบบบริหารยังล้าสมัยและอืดอาดล่าช้า ก็ย่อมไม่สามารถแก้ปัญหานั้น ๆ ได้

ด้วยเหตุนี้ หัวข้อเรื่อง “การปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ” จึงได้ถูกเลือกเป็นหัวข้อของบทวิจัยเสนอแก่ วปอ. ครั้นนี้ โดยความมุ่งหมายว่าบทวิจัยนี้ คงจะชี้ให้เห็นหนทางที่จะนำกิจการสื่อสารของประเทศให้ก้าวหน้าได้ทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ และเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงของชาติต่อไป

๑.๒ ความหมายของ “การสื่อสาร”

การสื่อสาร ตามที่จะกล่าวต่อไปในบทวิจัยนี้ หมายความว่า การติดต่อส่งข่าวสารจากบุคคลหนึ่งถึงอีกบุคคลหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อชนิดใด เช่นติดต่อด้วยเสียง (โทรศัพท์) ติดต่อด้วยแสง (สัญญาณไฟ) ติดต่อด้วยภาพ (โทรภาพ) ติดต่อด้วยตัวหนังสือ (โทรเลข, จดหมาย) ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อโดยวิธีการใด เช่น ทางสาย (โทรเลข, โทรศัพท์, เทเล็กซ์ ฯลฯ) ทางวิทยุ (วิทยุโทรเลข, วิทยุโทรศัพท์ ฯลฯ) หรือทางไปรษณีย์ (จดหมาย, ไปรษณีย์บัตร) เป็นต้น

การสื่อสารตามบทวิจัยนี้ จึงตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Communication” ซึ่งมีคำนิยามศัพท์ไว้ดังนี้

Communication¹ The Transfer of information from person to person,

creature to creature, or point to point; Communication may be in the form of sound transmission, for example, human speech, the beating of a drum, bird calls, or the slap of a beaver's tail on water to warn of an approaching danger: it may be a form that requires sight, for example, writing, pictures, signal flags, gestures, or the dance of the honey bee to signify to the other bees in the hive that it has found a source of pollen; or, it may be in the form that requires the utilization of the other senses.

หรือ

Communication² is a process of transmitting meaning between individuals. For human beings the process is both fundamental and vital. It is fundamental insofar as all human society—primitive to modern—is founded on man's capacity to transmit his intention, desires, feeling, knowledge, and experience from person to person. It is vital insofar as the ability to communicate with others enhances the individual's chances for survival, while its absence is generally regarded as a serious form of personal pathology.

จากความหมายของคำว่า Communication ข้างต้น จึงหมายถึงการส่งข่าวสารเพื่อแสดงออกซึ่งความต้องการ ความรู้สึก ความรู้ของคน ๆ หนึ่ง ไปยังอีกคน หนึ่ง อันตรงกับคำภาษาไทยว่า “การสื่อสาร”

¹ Gollier's Encyclopedia. Crowell Collier and Macmillan, Inc., USA. 1966, Vol; 7, p. 73

² Mass Communication. A Sociological perspective: Charles R. wright, University of California, Los Angeles, USA. 1961, p. 11

คำว่า Communication ซึ่งบทวิยัยนี้แปลว่า “การสื่อสาร” มีบางแห่งแปลว่า “คมนาคม” ซึ่งก็เป็นคำแปลที่ถูกต้อง ดังเช่นในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๕ ถึง ๒๕๑๙ บทที่ ๑๑ ได้แบ่งแยกการขนส่ง และการคมนาคม (หรือการสื่อสาร) ออกจากกันอย่างเห็นได้ชัด คือ

การขนส่ง ตามแผนดังกล่าว ได้แก่กิจการทางหลวง รถไฟ แม่น้ำ ลำคลอง ท่าเรือ การเดินเรือ ท่าอากาศยาน การเดินอากาศ

ส่วนการคมนาคม ได้แก่การสื่อสารทั้งหมดอันได้แก่ การไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ ระบบโทรคมนาคมสายหลัก

บทวิยัยนี้เลือกใช้คำว่า “การสื่อสาร” แทน “คมนาคม” เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสน อันเนื่องมาจากความเข้าใจของคนไม่น้อยที่คิดว่า “คมนาคม” หมายถึงรวมถึงการขนส่งด้วย ดังเช่น กระทรวงคมนาคมของไทย ซึ่งรับผิดชอบทั้งงานขนส่ง และงานคมนาคมแท้ ๆ ตลอดจนภารกิจของกระทรวงคมนาคมส่วนใหญ่ก็หนักไปในทางขนส่ง จึงทำให้เข้าใจไขว่ไขวไปว่าการขนส่งก็คือการคมนาคมเช่นกัน

การแยกการสื่อสาร (Communication) ออกจากการขนส่ง (Transportation) เป็นที่ยอมรับใน กิจการระหว่าง ประเทศ ด้วย ดังจะเห็น ได้จาก คณะกรรมการเศรษฐกิจแห่งเอเชียและตะวันออกเฉียงใต้ (ECAFE) ของสหประชาชาติ ก็ได้ตั้งคณะกรรมการขนส่งและสื่อสารขึ้น (Transport and Communication Committee) เพื่อพิจารณาเรื่องทั้งสองเรื่องควบคู่กันและงานที่แตกต่างกัน

๑.๓ วิธีที่ใช้ในการสื่อสาร

วิธีที่ใช้ในการสื่อสาร ก็มีอยู่หลายวิธีด้วยกัน นับตั้งแต่สมัยโบราณมาก็มี การสื่อสารโดยใช้สัญญาณควันไฟ, สัญญาณไฟ, การใช้ม้าใช้เป็นช่วง ๆ การใช้คนหิ้วบาบ จนกระทั่งถึงทววันนี้ วิธีเหล่านี้ก็ยังใช้ได้อยู่แต่ก็ไม่น่าเป็นที่ยอมรับนัก เพราะวิธีเก่า ๆ เหล่านี้ ได้วิวัฒนาการและปรับปรุงตนเองมาจนเหลือ ๒ วิธีใหญ่ ๆ ได้แก่

๑. การสื่อสารทางไปรษณีย์ (Postal Communication) หรือการไปรษณีย์ (Post) และ

๒. การสื่อสารโทรคมนาคม (Telecommunication) หรือการโทรคมนาคม

ก. การไปรษณีย์ ได้แก่ “วิธีการส่งหนังสือและหีบห่อสิ่งของโดยมีองค์การที่ตั้งขึ้นเป็นเจ้าหน้าที่รับส่ง”¹ อันตรงกันตามความหมายของคำว่า Post ซึ่งมีนิยามไว้ว่า “a messenger or a carrier of letters and papers, one that goes at states times to convey the mails or dispatches, an established system for the public conveyance of letters.”²

ข. การโทรคมนาคม ได้แก่ “การส่งการกระจายหรือการรับใด ๆ ซึ่งเครื่องหมาย สัญญาณ ข้อเขียน ภาพ และเสียงหรือข่าว ในลักษณะใด ๆ ก็ตาม โดยระบบสาย, วิทยุ, วรรณคดี หรือแม่เหล็กไฟฟ้าอื่น ๆ”³ อันตรงกับความหมายของคำว่า Telecommunication ซึ่งมีนิยามไว้ว่า “Telecommunication: Any transmission, emission or reception of signs, signals, writing, images and sounds or intelligence of any nature by wire, radio, optical or other electromagnetic systems.”⁴

ดังนั้น คำว่า “โทรคมนาคม” จึงหมายรวมถึงโทรเลข, โทรศัพท์, วิทยุสื่อสาร, โทรภาพ, การกระจายเสียง เทเลวิชั่น ฯลฯ

¹ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓ พิมพ์ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๐๓

² The New Webster Dictionary of the English Language, International Edition, Grolier Inc. New York, U. S. A.

³ เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “การไปรษณีย์แห่งรัฐ” โดยประสิทธิ์ สุรสิทธิ์ ร.บ. (วปอ. ๒) หน้า ๑๑๓

⁴ International Telecommunication Convention (Montreux, 1965)

โดยที่การไปรษณีย์และการโทรคมนาคม เป็นวิธีการสื่อสารสาธารณะ (Public Communication) ซึ่งใช้กันอยู่ทั่วโลกในปัจจุบันนี้ และสามารถสนองความต้องการแก่ผู้ใช้บริการทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นเอกชน พ่อค้า หน่วยงานราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ และธุรกิจทุกชนิด บทวิจัยนี้จึงจะกล่าวถึงระบบบริหารของกิจการสื่อสารสาธารณะทั้งสองประเภทนี้โดยเฉพาะ ส่วนการสื่อสารเฉพาะกิจ ซึ่งจัดขึ้นตามความต้องการเฉพาะของหน่วยงานบางหน่วย ก็จะกล่าวถึงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

๑.๔ ลักษณะทั่วไปของการไปรษณีย์และการโทรคมนาคม

การไปรษณีย์และการโทรคมนาคม อันเป็นกิจการสื่อสารสาธารณะด้วยกันมีลักษณะทั่วไป (General Characteristics) เหมือนกันดังนี้คือ

๑.๔.๑ ลักษณะแห่งการส่งข่าวสาร จุดประสงค์ของการไปรษณีย์ และการโทรคมนาคมก็คือการส่งข่าวสารจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง หรือจากผู้ส่งไปยังผู้รับ ไม่ว่าข่าวสารนั้นจะเป็นจดหมาย เป็นข้อความหรือเป็นคำพูด และไม่ว่าวิธีส่งข่าวสารนั้นจะเป็นไปโดยใต้อากาศ ส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข หรือเป็นสัญญาณ และคำพูดหรือโดยทางสายและทางวิทยุ

๑.๔.๒ ลักษณะแห่งการแผ่ขยายไปในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นชุมชนใหญ่หรือเล็ก โกลีเดีย หรือห่างไกลทุรกันดาร ก็มีความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะได้รับบริการสื่อสารทั้งสองประเภทนี้ กล่าวคือ บริการไปรษณีย์โทรเลข โทรศัพทจะต้องแผ่ขยายไปให้มากที่สุด

๑.๔.๓ ลักษณะแห่งความปลอดภัยแน่นอน ข่าวสารทุกประเภทที่แลกเปลี่ยนส่งไปมาถึงกัน ต้องการให้ไปจากผู้ส่งถึงผู้รับโดยปลอดภัยที่สุด (Security) โดยความแน่นอนสม่ำเสมอ (Regularity) และโดยความรวดเร็วที่สุด (Rapidity) ตามวิธีการของระบบการสื่อสารแต่ละประเทศ

๑.๔.๔ ลักษณะแห่งการทดแทนซึ่งกันและกัน กิจการสื่อสารย่อมต้องการมีการทดแทนถ้าหากว่าเราไม่สามารถจะติดต่อทางโทรศัพท์ได้ เราก็ใคร่ที่จะติดต่อ

ทางโทรเลข ติดต่อทางโทรเลขไม่ได้ ก็ติดต่อทางจดหมาย ถ้าหากว่ายังติดต่อทั้ง ๓ ทางไม่ได้ เราก็จำเป็นต้องติดต่อโดยมั่วใช้ หรือโดยสัญญาณกลไฟ หรือโดยอาศัยสัญญาณอื่น ๆ ก็ตามขึ้นมา สรุปแล้วการติดต่อสื่อสารนี้จำเป็นต้องมีหลายวิธีที่ทดแทนกันได้

๑.๔.๕ ลักษณะแห่งบริการสาธารณะ โดยที่กิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคม มีความจำเป็นต่อสาธารณะชนทุกชั้น ทุกประเทศจึงได้ถือเป็นบริการสาธารณะ (Public Service) ซึ่งรัฐผูกขาดการดำเนินงาน (Monopoly) จะมีเพียงประเทศจำนวนน้อยมาก ที่รัฐมอบหมายให้อเอกชนรับไปจัดทำบางบริการ แต่ก็อยู่ในความควบคุมดูแลของรัฐอย่างใกล้ชิด

๑.๔.๖ ลักษณะแห่งการประกอบการพาณิชย์ ทั้งกิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคม มีลักษณะแห่งการประกอบการพาณิชย์ (Commercial Enterprise) ประเภทขายบริการ กล่าวคือ ผู้ใช้บริการจะจ่ายค่าตอบแทนตามบริการที่ตนได้รับ ผู้ที่ไม่ใช้บริการ ก็ไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินค่าบริการ เช่นเดียวกับผู้ที่ไม่ต้องการใช้สินค้า ก็ไม่จำเป็นต้องซื้อสินค้านั้น

บทที่ ๒

บทที่ ๒

สภาพปัจจุบันของกิจการสื่อสาร

ในบทที่กล่าวแล้ว ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า การสื่อสารตลอดจน ขอบเขตของบทวิจยนี้ ซึ่งจะเน้นหนักไปใน ด้านระบบบริหาร ของกิจการสื่อสาร สาธารณะ (Public communication) ฉะนั้น ในบทนี้ จึงจะได้กล่าวถึงสภาพปัจจุบัน ของกิจการประเภทนี้ ส่วนการสื่อสารเฉพาะกิจหรือนัยหนึ่งการสื่อสารที่จัดขึ้นตาม ความจำเป็นเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน มิใช่เพื่อบริการแก่สาธารณชน ก็จะได้กล่าว เถาที่เห็นว่าสำคัญและได้ลงทุนไปมาก

โดยที่กิจการสื่อสารสาธารณะ หมายถึงกิจการสื่อสารที่ประชาชนทั่วไป พ่อค้า หน่วยราชการ หรือธุรกิจใดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด สามารถจะเข้าไปใช้ได้ หน่วยงานที่ให้บริการสื่อสารสาธารณะในปัจจุบันจึงมีอยู่ดังนี้ คือ

- ก. กรมไปรษณีย์โทรเลข
- ข. องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
- ค. บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
- ง. บริษัทโทรคมนาคมเพื่อสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด

กิจกรรมต่างๆ ขอบเขตความรับผิดชอบ ขนาด ตลอดจนระบบบริหาร ของหน่วยงานเหล่านี้ มีดังต่อไปนี้

๒.๑ กรมไปรษณีย์โทรเลข

๒.๑.๑ ประวัติย่อ¹

ประเทศไทยได้ใช้วิธีการสื่อสารในระบบ “ม้าไ้” มาช้านาน จนกระทั่งถึงตอนปลายรัชสมัยแผ่นดินรัชกาลที่ ๔ ในราวปี พ.ศ. ๒๔๑๐ ได้มีการติด

¹ จากหนังสือบรรยายสรุปของกรมไปรษณีย์โทรเลข พ.ศ. ๒๕๑๖

ต่อค้าขายและสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศมากขึ้น กองสุลต่านกรุงเก่า จึงเปิดการรับ-ส่งจดหมายติดต่อกับต่างประเทศ โดยใช้ตราไปรษณียากรของสหพันธรัฐมาลายาและอินเดียพิมพ์อักษร "B" บนดวงตราแทน "Bangkok" ผ่าลงไปทางเหนือพาดพิงและให้ทำการไปรษณีย์ติดไปรษณีย์กับตราวันที่ และจัดส่งจดหมายนั้นไปปลายทางแม้กิจการนี้จะเลิกล้มไปในปี พ.ศ. ๒๔๒๕ แต่ก็นับเป็นการริเริ่มนำระบบสื่อสารไปรษณีย์มาเป็นตัวอย่าง ให้คนไทยจัดตั้งการไปรษณีย์ขึ้นในโอกาสต่อมา

ในระหว่างที่กองสุลต่านกรุงเก่าริเริ่มการไปรษณีย์กับต่างประเทศ (ในปี พ.ศ. ๒๔๑๘) นั้น สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กับเจ้านายกลุ่มหนึ่งได้ร่วมกันออกหนังสือพิมพ์รายวัน "ข่าวราชการ" (Court) ซึ่งปรากฏว่ามีผู้สนใจมาก และทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการไปรษณีย์ ดังนั้นจึงโปรดให้มี "โปสทแมน" คือบุรุษผู้เดินหนังสือข่าวราชการแก่สมาชิก และโปรดให้มีการใช้ตัว "แสตมป์" เป็นครั้งแรกสำหรับเป็นค่าเดินหนังสือ ต่อมาได้ขยายไปถึงการเดินส่งจดหมายแก่สมาชิกด้วย แต่กิจการนี้ต้องเลิกล้มไปเมื่อ ๒๒ กรกฎาคม ๒๔๑๘

ในปี พ.ศ. ๒๔๒๓ เจ้าหมื่นเสมอใจราช ได้กราบทูลให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงจัดตั้งการไปรษณีย์ขึ้น และปรากฏว่าได้โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ ทรงเตรียมการจัดตั้งการไปรษณีย์ขึ้น ตามแบบอย่างในต่างประเทศ ตั้งแต่ปี ๒๔๒๓ เป็นต้นมา

วันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๒๖ โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมไปรษณีย์ขึ้น โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่ตึกใหญ่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาเหนือปากคลองโอ่งอ่าง (ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานวิทยุกระจายเสียง ๑ ป.ด. ในปัจจุบัน) และโปรดเกล้าฯ ให้รวมงานโทรเลข (ซึ่งเดิมสังกัดกรมกลาโหม) มาตั้งเป็นกรมโทรเลข โดยมีสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการกรมไปรษณีย์และกรมโทรเลข

กิจการของกรมไปรษณีย์และกรมโทรเลข ได้เจริญขึ้นตามลำดับ โดยมี การขยายให้ทำการไปตามหัวเมืองต่าง ๆ และติดต่อกับต่างประเทศจนได้เข้าร่วมมืออยู่

ในสหภาพสากลไปรษณีย์และสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ และโดยที่กิจการไปรษณีย์และโทรเลข เป็นงานสื่อสารที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้รวมเป็นกรมไปรษณีย์โทรเลข เมื่อ ๑๔ กรกฎาคม ๒๔๔๑

กรมไปรษณีย์โทรเลข ได้เจริญก้าวหน้าด้วยดีตลอดมา นับแต่วันก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน และในวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๔๑๖ นี้ กรมไปรษณีย์โทรเลขก็จะมีอายุครบ ๙๐ ปี

๒.๑.๒. หน้าที่และความสำคัญ ¹

กรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นกรมรัฐพาณิชย์ มีหน้าที่ให้ความสะดวกแก่สาธารณชนทั่วไปในด้านการให้บริการไปรษณีย์ บริการโทรคมนาคม และบริการรับส่งเงินทั้งในและต่างประเทศ โดยมีเงินทุนไปรษณีย์อันเกิดจากรายได้ในการประกอบกิจการ มาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นเอกเทศ แยกต่างจากหน่วยราชการอื่น ๆ

นโยบาย

โดยที่บริการสื่อสารทางไปรษณีย์, โทรคมนาคม และการรับส่งเงินของกรมไปรษณีย์โทรเลข มีลักษณะเป็นการสาธารณูปโภค, อุตสาหกรรมการค้าและจัดขึ้นเพื่อสังคมโดยเฉพาะ นโยบายหลักของกรมจึงมุ่งเพื่ออำนวยความสะดวกรวดเร็ว ความแน่นอนสม่ำเสมอ และความปลอดภัยในการรับฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ พัสดุไปรษณีย์, โทรเลข, การรับส่งเงิน และบริการโทรคมนาคมอื่น ๆ ให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ตลอดจนขยายปรับปรุงกิจการให้แพร่หลายทั่วทุกท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนี้ -

๑. ความสะดวกรวดเร็ว เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้ใช้บริการไปรษณีย์และโทรคมนาคม และรวมทั้งการรับส่งเงินให้เป็นไปโดยรวดเร็ว จึงได้จัดตั้งและขยายทำการไปรษณีย์โทรเลขและตัวแทนตามท้องถิ่นต่าง ๆ ที่กำลังเจริญก้าวหน้า ให้มากแห่งที่สุดเท่าที่กำลังงบประมาณจะอำนวยให้ได้ในที่หนึ่ง ๆ ปรับปรุงให้ความสะดวกในการรับฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์, พัสดุไปรษณีย์, โทรเลข,

(๑) จากหนังสือบรรณานุกรมของกรมไปรษณีย์โทรเลข พ.ศ. ๑๕๑๖

วิทยุ, วิทยุโทรทัศน์, ธนาบดี และเชคโปรษณีย์ โดยให้มีพิธีการแต่น้อย อีกทั้งยังได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานสูงขึ้น

๒. ความแน่นอนสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความรวดเร็วแน่นอนสม่ำเสมอโดยมีการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกชั้นของเจ้าหน้าที่ ทั้งภายในและนอกที่ทำการ รวมทั้งการขนส่งให้เป็นไปโดยเรียบร้อยรัดกุม อยู่ในระดับมาตรฐาน ระเบียบ และเวลาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อที่จะให้บริการนี้เป็นที่เชื่อถือ และไว้วางใจของประชาชนอยู่เสมอ

๓. ความปลอดภัย จัดให้มีการตรวจสอบและปรับปรุงระเบียบ วิธีปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้รัดกุม ทั้งนี้เพื่อที่จะรักษาความปลอดภัยในการสื่อสารของประชาชน ที่มีการรับส่งติดต่อแลกเปลี่ยนระหว่างกันให้มากที่สุด ขจัดปัญหาอันก่อให้เกิดการสูญเสียในเมื่อไปรษณีย์ภัณฑ์, พัสดุไปรษณีย์, โทรเลข, ธนาบดี และเชคโปรษณีย์ก็ที่ใช้ส่งทางไปรษณีย์ ไม่ว่าจะเป็นฝากส่งโดยการลงทะเบียนหรือไม่ก็ตาม

นอกจากจะดำเนินการทั้งหลายตามนโยบายดังกล่าวแล้ว กรมไปรษณีย์โทรเลขยังได้ดำเนินถึงหลักการประหยัดให้แก่ผู้ใช้บริการพร้อมกันไปด้วย

๒.๑.๓ การแบ่งส่วนราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข

กรมไปรษณีย์โทรเลขแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๒ ส่วนดังนี้ คือ

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม
๒. กองการเจ้าหน้าที่
๓. กองนิติการ
๔. กองวิเทศสัมพันธ์
๕. กองทรัพย์สินและพัสดุ
๖. กองช่างวิทยุ
๗. กองช่างโทรเลข

๘. กองโรงงาน

๙. กองวิจัยและวางแผน

๑๐. กองสื่อสารทางดาวเทียม

๑๑. ส่วนการบัญชีและการเงิน

๑๑.๑ กองการบัญชี

๑๑.๒ กองตรวจบัญชี

๑๑.๓ กองการเงิน

๑๒. ส่วนการสื่อสาร

๑๒.๑ กองสื่อสารไปรษณีย์

๑๒.๒ กองสื่อสารโทรเลข

๑๒.๓ กองไปรษณีย์อนุญาต

๑๓. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขเขต

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

๑. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขจังหวัด

๒. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขอำเภอ

หมายเหตุ สภาพเมื่อต้นเดือนเมษายน ๒๕๖๖

๒.๑๔ อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่

จำนวนอัตราค่าจ้างที่มีอยู่และบรรจุจริง
ของเจ้าหน้าที่กรมไปรษณีย์โทรเลข
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๕

รายการ	จำนวนอัตรา	บรรจุจริง	จำนวนอัตรา เพิ่ม, ลด
ข้าราชการพลเรือนวิสามัญ			
ชั้นพิเศษ	๑๑	๑๐	+ ๒
ชั้นเอก	๘๑	๗๘	+ ๓
ชั้นโท	๔๕๑	๔๖๕	+ ๖๔
ชั้นตรี	๑,๓๐๔	๑,๑๘๘	+ ๖๓
ชั้นจัตวา	๙,๖๕๕	๘,๓๕๔	+ ๖๑๙
ข้าราชการวิสามัญ	๓๓	๒๗	- ๑
ลูกจ้างประจำ	๒,๒๔๖	๑,๙๗๑	+ ๒๑๕
รวมทั้งสิ้น	๑๓,๘๖๑	๑๒,๐๙๓	+ ๙๖๕

หมายเหตุ จำนวนบรรจุจริง ถึงสภาพวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๕

๒.๑๕ งบประมาณและการใช้จ่าย

งบประมาณที่ได้รับอนุมัติและการใช้จ่าย
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๕

งาน/แผนงาน	งบประมาณอนุมัติ		ใช้จ่ายจริง	
	บาท	สต.	บาท	สต.
แผนงานบริหารทั่วไป				
งานบริหารทั่วไป	๑๒,๕๔๖,๓๐๐	-	๑๔,๔๓๖,๒๕๕	๒๖
งานบัญชี	๒๔,๕๕๐,๓๐๐	-	๒๑,๔๕๕,๖๔๔	๔๐
งานจัดซื้อพัสดุ	๓,๒๓๘,๕๐๐	-	๒,๕๓๘,๖๕๖	๘๑
งานโรงงานซ่อมสร้าง	๖,๘๖๘,๖๐๐	-	๖,๒๔๒,๔๗๓	๓๑
งานวิเทศสัมพันธ์	๘,๐๕๒,๕๐๐	-	๑๐,๐๕๔,๖๕๕	๕๓
งานค้นคว้าทดลอง	๕๖๖,๓๐๐	-	๑,๐๕๓,๖๑๐	๘๘
งานฝึกอบรมและโรงเรียนการไปรษณีย์	๒,๐๕๕,๕๐๐	-	๑,๖๒๒,๕๘๖	๖๗
รวม	๕๘,๗๐๐,๘๐๐	-	๕๗,๘๗๘,๖๕๒	๐๓
แผนงานสื่อสาร				
งานบริการสื่อสาร	๑๖๑,๕๐๖,๒๐๐	-	๑๖๕,๕๐๖,๓๓๑	๕๗
งานวิทยุ	๒๒,๕๓๐,๕๐๐	-	๒๓,๐๒๑,๖๕๕	๓๘
งานช่างโทรเลข	๕๒,๑๗๖,๖๐๐	-	๕๐,๕๖๕,๐๕๘	๙๕
งานโทรคมนาคมโดยระบบดาวเทียม	๔๑,๕๙๖,๗๐๐	-	๕๑,๓๕๐,๗๕๕	๕๑
โครงการขยายการไปรษณีย์				
โทรเลขท้องถิ่น	๘,๐๕๕,๕๐๐	-	๘,๓๓๑,๔๕๗	๙๕
โครงการขยายการไปรษณีย์				
โทรเลขประเภทรับฝาก	๓,๕๕๐,๒๐๐	-	๕,๕๖๖,๘๕๐	๐๖
โครงการขยายการไปรษณีย์โทร-				
เลขในเขตนครหลวงระยะที่สอง	๘,๒๕๗,๓๐๐	-	๓,๘๐๘,๐๐๕	๕๐
โครงการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข				
จัดอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่และสำรวจวิจัย				
ราคาค้นทุนบริการสื่อสาร	๓๒๕,๗๐๐	-	๓๑,๕๒๑	๕๐
รวม	๒๘๘,๒๖๘,๕๐๐	-	๒๘๕,๕๓๕,๕๖๐	๙๕
รวมทั้งสิ้น	๓๔๖,๕๖๙,๓๐๐	-	๓๔๓,๔๑๔,๒๑๒	๙๘

กรมไปรษณีย์โทรเลข

๑๖ กันยายน ๒๕๑๔

เรื่อง การปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสาร

เรียน คุณเสมอ พริ้งพวงแก้ว

ตามที่สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๑๔ และวุฒิสภาได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๔ อนุมัติร่างพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย และขณะนี้พระราชบัญญัติดังกล่าว กำลังได้รับการนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป นั้น

ในนามของข้าราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข กระผมใคร่ขอแสดงความขอบคุณต่อท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาพิจารณาพระราชบัญญัตินี้ด้วยดี และในโอกาสที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้อนุมัติให้กระผม พินิจ เอกสารวิจัยเรื่อง "การปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ" เพื่อการเผยแพร่ กระผมจึงขอส่งเอกสารดังกล่าว ซึ่งเพิ่งจัดทำเสร็จ มาเป็นอันแทนการแทน ๑ ชุด พร้อมนี้

ความพยายามในการปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารของประเทศ ได้มีมาหลายยุคหลายสมัย แล้ว ถึงแม้ท่านอาจจะเห็นได้จากเอกสารดังกล่าว การแบ่งงานกรมไปรษณีย์โทรเลขออกเป็น ๒ ระดับ คือระดับ อำนวยการและระดับปฏิบัติการ โดยการจัดตั้งการสื่อสารแห่งประเทศไทยเพื่อรับผิดชอบงานด้านปฏิบัติการ ซึ่งท่านได้มีส่วนเป็นอย่างมากในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบนั้น นับได้ว่าเป็นการวางรากฐานที่มีความ ยากและความสำคัญมากขึ้นหนึ่ง

อย่างไรก็ดี ยังมีขั้นตอนอื่น ๆ อีกหลายขั้นตอน ที่ควรจะต้องกระทำ อาทิ เช่น การแก้ไขพระราช-
บัญญัติเกี่ยวกับการไปรษณีย์โทรเลขโทรศัพท์หลายฉบับ การจัดตั้งคณะกรรมการสื่อสารแห่งชาติ และคณะกรรมการ
ผู้ให้บริการสื่อสาร ตลอดจนการวางรูปของงานระดับอำนวยการ เพื่อให้สามารถเป็นเครื่องมือของรัฐบาลใน
การกำหนดและควบคุมนโยบาย ประสานงานสื่อสารให้เกิดการประหยัดไม่ซ้ำซ้อน ก็นับเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่
ควรจะต้องดำเนินการต่อไป และจะยังผลให้การปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารของประเทศ ได้ผลสมบูรณ์
ตามความมุ่งหมาย

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดทราบ และขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดล
บันดาลให้ท่านประสบแต่ความสุขความสำเร็จทุกประการ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายศิริวุฒิ สุขเนตร)

อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข

รายได้จริง ปีงบประมาณ ๒๕๑๕¹

- จัดเก็บรวมทุกประเภท = ๔๓๑,๗๒๖,๓๘๒.๖๓ บาท
- มากกว่าปีก่อน = ๔๖,๗๒๗,๖๕๕.๕๙ บาท
- สูงกว่ารายจ่าย = ๗๔,๐๐๘,๑๒๗.๘๕ บาท²

๒.๑.๖ บริการที่ให้

กรมไปรษณีย์โทรเลข ให้บริการสื่อสารสาธารณะดังต่อไปนี้

ก. บริการไปรษณีย์ อันได้แก่การรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ จากผู้ฝากและนำจ่ายแก่ผู้รับ อันประกอบด้วยไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทจดหมาย ไปรษณีย์บัตร ของที่พิมพ์ พัสดุย่อย เครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุ และพัสดุไปรษณีย์ นอกจากนี้ ยังมีบริการพิเศษอีกอันได้แก่ การลงทะเบียน การตอบรับ การรับประกัน การส่งด่วน การเก็บเงินปลายทาง ฯลฯ

ข. บริการโทรคมนาคม อันได้แก่โทรเลขในประเทศ โทรเลขต่างประเทศ เทเล็กซ์ในประเทศ เทเล็กซ์ต่างประเทศ วิทยุโทรศัพท์ในประเทศ โทรศัพท์ต่างประเทศ โทรภาพ โทรเลขสายตรงในประเทศ โทรเลขสายตรงต่างประเทศ ฯลฯ

ค. บริการการเงิน การรับส่งเงินผ่านกรมไปรษณีย์โทรเลขทำได้ ๒ ทาง คือ ทางธนาณัติ เหมาะสำหรับเงินจำนวนมาก และทางตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ เหมาะสำหรับเงินจำนวนน้อย

๒.๑.๗ ระบบบริหารของกรมไปรษณีย์โทรเลข

ระบบบริหารกิจการสื่อสาร ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมไปรษณีย์โทรเลข จึงเป็นระบบบริหารเช่นเดียวกับกระทรวงทบวงกรมฝ่ายพลเรือนโดยทั่วไป

¹ จากหนังสือบรรณารายการของกรมไปรษณีย์โทรเลข พ.ศ. ๒๕๑๖

² กรมไปรษณีย์โทรเลขมีนโยบายให้รายได้และรายจ่ายสมดุลกัน แต่ในปี ๒๕๑๕ รายได้จริงสูงกว่ารายจ่ายมาก เพราะมีการขึ้นค่าธรรมเนียมเมื่อ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ซึ่งขณะนั้นได้จัดทำงบประมาณรายจ่ายปี ๒๕๑๕ ไปเรียบร้อยแล้ว โดยอาศัยค่าธรรมเนียม

กล่าวคือ อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ และ ๒๑๘ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ พระราชกฤษฎีการะเบียบการจ้าง การซื้อ มติคณะรัฐมนตรี และระเบียบการต่าง ๆ ที่ใช้อยู่กับหน่วยราชการอื่น

อย่างไรก็ดี ในด้านการเงิน กรมไปรษณีย์โทรเลขมีความคล่องตัวกว่ากระทรวงทบวงกรมอื่น ๆ อยู่บ้าง โดยมีพระราชบัญญัติเงินทุนไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๐๔¹ แยกการเงินออกมาเป็นอิสระ แต่ทั้งนี้ การเก็บรักษาและการจ่ายเงินต้องเป็นไปตามระเบียบการเก็บรักษาและการจ่ายเงิน เงินทุนไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๑๓ ที่กระทรวงการคลังกำหนด ส่วนการกำหนดครয়การจ่ายเงินต้องเป็นไปตามระเบียบการกำหนดครয়การจ่ายเงินทุนไปรษณีย์ ที่ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณกำหนด ซึ่งจนกระทั่งปัจจุบัน² ก็ยังไม่ได้มีการวางระเบียบการ กำหนดครয়การจ่ายเงินทุนไปรษณีย์แต่อย่างใด ในทางปฏิบัติจึงอาศัยระเบียบที่ใช้อยู่กับหน่วยราชการฝ่ายบริหารอื่น ๆ มิใช่เป็นแบบรัฐพาณิชย์

๒.๒ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

๒.๒.๑ ประวัติย่อ³ ในปี พ.ศ. ๒๔๒๔ ประเทศไทยได้นำเครื่องโทรศัพท์เข้ามาใช้ครั้งแรก ในราชการกระทรวงกลาโหม เพื่อติดต่อระหว่างกรุงเทพฯ กับสมุทรปราการ และต่อมาเมื่อกรมไปรษณีย์โทรเลข ได้รับเอางานประเภทนี้มาดำเนินการ โดยคิดตั้งเครื่องชุมสายชนิดพนักงานต่อในพระนครขึ้น และได้ใช้ติดต่อมาเป็นเวลาประมาณ ๔๐ ปี คือในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ มีชุมสายโทรศัพท์ ๒ ชุมสาย คือ ชุมสายวัดเลียบ และชุมสายบางรัก โดยมีผู้เช่าทั้งสิ้นประมาณ ๒,๐๐๐ เลขหมาย เมื่อพลเอกพระเจ้าฟ้ามุขกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน มาดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงคมนาคม ได้ทรงดำริที่จะเปลี่ยนเครื่องชุมสาย

¹ กฎกระทรวงบัญญัติเงินทุนไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๐๔ ในผนวกที่ ๑

² สภาพเมื่อต้นเดือนเมษายน ๒๕๑๖

³ จากหนังสือรายงานประจำปี ๒๕๑๑ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

เป็นระบบอัตโนมัติ และหลังจากได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี ๒๔๗๕ แล้ว
อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขในสมัยนั้น (หลวงโกวิทอภัยวงศ์) ได้พยายามดำเนิน
ตามโครงการของเสด็จในกรมพระองค์นั้น โดยดำเนินการจัดตั้งเครื่องชุมสายอัตโนมัติ
ที่ชุมสายวัดเลียบ ๒,๓๐๐ เลขหมาย และที่ชุมสายบางรัก ๑,๒๐๐ เลขหมาย เสร็จ
ใช้การได้ตั้งแต่ปี ๒๔๘๐ ภารกิจโทรศัพท์เริ่มเป็นบีกแผ่นตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๗ ภารกิจโทรศัพท์ ซึ่งเดิมมีฐานะเป็น
กองโทรศัพท์สังกัดกรมไปรษณีย์โทรเลข ได้ถูกแยกตัวจัดตั้งเป็นองค์การโทรศัพท์
แห่งประเทศไทยขึ้น โดยรับมอบภารกิจโทรศัพท์ในเขต พระนคร-ธนบุรี มา
ดำเนินงานรวม ๔ ชุมสาย จำนวน ๑๐,๐๐๐ เลขหมาย

เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ได้รับ
มอบภารกิจโทรศัพท์หัวเมืองบางส่วนจากกรมไปรษณีย์โทรเลข บริเวณใกล้เคียง
พระนคร-ธนบุรี ใน ๗ จังหวัด รวม ๑๐ ชุมสาย จำนวน ๑,๖๐๕ เลขหมาย

เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ได้รับ
มอบภารกิจโทรศัพท์หัวเมืองส่วนที่เหลือทั้งหมดจากกรมไปรษณีย์โทรเลข โอน
ภารกิจโทรศัพท์ในส่วนภูมิภาคทั้งสิ้น ๔๗ แห่ง เป็นชุมสายจังหวัด ๓๘ แห่ง ชุมสาย
อำเภอ ๙ แห่ง รวมจำนวนเลขหมายทั้งสิ้น ๙,๗๑๕ เลขหมาย

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จึงเป็นผู้ดำเนินงาน ด้านการสื่อสารทาง
โทรศัพท์ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๐๔ เป็นต้นมา

๒.๒.๒ หน้าที่และความสำคัญ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง “องค์การโทรศัพท์
แห่งประเทศไทย” ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
พ.ศ. ๒๔๘๗ ระบุว่า เพื่อจัดดำเนินการและนำมาซึ่งความเจริญของกิจการโทรศัพท์
เพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชน และดำเนินธุรกิจอันเกี่ยวกับกิจการโทรศัพท์
และธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่องใกล้เคียงกัน หรือซึ่งเป็นประโยชน์แก่กิจการโทรศัพท์

การดำเนินกิจการขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ที่จะให้บริการ
ด้านโทรศัพท์ เพื่อเกิดประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารของรัฐและประชาชนนี้ ได้ยึดถือ
หลักการที่สำคัญโดยสังเขป ดังนี้

(๑) ปรับปรุง ส่งเสริมบริการโทรศัพท์ในทางคุณภาพ ให้มีสมรรถภาพ
สามารถให้ความสะดวกในการติดต่อได้รวดเร็วและแน่นอน

(๒) ขยายกิจการ และเพิ่มเติมบริการโทรศัพท์ในทางปริมาณให้มีจำนวน
เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

(๓) พยายามขจัดอุปสรรค ข้อขัดข้องในการใช้โทรศัพท์ให้น้อยลง

(๔) คัดค้านค่าบริการพอสมควร

๒.๒.๓ การแบ่งส่วนราชการขององค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทย

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย อยู่ภายใต้การอำนวยการของคณะ
กรรมการจำนวน ๗ นาย ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี ผู้อำนวยการองค์การอยู่ใน
คณะกรรมการด้วย

ส่วนงานขององค์การ แบ่งออกเป็น ๔ ฝ่าย โดยมีรองผู้อำนวยการองค์การ
๔ คน รับผิดชอบงานของแต่ละฝ่าย ดังนี้

๑. รองผู้อำนวยการฝ่ายดำเนินการ
๒. รองผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและโครงการ
๓. รองผู้อำนวยการฝ่ายเศรษฐกิจและการเงิน
๔. รองผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ

นอกจากนี้ แต่ละฝ่ายยังแยกออกเป็นสำนักงานและกองต่าง ๆ ดังนี้

๑. ฝ่ายดำเนินการ

- สำนักงานพาณิชย์
- สำนักงานคลังพัสดุ
- กองพัสดุ
- กองจัดหา
- กองก่อสร้างกลาง
- กองโทรคมนาคม

- ส่วนโทรศัพท์นครหลวง
 - กองกำกับการบำรุงรักษานครหลวง
 - เขตโทรศัพท์นครหลวง ๕ เขต
- ส่วนโทรศัพท์ภูมิภาค
 - กองกำกับการบำรุงรักษาภูมิภาค
 - เขตโทรศัพท์ภูมิภาค ๘ เขต

๒. ฝ่ายวางแผนและโครงการ

- ศูนย์วางแผนโครงการร่วม
- ศูนย์วางแผนระบบเครื่อง
- ศูนย์วางแผนสายคอนนอก
- กองโรงงาน

๓. ฝ่ายเศรษฐกิจและการเงิน

- กองบัญชีและคลังเงิน
- กองงบประมาณ
- กองสถิติและวิจัย
- กองตรวจการและสอบบัญชี
- กองจักรกลและคำนวณ

๔. ฝ่ายธุรการ

- กองอำนวยการ
- กองบุคคลลาธิการ
- กองสวัสดิการ
- ศูนย์การศึกษาและอบรม
- กองการฝึกอบรม

หมายเหตุ สภาพเมื่อต้นเดือนเมษายน ๒๕๑๖

๒.๓.๔. อัตรากำลังเจ้าหน้าที่^๑

ลำดับ	พนักงานและลูกจ้าง	๒๕๑๕		เปรียบเทียบกับปี ๒๕๑๔ เพิ่มขึ้น + ลดลง -
		จำนวนอัตรา บรรจุจริง		
๑	ชั้นพิเศษหรือเทียบเท่า	๒๐	๑๔	-
๒	ชั้นเอกหรือเทียบเท่า	๒๒๑	๙๒	+ ๑๕
๓	ชั้นโทหรือเทียบเท่า	๗๙๙	๔๔๕	+ ๑๑๕
๔	ชั้นตรีหรือเทียบเท่า	๒,๖๐๙	๙๙๒	- ๒๗
๕	ชั้นจัตวาหรือเทียบเท่า	๔,๖๑๙	๓,๐๘๓	+ ๔๒๑
๖	ลูกจ้างที่จ่ายเงินค่าจ้างเป็นรายเดือน	๑,๑๙๙	๗๖๒	+ ๔๐

หมายเหตุ อัตรากำลังข้างต้นไม่รวมลูกจ้างรายวันประเภทต่าง ๆ ซึ่งไม่มีอัตราที่กำหนดในข้อบังคับ

^๑ จากหนังสือวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงคมนาคม ๑ เมษายน ๒๕๑๖ หน้า ๒๗๔

๒.๓.๕ งบประมาณที่ได้รับอนุมัติและการใช้จ่าย
(สิ้นสุดเพียง ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕)
(ล้านบาท)

ก	รายการ	งบประมาณ	รายการใช้จ่าย และผูกพัน	คงเหลือ	หมายเหตุ
ข	งบประมาณประจำปี				
	๑. งบดำเนินการประจำปี ๒๕๑๕	๑๖๖,๗๒๗	๑๑๗,๒๑๓	๔๙,๕๑๔	
	๒. งบลงทุนประจำปี ๒๕๑๕	๓๓,๗๕๒	๓๑,๗๕๕	๑,๙๙๗	
	งบประมาณโครงการที่ดำเนินการ				
	๑. โครงการโทรศัพท์ทนถาวร (๒๕๑๐-๒๕๑๕)	๗๑๗,๗๕๐	๗๑๗,๐๖๓	๗๐๐,๗๑๗	
	๒. โครงการโทรศัพท์ภูมิภาค (๒๕๑๐-๒๕๑๕)	๒๕๙,๕๕๓	๑๕๖,๕๕๕	๑๐๓,๙๙๘	
	๓. โครงการโทรศัพท์ทางไกลสาขา (๒๕๑๐-๒๕๑๕)	๑๗๘,๗๖๑	๑๗๓,๗๕๖	๖,๐๐๕	
	๔. โครงการโทรศัพท์ทนถาวรของเพนเทม (๒๕๑๓-๒๕๑๕)	๑๖๐,๐๐๐	๑๖๐,๐๐๐	๑๖,๑๓๗	
	๕. งบค่าวิศวกรที่ปรึกษาทางโครงการ (๒๕๑๐-๒๕๑๕)	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	
	๖. โครงการโทรศัพท์ทางหลวง (๒๕๑๑-๒๕๑๕)	๑,๗๐๗,๗๕๖	๑,๕๐๗,๗๕๖	๑,๖๐๗,๒๕๕	
	๗. โครงการโทรศัพท์ภูมิภาค (๒๕๑๑-๒๕๑๕)	๕๓๗,๓๕๕	๕๓๗,๓๕๕	๕๓๗,๓๕๕	
	๘. โครงการโทรศัพท์ทางไกล (๒๕๑๑-๒๕๑๕)	๖๗๗,๗๖๖	๖๗๗,๗๖๖	๖๗๗,๗๖๖	
	๙. งบค่าวิศวกรที่ปรึกษาทางโครงการ (๒๕๑๑-๒๕๑๕)	๑๗,๐๐๐	๑๗,๐๐๐	๑๗,๐๐๐	
	๑๐. งบสำรองราคาและกรณีฉุกเฉิน (๒๕๑๑-๒๕๑๕)	๖๗,๓๕๓	-	๖๗,๓๕๓	

๑ จากหนังสือวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงคมนาคม ๑ เมษายน ๒๕๑๖ หน้า ๒๗๕

๒.๒.๖ บริการที่ให้ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ให้บริการโทรศัพท์ภายในประเทศทั่วราชอาณาจักร และให้บริการโทรศัพท์ต่างประเทศกับประเทศใกล้เคียง เช่น ลาว, มาเลเซีย, สิงคโปร์ นอกจากนั้น ยังให้เข้าช่องสัญญาณระบบโทรคมนาคมสายหลัก (ไมโครเวฟ) และให้เข้าสู่สายเคเบิล เพื่อการติดต่อระหว่างจุดต่อจุด

๒.๒.๗ ระบบบริหารขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ระบบบริหารกิจการสื่อสาร ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จึงเป็นระบบบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise) กล่าวคือ การควบคุมในคำเนโยบาย อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๒ ในด้านการเงินอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ระเบียบการบัญชีและการเงินของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๐๔ ระเบียบว่าด้วยการเจ้าหน้าที่ราชการ หรือหน้าที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของ พ.ศ. ๒๕๐๔ ระเบียบว่าด้วยการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๐๗ ส่วนการควบคุมการดำเนินงานอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๖ พระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗ มติคณะรัฐมนตรี มติคณะกรรมการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ตลอดจนระเบียบการต่าง ๆ ที่ใช้กับรัฐวิสาหกิจ

๒.๓ บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

๒.๓.๑ ประวัติย่อ^๑ กิจการวิทยุการบินพลเรือนระหว่างประเทศเป็นกิจการบริการโทรคมนาคมการบิน (Aeronautical Telecommunications) วิทยุควบคุมการบิน (Air Traffic Control) และวิทยุช่วยการบิน (Navigation Aids) แก่เครื่องบินระหว่างประเทศที่บินผ่าน และแะลงในประเทศไทยให้การบินพลเรือนระหว่างประเทศ

^๑ จากหนังสือ "ประวัติและ พัฒนาการบริษัทวิทยุการบิน แห่งประเทศไทย จำกัด พ.ศ. ๒๕๐๕"

แต่เดิมมาหลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๑ รัฐบาลเป็นผู้จัดทำกิจการวิทยุประเภททั้งสั้น โดยให้กรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นผู้ปฏิบัติดำเนินการตลอดมา จนเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้เกิดขึ้นทางทวีปเอเชีย ทำให้ไม่มีเครื่องบินพลเรือนที่จะการบินจึงต้องเลิกกิจการไป

ครั้นต่อมาเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบลง การบินพลเรือนระหว่างประเทศได้จัดให้มีกันขึ้นใหม่ ในลักษณะที่ได้เปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้าไปกว่าเดิมมาก ทั้งในด้านวิชาการ, ระเบียบ, วิถีปฏิบัติและปริมาณในการบิน ซึ่งกรมไปรษณีย์โทรเลขไม่สามารถจะใช้เครื่องมือและวิธีการที่มีอยู่เดิมรับทำบริการนั้น ให้เป็นไปตามความต้องการอย่างใหม่นั้นได้ เพราะเครื่องมือเครื่องใช้เหล่านั้นของกรมไปรษณีย์โทรเลข ได้ชำรุดเสื่อมโทรมล้าสมัยไปเป็นจำนวนมาก ครั้นจะจัดหาซื้อมาใช้ใหม่ก็ไม่มีเงิน จึงจำต้องระงับกิจการนั้นไว้ ประจวบกับในเวลานั้นกรมการขนส่งได้รับหน้าที่ให้ขยายงานควบคุมกิจการบินพลเรือนอย่างจริงจังมากขึ้น และเห็นว่างานวิทยุการบินเป็นส่วนประกอบช่วยเหลืออันสำคัญแก่การเดินทางอากาศ เป็นงานอยู่ในเครือเดียวกัน ถ้าได้มาอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาอันเดียวกัน ก็จะทำให้มีการประสานงานกันดีขึ้น ก็จะได้มีการดูแลปรับปรุงให้เป็นไปอย่างถูกต้องกับวิธีการเพราะฉะนั้น ด้วยความประสงค์ดังกล่าวแล้ว กรมการขนส่งจึงได้เจรจาขอโอนกิจการวิทยุการบินจากกรมไปรษณีย์โทรเลข ให้มาขึ้นอยู่กับกรมการขนส่งโดยตรง ตั้งแต่วันที่ ๒๔๘๘ เป็นต้นมา แต่การโอนหรือรับโอนกันนั้นกรมการขนส่งมิได้รับเครื่องมือเครื่องใช้วิทยุ วิทยุบุคคล และอัตราตำแหน่งเจ้าหน้าที่มาด้วยเลย โอนเฉพาะแต่ในนามของหน้าที่การปฏิบัติงานเท่านั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่กรมการขนส่งจะต้องมาจัดวางแผนการขึ้นใหม่และจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้วิทยุใหม่ทั้งหมด หรือเท่ากับกิจการนั้นอย่างทั้งคันใหม่ทีเดียว และต้องจัดให้เป็นไปอย่างทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของการบินอย่างใหม่ด้วย

ในการจัดวางแผนโครงการของระบบงานวิทยุการบินอย่างใหม่ดังกล่าวข้างต้นนั้น กรมการขนส่งได้เสนอแผนการจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้วิทยุ การสร้าง

สถานีวิทยุ รวมทั้งการติดตั้งเครื่องและกำหนดอัตราตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานพร้อมด้วยการฝึกสอนอบรม คิดเป็นเงินค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น ๓ ล้านบาท และเมื่อได้เสนอโครงการไปแล้วคณะรัฐมนตรีในสมัยนั้น ได้พิจารณาเห็นชอบด้วยในหลักการ แต่ไม่มีเงินที่จะอนุมัติให้ได้ตามจำนวนที่ขอขึ้น เพราะเป็นเวลาที่เล็งสงครามใหม่ ๆ รัฐบาลกำลังไม่สะดวกขาดแคลนในเรื่องการเงิน และด้วยเหตุนี้กรมการขนส่งจึงจัดตั้งระบบวิทยุการบินตามแผนการที่กำหนดขึ้นไม่ได้ จำต้องระงับเรื่องรอไว้ในโอกาสอันควรต่อไป

การจัดตั้งบริษัท

แต่ก็ในเวลาเดียวกันนี้บริษัทสายการบินต่าง ๆ ได้เริ่มกิจการการบินพลเรือนระหว่างประเทศ บินผ่าประเทศไทยไปมาเป็นจำนวนมากแล้ว โดยได้อาศัยใช้บริการวิทยุการบินของทางราชการทหารอากาศอังกฤษและอเมริกา ซึ่งตั้งอยู่ที่สนามบินดอนเมือง ช่วยทำการติดต่อสื่อสารให้เป็นการชั่วคราว จนกว่าจะได้ถอนกลับไปหมกคามซอกกลางด้านทหารที่ได้ตกลงไว้ และเมื่อรูปการณ์จะเป็นไปเช่นนี้ บริษัทสายการบินต่าง ๆ ก็มีความห่วงใยต่ออันตรายและความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่การบินของตน อันเนื่องมาจากการที่จะขาดหรือไม่มีบริการวิทยุ ทั้งทางรัฐบาลไทยก็ยังไม่ได้จัดให้มีบริการนั้นขึ้น เพราะฉะนั้นบริษัทสายการบินที่เกี่ยวข้องทั้งหลายจึงได้พร้อมใจกันขออนุมัติต่อรัฐบาลไทย จัดตั้งกิจการขึ้นเองเป็นบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด (Aeronautical Radio of Siam Ltd.) ตั้งแต่วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๔๙๑ เป็นต้นมา โดยมีสัญญาระหว่างกระทรวงคมนาคมและบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด ฉบับลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๑ ให้บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด ทำหน้าที่สื่อสารคมนาคมอำนวยความสะดวกช่วยเหลือการเดินทางอากาศ

กระทรวงคมนาคมรับโอนกิจการบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด เป็นของรัฐบาล

ต่อมาสภาพธนาคาร เศรษฐกิจแห่งชาติ ได้นำข้อเสนอแนะของยูธอมต่อ
คณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้กระทรวงคมนาคม, ที่ปรึกษาและเขียนบริหาร
และสำนักงานประมาณ เสนอความเห็นประกอบการพิจารณา ในที่สุดคณะรัฐมนตรี
ลงมติเมื่อ ๑๒ มีนาคม ๒๕๐๖ ให้กระทรวงคมนาคมรับโอนกิจการของบริษัทการบิน
แห่งประเทศไทย จำกัด มาดำเนินการเองโดยรับซื้อหุ้นทั้งหมดมา การดำเนินการ
การคงเป็นรูปเดิม ให้จ้างชาวต่างประเทศเฉพาะตำแหน่งที่ยังขาดคนไทยที่เหมาะสม
ไม่ได้ไปก่อน และไม่ขัดข้องที่สายการบินจะร่วมถือหุ้นด้วยต่อไป

ในการพิจารณาการโอนกิจการนี้ กระทรวงคมนาคมได้แต่งตั้งคณะกรรมการ
การขึ้นสู่ขั้นต้นมี น.ท. สนั่น สังขจันทร์ เป็นประธาน เพื่อพิจารณารับโอนกิจการ
คณะกรรมการชุดนี้ได้พิจารณาเสนอแนะ จันทราสารการได้ชำระค่าหุ้นงวดแรกเป็น
เงิน ๕ ล้านบาท เมื่อ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๐๖ กับงวดสุดท้ายอีก ๖ ล้านบาท เมื่อ ๒๘
ตุลาคม ๒๕๐๖ และเมื่อ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๐๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้คณะกรรมการ
บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ชุดใหม่ประกอบด้วย

(๑) พลโทพงษ์ ปุณณกันต์	เป็นประธานกรรมการ
(๒) นายสุรินทร์ วิเศษกุล	เป็นรองประธานกรรมการ
(๓) พลอากาศตรีโชติ ชื่นศิริ	เป็นกรรมการ
(๔) พลอากาศตรีสมิทธ มະกรสาร	เป็นกรรมการ
(๕) นายประสงค์ สุขุม	เป็นกรรมการ
(๖) นาวาอากาศโทสนั่น สังขจันทร์	เป็นกรรมการ
(๗) ดร. จิตติ วัชรสินธุ์	เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการชุดใหม่จึงได้รับ โอนกิจการเข้ามาดำเนินงาน ในรูป บริษัท
ของรัฐบาล ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ เป็นต้นมา โดยมีชื่อบริษัทเป็นภาษา
ไทยว่า บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เช่นเดิม ส่วนชื่อภาษาอังกฤษ

ได้เปลี่ยนเป็น "Aeronautical Radio of Thailand Ltd." ใน พ.ศ. ๒๕๐๘ เพิ่ม
กรรมการฝ่ายไทยอีก ๑ นาย คือ ดร. เฉลิมชัย วสินนท์ ในฐานะผู้แทนกระทรวง
การคลัง

สายการบินขอกลับเข้าร่วมกิจการบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

สายการบินต่าง ๆ ที่ทำการบินเข้าออกประเทศไทยอยู่เป็นประจำและเคย
ถือหุ้นบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด อยู่ก่อน กระทั่งที่ในระหว่าง
พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๐๘ ซึ่งรัฐบาลเพิ่งรับกิจการมาดำเนินการนั้น เป็นระยะเวลาที่
กิจการบินกำลังขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ต้องคิดตั้งอุปกรณ์ตามโครงการใหม่ ๆ
ขึ้น อันจะเป็นภาระทางการเงินแก่รัฐบาลอยู่มาก ตลอดจนสายการบินเหล่านั้น
ประสงค์ที่จะรักษาความใกล้ชิด ในการประสานงานระหว่างพวกเขาเองกับบริษัท
วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เพื่อช่วยให้ประสิทธิภาพของงานวิทยุการบิน
ลดลง สายการบินเหล่านั้นจึงได้เสนอขอร่วมกันออกเงิน ๓ ล้านบาท มาเพิ่มทุนของ
บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งทั้งนี้ก็ได้รับอนุมัติจากรัฐบาล และ
ร่วมมือกันถือหุ้นบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด กันมาตั้งแต่วันที่ ๑
สิงหาคม ๒๕๐๘ เป็นต้นมา

ดังนั้น ขณะนั้นทุนของบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด จึงมี
๑๕ ล้านบาท (๑๕๐,๐๐๐ หุ้น) รัฐบาลไทยถือ ๑๒ ล้านบาท (๑๒๐,๐๐๐ หุ้น)
และสายการบินต่าง ๆ ที่ทำการบินเข้าออกประเทศไทยเป็นประจำรวม ๒๑ สาย ถือ
หุ้นรวมกัน ๓ ล้านบาท (๓๐,๐๐๐ หุ้น) ส่วนคณะกรรมการบริษัทวิทยุการบินแห่ง
ประเทศไทย จำกัด นั้นประกอบด้วยกรรมการฝ่ายรัฐบาล ๗ นาย กับกรรมการซึ่ง
สายการบินแต่งตั้งมาอีก ๒ นาย คือ นายเจ. คับลิว. เควกเกต (J. W. Quekett) และ
นายแฮน คูเลนเบอร์ก (H. Kullenberg) คนหลังนี้ต่อมาเปลี่ยนเป็นนายแอล. แอล.
จอห์นสัน (L. L. Johnson)

ครั้นใน พ.ศ. ๒๕๐๙ นี้ จำเป็นจะต้องพัฒนากิจการตามแนวขององค์การ
การบินพลเรือนระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีและรับจะปฏิบัติตาม และ

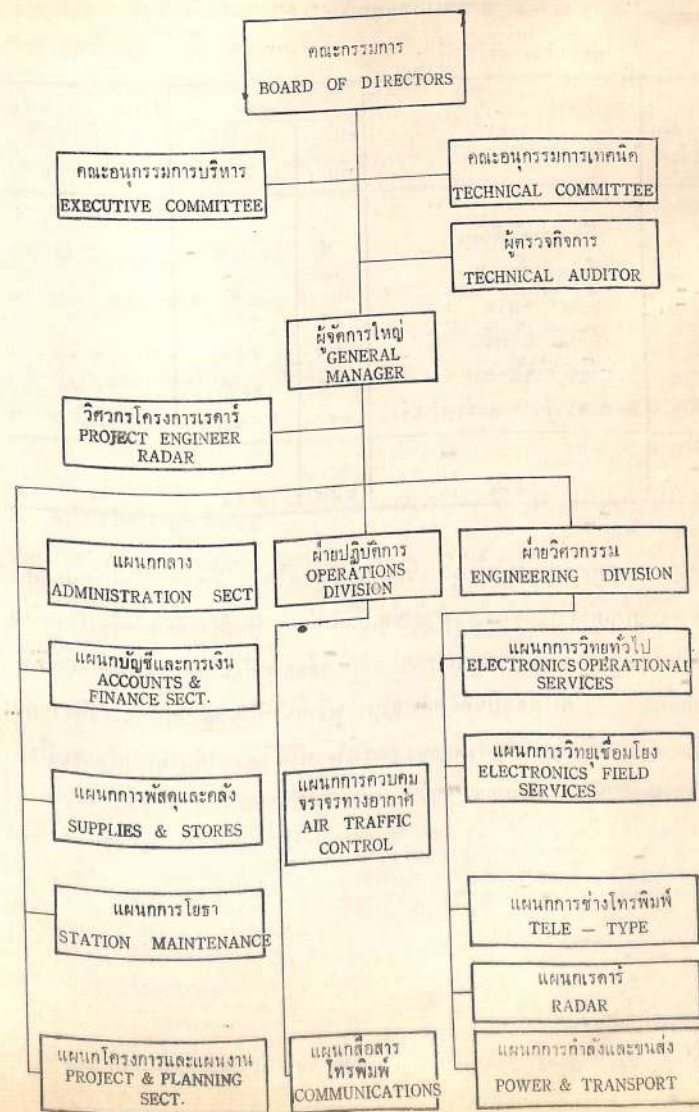
เพื่อให้ทันกับความหน้าของการบินระหว่างประเทศ จึงจำเป็นต้องจัดหาบริษัทให้เพิ่มเติม จึงต้องเพิ่มทุนขึ้นอีกเป็น ๓๕ ล้านบาท สายการบินคงถือหุ้นอยู่ตามเดิมคือ ๓ ล้านบาท ส่วนรัฐบาลไทยถือเพิ่มขึ้นเป็นปี ๆ ตามแผนพัฒนาการและงบประมาณที่สำนักงานประมาณจะจัดสรรให้ได้

๒.๓.๒ หน้าที่และความสำคัญ¹

บริษัทมีหน้าที่และรับผิดชอบในการจัดตั้ง บำรุงรักษาอุปกรณ์และให้บริการกิจการบิน ตามข้อผูกพันที่รัฐบาลไทยมีอยู่ต่อองค์การบินพลเรือนระหว่างประเทศ อันได้แก่ บริการสื่อสารระหว่างสถานพื้นดิน บริการสื่อสารระหว่างพื้นดินกับเครื่องบิน, บริการจราจรทางอากาศ และบริการด้านเครื่องช่วยการเดินอากาศ

๒.๓.๓ การแบ่งส่วนราชการของบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด²

แผนภูมิหน่วยงานของบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

¹ จากหนังสือประวัติและแผนพัฒนาการบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด พ.ศ. ๒๕๐๘ หน้า ๘

² จากหนังสือวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงคมนาคม ๓ เมษายน ๒๕๑๕

๒.๓.๔. อัตราค่าจ้างหน้า^๑

อัตราค่าจ้างหน้า

ลำดับ	รายการ	๒๕๑๕		เปรียบเทียบ ๒๕๑๔ เพิ่มขึ้น (+) ลดลง (-)
		จำนวน อัตรา	บรรจุจริง ๓๐.๙.๒๕๑๕	
๑	เทียบเท่าชั้นพิเศษ	๕	๔	+ ๑
๒	เทียบเท่าชั้นเอก	๔๖	๒๖	+ ๑
๓	เทียบเท่าชั้นโท	๑๓๓	๑๑๒	+ ๔
๔	เทียบเท่าชั้นตรี	๑๐๑	๑๕๓	+ ๑๖
๕	เทียบเท่าชั้นจัตวา	๑๕๖	๑๔๕	+ ๕๑
๖	ต่ำกว่าจัตวา-ลูกจ้างประจำ	๑๔	๑๔	-
	รวม	๔๕๕	๔๕๔	-

จากการที่บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ได้ปรับปรุงและขยายงานด้านต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเป็นลำดับมา โดยมีการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการควบคุมการจราจรทางอากาศ และการสื่อสารเชื่อมโยง ตลอดจนงานด้านสวัสดิการ ทำให้จำเป็นต้องจัดและบรรจุเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมและได้สัดส่วนกับปริมาณงาน เป็นผลให้มีการเพิ่มอัตราค่าจ้างหน้าที่จะเห็นได้จากตัวเลขเปรียบเทียบใน วันที่ ๓๐ กันยายน จากตารางข้างบนแล้ว

๒.๓.๕ งบประมาณและการใช้จ่าย^๑

งบประมาณลงทุน ในปี ๒๕๑๕ บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ไม่ได้รับงบประมาณแผ่นดินเลย ค่าใช้จ่ายลงทุนในปีนี้ใช้จากเงินหมุนเวียนของบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เอง ซึ่งส่วนใหญ่ได้จากค่าเสื่อมราคา สำหรับโครงการเรดาร์เพื่อการควบคุมการจราจรทางอากาศเป็นโครงการระยะยาว โดยใช้เงินกู้จากกระทรวงการคลัง

งบประมาณลงทุนและค่าใช้จ่ายจริง

- ๑) งบประมาณลงทุนที่ได้รับอนุมัติในปีก่อนขอขมุดำเนินการต่อไปนี้
๗,๓๐๘,๐๐๐ บาท
- ๒) งบประมาณลงทุนที่ได้รับอนุมัติในปี ๒๕๑๕
๑๘,๐๘๓,๐๐๐ บาท
- ๓) งบประมาณสำหรับโครงการเรดาร์
๓๘,๔๑๓,๐๐๐ บาท
๖๓,๘๐๔,๐๐๐ บาท
- ๔) ค่าใช้จ่ายจริงในปี ๒๕๑๕
๑๘,๕๙๐,๒๕๖.๔๑ บาท

หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการเรดาร์ ๑๐,๑๙๘,๕๐๘.๘๕

งบดำเนินการ

ปี ๒๕๑๕ (ก.ค. ๑๔-ก.ย. ๑๕)

รายการ	งบประมาณ	واقعی
๑) จากค่าส่งโทรเลข	๕๗๖,๐๐๐.๐๐	๖๗๕,๗๐๕.๐๐
๒) จากการให้บริการเครื่องบิน	๒๖,๘๐๘,๐๐๐.๐๐	๒๗,๔๑๐,๐๐๓.๗๕
๓) จากการให้เช่าเครื่องโทรคมนาคม	๑,๖๘๐,๐๐๐.๐๐	๑,๖๘๘,๗๙๘.๕๐
๔) รายได้อื่น ๆ	๑,๕๑๒,๐๐๐.๐๐	๒,๓๓๕,๒๗๘.๗๐
รวม	๓๐,๕๗๖,๐๐๐.๐๐	๓๒,๑๐๙,๗๘๗.๙๕

งบประมาณรายจ่าย

- ๑) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ๑๕,๕๓๓,๐๐๐.๐๐ ๑๕,๕๕๔,๑๔๐.๔๕

^๑ จากหนังสือ วันคล้ายวันสถาปนากระทรวงคมนาคม ๑ เมษายน ๒๕๑๖ หน้า ๓๑๓

^๑ จากหนังสือวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงคมนาคม ๑ เมษายน ๒๕๑๖ หน้า ๓๑๔-๓๑๕

๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ	๖,๙๖๕,๐๐๐.๐๐	๗,๐๒๘,๒๕๗.๒๖
๓) ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา	๑,๓๓๔,๐๐๐.๐๐	๑,๑๓๔,๒๖๗.๒๔
๔) ค่าเสื่อมราคา	๖,๕๗๔,๐๐๐.๐๐	๔,๒๘๔,๐๐๒.๑๒
๕) ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดทั่วไป	๑๒,๐๐๐.๐๐	๙,๘๓๖.๗๕
รวม	๓๐,๔๔๘,๐๐๐.๐๐	๒๘,๐๑๐,๕๐๓.๘๒

๒.๓.๖ บริการที่ให้

บริการที่บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ให้อยู่ในปัจจุบันนี้จะแบ่งได้เป็น ๔ ประเภทด้วยกัน คือ¹

ก) ประเภทสื่อสารระหว่างสถานีพื้นดิน (Aeronautical Fixed Telecommunications) เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์ควบคุมจราจรหนึ่ง กับศูนย์ควบคุมจราจรอีกแห่งหนึ่ง เพื่อแจ้งแผนการบินชั่วคราว नियมวิทยา สำนองที่หนึ่ง วลา ระหว่างกัน เป็นต้น

ข) ประเภทสื่อสารระหว่างพื้นดินกับเครื่องบิน (Aeronautical Mobile Telecommunications) เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างเครื่องบินกับศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศ

ค) ประเภทการจราจรทางอากาศ (Air Traffic Services) เป็นการจัดเส้นทางและระดับบินของเครื่องบินแต่ละเครื่องให้ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

ง) ประเภทเครื่องช่วยการเดินอากาศ (Navigational Aids) เป็นการติดตั้งสถานีวิทยุประมาณบนพื้นดิน เพื่อส่งคลื่นวิทยุซึ่งเครื่องบินจะรับและทราบค่าที่ตั้งตนบินอยู่ได้อันเป็นประโยชน์ในการจัดจราจรทางอากาศ

๒.๓.๗ ระบบบริหารของบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

ระบบบริหารกิจการสื่อสาร ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด จึงเป็นระบบบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ (State Enterprise) เช่นเดียวกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งมิได้กระทำโดย

พระราชบัญญัติเช่นเดียวกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย แต่จัดตั้งขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรี

๒.๔ บริษัทโทรคมนาคมเพื่อสือมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด

๒.๔.๑ ประวัติย่อ บริษัทโทรคมนาคมเพื่อสือมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด ถือกำเนิดมาจากการถ่ายทอดรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมรายการอะพอลโล ๑๑ เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๒ ในครั้งนั้นได้มีผู้แทนของหน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมเตรียมการถ่ายทอด นับตั้งแต่กระทรวงคมนาคม กรมไปรษณีย์โทรเลข องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานดำเนินการตามโครงการโทรคมนาคม กรมการบินพาณิชย์ กองทัพบก สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ เป็นต้น

การถ่ายทอดรายการโทรทัศน์นี้ได้ประสบผลสำเร็จ เป็นอย่างมากทำให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องมึหน่วยงานขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของสื่อมวลชนเป็นการถาวร ดังนั้นจึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณา และในที่สุดโดยความเห็นชอบของกระทรวงคมนาคมก็ได้เข้าเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๒ เห็นชอบและอนุมัติให้จัดตั้งบริษัทโทรคมนาคมเพื่อสือมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด ได้ กระทรวงคมนาคมจึงได้จดทะเบียนบริษัทจำกัดต่อทะเบียนหุ้นส่วนกลางมีสภาพเป็นนิติบุคคล ตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๑๓ โดยทุนจดทะเบียนของบริษัทมีเพียง ๕๐,๐๐๐ บาทซึ่งเป็นเงินเหลือจากการถ่ายทอดโทรทัศน์รายการอะพอลโล ๑๑

๒.๔.๒ หน้าที่และความสำคัญ บริษัทโทรคมนาคมเพื่อสือมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด ทำหน้าที่ประสานงานเพื่อความเรียบร้อย รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของสื่อมวลชน และจัดปัญหาแข่งขันในเรื่องการเงิน การส่งข่าวสารและภาพของสื่อมวลชนทั้งภายในและนอกประเทศ โดยเป็นตัวแทนและผู้ประสานงานของสื่อมวลชนในประเทศไทย ในการถ่ายทอดข่าวสาร สัญญาณ เสียง ภาพจากประเทศไทยไปยังต่างประเทศและในทางกลับกัน ตลอดจนจัดบริการร่วมกันสำหรับสื่อมวลชน เพื่อให้สื่อมวลชนสามารถที่จะติดต่อข่าวสารได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนั้นก็ยังรับผิดชอบวิจัยค้นคว้าในด้านงาน เพื่อพัฒนาการทางด้านโทรคมนาคมสำหรับสื่อมวลชนอีกด้วย

¹ จากหนังสือประวัติและพัฒนากิจการบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด พ.ศ. ๒๕๐๕

๒.๔.๓ การแบ่ง ส่วน ราชการของ บริษัท โทรคมนาคมเพื่อ สื่อมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด

บริษัทโทรคมนาคมเพื่อสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด อยู่ภายใต้การ
อำนาจการของคณะกรรมการบริษัท ซึ่งมีอยู่ ๗ คน มีกรรมการผู้จัดการมีอำนาจ
เต็มที่จะจัดการธุรกิจของบริษัทฯ ตามวัตถุประสงค์ของบริษัทฯ และตามมติหรือ
แนวนโยบายหรือระเบียบข้อบังคับที่คณะกรรมการบริษัทฯ กำหนด และมีผู้ช่วย
จัดการ ๑ คน

ส่วนงานของบริษัทฯ แบ่งออกเป็น ๓ ฝ่าย คือ

๑. ฝ่ายธุรการและการเงิน
๒. ฝ่ายปฏิบัติการ
๓. ฝ่ายขาย

ฝ่ายต่าง ๆ แยกออกเป็นแผนก ดังนี้

ฝ่ายธุรการและการเงิน แบ่งงานในฝ่ายออกเป็น ๓ แผนก คือ

๑. แผนกต่างประเทศ
๒. แผนกกลาง
๓. แผนกการเงินและบัญชี

ฝ่ายปฏิบัติการ แบ่งงานในฝ่ายออกเป็น ๓ แผนก คือ

๑. แผนกโทรศัพท์
๒. แผนกบริการวิทยุติดตามตัว
๓. แผนกวิทยุติดตามยนต์

ฝ่ายขาย แบ่งงานในฝ่ายออกเป็น ๒ แผนก คือ

๑. แผนกขาย
๒. แผนกประชาสัมพันธ์

นอกจากนั้น ยังมีศูนย์วิทยุติดตามตัว ๑ (กรุงเทพมหานคร) ทำหน้าที่
ในด้านการบริการวิทยุติดตามตัวโดยตรงอีก ๑ ศูนย์

๒.๔.๔ อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ของบริษัทฯเมื่อสิ้นปี
ประมาณ ๒๕๑๕ มีรวมทั้งสิ้น ๒๖ คน จำแนกรายละเอียดเทียบกับขั้นของข้าราชการ
เป็นดังนี้

ลำดับ	รายการ	จำนวน
๑.	เทียบเท่าชั้นพิเศษ	๒
๒.	เทียบเท่าชั้นเอก	๓
๓.	เทียบเท่าชั้นโท	๗
๔.	เทียบเท่าชั้นตรี	๗
๕.	เทียบเท่าชั้นจัตวา	๗
รวม		๒๖

๒.๔.๕ งบประมาณและค่าใช้จ่าย ตามบัญชีงบดุลปีงบประมาณ ๒๕๑๕
ซึ่งสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๕ บริษัทฯ มีรายได้ ๓,๐๗๗,๐๓๘.๖๔ บาท
และเมื่อหักรายจ่ายแล้วมีกำไรสุทธิก่อนเสียภาษีเงินได้ ๑๘๘,๑๘๘.๗๘ บาท

๒.๔.๖ บริการที่ให้ บริษัทโทรคมนาคมเพื่อสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย
จำกัด ให้บริการสำหรับสื่อมวลชน ดังต่อไปนี้

๑. บริการถ่ายทอดโทรทัศน์ บริษัทฯ ทำหน้าที่ประสานงานในการถ่ายทอด
โทรทัศน์ผ่านดาวเทียมจากประเทศไทยไปยังต่างประเทศหรือในทางกลับกัน

๒. บริการวิทยุติดตามตัวระบบสาธารณะ เป็นบริการซึ่งผู้เข้าใช้บริการจะ
ถูกตามตัว หรือได้รับการติดต่อตลอดเวลา ไม่ว่าจะอยู่แห่งใดภายในรัศมีประมาณ
๓๐ กิโลเมตร จากสถานีส่งซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอบางรัก กรุงเทพมหานคร

๓. บริการวิทยุติดตามตัวระบบเอกชน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สื่
อมวลชน โรงแรม โรงพยาบาล โรงงาน และบริษัทห้างร้านต่าง ๆ ที่ประสงค์จะ
ทำการติดต่อกันเองภายในสำนักงาน หรือสถานที่เดียวกัน และเพื่อประโยชน์ในการ
ควบคุมของทางราชการ บริษัทฯ จัดบริการติดตามตัวทางวิทยุระบบเอกชนโดย
แบ่งออกเป็น ๒ วิธีคือ วิธีที่หนึ่ง บริษัทฯ เป็นผู้จัดหาเครื่องอุปกรณ์มาติดตั้งและ
บำรุงรักษาเองแล้วเรียกเก็บค่าเช่าจากผู้ใช้บริการ ส่วนวิธีที่สอง ให้ผู้ใช้บริการจัด

หาเครื่องมา รวมทั้งรับผิดชอบในการติดตั้งและบำรุงรักษา โดยปฏิบัติตามระเบียบการใช้บริการที่บริษัทฯ ได้วางไว้

๔. บริการวิทยุติดรถยนต์ระบบเอกชน ด้วยกระบวนนามมมีนโยบายที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่พ่อค้า ประชาชน ในการที่จะให้ติดตั้งวิทยุติดรถยนต์เพื่อทำการติดต่อกับสำนักงานใหญ่ได้ และเพื่อประโยชน์ในการควบคุมของทางราชการ กระทรวงคมนาคมจึงได้มอบให้บริษัท โทรคมนาคมเพื่อสือมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด เป็นผู้ดำเนินการบริการนี้ต่อไปซึ่งบริษัทฯ ได้วางระเบียบการขออนุญาตติดตั้งวิทยุติดรถยนต์ให้แก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งมีรถยนต์ที่จะติดตั้งไม่ต่ำกว่า ๕๐ คัน และในขณะที่ยังไม่มีอุปกรณ์หรือมีไม่เพียงพอก่อนอนุญาตให้ผู้ให้บริการเป็นผู้จัดหาเครื่องมาเอง หรือมอบหมายให้ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้จัดบริการสำหรับผู้เช่ารายย่อยได้

๕. บริการวิทยุติดรถยนต์อัตโนมัติระบบสาธารณะ เป็นบริการที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อโทรศัพท์จากรถยนต์ไปยังบ้านพักหรือบริษัททั้งวัน นอกจากนี้ยังสามารถที่จะหมุนติดต่อระหว่างรถยนต์ที่มีเครื่องรับประเภทเดียวกันได้ด้วย

๖. บริการเลขานุการทางโทรศัพท์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ต้องการที่จะได้รับข่าวสาร โดยมีทั้งวงล้อหรือเป็นห่วงในขณะที่มีใ้คอยู่สำนักงาน หรือขณะที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ หรือเลขานุการไว้คอยรับโทรศัพท์หรือผู้ที่ยังไม่มีโทรศัพท์บริษัทฯ จึงได้เปิดบริการเลขานุการทางโทรศัพท์ขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๑๔

บริการเลขานุการ ทางโทรศัพท์นี้จะติดต่อบริษัทข่าวสารแก่ผู้ใช้บริการทุกวัน โดยไม่มีวันหยุดจนถึง ๒๔.๐๐ น. โดยศูนย์บริการของบริษัทฯ จัดเลขหมายโทรศัพท์จำนวนหนึ่งไว้คอยบริการ ซึ่งในชั้นแรกนี้จะจัดไว้ ๕ หมายเลขด้วยกัน คือ ๓๗๕๖-๗-๘-๙-๐ เมื่อมีผู้ประสงค์จะแจ้งข่าวถึงผู้ใช้บริการ ก็ให้หมุนโทรศัพท์ไปส่งหมายเลขดังกล่าว แล้วแจ้งข้อความไว้กับเจ้าหน้าที่ หลังจากนั้นศูนย์บริการก็จะติดต่อแจ้งข่าวสารดังกล่าวไปยังผู้ใช้บริการโดยทางโทรศัพท์ทางไปรษณีย์หรือผู้ใช้บริการสอบถามมาเองตามแต่กรณี

๒.๔.๗ ระบบบริหารของบริษัท โทรคมนาคมเพื่อสือมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด บริษัทโทรคมนาคมเพื่อสือมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด จัดตั้งขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรี เป็นบริษัทในสังกัดกระทรวงคมนาคม จึงมีระบบบริหารแบบบริษัทเอกชน โดยคณะกรรมการของบริษัทฯ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร การเงินและอื่น ๆ ของบริษัทฯ และบริษัทฯ ต้องปฏิบัติตามให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท

กิจการสื่อสารเฉพาะกิจ

ทั้งที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้นของบทที่ ๒ ว่าบทวิจยนี้จะกล่าวถึงกิจการสื่อสารเฉพาะกิจ หรือนัยหนึ่งกิจการสื่อสารที่จัดขึ้นตามความจำเป็นเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน เท่าที่เห็นว่าสำคัญและได้ลงทุนไปมาก ดังนั้น บทต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงกิจการสื่อสารเฉพาะกิจของกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และกระทรวงการต่างประเทศ รวม ๓ แห่ง

ทั้งสามแห่งที่นำมากล่าวถึง เป็นกิจการค่อนข้างใหญ่ บางแห่งลงทุนไปแล้วหลายร้อยล้านบาท

อย่างไรก็ดี ยังมีกิจการสื่อสารเฉพาะกิจอีกมาก เช่น ของธนาคารออมสิน, ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต, ของกรมศุลกากร, ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ฯลฯ

๒.๕ กองการสื่อสารสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๒.๕.๑ ประวัติย่อ โครงการโทรคมนาคมของกระทรวงมหาดไทยเป็นนโยบายของ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ต้องการให้หน่วยราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะในสังกัดของกระทรวงมหาดไทย สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคได้สะดวกและรวดเร็ว ระบบโทรคมนาคมตามโครงการนี้ประกอบด้วยระบบโทรศัพท์อัตโนมัติ ระบบเทเล็กซ์อัตโนมัติ และระบบวิทยุผ่านทอดเพื่อการติดต่อสื่อสาร ระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคในภาคกลาง, ตะวันออกและตะวันออกเฉียงเหนือรวม ๓๐ จังหวัด โครงการนี้กองการสื่อสารกรมตำรวจ เป็นเจ้าของเรื่องโดยตรง โครงการนี้ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการได้ภายในวงเงิน ๑๐๑.๘ ล้านบาท ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๐๙ เป็นต้นมา

พ.ศ. ๒๕๐๙ เริ่มดำเนินงานตามโครงการโทรคมนาคมของกระทรวงมหาดไทยชั้นที่ ๑ ได้แก่การจัดหาที่ดินและก่อสร้างอาคารศูนย์และสถานีโทรคมนาคม การประกวดราคาสั่งซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์โทรคมนาคม, การขอเพิ่มอัตรากำลัง, การจัดยานพาหนะเพิ่มเติม

พ.ศ. ๒๕๑๐ ดำเนินการต่อจากปี ๒๕๐๙ ได้แก่ ก่อสร้างอาคารศูนย์และสถานีโทรคมนาคมในส่วนภูมิภาครวม ๓๐ จังหวัดเสร็จเรียบร้อย, ติดตั้งไฟฟ้า, ประปาเสร็จเรียบร้อย เริ่มก่อสร้างอาคารศูนย์โทรคมนาคมกลางและส่วนอำนวยการกรุงเทพ ฯ ติดตั้งสื่อส่งสัญญาณเชื่อมระหว่างศูนย์และสถานีโทรคมนาคมต่าง ๆ ทำสัญญาสั่งซื้อและจ้างติดตั้งเครื่องมือกับอุปกรณ์โทรคมนาคมตาม โครงการเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๑๐

บัดนี้การติดตั้งเครื่องมือและอุปกรณ์โทรคมนาคม ได้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั่วตามสัญญา และได้ทดลองปฏิบัติงานแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒ เป็นต้นมา

เกี่ยวกับการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ช่างและพนักงานโทรคมนาคม กระทรวงมหาดไทยได้จัดส่งข้าราชการไปศึกษาและดูงานในต่างประเทศรวม ๕๙ คน และจัดให้มีการฝึกอบรมข้าราชการภายในประเทศรวม ๔๕๑ คน

การดำเนินงานตามโครงการชั้นที่ ๒ เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายจะขยายขอบเขตการติดต่อสื่อสารของหน่วยราชการต่าง ๆ ระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค ออกไปจากที่กำลังดำเนินงานในขณะนี้ จึงได้มอบหมายให้ พ.ต.ท. สุชาติ เผือกสกนธ์ เป็นเจ้าของเรื่องจัดทำโครงการระบบโทรคมนาคมตามโครงการชั้นที่ ๒ โดยขยายเขตการติดต่อสื่อสารไปยังจังหวัดภาคเหนือและภาคใต้รวม ๓๔ จังหวัด การจัดทำโครงการ ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้เสนอโครงการนี้ให้รัฐบาลเพื่อขอรับอนุมัติดำเนินการ และสภาบริหารคณะปฏิวัติได้มีมติเมื่อ ๒๗ มกราคม ๒๕๑๕ อนุมัติให้ดำเนินการได้ภายในวงเงิน ๑๔๔ ล้านบาท ในระยะ ๔ ปีงบประมาณ

๒.๕.๒ **หน้าที่และภารกิจ** อำนวยการ โครงการ ระบบ โทรคมนาคมของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งประกอบด้วยระบบโทรศัพท์อัตโนมัติ และระบบเทเล็กซ์

(โทรพิมพ์) ออโตแมติก เพื่อการสื่อสารระหว่างหน่วยราชการในกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงทบวงกรมอื่น ๆ ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และระหว่างหน่วยงานในส่วนภูมิภาคด้วยกัน ในภาคกลาง ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีความมุ่งหมายที่จะใช้ระบบโทรคมนาคม เพื่อรักษาความปลอดภัย ความสงบสุขและอธิปไตยของประเทศชาติ

๒.๕.๓. การแบ่งส่วนราชการและหน้าที่ของส่วนราชการต่างๆ

แบ่งงานออกเป็น ๓ หน่วยงานใหญ่ ๆ คือ

๑. ฝ่ายธุรการ ดำเนินงานด้านธุรการต่างๆ

๒. ฝ่ายปฏิบัติการสื่อสาร รับผิดชอบในการปฏิบัติการสื่อสารในระบบต่าง ๆ

๓. สำนักงานนายช่าง รับผิดชอบการตรวจซ่อมบำรุงรักษาระบบโทรคมนาคมต่างๆ

๒.๕.๔. **อัตรากำลังเจ้าหน้าที่** จำนวนอัตรากำลังและตำแหน่งของข้าราชการในกองการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ รวมทั้งสิ้น ๑๗๔ อัตรากำลัง

๒.๕.๕. งบประมาณและการใช้จ่าย

ปีงบประมาณ ๒๕๑๕ ได้รับงบประมาณทั้งสิ้น ๑๔,๑๖๘,๑๐๐ บาท จำแนกเป็น

๑. เงินเดือน	๑,๑๘๘,๖๕๐ บาท	ใช้จ่ายจริง	๑,๑๘๘,๖๕๐.๐๐ บาท
๒. ค่าจ้างประจำ	๒๗๒,๐๐๐ บาท	ใช้จ่ายจริง	๒๗๒,๐๐๐.๐๐ บาท
๓. ค่าตอบแทน	๓๐,๐๐๐ บาท	ใช้จ่ายจริง	๑๐,๖๑๔.๐๐ บาท
๔. ค่าใช้สอย	๑,๘๖๔,๓๐๐ บาท	ใช้จ่ายจริง	๑,๘๕๔,๒๔๐.๐๐ บาท
๕. ค่าวัสดุ	๒,๑๗๗,๕๐๐ บาท	ใช้จ่ายจริง	๒,๑๖๘,๘๕๓.๐๐ บาท
๖. ค่าครุภัณฑ์	๓,๖๒๐,๖๕๐ บาท	ใช้จ่ายจริง	๓,๖๑๘,๘๓๐.๘๕ บาท
๗. รายจ่ายอื่นๆ	๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ใช้จ่ายจริง	๔,๙๘๘,๘๘๓.๐๐ บาท
	<u>๑๔,๑๖๘,๐๐๐ บาท</u>		<u>๑๔,๑๒๘,๐๗๐.๘๕ บาท</u>

ปีงบประมาณ ๒๕๑๖ ได้รับงบประมาณทั้งสิ้น ๑๖,๘๑๐,๑๐๐ บาท จำแนกเป็น

๑. เงินเดือน	๑,๔๒๕,๓๐๐ บาท
๒. ค่าจ้างประจำ	๒๗๒,๒๐๐ บาท
๓. ค่าตอบแทน	๓๐,๐๐๐ บาท
๔. ค่าใช้สอย	๑,๗๓๖,๘๐๐ บาท
๕. ค่าวัสดุ	๒,๑๗๗,๕๐๐ บาท
๖. ค่าครุภัณฑ์	๒๘๓,๓๐๐ บาท
๗. ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	๘๗๕,๐๐๐ บาท
๘. รายจ่ายอื่นๆ	๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒.๕.๖ บริการที่ให้ กองการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้แบ่งหน่วยงานออกเป็นฝ่ายต่างๆ รวม ๓ ฝ่าย คือ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายปฏิบัติการสื่อสาร และสำนักงานนายช่าง

ฝ่ายปฏิบัติการสื่อสาร เป็นหน่วยงานที่ให้บริการอย่างกว้างขวาง ทั้งทางด้านบริการรับส่งข่าว การตรวจซ่อม การบำรุงรักษา และการบริการอื่นๆ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปคือ—

การบริการด้านรับส่งข่าว ฝ่ายปฏิบัติการสื่อสาร แบ่งส่วนราชการออกเป็นหน่วยต่างๆ คือ

๑. ศูนย์สื่อสารกลาง ตั้งศูนย์อยู่ที่ ถนนวิสุทธิกษัตริย์ กรุงเทพฯ
๒. ศูนย์สื่อสาร ๑ ตั้งศูนย์ที่ จังหวัดฉะเชิงเทรา
๓. ศูนย์สื่อสาร ๒ ตั้งศูนย์ที่ จังหวัด นครราชสีมา
๔. ศูนย์สื่อสาร ๓ ตั้งศูนย์ที่ จังหวัด ชอนแก่น
๕. ศูนย์สื่อสาร ๔ ตั้งศูนย์ที่ จังหวัด นครปฐม

ศูนย์ต่างๆ ที่กล่าวมานี้ มีจังหวัดต่างๆ อยู่ในเขตรับผิดชอบประมาณ ๖ จังหวัด รวมเป็น ๓๐ จังหวัด แต่ละจังหวัดสามารถติดต่อกับสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว ได้ติดตั้งเครื่องโทรพิมพ์อัตโนมัติ (เทเล็กซ์) และเครื่องโทรศัพท์ทางไกลอัตโนมัติไว้ใช้งานจังหวัดละ ๓ แห่ง คือที่ ศาลากลางจังหวัด กองกำกับการจังหวัด

และศูนย์สื่อสาร หรือสถานีสื่อสารจังหวัดต่างๆ เพื่อต้องการให้การติดต่อกับสื่อสารรวดเร็ว ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป คือ

ศูนย์สื่อสารกลาง มีหน้าที่คอยบริการรับ-ส่งข่าวให้เขต และจังหวัดต่างๆ หมุนเวียนกันอยู่ตลอด ๒๔ ชั่วโมง จากจังหวัดต่างๆ จะส่งข่าวทางเทเล็กซ์ผ่านมาทางศูนย์สื่อสารกลาง เพื่อให้ศูนย์สื่อสารกลางเป็นผู้แจกจ่ายข่าวให้กระทรวงทบวงกรมต่างๆ และหน่วยงานอื่นๆ ในส่วนกลาง ซึ่งต้องคอยบริการอย่าง รวดเร็ว เพื่อไม่ให้ข่าวสารเกิดการล่าช้าขึ้นได้ แต่ละวันจะมีข่าวรับส่งผ่านศูนย์สื่อสารกลางประมาณ ๕๐๐-๖๐๐ ฉบับ ดังนั้นในรอบ ๑ เดือน จะมีข่าวรับส่งประมาณ ๑๕,๐๐๐-๑๘,๐๐๐ ฉบับ ซึ่งเป็นสถิติข่าวรับส่งที่สูงพอสมควร เจ้าหน้าที่รับส่งข่าวทุกคนจะต้องปฏิบัติงานด้วยความฉับไว รวดเร็ว และถูกต้องที่สุด

การบริการด้านการตรวจซ่อม ก็ได้กล่าวมาแล้วว่าศูนย์สื่อสารกลางมีหน่วยงานรับผิดชอบอยู่มาก สำหรับในส่วนกลางนั้นมีหน่วยงานรับผิดชอบอยู่ ๑๗ หน่วยงาน แต่ละหน่วยมีเครื่องเทเล็กซ์และโทรศัพท์ใช้งานอยู่ ดังนั้น เมื่อเกิดการขัดข้องขึ้น จำเป็นที่ศูนย์สื่อสารกลาง จะต้องส่งเจ้าหน้าที่ช่าง ออกทำการตรวจซ่อม อย่างรวดเร็ว เพื่อไม่ให้เกิดการสื่อสารต้องชะงักงัน หากเป็นการขัดข้องเสียหายมากเกินกว่าที่จะแก้ไขได้ทันเวลาที่ เจ้าหน้าที่ของศูนย์สื่อสารกลางจะนำเครื่องไปเปลี่ยนใหม่ พร้อมทั้งยกเครื่องที่ชำรุดไปดำเนินการตรวจซ่อมต่อไป นอกจากนั้น เครื่องมือสื่อสารต่างๆ ที่ศูนย์สื่อสาร ๑-๔ ไม่สามารถจะทำการซ่อมแซมได้ ศูนย์สื่อสารกลาง ก็จะเป็นผู้รับผิดชอบและทำการตรวจซ่อมให้จนใช้ในราชการได้ดี

การบริการด้านการบำรุงรักษา เครื่องเทเล็กซ์และโทรศัพท์ทุกเครื่อง ที่ติดตั้งใช้งานตามหน่วยงานต่างๆ จำเป็นต้องมีการ บำรุงรักษาดูแล ความสะอาดเรียบร้อย เมื่อถึงกำหนดเวลาอันควร ดังนั้น ศูนย์สื่อสารกลางจึงได้จัดเจ้าหน้าที่ไว้เพื่อออกตรวจบำรุงรักษาเครื่องดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา ทั้งในจังหวัดต่างๆ ที่รับผิดชอบอยู่และหน่วยงาน ๑๗ หน่วยในส่วนกลาง การตรวจบำรุงรักษาตามเวลาที่กำหนดไว้จะทำให้เครื่องมือสื่อสารมีอายุการใช้งานได้นาน

การบริการด้านอื่นๆ กระทรวงทบวงกรมและหน่วยงานต่างๆ ขณะนี้ได้เริ่มเข้าใจในระบบการสื่อสารที่ทันสมัยมากขึ้น จึงได้พยายามขอติดตั้งเครื่องสื่อสาร

ดังกล่าวแล้ว เพื่อใช้งาน ดังนั้น ศูนย์สื่อสารกลางจึงมีหน้าที่ต้องคอยบริการติดต่อกับเครื่องเทเล็กซ์และโทรศัพท์ให้หน่วยงานต่างๆ เพิ่มขึ้นอีก นอกจากจะต้องติดตั้งเครื่องให้ใช้งานแล้ว ศูนย์สื่อสารกลางก็ต้องเป็นผู้อบรมวิธีการใช้เครื่องให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาอบรม ซึ่งศูนย์สื่อสารกลางจะเป็นเสมือนพี่เลี้ยงคอยปรึกษาประกอบให้อยู่ตลอดเวลา ทั้งในระหว่างอบรมและในขณะเกิดปัญหาระหว่างใช้งาน ซึ่งศูนย์สื่อสารกลางก็จะบริการให้อย่างดียิ่ง

ศูนย์สื่อสาร ๑-๔ ศูนย์สื่อสาร ๑-๔ มีการดำเนินการคล้ายกับศูนย์สื่อสารกลาง จะมีผิดไปบ้างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ศูนย์สื่อสารแต่ละศูนย์มีจังหวัดต่างๆ อยู่ในความรับผิดชอบประมาณ ๖ จังหวัด ดังนั้น ศูนย์สื่อสารจึงมีหน้าที่ให้การบริการช่วยเหลือจังหวัดเหล่านั้นอยู่ตลอดเวลา

การบริการด้านการรับส่งข่าว ในกรณีที่การรับส่งข่าวของแต่ละจังหวัดที่จะส่งเข้าไปส่วนกลาง ไม่สามารถจะดำเนินการเองได้ ศูนย์สื่อสารก็ต้องคอยบริการช่วยเหลือ โดยรับข่าวจากจังหวัดนั้นส่งต่อไปให้ศูนย์สื่อสารกลางอีกทอดหนึ่ง ซึ่งการบริการด้านรับส่งข่าวของศูนย์สื่อสาร ๑-๔ ก็จะต้องดำเนินการ ตลอด ๒๔ ชั่วโมงเช่นกัน ใน ๑ วันจะมีข่าวผ่านศูนย์ประมาณ ๑๐๐-๒๕๐ ฉบับ สรุปแล้วใน ๑ เดือน จะมีข่าวผ่านแต่ละศูนย์ประมาณ ๓,๐๐๐-๗,๕๐๐ ฉบับ นอกจากจะต้องบริการช่วยเหลือจังหวัดในลูกข่ายแล้ว ศูนย์สื่อสารยังจะเป็นเสมือนศูนย์กลางของหน่วยงานภายในจังหวัดด้วย ซึ่งจะต้องคอยบริการช่วยเหลือในด้านการรับส่งข่าวทุกชนิด

การบริการด้านการตรวจสอบ ศูนย์สื่อสาร ๑-๔ จะเป็น ผู้คอยดูแล ตรวจสอบเครื่องมือสื่อสารให้กับจังหวัด ในส่วนรับผิดชอบโดยรวดเร็ว หากไม่สามารถจะแก้ไขได้ก็ต้องส่งเข้าส่วนกลาง โดยให้ศูนย์สื่อสารกลางเป็นฝ่ายจัดซ่อมให้

การบริการด้านการบำรุงรักษา การบำรุงรักษาในต่างจังหวัดนั้น ศูนย์สื่อสารทั้ง ๔ แห่ง จะเป็นผู้รับผิดชอบจังหวัดในลูกข่ายของตน ซึ่งแต่ละศูนย์ก็จะส่งเจ้าหน้าที่ช่างไว้คอยดูแล และตรวจสอบเครื่องมือเทเล็กซ์โทรศัพท์ที่ใช้งานอยู่โดยสม่ำเสมอ ออกตรวจซ่อมตามจังหวัดต่างๆ เป็น ประจำทุกเดือน อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เจ้าหน้าที่ช่างที่ออกตรวจซ่อมนี้ นอกจากจะตรวจและบำรุงรักษาเครื่องมือสื่อสาร

แล้ว ยังต้องคอยควบคุมดูแลสิ่งของต่างๆ ด้วย เช่น ถังอากาศของสถานี เครื่องยนต์กำเนิดไฟฟ้า เครื่องทำความเย็น และเครื่องอุปกรณ์การสื่อสารทุกชนิด ภายหลังจากการตรวจสอบแล้ว เจ้าหน้าที่ช่างจะต้องทำบันทึกรายงานให้ทางส่วนกลางทราบ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทราบดีว่า นำไปพิจารณาหาข้อบกพร่องและหาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

การบริการด้านอื่น ๆ ศูนย์สื่อสาร ๑-๔ จะคอยบริการให้คำแนะนำหน่วยงานภายในจังหวัด ให้เข้าใจในวิธีการรับส่งข่าวและเข้าใจในข่ายการสื่อสารต่างๆ ที่ได้วางไว้ อีกทั้ง จะต้องเป็นผู้ชี้แจง วิธีการใช้ เครื่องเทเล็กซ์โทรศัพท์ให้กับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งติดตั้งเครื่องใช้งานด้วย

การบริการตามที่กล่าวมานี้ จะเพิ่มเป็นเงาตามตัวขึ้นไปภายหลัง เมื่อโครงการขั้นที่ ๒ สำเร็จผล และสามารถให้การสื่อสารที่ทันสมัย ซึ่งมีความสะดวกรวดเร็วที่สุดทั่วทุกจังหวัดในประเทศไทย

๒.๕.๗ ระบบบริหาร

โดยที่มีสภาพเป็นกอง ภายในสำนักงานปลัดกระทรวง และเป็นการสื่อสารเฉพาะกิจของกระทรวงมหาดไทย มิใช่การสื่อสารสาธารณะ จึงมีระบบบริหารเช่นเดียวกับหน่วยราชการฝ่ายบริหารโดยทั่วไป

๒.๖ กองปฏิบัติการสื่อสารและจราจรทางอากาศ กรมการบินพาณิชย์

๒.๖.๑ ประวัติย่อ สำนักงานการบินพลเรือน กรมการขนส่ง กระทรวงคมนาคม ได้จัดตั้งกองควบคุมจราจรทางอากาศขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒ เพื่อดำเนินงานสื่อสารการบินและบริการจราจรทางอากาศภายในประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่เครื่องบินของบริษัทรบินต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องบินของทางราชการทหารและพลเรือน ทั้งของไทยและต่างประเทศ ซึ่งทำการบินไปขึ้นลง ณ ท่าอากาศยานต่างๆ ภายในประเทศ กองควบคุมจราจรทางอากาศได้จัดตั้งสถานีวิทยุการบินกลางกรุงเทพ ฯ ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ เพื่อเป็นศูนย์กลางของการสื่อสารการบินภายในประเทศ และในปีเดียวกันนั้นเองก็ได้จัดตั้งสถานีวิทยุการบินเชียงใหม่ พิษณุโลกและสงขลา ขึ้นอีกรวม ๓ สถานี เพื่อเปิดดำเนินงานแทนสถานี

๒.๖.๓ การแบ่งส่วนราชการ กองปฏิบัติการสื่อสารและจราจรทางอากาศ แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๓ แผนก คือ

๒.๖.๓.๑ แผนกวิทยุ

๒.๖.๓.๒ แผนกสื่อสาร (รวมทั้งศูนย์สื่อสาร ๔ แห่ง และสถานีสื่อสาร ๑๙ แห่ง)

๒.๖.๓.๓ แผนกควบคุมจราจรทางอากาศ

๒.๖.๔ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ในปัจจุบันมีดังนี้

หัวหน้ากอง	ชั้นเอก	๑	อัครา
หัวหน้าแผนก	ชั้นโท	๓	"
ประจำแผนก	ชั้นตรี	๓	"
เสมียนพนักงาน	ชั้นจัตวา	๙	"
พนักงานสื่อสารการบิน	ชั้นโท	๖	"
พนักงานสื่อสารการบิน	ชั้นตรี	๒๘	"
พนักงานสื่อสารการบิน	ชั้นจัตวา	๓๗	"
พนักงานควบคุมจราจรทางอากาศ	ชั้นโท	๕	"
พนักงานควบคุมจราจรทางอากาศ	ชั้นตรี	๔๗	"
พนักงานควบคุมจราจรทางอากาศ	ลูกจ้างชั่วคราว	๒	"
นักการภารโรง	ลูกจ้างประจำ	๑	"
	รวม	๑๔๒	"

๒.๖.๕ งบประมาณและการใช้จ่าย

งบประมาณ ปี ๒๕๑๕	ได้รับ	๒๔,๗๖๔,๖๐๐.๐๐	บาท
	ใช้จ่าย	๒๔,๖๓๒,๓๐๐.๐๐	"
งบประมาณ ปี ๒๕๑๖	ได้รับ	๓๘,๔๘๔,๕๐๐.๐๐	"
	ใช้จ่าย	๓,๘๑๑,๖๐๓.๔๖	"

หมายเหตุ งบประมาณดังกล่าวข้างต้น เป็นงบประมาณของงานวิทยุการบิน อากาศ ซึ่งเป็นงบประมาณรวมทั้งของกองปฏิบัติการสื่อสารและจราจรทางอากาศ และกองช่างสื่อสารและช่วยการเดินอากาศ

๒.๖.๖ บริการที่ให้

ก. บริการสื่อสารการบิน แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ บริการการบินประจำที่ (Aeronautical Fixed Service) และบริการการบินเคลื่อนที่ (Aeronautical Mobile Service)

(๑) บริการการบินประจำที่

- รับส่งข่าวของหน่วยบริหารงานการบินของไทยและต่างประเทศ
- รับส่งข่าวอนุสัญญามิตรภาพแลเปลี่ยนระหว่าง หน่วยงานอนุสัญญามิตรภาพ ในประเทศและต่างประเทศ
- รับส่งข่าวการเคลื่อนไหวของเครื่องบิน (Aircraft Movement) และ ข่าวกิจการของบริษัทการบินของไทยและต่างประเทศ

(๒) บริการการบินเคลื่อนที่ ติดต่อสื่อสารกับเครื่องบินของบริษัทการบินและของทางราชการพลเรือน ดำรวจ และทหารทั้งของไทยและต่างประเทศ ซึ่งทำการบินภายในเขตราชอาณาจักรและไปขึ้นลง ณ ท่าอากาศยานต่าง ๆ ภายในประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่เครื่องบินเหล่านั้น โดยให้บริการข่าวอนุสัญญามิตรภาพ ข่าวเกี่ยวกับการควบคุมจราจรทางอากาศ ข่าวการเคลื่อนไหวของเครื่องบินเพื่อแจ้งให้บริษัทการบินและหน่วยบินของทางราชการ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ แจ้งสภาพเครื่องช่วยการเดินอากาศ และสภาพอากาศ ตลอดจนข่าวประกาศนักบินให้เครื่องบินทราบ และติดตามการเคลื่อนไหวของเครื่องบินตั้งแต่ออกเดินทางจากท่าอากาศยานต้นทาง ระหว่างทำการบินจนถึงท่าอากาศยานปลายทาง

ข. บริการจราจรทางอากาศ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ การควบคุมจราจรทางอากาศภายในเขตท่าอากาศยาน (Aerodrome Control) และการควบคุมจราจรทางอากาศใกล้ท่าอากาศยาน (Approach Control)

(๑) การควบคุมจราจรภายในเขตท่าอากาศยาน ควบคุมการจราจรทางอากาศของเครื่องบินทุกเครื่อง ที่ทำการบินเข้ามาในเขตท่าอากาศยานในรัศมี ๕-๑๐ ไมล์ จากท่าอากาศยานเพื่อนำเครื่องบินลงสนามบิน และขับเคลื่อนไปจอดในลานจอดเครื่องบินเรียบร้อย และนำเครื่องบินที่จะออกเดินทางออกจากลานจอด เพื่อออกทำการบินขึ้นจากสนามบินจนพ้นเขตท่าอากาศยาน โดยรับหรือส่งมอบการควบคุมจราจรทางอากาศ กับหน่วยควบคุมจราจรทางอากาศใกล้เขตท่าอากาศยาน

(๒) การควบคุมจราจรทางอากาศใกล้เขตท่าอากาศยาน ควบคุมการจราจรทางอากาศของเครื่องบินทุกเครื่อง ที่จะมีบินเข้าหรือออกจากเขตท่าอากาศยาน โดยรับหรือส่งมอบการควบคุมจราจรทางอากาศ กับหน่วยควบคุมจราจรทางอากาศภายในเขตท่าอากาศยาน เขตควบคุมจราจรทางอากาศใกล้เขตท่าอากาศยานนี้จะคิดจากรัศมี ๕-๑๐ ไมล์ ไปจนถึงเขตรัศมี ๓๐-๗๕ ไมล์ จากท่าอากาศยาน

ก. บริการต้นหน ให้บริการด้านข่าวสาร แนะนำ และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่นักบินก่อนทำการบิน เช่น ข่าวอุตุนิยมวิทยา และสภาพอากาศในเส้นทางบินและที่สนามบินปลายทาง สภาพเครื่องช่วยการเดินอากาศและสภาพสนามบินในเส้นทางบิน และสนามบินปลายทาง เส้นทางบิน ระยะสูง ตรวจและอนุมัติแผนการบินของเครื่องบินทุกเครื่องที่จะทำการบิน ติดตามและแจ้งข่าวการเคลื่อนไหวของเครื่องบิน ที่ทำการบินให้หน่วยเกี่ยวข้องต่าง ๆ ทราบ โดยประสานงานกับท่าอากาศยาน สถานีสื่อสารการบิน หอควบคุมจราจรทางอากาศ สถานีตรวจอากาศ และบริษัทการบินต่าง ๆ

๒.๖.๗ ระบบบริหาร โดยที่มีสภาพเป็นกองภายในกรมการบินพาณิชย์และเป็นการสื่อสารเฉพาะกิจของกรมการบินพาณิชย์ มิใช่การสื่อสารสาธารณะ จึงมีระบบบริหารเช่นเดียวกับหน่วยราชการฝ่ายบริหารโดยทั่วไป

๒.๗ กองวิทยุโทรเลขกระทรวงการต่างประเทศ

๒.๗.๑ ประวัติย่อ ในปัจจุบัน ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกระทรวงการต่างประเทศ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๔ กองวิทยุโทรเลขเป็นหน่วย

ราชการขึ้นกับสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ ก่อนหน้านั้น ตามพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการ สำนักงานและกรมใน กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. ๒๔๙๓ กองนี้มีชื่อเรียกว่า "กองโทรเลข" ขึ้นอยู่กับสำนักงานปลัดกระทรวง และก่อนที่จะมีฐานะเป็นกองโทรเลข กองนี้เคยเป็นแผนกโทรเลขขึ้นอยู่กับกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวง

งานของแผนกโทรเลขส่วนใหญ่ได้แก่การเข้าและถอดรหัสรับส่ง และพิมพ์โทรเลขราชการติดต่อกะหว่างกระทรวงกับสถานทูต และสถานกงสุลของประเทศไทยที่ประจำอยู่ตามประเทศต่าง ๆ ทั่วไป

ก่อนมหาสงครามโลกครั้งที่สอง สถานทูตและสถานกงสุลของไทยมีไม่มากนัก ปริมาณงานโทรเลขติดต่อกันและกันจึงมีจำนวนน้อย เครื่องมือในการติดต่อก็คือวิธีส่งโทรเลขผ่านบริการของกรมไปรษณีย์โทรเลข

ต่อมาภายหลังมหาสงครามโลกครั้งที่สอง สภาว่าการณระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ประเทศไทยรอบบ้านของไทยเราได้รับอิสรภาพ ประเทศไทยได้เปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านด้วย การติดต่อกะหว่างกระทรวงกับสถานทูตและสถานกงสุลต่าง ๆ ก็ทวีมากขึ้น เพราะการติดต่อกะหว่างกัน และมีความจำเป็นที่ต้องรับทราบข่าวสารที่แน่นอนเพิ่มมากขึ้น ในระยะนี้จึงได้ยกฐานะแผนกโทรเลขขึ้นเป็นกองโทรเลข แต่วิธีการรับส่งข่าวสารก็ยังคงใช้บริการของกรมไปรษณีย์โทรเลขอยู่เช่นเดิม เว้นแต่ในกรณีประเทศรอบบ้านซึ่งอาศัยส่งข่าวสารโดยผ่านสถานวิทยุของกรมสื่อสารทหารบกกับสถานวิทยุของสำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร ซึ่งประจำอยู่ในประเทศนั้น ๆ

นับแต่ปลายปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ เป็นต้นมา เพื่อให้การส่งข่าวสารทางราชการของกระทรวงได้ผลรวดเร็วแน่นอนยิ่งขึ้น จึงได้มีดำริที่จะจัดตั้งระบบการสื่อสารของตนเองขึ้น และได้มีการดำเนินการกันเป็นขั้น ๆ ตลอดจน โดยจัดตั้งสถานีวิทยุระบบเคาะสัญญาณ ระหว่างกระทรวงกับสถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุล

ในประเทศรอบบ้าน กล่าวคือ ที่ย่างกุ้ง เวียงจันทร์ ไซ่ง่อน กัวลาลัมเปอร์ จาการ์ตา และสุวรรณหาด โดยมีสถานีกกลางที่กระทรวง

ในขณะเดียวกันนั้นก็ได้จัดตั้งสถานีวิทยุโทรพิมพ์ขึ้นที่ กรุงเทพฯ บอมเบย์ ฮ่องกง โตเกียว และเตลลี เพื่อใช้ในการติดต่อรับส่งข่าวสารระหว่างกระทรวงกับสถานเอกอัครราชทูตในยุโรป อเมริกา และเอเชีย

สำหรับสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลของไทย ซึ่งไม่สามารถติดต่อกันโดยตรงหรือโดยทางอ้อม โดยผ่านสถานีวิทยุที่ขึ้นตามสถานทูตต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น การติดต่อก็คงใช้บริการของกรมไปรษณีย์โทรเลขอยู่ แต่เพื่อใช้ในการติดต่อระหว่างกระทรวงกับกรมไปรษณีย์โทรเลข รวดเร็วยิ่งขึ้น ทางกระทรวงการต่างประเทศได้คิดตั้งเครื่องโทรพิมพ์ขึ้น ๑ เครื่อง ที่กองวิทยุโทรเลข เครื่องนั้นนอกจากจะใช้ส่งโทรเลขธรรมดาต่อไปให้กรมไปรษณีย์โทรเลขแล้วยังใช้ในบริการเทเลกราฟระหว่างประเทศได้อีกด้วย

๒.๗.๒ หน้าที่และภารกิจ

กองวิทยุโทรเลขมีหน้าที่ดังนี้ คือ

๑. รับส่งโทรเลขราชการระหว่าง กระทรวงการ ต่างประเทศ กับสถานทูตและสถานกงสุลของไทยในต่างประเทศ

๒. รับส่งโทรเลขระหว่าง กระทรวงการ ต่างประเทศ กับกระทรวงการต่างประเทศกับของอีกประเทศหนึ่ง รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศด้วยและระหว่างนายกรัฐมนตรีกับนายกรัฐมนตรีของต่างประเทศ ตลอดจนระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับประมุขของรัฐต่างประเทศ

๓. ช่วยรับส่งโทรเลขราชการระหว่างกระทรวงทบวงกรมในประเทศ กับหน่วยราชการของกระทรวงทบวงกรมอื่น ๆ ในต่างประเทศ

๔. ส่งข่าวของกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ไปให้สถานทูตสถานกงสุลในต่างประเทศเพื่อใช้เผยแพร่

๕. รับข่าวหนังสือพิมพ์และบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเทศไทยซึ่งสถานทูตและสถานกงสุลในต่างประเทศส่งมาให้

กองวิทยุโทรเลขมีภารกิจและความรับผิดชอบดังนี้ คือ

๑. ดำเนินการส่งโทรเลขไปยังผู้รับในต่างประเทศ ให้ถูกต้องและรวดเร็วที่สุด
๒. ดำเนินการส่งโทรเลขที่ได้รับมาให้ถึงผู้รับ โดยเร็วที่สุด และถูกต้องที่สุด
๓. ปกป้องข้อความที่ได้รับเข้ามาและส่งออกไป
๔. บำรุงรักษาและซ่อมแซมแก้ไขเครื่องรับส่งวิทยุโทรพิมพ์ และเคาะสัญญาณให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตลอดเวลา
๕. ปรับปรุงวิธีการเกี่ยวกับการรับส่งโทรเลขให้ทันสมัยอยู่เสมอ

๒.๗.๓ การแบ่งส่วนราชการและหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงาน และกรมในกระทรวงการต่างประเทศ จัดแบ่งส่วนราชการไว้เพียงระดับกองเท่านั้น มิได้แบ่งซอยออกเป็นแผนกต่าง ๆ ตามลักษณะงานที่ประกอบขึ้นเป็นกองนั้น ๆ

กองโทรเลขอาจจะแบ่งงานออกเป็นฝ่าย ๆ ได้ดังนี้ คือ

๑. ฝ่ายประมวลรหัส

๒. ฝ่ายช่างวิद्यุ

๓. ฝ่ายพนักงานวิद्यุ

๑. ฝ่ายประมวลรหัส มีหน้าที่

๑.๑ เก็บรักษาซ่อมแซมและจ่ายสมุดประมวลโทรเลข

๑.๒ จัดทำสมุดประมวลโทรเลข

๑.๓ เข้าและถอดรหัสโทรเลข

๑.๔ ศึกษา ค้นคว้า ปรับปรุง แก้ไข และประดิษฐ์รหัสใหม่ขึ้นใช้

๑.๕ ดำเนินการเกี่ยวกับการรับส่งโทรเลขทางโทรพิมพ์ ระหว่างกระทรวงกับกรมไปรษณีย์โทรเลข

๑.๖ พิมพ์ จ่าย เสนอ และเก็บสำเนาโทรเลข

๑.๗ ปฏิบัติงานธุรการของกอง

๑.๘ ปฏิบัติราชการโทรเลขตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง

๒. ฝ่ายช่างวิทยุ มีหน้าที่

๒.๑ บำรุงรักษาเครื่องรับส่งวิทยุโทรพิมพ์และเคาะสัญญาณ

๒.๒ ซ่อมแซมแก้ไขเครื่องรับส่งวิทยุโทรพิมพ์และเคาะสัญญาณ

๒.๓ เก็บรักษาเครื่องวัสดุและครุภัณฑ์เครื่องรับส่งวิทยุโทรพิมพ์ และ
เคาะสัญญาณ

๓. ฝ่ายพนักงานวิทยุ มีหน้าที่

๓.๑ ทำการรับส่งวิทยุโทรพิมพ์

๓.๒ ทำการรับส่งวิทยุเคาะสัญญาณ

๓.๓ ปฏิบัติงาน ๓.๑ และ ๓.๒ นอกเวลาราชการตามกำหนด
หมาย

๒.๗.๔ อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่

ชั้นเอก

ฝ่ายประมวลรหัส

ชั้นโท

ชั้นจัตวา

ฝ่ายช่าง

ช่างตรี

ช่างจัตวา

ฝ่ายพนักงานวิทยุ

พนักงานวิทยุตรี

พนักงานวิทยุจัตวา

สถานีวิทยุโทรพิมพ์

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน

ช่างตรี

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว

ช่างตรี

๑

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเตหะราน

ช่างตรี

๑

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์

พนักงานวิทยุจัตวา

๒

สถานีวิทยุเคาะสัญญาณ

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง

พนักงานวิทยุจัตวา

๒

สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์

พนักงานวิทยุจัตวา

๒

สถานเอกอัครราชทูต ณ ไช่กอง

พนักงานวิทยุจัตวา

๒

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์

พนักงานวิทยุจัตวา

๒

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงจาการ์ตา

พนักงานวิทยุจัตวา

๒

สถานกงสุล ณ เมืองสุวรรดิเขต

พนักงานวิทยุจัตวา

๒

๒.๗.๕ งบประมาณและการใช้จ่าย

ครุภัณฑ์

ปี พ.ศ. ๒๕๑๔

๓๔๓,๕๐๐ บาท

ปี พ.ศ. ๒๕๑๕

๒๗๔,๐๐๐ บาท

ปี พ.ศ. ๒๕๑๖

๓๐๙,๐๐๐ บาท

สำหรับ ค่าวัสดุ ใช้อยู่ร่วมกับ งบประมาณ หมวดวัสดุ ของกระทรวงการ
ต่างประเทศ

๒.๗.๖ บริการที่ให้

ในปัจจุบันบริการ ให้แก่ราชการของ กระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้ง
ให้แก่กระทรวงทบวงกรมอื่นที่ขอรับมา ไม่ให้บริการแก่ประชาชน

บริการที่ได้แก่ การรับส่งโทรเลขทางโทรพิมพ์และทางสัญญาณ
มอร์ส ระหว่างกระทรวงการต่างประเทศ กับสถานทูตไทยในต่างประเทศ

๒.๗.๗ ระบบบริหาร

โดยที่มีสภาพเป็นกอง ภายในสำนักงานปลัดกระทรวง และเป็นการ
สื่อสารเฉพาะกิจของกระทรวงการต่างประเทศ มิใช่การสื่อสารสาธารณะจึงมีระบบ
บริหารเช่นเดียวกับ หน่วยราชการฝ่ายบริหารโดยทั่วไป

บทที่ ๓

บทที่ ๓

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบบริหารในปัจจุบัน

จากสภาพปัจจุบันของกิจการสื่อสารตลอดจนระบบบริหารที่เป็นอยู่ในขณะนี้ทำให้เห็นได้ว่า กิจการสื่อสารสาธารณะในประเทศไทย อยู่ในสถานะเช่นใด กิจการสื่อสารสาธารณะ ซึ่งก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ อยู่ในความรับผิดชอบ ของกรมไปรษณีย์โทรเลขเพียงหน่วยเดียว ได้ถูกแยกออกมาเป็นหน่วยงานอิสระดังนี้.-

ก. แยกออกมาเป็น บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เมื่อปี

พ.ศ. ๒๔๙๑

ข. แยกออกมาเป็นองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗

ค. แยกออกมาเป็นบริษัท โทรคมนาคมเพื่อสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย

จำกัด เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓

เหตุที่ต้องทำให้กิจการแยกแยะออกมาเป็นหลายหน่วย จนเกิดปัญหาขึ้นในปัจจุบัน ก็เนื่องจากเหตุผลสำคัญประการเดียวคือกรมไปรษณีย์โทรเลขมีระบบบริหารที่ไม่เหมาะสมกับการดำเนินงานสื่อสารสาธารณะ หรือนัยหนึ่ง ระบบบริหารที่ใช้กับกระทรวง ทบวง กรม ฝ่ายพลเรือน อันเป็นระบบบริหารที่ขาดความคล่องตัวและขาดความอิสระ (lack of flexibility and lack of autonomy) ย่อมไม่อาจนำมาใช้กับการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นการพาณิชย์ (commercial enterprise) เช่นนี้ได้

จากสภาพปัจจุบัน ซึ่งงานสื่อสารสาธารณะ แยกอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหลายหน่วย แต่ละหน่วยก็มีอิสระจากกัน มีระบบการบริหารแตกต่างกันออกไป นอกจากนั้นหน่วยราชการจำนวนมากต่างก็พยายาม สร้างข่ายการสื่อสารเฉพาะกิจของตนขึ้น สืบเนื่องมาจากความอ่อนแอของข่ายการสื่อสารสาธารณะ ดังนั้น ปัญหาต่าง ๆ ในสภาพปัจจุบัน จึงเกิดขึ้นเป็นข้อใหญ่ ๆ ๓ ประการคือ

๑. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการมีหน่วยงานหลายหน่วย รับผิดชอบงานสื่อสารสาธารณะ

๒. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วยงานที่สำคัญ บางหน่วยไม่คล่องตัวพอ

๓. ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้หน่วยราชการสร้างช่วยการสื่อสารของตนเอง การศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ในระบบสื่อสารสาธารณะ จึงจะได้เป็นไปตามหัวข้อทั้งสามนี้

๓.๑ ปัญหาที่เกิดจากการมีหน่วยงานของรัฐหลายหน่วย รับผิดชอบกิจการสื่อสารสาธารณะ

กิจการสื่อสารสาธารณะ ในปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงาน ๔ หน่วย ได้แก่ กรมไปรษณีย์โทรเลข องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด และบริษัทโทรคมนาคมเพื่อมวลชนแห่งประเทศไทยจำกัด การที่หน่วยงานแยกออกเป็น ๔ หน่วย ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนี้.-

๓.๑.๑ ปัญหาการลงขันกัน เมื่อหน่วยงานทั้ง ๔ แยกออกจากกันเป็นอิสระ และเป็นนิติบุคคลต่างกัน แต่ละหน่วยงานก็พิจารณาเรื่องการลงขันเฉพาะเพื่อกิจการของตน ดังนั้น จะเห็นได้ว่า มีการลงขันเข้าด้วยกันหลายประการ เช่น

อาคาร กรมไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขตามอำเภอและชุมชนต่าง ๆ ประมาณ ๕๐๐ แห่ง แต่ละแห่งต้องซื้อที่ดิน สร้างอาคารที่ทำการและบ้านพัก ตามความต้องการของงานที่กรมไปรษณีย์โทรเลขรับผิดชอบ อยู่ในขณะเดียวกันองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ก็พยายามขยายงานของตนไปยังอำเภอและชุมชนต่าง ๆ ที่ต้องจัดหาซื้อที่ดินและสร้างอาคารที่ทำการเช่นกัน การที่ต่างฝ่ายต่างจัดหา ต่างฝ่ายต่างจัดสร้าง ย่อมทำให้สิ้นเปลืองเงินมาก หากมิได้มีการแยกหน่วยงานมาตั้งแต่ต้น จะทำให้ประหยัดเงินของประเทศได้หลายร้อยล้านบาทเพราะจะใช้อาคารและสถานที่ร่วมกันได้

การลงขันเข้าด้วยกันในเรื่องอาคารนี้ ก็คงจะดำเนินต่อไปหากงานยังแยกกันอยู่ กล่าวคือกรมไปรษณีย์โทรเลขมีภารกิจที่จะต้องเปิดที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข

ในอำเภอและชุมชนอีกประมาณ ๑๒๐ แห่ง ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแผนที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙) และหลังจากนั้น ส่วนองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ก็กำลังขยายงาน ไปตามจังหวัดและอำเภอต่าง ๆ เช่นเดียวกัน

อุปกรณ์สื่อสาร อุปกรณ์สื่อสารนับเป็นเรื่องที่ต้องลงทุนมากและสิ้นเปลือง การที่มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบงานสื่อสารสาธารณะ ทำให้แต่ละหน่วยงานต่างก็พยายามลงทุนจัดหาอุปกรณ์สื่อสารของตน แทนที่จะคิดใช้ร่วมกันหรือคอยระบบหลักให้แล้วเสร็จ

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือระหว่าง กรมไปรษณีย์โทรเลขและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ซึ่งกรมไปรษณีย์โทรเลขก็พยายามลงทุนสร้างระบบเครือข่ายทั่วประเทศเพื่อใช้ในกิจการโทรเลขและเทเล็กซ์ซึ่งตนรับผิดชอบอยู่ สิ้นเงินไปมากกว่าร้อยล้านบาท เมื่อระบบของกรมไปรษณีย์โทรเลขเสร็จ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยก็เริ่มนำระบบไมโครเวฟมาใช้ทั่วประเทศอีกเช่นกัน ซึ่งลงทุนไปหลายร้อยล้านบาท และเป็นระบบที่ดีกว่าและเชื่อถือได้มากกว่าระบบของกรมไปรษณีย์โทรเลข

ระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลขกับบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด ก็มีตัวอย่างเช่นกัน บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัดมีระบบไมโครเวฟไปยังท่าอากาศยาน กรมไปรษณีย์โทรเลขเองก็กำลังดำเนินการที่จะให้มีระบบเดียวกันเพื่อสนองความต้องการลูกค้าของตน หรือกรมไปรษณีย์โทรเลขมีการติดต่อทางวิทยุกับอย่างกรุงเทพฯ, สิงคโปร์, ย็องกง, ไช่จง, พนมเปญ อยู่แล้ว บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด ก็จัดมีระบบวิทยุของตนบ้างเพื่อสนองความต้องการด้านการเดินอากาศและแม้เมื่อกรมไปรษณีย์โทรเลขจะเปลี่ยนจากวิทยุ H.F. มาเป็นการสื่อสารทางควมเทียมซึ่งใช้โคสโมแนอนกว่า บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัดก็ยังคงใช้ระบบของตนอยู่ เพราะได้ลงทุนไปแล้ว

อะไหล่ของเครื่องโทรคมนาคมก็เช่นเดียวกันทั้ง ๔ หน่วยงาน ต่างก็ต้องมาสะดือคอของตนไว้ให้พร้อมมือ อะไหล่เหล่านี้ได้แก่ชิ้นส่วนย่อยจำพวกหลอด solid state components, resistors, capacitors, inductors เป็นต้น ซึ่งต้องใช้เหมือน ๆ

กัน การที่แต่ละหน่วยต้องใช้จ่ายเงินก้อนใหญ่จัดหาเตรียมไว้ ก็เท่ากับมี immobile asset ของประเทศสูงขึ้น ในทำนองเดียวกันเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการทดสอบ โทรจรับ ก็ประสบปัญหาเดียวกันอยู่

การขยายงาน การลงทุนซ้ำซ้อนกันกำลังจะขยายผลเสียออกไปในเมื่อแต่ละหน่วยต่างก็มีแผนขยายงานของตนเป็นเอกเทศ ในปัจจุบันองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย นำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบัญชี งานวัสดุ การเก็บเงินค่าพูดโทรศัพท์ที่กรมไปรษณีย์โทรเลขก็กำลังนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในงานกิจการเหมือนกัน ผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากการนี้ก็ได้แก่ผู้ผลิตคอมพิวเตอร์

นอกจากนี้กรมไปรษณีย์โทรเลข กำลังกำลังจะนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการทำ Automatic Message Switching สำหรับงานโทรเลขและการส่งข้อมูล (Data transmission) บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด ก็กำลังเตรียมที่จะนำคอมพิวเตอร์เข้ามาในกิจการเดียวกัน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการลงทุนซ้ำซ้อนกันจะเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ ตามจังหวัดที่แต่ละหน่วยงานขยายตัว ทำให้เกิดการสูญเสียแก่เศรษฐกิจของประเทศในส่วนรวม

๓.๑.๒. ปัญหาด้านกำลังคน (Manpower) โดยที่ในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้วว่า ประเทศกำลังขาดแคลนช่างฝีมือ วิศวกร นักบริหาร ฯลฯ การทำงานสื่อสารสาธารณะต้องกระจายไปอยู่ตามหน่วยต่าง ๆ ทำให้การแก้ปัญหาหนึ่งยากและสิ้นเปลืองมากขึ้น

ในด้านอัตราค่าจ้าง แต่ละหน่วยจำเป็นต้องมีวิศวกรแขนงต่าง ๆ ให้ครบสาขาที่ต้องการจำต้องมีช่างฝีมือเช่น ช่างเชื่อมเคเบิล ช่างไมโครเวฟ ช่างวิทยุ ฯลฯ ไว้ให้พร้อมนับเป็นการกระจายแรงงานที่มีฝีมือ (skilled labour) ออกจากกันในขณะที่แรงงานประเภทนี้ขาดแคลนอยู่แล้ว

ในด้านการฝึกอบรม ขณะนี้ กรมไปรษณีย์โทรเลขก็มีโรงเรียนและศูนย์ฝึกอบรมของตน องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยก็มีศูนย์ฝึกโทรคมนาคม บริษัท

วิทยุการบินแห่งประเทศไทย ก็มีการฝึกอบรมภายในของตน นับว่าเป็นการสิ้นเปลืองต่อการจัด ครูอาจารย์ อุปกรณ์การฝึกอบรม สถานที่ ฯลฯ เป็นอย่างมาก

งานสื่อสาร นับวันก็ยิ่งต้องการผู้ชำนาญมากขึ้น และความชำนาญนี้ก็แยกเป็นแขนงหรือสาขาย่อย ๆ ลงไป ในประเทศไทย สถาบันที่ผลิตช่างเทคนิคออกมาแต่ละปีก็ยังไม่มีพอความต้องการ และถึงแม้จะมีการเพิ่มการผลิตช่างเทคนิคขึ้นเรื่อย ๆ ก็ไม่ทันกับการขยายตัวของเทคโนโลยีสมัยใหม่ และความต้องการด้านบริการสื่อสาร ดังนั้น การฉกฉวยกำลังคน (Fool of Manpower) จึงเป็นวิธีที่จำเป็นสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาหากกำลังคนกระจัดกระจายไปก็ทำให้การพัฒนาช้าลง

๓.๑.๓. ปัญหาด้านการประสานงานระหว่างกัน การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ นับเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบงานคล้ายคลึงกัน หากการประสานงานไม่ดีแล้วย่อมสร้างความเสียหายมาสู่กิจการนั้น ๆ

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ จะได้พยายามประสานงานกันก็ตาม การแยกงานให้อยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยย่อมทำให้เกิดสภาพการ ซิงค์ ซิงเก้นกันขึ้น เกิดการไม่รับรู้ฐานะของอีกฝ่ายหนึ่ง เกิดการแข่งขันกัน ในทางที่ผิดเป็นต้น

- ตัวอย่างของการไม่ประสานงานกัน ตัวอย่างแรกที่จะกล่าวถึงก็ได้แก่การที่กรมไปรษณีย์โทรเลข ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบแต่ผู้เดียวในการให้บริการโทรเลขหรือโทรพิมพ์ตามพระราชบัญญัติโทรเลขโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๔๗๗ ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายได้ในเมื่อมีเอกชนเช่น สื่อมวลชน, บริษัทการบิน, จัดตั้งบริการโทรเลขสายตรงของตนเองขึ้น ทั้งนี้โดยการไปเข้าคู่สายจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ได้เครื่องโทรพิมพ์มาจากการเช่าบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด หรือจากการหาซื้อเอง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย มีคู่สายโทรศัพท์ให้เช่า ส่วนบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยมีเครื่องโทรพิมพ์ให้เช่า แต่เมื่อรวมกันเข้าแล้วก็เป็นการขัดกับหน้าที่ของกรมไปรษณีย์โทรเลข ซึ่งเป็นผู้ที่ให้บริการอยู่และเป็นผู้ที่จะอนุญาตให้เอกชนมีหรือทำบริการนี้ (1)

- ตัวอย่างต่อมาที่ได้แก่การเก็บเงินค่าพูดโทรศัพท์ระหว่างประเทศ ซึ่งแต่เดิมกรมไปรษณีย์โทรเลข เคยให้ผู้ต้องการพูดโทรศัพท์ไปต่างประเทศมาทำสัญญา

และวางเงินประกันล่วงหน้าก่อน วิธีนี้ทำให้การติดต่อไม่สะดวก เพราะประชาชนทั่วไป
ไปนาน ๆ จึงจะพบโทรศัพท์ไปต่างประเทศสักครั้ง ดังนั้นกรมไปรษณีย์โทรเลขจึง
ได้หาความตกลงกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เปิดให้ผู้เช่าโทรศัพท์ขอ
โทรศัพท์ไปต่างประเทศได้โดยไม่ต้องทำความตกลงล่วงหน้า ซึ่งเมื่อพูดแล้วกรม
ไปรษณีย์โทรเลข จะทำบิลส่งไปให้องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ช่วยเก็บ
เงินให้พร้อมกับการเก็บเงินรายเดือนขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

อย่างไรก็ดี วิธีการนี้ปฏิบัติมาได้เพียงชั่วคราว ก็เกิดมีอุปสรรคในเรื่อง
การประสานงานระหว่างกัน ในที่สุด บัจุบันกรมไปรษณีย์โทรเลขต้องเป็นผู้
ไปเก็บเงินค่าพูดโทรศัพท์ระหว่างประเทศเอง ข้อนั้นกับการเก็บเงินค่าพูดโทรศัพท์ใน
ประเทศขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และโดยที่ไม่มีอำนาจในการตัดสาย
แก่ผู้ไม่ยอมจ่ายเงินได้ทันที เช่นเดียวกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยการเก็บ
เงินจึงได้ผลไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย

- กรณีที่ควรนำมาเป็นตัวอย่างในเรื่องการประสานงานอีกกรณีหนึ่งก็คือ
แก่บัจุบันกรมไปรษณีย์โทรเลขมีบริการโทรศัพท์ไปมาเลเซียและสิงคโปร์ องค์การ
โทรศัพท์ที่มีเช่นกัน กรมไปรษณีย์โทรเลขมีบริการให้เข้าช่องสัญญาณโทรศัพท์
ไปยังต่างประเทศ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และบริษัทวิทยุการบินแห่ง
ประเทศไทยจำกัด ก็มีช่องสัญญาณของตนให้เช่นกัน (องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย-
มาเลเซีย, สิงคโปร์, บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด-ฮ่องกง, แঙ্গกอน
มินลา) ดังนั้น อัตราค่าเช่าจึงย่อมต้องแข่งขันกันอยู่ ทำให้เสียประโยชน์แก่ประเทศ
ในส่วนรวม

- กรมไปรษณีย์โทรเลข ลงทุนจัดบริการเทเล็กซ์ขึ้นเป็นเงินมากมายแต่
ก็ยังไม่สามารถให้บริการแก่ลูกค้าในกรุงเทพมหานครได้เต็มที่ เพราะขาดเคเบิลเชื่อมต่อ

๓) จากรายงานการประชุมเพื่อแก้ปัญหาระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลข กับองค์การโทรศัพท์
แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๑๓ ณ ห้องประชุมกระทรวงคมนาคม
ข้อ ๕ และการประชุมทำนองเดียวกัน เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ ณ
ปลัดกระทรวงคมนาคม (ดูผนวกที่ ๓)

โยง และยังไม่สามารถเชื่อมโยง ไปต่างจังหวัดอีกหลายแห่งเนื่องจากทางสายไม่ดีพอ
ส่วนองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยซึ่งรับผิดชอบในเรื่องเคเบิลในกรุงเทพมหานคร
ก็ยังไม่มีคู่สายจะให้แก่ลูกค้าบริการเทเล็กซ์ได้พอ เพราะไม่ได้รับผิดชอบในการเตรียม
สายไว้เพื่อบริการเทเล็กซ์ ส่วนการเชื่อมโยงไปต่างจังหวัดนั้น ก็อาจกระทำได้ โดย
กรมไปรษณีย์โทรเลขจะต้องชำระค่าเช่าช่องสัญญาณในอัตราสูง

๓.๑.๔ บัญหาลานขั้วของผู้ปฏิบัติงาน

โดยเหตุที่กิจการสื่อสารสาธารณะถูกแยกไปอยู่ในการบริหารของหน่วยงาน
ถึง ๔ หน่วย แต่ละหน่วยมีฐานะแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำค่าสูงกันขึ้น
ในระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งในด้านช่องทางแห่งความก้าวหน้าในด้านรายได้
ประจำเดือน และในด้านสวัสดิการ

สำหรับในด้านช่องทางแห่งความก้าวหน้า จะเห็น ได้จากการเปรียบเทียบ
อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ๓ หน่วย (ยกเว้นบริษัทโทรคมนาคมเพื่อ
สื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยจากคัมภีร์ไดนามากล่าวถึง เพราะเป็นบริษัทที่ใหม่ ซึ่ง
ยังมีผู้ปฏิบัติงานไม่กี่สิบคน) ซึ่งจะเห็นว่าหน่วยงานที่ยังมี สถานะ เป็นกรม
อยู่มีช่องทางแห่งความก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งสูง ๆ น้อยกว่าหน่วยงานที่เป็นองค์การ
หรือบริษัทมาก คือ

อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่บรรจจริง พ.ศ. ๒๕๑๔

กรมไปรษณีย์ โทรเลข	องค์การโทรศัพท์ แห่งประเทศไทย	บริษัทวิทยุการบิน ฯ จำกัด
ขั้นพิเศษหรือเทียบเท่า		
อธิบดี, ผู้อำนวยการใหญ่	๑	๑
รองอธิบดี, รองผู้อำนวยการ	๒	—
ขั้นพิเศษหรือเทียบเท่าอื่น ๆ	๔	๒
ขั้นเอกหรือเทียบเท่า	๖๔	๒๕
ขั้นโทหรือเทียบเท่า	๔๐๖	๑๐๘

ชั้นตรีหรือเทียบเท่า	๑๐๙๖	๑๐๑๙	๑๗๗
ชั้นเจ้าหรือเทียบเท่า	๗๖๕๒	๒๖๖๒	๙๔
วิสามัญ, ลูกจ้างประจำ	<u>๑๘๐๐</u>	<u>๓๒๒๓</u>	<u>๑๔</u>
รวม	๑๑๐๖๕	๔๘๓๔	๓๘๑

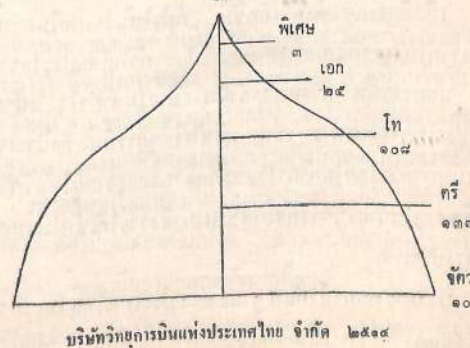
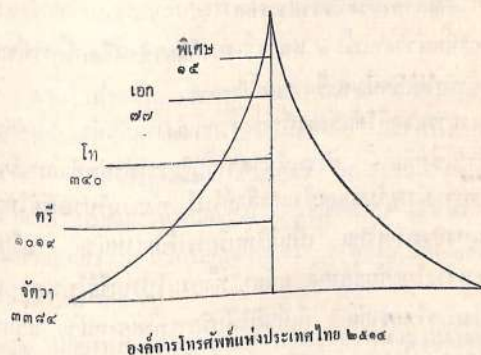
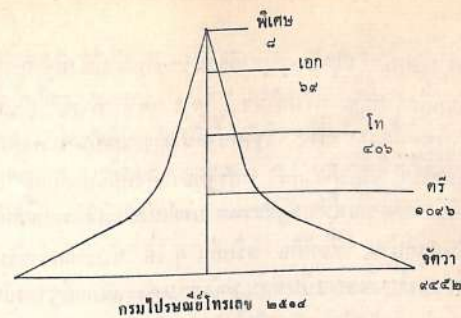
ดังนั้น หากจะแสดงภาพขั้นตอนแห่งความก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงาน ในรูปเจ็ทหรือปรัมิด ก็เห็นได้ในหน้าต่อไป ว่าผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในหน่วยงานที่มีสถานะเป็นกรม เช่น กรมไปรษณีย์โทรเลข มีโอกาสในการก้าวหน้าน้อยกว่าผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและบริษัททุกทั้ง ๆ ที่เป็นผู้ให้บริการสื่อสารเช่นเดียวกัน

ในคำบรรยายได้ประจำเดือน ความเหลื่อมล้ำค่าสูงยิ่งเห็นได้ชัด ทั้ง ๆ ที่กฎเกณฑ์ในการบรรจุ การเลื่อนชั้น ของข้าราชการ รัศมีและเข้มงวดมากกว่าทั้งการวางต่อไปนี้

อัตราเงินเดือนเปรียบเทียบ *

	กรมไปรษณีย์โทรเลข	องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
ชั้นพิเศษหรือเทียบเท่าอธิบดี, ผู้อำนวยการ, ผู้จัดการใหญ่	๔๕๐๐-๘๒๐๐	๑๐๐๐๐-๑๕๐๐๐	๑๐๐๐๐-๑๕๐๐๐
รองอธิบดี, รองผู้อำนวยการ	๔๔๐๐-๗๘๐๐	๘๘๕๐-๑๕๐๐๐	๗๕๐๐-๑๒๐๐๐
ชั้นพิเศษหรือเทียบเท่าอื่น ๆ	๔๔๐๐-๖๖๐๐	๖๒๐๐-๑๓๕๐๐	๗๕๐๐-๑๒๐๐๐
ชั้นเอกหรือเทียบเท่า	๒๗๕๐-๕๐๐๐	๓๑๕๐-๘๒๐๐	๔๔๐๐-๗๕๐๐
ชั้นโทหรือเทียบเท่า	๑๓๐๐-๓๐๕๐	๑๗๕๐-๔๘๐๐	๒๒๐๐-๔๔๐๐
ชั้นตรีหรือเทียบเท่า	๘๕๐-๑๘๐๐	๑๐๐๐-๒๕๕๐	๑๓๐๐-๒๕๐๐
ชั้นเจ้าหรือเทียบเท่า	๕๔๐-๑๓๐๐	๖๕๐-๑๖๐๐	๖๕๐-๒๑๐๐

* อัตราเงินเดือนที่ใช้อยู่ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕

ส่วนในด้านสวัสดิการ ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเป็นข้าราชการจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลในด้านสวัสดิการ เช่น ค่ายา, ค่าเล่าเรียน, เงินช่วยเหลือบุตร, บ้านเช่า, บ้านอยู่ เจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจก็ได้รับความช่วยเหลือในทำนองเดียวกัน จากรัฐวิสาหกิจที่ตนสังกัดอยู่ ซึ่งบางครั้งอาจมากกว่าเสียอีก นอกจากนั้น รัฐวิสาหกิจบางแห่งยังมีเงินทุนสวัสดิการ ซึ่งพนักงานสามารถนำไปปลูกบ้าน, ซื้อที่ดิน หรืออื่น ๆ ได้ นับว่าดีกว่าข้าราชการ

การแบ่งงานออกเป็นหลายหน่วย แต่ละหน่วยมีฐานะแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดปัญหาอย่างสำคัญด้านขวัญหรือจิตใจของผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่

๓.๑.๕ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

โดยที่หน่วยงานทั้ง ๔ หน่วย ต่างก็มีธุรกิจหรือบริการที่จะต้องติดต่อกับต่างประเทศ จึงทำให้เกิดปัญหานี้ขึ้นหลายประการ

ประการแรกก็ได้แก่การที่หน่วยงานแย่งงานกันทำ แต่ละหน่วยต่างก็พยายามเปิดบริการแข่งกัน ดังนั้นได้จากบริการโทรศัพท์และบริการเช่าซื้อสัญญาณโทรเลขระหว่างไทยกับมาเลเซียและสิงคโปร์ ทั้งกรมไปรษณีย์โทรเลข และองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ให้บริการทั้งสองหน่วย บริการเช่าซื้อสัญญาณโทรเลขระหว่างไทยกับฮ่องกง, มนิลา, ทั้งกรมไปรษณีย์โทรเลข และบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัด ก็เป็นผู้ให้บริการทั้งสองหน่วย ส่วนการให้บริการโทรเลขสายตรงในประเทศ ทั้งสามหน่วยต่างก็ให้บริการทั้งหมดหรือบางส่วน

เมื่อมีการแข่งขันกันเกิดขึ้น ก็ทำให้นโยบายในการกำหนดราคาค่าบริการต่างกัน อัตราค่าบริการก็แตกต่างกันออกไป ทำให้เสียประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม นอกจากนั้น บางหน่วยยังมีนโยบายไม่ทำอะไร แม้จะเป็นบริการที่ให้บริการบริษัทต่างประเทศโดยเฉพาะ เช่น บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทยจำกัดซึ่งมีนโยบาย "ดำเนินกิจการโดยไม่คำนึงกำไรและคิดค่าบริการจากผู้ใช้บริการอย่างยุติธรรม" ก็เท่ากับเราได้พลาดโอกาสในการที่จะแสวงหาประโยชน์ได้เข้าประเทศผู้ได้ประโยชน์โดยตรงก็คือต่างประเทศ

ประการต่อมาได้แก่ฐานะของประเทศไทย ในเวทีระหว่างประเทศ (International forum) ไม่ว่าจะเป็นเวทีแข่งขันด้านการสื่อสารในส่วนภูมิภาค (Regional Communication Competition) หรือเวทีกิจการวิเทศสัมพันธ์ (International affairs)

สำหรับการแข่งขันด้านการสื่อสารในส่วนภูมิภาค ขณะนี้ปรากฏอยู่อย่างเห็นได้ชัด ทั้งโตเกียว, ฮ่องกง, มนิลา, กรุงเทพฯ, กัวลาลัมเปอร์ สิงคโปร์ ต่างก็พยายามที่จะแข่งขันกันเป็นศูนย์โทรคมนาคมในภูมิภาคนี้ ซึ่งจะทำให้เมืองที่ประสบผลสำเร็จดีกว่าเป็นศูนย์การท่องเที่ยว, การบินพลเรือน, การอุดมศึกษา, การเดินเรือ ฯลฯ ในภูมิภาคนี้ อันจะทำได้เข้าประเทศนอกเหนือจากรายได้ของกิจการสื่อสารเอง

การที่หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการสื่อสารสาธารณะของไทยต้องแยกออกเป็นหลายหน่วย แต่ละหน่วยไม่มีขอบเขตจำกัดที่แน่นอนเกิดการแข่งกันกันเช่นนั้น ทำให้ฐานะของไทยที่จะแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ อย่างแฉ่ง และประเทศอื่น ๆ ก็ฉวยโอกาสจากการนี้ส่งเสริมฐานะของตนยิ่งขึ้น

ส่วนในด้านกิจการวิเทศสัมพันธ์ ประเทศไทยต้องเป็นสมาชิกสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ สหภาพไปรษณีย์สากล องค์การสื่อสารทางดาวเทียมระหว่างประเทศ เป็นสมาชิกคณะกรรมการวิชาการวิชาหลายแขนง เข้าร่วมกลุ่มผลประโยชน์ทั้งในด้านไปรษณีย์และโทรคมนาคม การที่มีหน่วยงานหลายหน่วยทำให้อำนาจในการต่อรองอ่อนแอลง หรือไม่เท่าที่ควร จึงนับเป็นผลเสียแก่ชื่อเสียงและผลประโยชน์ของประเทศมาก

๓.๒ ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานของหน่วยงานที่สำคัญบางหน่วยไม่คล่องตัวพอ

โดยที่หน่วยงานทั้งสี่ที่รับผิดชอบงาน สื่อสาร สาธารณะอยู่ในขณะนี้ มีฐานะแตกต่างกันออกไป คือเป็นกรมบ้าง เป็นองค์การบ้าง เป็นบริษัทบ้าง ความคล่องตัวในการดำเนินงานจึงแตกต่างกันออกไป หน่วยงานที่คล่องตัวน้อยที่สุดก็ได้แก่หน่วยงานที่มีฐานะเป็นกรม ซึ่งต้องอยู่ในความควบคุมอย่างเคร่งครัดของหน่วยอื่น ๆ หลายหน่วย รองลงมาได้แก่หน่วยงานที่มีฐานะเป็นองค์การ ซึ่งถึงแม้จะคล่องตัวกว่ากรมมาก ก็ยังมีอุปสรรคไม่น้อย ส่วนหน่วยงานที่มีฐานะเป็นบริษัทซึ่งมักจะเป็นหน่วยงานขนาดเล็กมีความคล่องตัวมากที่สุด

ปัญหาเรื่องความคล่องตัวในการดำเนินงาน โดยเฉพาะสำหรับหน่วยงานขนาดใหญ่มีดังนี้

๓.๒.๑ การขาดความคล่องตัวในด้านการเงิน ในการจัดทำงบประมาณ

รายจ่ายของกระทรวงทบวงกรมฝ่ายบริหารทั่วไป ได้มีกฎหมาย ระเบียบ และปฏิบัติไว้เป็นทำนองเดียวกันทุกหน่วย ได้แก่ พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี, พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ, ระเบียบกระทรวงการคลัง, ระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่าย กำหนดกฎเกณฑ์ในการจ่ายเงิน, ในทำนองงบประมาณ ตลอดจนวิธีปฏิบัติภายในของแต่ละกระทรวงหรือแต่ละกรม

สำหรับกรมไปรษณีย์โทรเลข ถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติทุนไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๐๔^๑ กำหนดให้กรมไปรษณีย์โทรเลขนำรายได้ทั้งหมดของตนเข้ามาในทุนไปรษณีย์ และการกำหนดรายจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบ ที่ผู้อำนวยการสำนักงานไปรษณีย์กำหนด ซึ่งหมายความว่าแต่ละปีกรมไปรษณีย์โทรเลข จะมีเงินมาใช้จ่ายในการดำเนินงานของตน อย่างน้อยเท่ากับรายได้ที่ตนได้รับ และหากไม่ต้องอาศัยเงินอุดหนุนจากรัฐ งบประมาณรายจ่ายของกรมไปรษณีย์โทรเลข ก็ไม่จำเป็นต้องนำขึ้นพิจารณาของสภานิติบัญญัติ เพื่อออกเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่ในทางปฏิบัติแล้ว กรมไปรษณีย์โทรเลขหาได้มีความคล่องตัวเช่นนี้ไม่จึงเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้น เช่น

๓.๒.๑.๑ กรมไปรษณีย์โทรเลขหรือแม้แต่กระทรวงเจ้าสังกัด ไม่อาจเป็นผู้กำหนดนโยบายในการให้บริการสื่อสารได้

- เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ กรมไปรษณีย์โทรเลขจะขยายการนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์และโทรเลขซึ่งเดิมกำหนดไว้ ๘ ก.ม. รอบที่ทำการ ออกไปตามเส้นทางถนนต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันมีการติดต่อไปมาสะดวก มีบ้านเรือนและโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่มาก แต่ต้องรอกำหนดผู้ใหญ่บ้านมาจ่ายเดือนละ ๒-๓ ครั้ง นับว่าล่าช้าในการดำเนินการ ในการนี้ต้องตั้งงบประมาณยานพาหนะและคนเพื่อการนี้ สำนักงานไปรษณีย์โทรเลขไม่เห็นด้วย การขยายการนำจ่ายบนเส้นทางถนนจึงเป็นอันระงับไปทั้ง ๆ ที่รัฐให้การเงินของกรมไปรษณีย์โทรเลขเองอยู่ในสภาพที่จะทำได้

- ในการกำหนดรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๖ กรมไปรษณีย์โทรเลขประสงค์จะปรับปรุงคุณภาพของพนักงาน ซึ่งปฏิบัติงานหน้าที่แขนงต่าง

เช่น พนักงานคัดเลือก พนักงานเคาน์เตอร์ พนักงานนำจ่าย พนักงานควบคุมห้องไปรษณีย์ภัณฑ์ พนักงานธุรการ ฯลฯ จึงได้วางแผนขยายงานด้านการศึกษาและฝึกอบรม ตามฐานะการเงินที่มีอยู่ แต่ปรากฏว่าสำนักงานงบประมาณไม่เห็นด้วย และไม่ยอมกำหนดรายจ่ายในเรื่องนี้ให้

- กรมไปรษณีย์โทรเลข ต้องการจัดซื้อเครื่อง มัดห่อพัสดุ ไปรษณีย์มาเพื่อบริการแก่ประชาชน ณ ห้องโถงที่ทำการไปรษณีย์กลาง จึงตั้งงบประมาณซื้อเครื่องเป็นเงินเพียง ๒๓๑,๐๐๐ บาทในปี ๒๕๑๖ เจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณไม่เห็นด้วยจึงคัดรายการออกเสีย

สรุปแล้ว การจะให้มีรายการจ่ายเงินใด ๆ ปรากฏอยู่ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมไปรษณีย์โทรเลข ตามกฎหมายขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการสำนักงานไปรษณีย์โทรเลข แต่ในทางปฏิบัติขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ชั้นตรี ชั้นโท หรือชั้นเอกของสำนักงานไปรษณีย์ซึ่งเป็นผู้คัดรายการนั่นเอง

๓.๒.๑.๒ การอนุมัติวงเงินทำให้การดำเนินงานล่าช้า

สำหรับหน่วยงานราชการอื่น ๆ การอนุมัติวงเงินย่อมมีความจำเป็น เพราะสำนักงานงบประมาณจะได้จัดสรรรายจ่ายของประเทศให้พอเหมาะกับรายได้ที่เข้ามา หากไม่มีการจัดวงเงินแล้ว รัฐบาลอาจตกอยู่ในฐานะลำบากโดยไม่มีเงินจะจ่ายในระยะใดระยะหนึ่งของปีได้

สำหรับกรมไปรษณีย์โทรเลข โดยที่มีเงินทุนไปรษณีย์เป็นอิสระ และมีเงินสำรองไว้เป็นจำนวนพอสมควร การอนุมัติวงเงินจึงควรได้รับการผ่อนคลายนับบ้าง แต่ในปัจจุบันนี้การซื้อครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ได้รับการควบคุมจากสำนักงานงบประมาณอย่างเข้มงวด มีที่หนึ่ง ๆ ต้องขอให้สำนักงานงบประมาณออกวงเงินนับเป็นร้อย ๆ เรื่องจึงทำให้การจัดซื้อต่าง ๆ ล่าช้า

๓.๒.๑.๓ หน่วยควบคุมเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องภายใน

ในการอนุมัติวงเงิน สำนักงานไปรษณีย์ซึ่งเป็นหน่วยควบคุมด้านการเงิน มักจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับภายในของกรมไปรษณีย์โทรเลข เช่น มีการเรียกผลการประกวดราคาไปดู มีการสนับสนุนให้ซื้อครุภัณฑ์รายใดรายหนึ่ง หรือซื้อที่ดิน, อาคารของผู้เสนอขายรายใดรายหนึ่ง ซึ่งตามความจริงแล้วเป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่ง

^๑ คุนวก ๑ "พระราชบัญญัติทุนไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๐๔"

ซื้อหรือส่งจ้างจะวินิจฉัย ผู้มีอำนาจสั่งซื้อหรือส่งจ้างก็คือผู้รับผิดชอบโดยตรงต้องงาน อันได้แก่ อธิบดี, ปลัดกระทรวง, รัฐมนตรี ตามแต่วงเงิน

๓.๒.๑.๓ หน่วยควบคุมเข้ามาทั่วทำงานภายใน

ในการอนุมัติวงเงิน สำนักงานประมาณซึ่งเป็นหน่วยควบคุมด้านการเงิน มักจะเข้ามาทั่วทำงานภายในของกรมไปรษณีย์โทรเลข เช่น มีการเรียกผลการประกวดราคาไปดู มีการสนับสนุนให้ซื้อครุภัณฑ์รายไตรมาส หรือซื้อที่ดิน อาคารของผู้เสนอขายรายไตรมาส ซึ่งตามความจริงแล้วเป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งซื้อหรือส่งจ้างจะวินิจฉัย ผู้มีอำนาจสั่งซื้อหรือส่งจ้างก็คือผู้รับผิดชอบโดยตรงต้องงาน อันได้แก่ อธิบดี, ปลัดกระทรวง, รัฐมนตรี ตามแต่วงเงิน

๓.๒.๑.๔ พิธีการอนุมัติ

ในการก่อสร้างอาคาร ได้ตั้งงบประมาณไว้ก่อน เช่น ๓๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อเวลาจะสร้างจริงต้องทำไว้, ถมดินอีก ๓๐,๐๐๐ บาท ก็ต้องขออนุมัติสำนักงานประมาณประเมินเงินทุนไปรษณีย์

การสร้างบ้านพัก ตั้งงบประมาณไว้ ๗๐,๐๐๐ บาท ทั่วทั้งประเทศ หากไปปลูกในที่ที่วัสดุก่อสร้างแพง แม้จะประกวดราคาได้ ๗๐,๒๐๐ บาท ก็ต้องขออนุมัติสำนักงานประมาณ

สรุปแล้วเรื่องเกือบทุกเรื่องต้องเสนอขออนุมัติสำนักงานประมาณ ให้เสียเวลา เสียแรงงาน งานล่าช้า

๓.๒.๒ การขาดความคล่องตัวในด้านการบุคคล

ปัญหาเรื่องการขาดความคล่องตัวในด้านการบุคคลของหน่วยงานสื่อสารสาธารณะที่มีฐานะเป็นองค์การ หรือบริษัท มีน้อยมาก เพราะหน่วยงานเหล่านี้สามารถเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงอัตราจ้างได้ตามกำลังเงินของตนหรือตามความจำเป็น โดยอนุมัติของคณะกรรมการองค์การหรือบริษัท

ส่วนหน่วยงานที่มีฐานะเป็นกรม เช่น กรมไปรษณีย์โทรเลขต้องอยู่ในความควบคุมของ ก.พ. จึงประสบอุปสรรคในด้านการบุคคลเป็นอันมากดังนี้

๓.๒.๒.๑ การอนุมัติอัตรากำลังประจำปีล่าช้า

โดยเหตุที่ ก.พ. เป็นหน่วยงานซึ่งกำหนดอัตรากำลังของหน่วยราชการทั่วประเทศ การพิจารณาอัตรากำลังจึงเข้าไปรวมเป็นคอขวด (Bottle neck) อยู่ที่ ก.พ. เพียงแห่งเดียว ดังจะเห็นได้ว่าในการพิจารณาอัตรากำลังปี ๒๕๑๕ กรมไปรษณีย์โทรเลขส่งอัตรากำลังไปให้พิจารณา เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ ก.พ. ตอบอนุมัติมา เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๔ กรมไปรษณีย์โทรเลขทำค่านไปเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๑๕ และกรมไปรษณีย์โทรเลขได้รับอนุมัติมาเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๕ รวมเวลาดังนั้น ๑ ปี ๗ เดือน

ส่วนในการพิจารณาอัตรากำลังปี ๒๕๑๖ กรมไปรษณีย์โทรเลขส่งอัตรากำลังไปให้พิจารณาเมื่อเดือน พฤษภาคม ๒๕๑๕ ก.พ.ตอบอนุมัติมาจำนวนหนึ่งเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๖ ซึ่งรวมเป็นเวลา ๙ เดือน นับว่าเกินต้นปีงบประมาณถึง ๔ เดือน ส่วนที่เหลือยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ¹

การอนุมัติอัตรากำลังล่าช้าย่อมทำให้การปรับปรุงขยายงานล่าช้าไปด้วย ไม่ทันกับความต้องการของประชาชน และลักษณะงานรัฐพาณิชย์ซึ่งต้องการความรวดเร็ว

๓.๒.๒.๒ การขอปรับขึ้นและอันดับล่าช้าและไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน

ในการกำหนดขึ้นและอันดับของข้าราชการ ซึ่งปฏิบัติงานแต่ละหน้าที่ ก.พ. ได้คำนึงถึงคุณภาพและปริมาณงานในตำแหน่งนั้น ๆ โดยที่กิจการสื่อสารทั้งไปรษณีย์และโทรคมนาคม ปริมาณงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานสูงขึ้น จึงต้องมีการขอปรับขึ้นหรือปรับอัตราขึ้น อาทิ เช่น ขอปรับนายไปรษณีย์โทรเลขโทเป็นนายไปรษณีย์โทรเลขเอก ขอปรับนายช่างตรีเป็นนายช่างโท ขอปรับตำแหน่งหัวหน้ากองวิเทศสัมพันธ์เป็นตำแหน่งผู้อำนวยการกอง หรือขอปรับอัตรานายไปรษณีย์โทรเลขโท อันดับ ๑ หัวหน้าทำการไปรษณีย์โทรเลขรองเมืองเป็นนายไปรษณีย์โทรเลขโท อันดับ ๒ หัวหน้าทำการเคียวกัน เป็นต้น

ปรากฏว่า ในการพิจารณาของ ก.พ. ล่าช้ามาก บางรายได้เสนอเรื่องไปนับเป็นปีจึงทราบผลการปฏิเสธกลับมา นอกจากนั้น หลักเกณฑ์ในการพิจารณา

¹ สภาพเมื่อต้นเดือนเมษายน ๒๕๑๖

ปรับอันดับและชั้นของนายไพรชณีย์โทรเลข ซึ่ง ก.พ. เคยรับไว้ใช้ ก.พ. ก็ได้ยกเลิ
เสีย ทำให้การพิจารณากระทำไปโดยลำช้า

๓.๒.๒.๓ การแบ่งส่วนราชการลำช้า

ในรูปการบริหารแบบบริษัทหรือองค์การ การแบ่งส่วนราชการตาม
ความจำเป็นของงานที่ขยายออกไปย่อมทำได้โดยง่าย โดยอนุมัติของคณะกรรมการ
บริษัทหรือองค์การนั้น ๆ ผู้จัดการบริษัทหรือผู้อำนวยการองค์การ มีโอกาสได้ชี้แจง
ความจำเป็นต่อคณะกรรมการบริหารได้โดยตรง ดังนั้นการแบ่งส่วนราชการใน
วิสาหกิจเหล่านี้ จึงรวดเร็วสามารถปรับปรุงส่วนราชการได้ทันกับความต้องการ
การขยายตัวของงาน

ส่วนการแบ่งส่วนราชการของหน่วยงานที่มีฐานะเป็นกรม โดยเฉพาะ
กรมขนาดใหญ่ เช่น กรมไพรชณีย์โทรเลข ดำเนินไปอย่างลำช้าและมีพิธีการมาก
ก่อนอื่นต้องนำเรื่องเสนอกระทรวงเจ้าสังกัด ซึ่งเป็นผู้นำเรื่องเสนอนายกรัฐมนตรี
เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีรับหลักการแล้วก็นำเสนอคณะที่ปรึกษา
ระเบียบบริหารพิจารณา แล้วจึงส่งคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาออกเป็นพระราช
กฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ ซึ่งต้องกลับมาผ่านคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งก่อน

เมื่อพิธีการเย็นเยื่อเช่นนี้ การแบ่งส่วนราชการของกรม ไพรชณีย์
โทรเลขจึงยากยิ่ง และไม่ทันกับงานที่ขยายตัวมากขึ้น กรมไพรชณีย์โทรเลขแบ่งส่วน
ไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ครั้นเมื่อขออนุมัติแบ่งส่วนใหม่เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๑
โดยขอตั้งกองใหม่อีก ๒ กอง ได้แก่กองสื่อสารทางดาวเทียม และสำนักงานบริหาร
และควบคุมความถี่

กองสื่อสารทางดาวเทียมได้รับอนุมัติภายใน ๑๒ เดือน (ขอตั้ง
มกราคม ๒๕๑๒ ออกพระราชกฤษฎีกาเดือนมีนาคม ๒๕๑๓) ส่วนสำนักงานบริหาร
และควบคุมความถี่ トラバจนมีการปฏิบัติเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔
เวลาประมาณ ๓ ปี ก็ยังไม่ได้รับอนุมัติ

ในระหว่างการบริหารประเทศของคณะปฏิวัติ กระทรวงกลา
ซึ่งเห็นความสำคัญของการบริหารและควบคุมความถี่คลื่นวิทยุ ก็ได้เสนอคณะ
ให้จัดตั้งหน่วยงานมีฐานะเป็นกรมอยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติการ
ค้ำนี้

คณะปฏิวัติเห็นว่าเป็นเรื่องของกรมไพรชณีย์โทรเลข จึงสั่งให้กรม

ไพรชณีย์โทรเลขพิจารณา กรมไพรชณีย์โทรเลขโดยความเห็นของฝ่ายพัฒนา, เกษตร
และคมนาคม จึงเสนอให้คณะปฏิวัติอนุมัติการจัดตั้งสำนักงานบริหารและควบคุม
ความถี่ขึ้นมีฐานะเป็นเพียงกอง คณะปฏิวัติเห็นว่าควรให้คณะกรรมการจัดและบริหาร
ความถี่วิทยุแห่งชาติพิจารณาเสียก่อน จึงส่งให้คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาเมื่อ
วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๕

คณะกรรมการว่าด้วยวิทยุแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นชอบ ในการจัดตั้ง
สำนักงานบริหารและควบคุมความถี่ จึงเสนอไปให้คณะปฏิวัติอนุมัติ คณะปฏิวัติก็
จัดการส่งต่อไปให้คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารพิจารณาอีก

สรุปแล้ว จนบัดนี้คณะปฏิวัติหมดสภาพไปแล้ว สำนักงานบริหาร
และควบคุมความถี่ก็ยังมิได้รับการจัดตั้งขึ้น¹ ทั้ง ๆ ที่กระทรวงคมนาคม, กระทรวง
ทรวงกลาโหม และคณะกรรมการว่าด้วยวิทยุแห่งชาติก็เห็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ถ้านับ
เวลาที่กรมไพรชณีย์โทรเลขเริ่มเสนอครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ มาจนบัดนี้ก็นับ
เวลา ๕ ปีแล้ว ผลลัพธ์ก็คือความถี่คลื่นวิทยุซึ่งเป็นเสมือนทรัพยากรธรรมชาติ
(National Resources) อันมีอยู่จำกัด กำลังถูกใช้อย่างสิ้นเปลืองและไม่เกิดประโยชน์
เต็มที่ ทำให้เกิดการขาดแคลน เกิดการรบกวนซึ่งกันและกัน เป็นที่เสียหายแก่
กิจการสื่อสารของชาติอยู่ในขณะนี้

๓.๒.๒.๔ หน่วยควบคุมไม่ประสานงานกันเอง

โดยเหตุที่หน่วยควบคุมมีอยู่หลายหน่วย งานขึ้นเดียวจำต้องได้รับ
อนุมัติจากทุก ๆ หน่วย หากหน่วยใดหน่วยหนึ่งขัดข้องหรือล่าช้า งานนั้นก็หยุดชะงัก

- ในการจัดทำโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะ
ที่ ๓ ปี ๒๕๑๕-๒๕๑๙ สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งประกอบ
ด้วยกรมการมากมายรวมทั้งผู้แทน ก.พ. ผู้แทนสำนังบประมาณ เห็นชอบด้วย
กับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของกรมไพรชณีย์โทรเลข จึงนำเรื่อง
เสนอจนกระทั่งคณะรัฐมนตรีอนุมัติเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๑๔

จากนั้นก็เป็นการตั้งงบประมาณและอัตราค่าจ้างสำหรับการปฏิบัติงาน
ตามแผนในปีแรก (๒๕๑๕) สำนังบประมาณกำหนดรายการจ่ายเงินมาให้อย่างครบ
ถ้วน ทั้งในด้านการจัดหาที่ดิน, อาคารที่ทำการ และเงินเดือนสำหรับพนักงานที่เพิ่ม

¹ สภาพเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๑๖.

ก.พ. ไม่ยอมอนุมัติอัตรากำลังพนักงาน ๓๖๑ คน กรมไปรษณีย์โทรเลขจึงอุทธรณ์ไปยัง ก.พ. และแจ้งให้สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทราบเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ ในฐานะที่สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นผู้เห็นชอบกับแผนและเสนอแผนไปให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงแจ้งไปยัง ก.พ. ก.พ. อนุมัติอัตรากำลัง

กรมไปรษณีย์โทรเลขรอสผลการพิจารณาของ ก.พ. อยู่ ๕ เดือน ไม่ได้ผลจึงนำเรื่องเสนอคณะปฏิวัติสั่งการเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๕ ในขณะที่เรื่องอยู่ในระหว่างพิจารณาของคณะปฏิวัติ ก.พ. ก็ได้อัตรามา ๑๔๓ อัตรา เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ต่อมาคณะปฏิวัติลงมติให้อัตราจำนวน ๓๖๑ อัตรา ตามที่กรมไปรษณีย์โทรเลขขอไปเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๑๕

เพื่อให้เรื่องถูกต้องตามกฎหมาย กรมไปรษณีย์โทรเลขจึงแจ้งเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ให้อนุมัติเพิ่มเติมให้ครบตามที่คณะปฏิวัติอนุมัติ แต่จนกระทั่งบัดนี้ ก.พ. ก็ยังไม่ตอบมา¹

จะเห็นได้ว่า การไม่ประสานงานของหน่วยควบคุมทำให้เสียทรัพยากรพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้านการไปรษณีย์โทรคมนาคมมากทั้งในการประชุมของสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติก็มี ก.พ. อยู่ด้วย

๓.๒.๓ การขาดความคล่องตัวในด้านการบริหาร

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ในด้านกิจการสื่อสารสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการบริการในรูปใด ต่างก็ขาดความคล่องตัวมากบ้างน้อยบ้างตามแต่ฐานะของตน เป็นองค์การหรือบริษัทก็ประสบปัญหาไม่น้อยกว่าหน่วยงานที่มีฐานะเป็นกรม ก็ได้หมายความว่าปัญหาที่องค์การหรือบริษัทประสบจะมีความสำคัญน้อยไปคือ

๓.๒.๓.๑ การกระทำเกินหน้าที่ของหน่วยควบคุม

หน่วยราชการที่มีหน้าที่ในวงควบคุม มักจะกระทำการเกินหน้าที่ตนรับผิดชอบ ทำให้งานของหน่วยอื่น ๆ เสียหายได้

- เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเปิดการประกวดราคาซื้ออุปกรณ์ชุมสายโทรศัพท์ระบบครอสบาร์ โดยให้ผู้เสนออื่นราคา ๕ ปี เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขยายตัวไว้ บริษัท เอ็น.อี.ซี. แห่งประเทศญี่ปุ่นเป็นผู้ชนะการประกวดราคาครั้งนี้ และได้รับใบสั่งซื้อจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ในราคาเฉลี่ยเลขหมายละ ๑,๑๓๒.๗๒ บาท)

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ต้องการซื้ออุปกรณ์ชุมสายโทรศัพท์เช่นเดียวกัน เพื่อใช้ในโครงการขยายกิจการโทรศัพท์ นครหลวงเพิ่มเติมเป็นจำนวนตามที่ได้รับการจัดทอนแล้วเหลือ ๓๘,๐๐๐ เลขหมาย ชุมสายบางรัก, บางพลัด, พหลโยธิน จึงขออนุมัติสั่งซื้อโดยวิธีพิเศษจากบริษัท เอ็น.อี.ซี. จำกัด ตามผลการประกวดราคาที่ได้ยื่นราคาไว้ ๕ ปี ซึ่งเป็นเงินประมาณ ๕๑ ล้านบาท คณะกรรมการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเห็นชอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเห็นชอบด้วย แต่ครั้นเมื่อเสนอเรื่องให้สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอนุมัติโครงการ สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาตินอกจากจะเห็นชอบในโครงการแล้ว ยังเห็นควรให้จัดซื้อโดยวิธีประกวดราคา

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจเสนอเมื่อธันวาคม ๒๕๑๓

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยจึงต้องดำเนินการประกวดราคาใหม่ ผลก็คือบริษัท เอ็น.อี.ซี. จำกัด นั้นเองเป็นผู้ชนะการประกวดราคาครั้งนี้ในเดือนมีนาคม ๒๕๑๔ ในวงเงิน ๗๐ ล้านบาทเศษ

ตกลงองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยจึงต้องซื้อของแพงขึ้น ๓๐ ล้านบาท จากผู้ขายคนเดิมอันเป็นผลจากการที่สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติมิได้พิจารณาอนุมัติ เฉพาะโครงการอันเป็นหน้าที่ของสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ แต่ยังไปพิจารณาถึงวิธีการจัดซื้อ ซึ่งอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการองค์การและรัฐมนตรีเจ้ากระทรวง

จำนวนเงิน ๓๐ ล้านบาทเศษที่ต้องซื้อของแพงขึ้นนี้ นับเป็นยอดที่เสียไปครั้งเดียว แต่หลักการที่ให้ประกวดราคาโดยไม่สั่งซื้อจากผลการยื่นราคาครั้งที่แล้ว ซึ่งองค์การและกระทรวงคมนาคมและทั่วโลกเห็นว่าเป็นความ (เลขหมายละ

¹ สภาพแวดล้อมเดือนเมษายน ๒๕๑๖

๑,๑๓๒.๗๒ บาท) ทำให้องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ต้องซื้อของแพงขึ้นเป็นร้อย ๆ ล้านบาทในโครงการที่ต่อเนื่องมา

นอกจากนั้น การซื้อโดยการประกวดราคาทำให้งานต้องล่าช้า ทั้งรายงานขององค์การต่อคณะกรรมการในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๑๓ เมื่อ ธันวาคม ๒๕๑๓ มีความตอนหนึ่งว่า

“จากมติและสรุปข้อ เสนอ ความ เห็น ของ คณะกรรมการ บริหาร พัฒนา การ เศรษฐกิจ แห่งชาติ ทำให้แผนการขยายโทรศัพท์ในนครหลวงต้องล่าช้า และการปรับปรุงประสิทธิภาพของเครื่องชุมสายเพื่อให้บริการผู้ใช้ได้เต็มที่ เลือกกำหนดเวลาออกไปในย่านธุรกิจการค้าหลักของพระนครในบริเวณถนนเจริญกรุง สี่พระยา-สุริวงค์ สี่ลม จะไม่สามารถติดตั้งโทรศัพท์ให้แก่ผู้เช่ารายใหม่ได้เลย ตลอด ปี ๒๕๑๔-๒๕๑๗ เป็นเวลา ๔ ปี จึงขอรายงานมาเพื่อคณะกรรมการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ให้โปรดพิจารณาถึงผลการดำเนินเรื่องหลังจากได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว จนถึงปัจจุบัน”

- กรม ไปรษณีย์ โทรเลข เข้า ตึกแถว เป็น ที่ ทำ การ ไปรษณีย์ โทรเลข เวียนใหญ่ จึงจำเป็นต้องหาซื้อตึกแถวเป็นกรรมสิทธิ์ เพื่อมิให้ต้องถูกไล่ที่บ่อย หรือถูกเรียกค่าสิทธิในการเช่า (แป๊ะเจ๊ย) บ่อย ๆ ในที่สุดพบตึกแถวสร้างใหม่ ๑๒ คูหา ในราคา ๑.๒ ล้านบาท จึงขอประเมินเงินทุนไปรษณีย์จากสำนักงานประมาณ เพื่อกำหนดการจ้ดซื้อตามวิธีที่เหมาะสม เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๑๔

สำนักงานประมาณอนุมัติหลักการให้เมื่อ ๑๗ มกราคม ๒๕๑๔ ภาย งบประมาณ ๑ ล้าน และให้จ้ดซื้อโดยวิธีประกวดราคา

กรมไปรษณีย์โทรเลขมาจัดประกวดราคา ๓ ครั้ง ก็ไม่มีผู้ใดเสนอราคา อาคารที่เหมาะสม รวมทั้งเจ้าของตึกแถวที่เคยต้องการขาย ๑.๒ ล้าน ก็ไม่ยอมเสนอ จึงต้องดำเนินการโดยวิธีพิเศษ ในที่สุดมีรายที่อยู่ทำเลเหมาะสมเสนอขายถึง ๑ ล้าน แต่เมื่อพินกำหนดการยื่นราคาก็ไม่ยอมต่ออายุข้อเสนอม

เป็นอันว่าจนถึงปัจจุบัน กรมไปรษณีย์โทรเลขก็ยังซื้อตึกแถวในวง ๑.๒ ล้านบาทไม่ได้ อาจซื้อได้ในโอกาสต่อไป ๑.๖ ล้าน หรือ ๒ ล้าน ก็เป็น

จากตัวอย่างข้างต้นทั้ง ๒ เรื่อง จะเห็นได้ว่าผลการก้าวถอยงานของ หน่วยควบคุมเกิดผลเสียอย่างไร สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ อนุมัติโครงการ ส่วนวิธีการจัดซื้อเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการองค์การและเจ้ากระทรวง เมื่อสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปก้าวถอยจนถึงวิธีการจัดซื้อ ก็ทำให้ประเทศชาติต้องเสียเงินแพงขึ้นอีก ๓๐ ล้านบาท เฉพาะโครงการเดียว

ในทำนองเดียวกัน สำนักงานประมาณก็มีหน้าที่พิจารณาอนุมัติ หรือ ไม่อนุมัติรายการจ่ายเงินที่กรมไปรษณีย์โทรเลขเสนอ ส่วนวิธีการจัดซื้อในวงเงินนี้ เป็นหน้าที่ของกระทรวงคมนาคม เมื่อสำนักงานประมาณไปก้าวถอยจนถึงวิธีการจัดซื้อ ก็ทำให้การซื้อไม่เป็นผลสำเร็จจนกระทั่งบัดนี้

๓.๒.๓.๒ ระเบียบและพิธีการที่ยุ่งยากเสียเวลา

ระเบียบและพิธีการที่ซับซ้อนนับว่าหยาบหยาบและเสียเวลาไม่เหมาะที่จะมาใช้กับงานที่มีลักษณะพิเศษ เช่น กิจการสื่อสารสาธารณะ ตัวอย่างมีอยู่มากมาย เช่น

- กรมไปรษณีย์โทรเลขได้รับทุนจากรัฐบาลเบลเยียมให้ส่งข้าราชการ ไปดูงาน ๑ คน รัฐบาลเบลเยียมออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด ยกเว้นค่าเครื่องบินขากลับ

กรมไปรษณีย์โทรเลขต้องทำเรื่อง ขอความเห็นชอบ กรมวิเทศสหการ ต้องทำเรื่องไปกระทรวงเพื่อส่งเรื่องไปขออนุมัตินายกรัฐมนตรี ก่อนเรื่องถึงนายกรัฐมนตรีต้องได้รับความเห็นชอบเรื่องค่าเครื่องบินขากลับจากสำนักงานประมาณก่อน

สรุปแล้วเรื่องที่เราได้ประโยชน์ โดยเสียเงินเพียง ๑๐,๐๐๐ บาท ต้องผ่านหรือได้รับความเห็นชอบจากกรมวิเทศสหการ, กระทรวงคมนาคม, สำนักงบประมาณ, สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, นายกรัฐมนตรี คิดแล้วเวลาที่ทุกฝ่ายเสียไปในเรื่องนี้มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท แน่แน่นอน

- การขออนุมัติเดินทางไปประชุมหรือเจรจาธุรกิจ ระหว่าง ประเทศ โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารพาณิชย์ระหว่างประเทศ ที่กรมไปรษณีย์โทรเลขรับผิดชอบอยู่บ่อย ๆ และบางครั้งได้รับแจ้งมาในเวลาอันสั้น โดยที่พิธีการขออนุมัติตามระเบียบต้องผ่านหน่วยงานหลายหน่วย ทำให้ต้องสิ้นเปลืองเวลาในการวิ่งเรื่อง แม้แต่วิ่งเรื่องแล้วบางครั้งก็ยังได้รับอนุมัติไม่ทันการเดินทางไปก็มี ทำให้ต้องขาดการประชุมนั้น ๆ ไป

- เรื่องที่ไม่สำคัญจำนวนมากต้องเสนอไปถึงคณะรัฐมนตรี โดยผ่านหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วย ทำให้งานล่าช้าอยู่เสมอ เมื่อเสียหายก็ไม่มีใครรับผิดชอบ

๓.๒.๓.๓ การรวมอำนาจของหน่วยควบคุม

หน่วยราชการที่มีหน้าที่ควบคุม ไม่เคยมีแนวคิดที่จะกระจายอำนาจให้หน่วยที่รับผิดชอบโดยตรงเลย ในด้านกิจการ สื่อสารสาธารณะก็เช่นกัน จึงก่อให้เกิดความล่าช้าเสียหาย

- การกำหนดวงเงินสศประจำที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ของที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ๕๐๐ แห่ง อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขไม่มีอำนาจ ต้องขออนุมัติกระทรวงการคลังทุกราย ไม่ว่าจะเป็นที่ทำการขนาดเล็กซึ่งมีวงเงินเพียง ๑๐,๐๐๐ บาท หรือที่ทำการขนาดใหญ่ซึ่งมีวงเงิน ๓-๔ แสนบาท

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงวงเงิน ตามปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นแต่ละปีก็จำต้องขออนุมัติทุกครั้งไป

- หน่วยงานโทรคมนาคมญี่ปุ่น แจกมายัง กรมไปรษณีย์ โทรเลข ว่าจัดสัมมาคารวะโทรคมนาคมแก่ประเทศในเอเชียประมาณ ๑๕ ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย โดยญี่ปุ่นออกค่าใช้จ่ายทุกอย่างให้หมด

กรมไปรษณีย์โทรเลขทำเรื่องไปกรมวิเทศสหการ กรมวิเทศสหการเห็นว่าไม่จำเป็นที่จะต้องส่งไป

ญี่ปุ่นแสดงความประหลาดใจที่ไทยขาดไปประเทศเดียว และไม่ยอมรับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการครั้งนี้

- กระทรวงคมนาคมเห็นว่ากรมไปรษณีย์โทรเลข ต้องส่งผู้แทนไปประชุมระหว่างประเทศระดับต่าง ๆ ไปเจรจาธุรกิจกับประเทศใกล้เคียง ทั้งที่เป็นการเจรจาหลายฝ่าย หรือสองฝ่าย (Multilateral หรือ Bilateral) บางครั้งก็ต้องเดินทางอย่างรีบด่วน การขออนุมัติตามระเบียบย่อมไม่ทันการ จึงขออนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมอนุมัติการเดินทางไปประชุมย่อย และการเจรจาธุรกิจบางประเทศได้

ก่อนที่จะถึงคณะรัฐมนตรี หน่วยควบคุมหลายหน่วยแสดงความไม่เห็นด้วยที่จะมอบอำนาจเช่นนั้นแก่รัฐมนตรี เมื่อเรื่องเข้าถึงคณะรัฐมนตรีจึงตกไป

สรุปแล้วการขาดความคล่องตัวในด้านการเงิน การบุคคล การบริหาร ก็ทำให้อธิบดีหรือหัวหน้าหน่วยงานสื่อสาร มีสภาพเหมือนเสมือนใหญ่ในหน่วยงานของตนเท่านั้น และกระทรวงคมนาคมก็เป็นเสมือนที่ผ่านเรื่องหรือบุรุษไปรษณีย์นั่นเอง ส่วนผู้ที่ขออนุมัติทั้งหลายได้แก่ ก.พ. สำนักงบประมาณ, สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, กระทรวงการคลัง, อันล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีได้รับผิดชอบต่อกิจการสื่อสารของรัฐเลย ไม่ว่างานสื่อสารสาธารณะจะล่าช้า เสียหาย หรือประเทศชาติจะสูญเสียเงินไปเท่าไร หน่วยอนุมัติหรือหน่วยควบคุมก็ไม่ต้องรับผิดชอบ

๓.๓ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้หน่วยราชการสร้างข่ายการสื่อสารของตนเอง

จากสาเหตุ ๒ ประการในข้อ ๓.๑ และ ๓.๒ กล่าวคือการมีหน่วยงานหลายหน่วยรับผิดชอบงานสื่อสารสาธารณะประการหนึ่ง และความไม่คล่องตัวของหน่วยงานที่รับผิดชอบอีกประการหนึ่ง อันก่อให้เกิดปัญหามานานประการ แล้วนั้น ก็มาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปล่อยให้หน่วยราชการสร้างข่ายการสื่อสารของตนเองขึ้น

ความจริงปัญหานี้มีผลสืบเนื่อง โดยตรงจากการที่หน่วยงานสื่อสารสาธารณะแยกเป็นหลายหน่วย ทำให้กิจการอ่อนแอ เป็นการกระจายกำลังคน กำลังทุน จนไม่สามารถจะสนองความต้องการการดำเนินการสื่อสารแก่หน่วยราชการได้ แต่ละกระทรวงทบวงกรมจึงพยายามสร้างข่ายการสื่อสารของตนเอง

นอกจากนั้น การที่หน่วยงานสื่อสารสาธารณะขาดความคล่องตัวในด้านการเงิน การบุคคล การบริหาร โดยอยู่ในความควบคุมอย่างเข้มงวดของหน่วยงานที่มีได้รับผิดชอบ จึงทำให้ไม่สามารถขยายตัวสนองความต้องการของประชาชน และหน่วยราชการอื่น ๆ ได้ จึงเป็นสาเหตุให้เกิดข่ายการสื่อสารราชการมากมายในปัจจุบันนี้

การมีข่ายการสื่อสารของราชการมากมายเช่นนี้ ก่อให้เกิดปัญหามากมายเช่นกัน คือ

๓.๓.๑ ความเปลี่ยนแปลง

เมื่อแต่ละหน่วย ไม่ได้รับความ สะดวก ในการ ใช้บริการ ที่จัด โดยกรมไปรษณีย์โทรเลข, องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จึงทำให้แต่ละหน่วยก็พยายามสร้างข่ายการสื่อสารของตนขึ้น

ในปัจจุบันจึงจะเห็นได้ว่ามีหน่วยราชการพลเรือน ที่จัดวางข่ายการสื่อสารของตนเองเฉพาะข่ายทางวิทยุจำนวนหลายสิบหน่วยดังนี้

ก. โดยกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๙ แห่งพระราช

บัญญัติวิทยุคมนาคม ๒๔๙๘ ในฐานะนิติบุคคล ได้แก่

๑. การรถไฟแห่งประเทศไทย
๒. การท่าเรือแห่งประเทศไทย
๓. บริษัทไทยโทรทัศน์จำกัด
๔. องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
๕. การไฟฟ้านครหลวง
๖. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
๗. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
๘. บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย
๙. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
๑๐. บริษัทเดินอากาศไทย

ข. ในฐานะกระทรวงทบวงกรม ตามความในมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. วิทยุคมนาคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๔ ทำให้กระทรวงทบวงกรมทุกแห่งอาจมีและใช้เครื่องวิทยุคมนาคมได้โดยไม่ต้องออกกฎกระทรวง ดังนั้นหน่วยงานดังต่อไปนี้จึงมีข่ายการสื่อสารของตน คือ

๑. กระทรวงมหาดไทย
๒. กระทรวงการต่างประเทศ
๓. กระทรวงศึกษาธิการ
๔. กรมการขนส่งทางบก
๕. กรมการบินพาณิชย์

๖. กรมทางหลวงแผ่นดิน

๗. กรมชลประทาน

๘. กรมทรัพยากรธรณี

๑๐. กรมศุลกากร

๑๑. กรมประชาสัมพันธ์

๑๒. กรมประมงหลวงกลาง

๑๓. กรมราชองครักษ์

๑๔. กรมป่าไม้

๑๕. การพลังงานแห่งชาติ

ทั้งนี้โดยไม่นับรวมถึงหน่วยราชการด้านทหารและตำรวจ ซึ่งจำเป็นต้องมีข่ายการสื่อสารของตนเป็นอิสระเพื่อการปราบปราม หน่วยราชการเหล่านี้ต้องลงทุนในการจัดข่ายการสื่อสารของตนเป็นเงินนับตั้งแต่หน่วยละไม่กี่ล้านบาท จนถึงหน่วยละเป็นสิบ ๆ และร้อย ๆ ล้านบาท เมื่อรวมกันแล้วจะเป็นยอดเงินมหาศาลที่ประเทศชาติต้องสูญเสียไปจากการที่ต่างคนต่างทำ นอกจากนั้นยังสิ้นเปลืองค่าบำรุงรักษาและดำเนินการประจำอยู่อีกมาก

๓.๓.๒ ข่ายการสื่อสารทดแทนกันไม่ได้

หลักสำคัญประการหนึ่งในการสื่อสารก็คือ ต้องพยายามให้มีการทดแทนกันได้ เพราะถ้าหากข่ายใดข่ายหนึ่งขัดข้องไป ก็ควรจะใช้ข่ายอื่นได้ทันทีการติดต่อส่งงานจะได้ไม่หยุดชะงัก

เมื่อแต่ละหน่วยต่างจัดข่ายการสื่อสารของตนเองเช่นนั้น ก็ไม่อาจจะทดแทนกันได้ เพราะแต่ละข่ายเป็นอิสระแก่กัน ใช้ความถี่ต่างกัน ใช้อุปกรณ์แตกต่าง

๓.๓.๓ ข่ายการสื่อสารขาดประสิทธิภาพ

โดยที่หน่วยราชการต่าง ๆ พยายามจัดตั้งข่ายการสื่อสารของตนเป็นเอกเทศก็จำต้องหาเงินมาลงทุนมากบ้างน้อยบ้างตามแต่ละวงเงินได้มา หน่วยงานใดที่ได้เงินมาน้อย ก็จัดทำระบบที่ถูกต้องที่สุด สมรรถนะก็ถูกจำกัดไปด้วย หน่วยงานใดที่ได้เงินมามาก ก็สามารถลงทุนใช้เครื่องมือเครื่องมือทันสมัยได้ (ซึ่งก็เป็นจำนวนน้อย)

นอกจากนั้น เมื่อวิวัฒนาการทางเทคนิคก้าวหน้าไป หน่วย
เหล่านั้นก็จำต้องทนใช้เครื่องมือเก่า ๆ ล้าสมัยต่อไป ทำให้การติดต่อสื่อสารไม่ทัน
และสิ้นเปลืองค่าบำรุงรักษาสูง นอกจากนั้น ยังขาดความปลอดภัย อาจเป็นอันตราย
ต่อความมั่นคงของประเทศได้¹

ในด้านบุคคล เมื่อเริ่มตั้งสายสื่อสารก็ต้องแย่งคนไปจากหน่วย
ที่รับผิดชอบให้บริการสื่อสารสาธารณะ ครั้นนาน ๆ ไป โดยที่ชายของหน่วยราชการ
ต่าง ๆ เป็นชายเล็ก ความก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงานก็น้อย วิทยาการใหม่ ๆ ก็
โอกาสได้รับทราบ ทำให้เกิดความท้อถอยและประสิทธิภาพของข่ายการสื่อสารก็ตก
ลงไปด้วย

๓.๓.๔ การรบกวนระหว่างกัน

ข่ายการสื่อสารที่หน่วยราชการต่าง ๆ แยกไปสร้างเป็นเอกเทศมัก
เป็นข่ายการติดต่อทางวิทยุ ซึ่งเมื่อมีมากเข้าทำให้เกิดการรบกวนกันมากขึ้น
เพราะความถี่อันเป็นทรัพยากรธรรมชาติเรามีอยู่จำกัด

การรบกวนระหว่างกันย่อมทำให้เกิดผลเสียหายแก่การสื่อสาร เพราะ
ให้เกิดการติดต่อไม่สะดวกชัดเจน

๓.๓.๕ กฎหมายไม่มีผลบังคับ

เมื่อหน่วยราชการจำนวนมาก ได้รับการยกเว้นให้จัดตั้งข่ายการสื่อสาร
ของตนได้ ก็ทำให้การควบคุมการดำเนินงานต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย
เป็นไปได้ยากยิ่ง เพราะหน่วยราชการต่าง ๆ จะหาทางไม่ปฏิบัติตาม นอกจากนั้น
มีการละเมิดกฎหมายได้อีก อาทิเช่น

- พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๑๓ กำหนดไว้ว่า
“ห้ามมิให้ยานพาหนะใด ๆ ใช้เครื่องวิทยุคมนาคม นอกจากจะใช้ตามที่กำหนด
ไว้ในกฎกระทรวง หรือได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีเป็นพิเศษชั่วคราว”

ในปัจจุบัน หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีข่ายสื่อสารวิทยุของตน นอกจาก
นำไปติดตั้งในรถยนต์ของหน่วยราชการนั้น ๆ เองแล้ว ยังเอาไปติดตั้งให้รถยนต์
เอกชน หรือรถยนต์ประจำทางอีกด้วย โดยอาศัยทำงานกับ Base station หรือสถานี
กลางของตน

- พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ มาตรา ๖ กำหนดไว้
ว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดทำ มี ใช้ นำเข้า หรือนำออก ซึ่งเครื่องวิทยุคมนาคม หรือ
ส่วนใด ๆ แห่งเครื่องวิทยุคมนาคม หรือตั้งสถานีวิทยุคมนาคม เว้นแต่จะได้รับ
ใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต”

กรมตำรวจ ให้เอกชนนำเครื่องรับ-ส่งวิทยุเข้ามาในนามของกรม
ตำรวจ เพื่อใช้ในการส่งสัญญาณแจ้งภัย แล้วนำไปให้ร้านค้าทองเช่าใช้โดยเอกชน
ผู้ลงทุนเป็นผู้เก็บเงินรายได้

ทั้งสองกรณีนี้เป็นการละเมิดกฎหมาย โดยหน่วยราชการเป็นผู้
สนับสนุน

¹ โปรดดูผนวก ๒ “หน่วยสืบราชการลับออสเตรเลียดักฟังโค๊ดลับทางวิทยุของไทย”

บทที่ ๔

บทที่ ๔

การแก้ปัญหาในต่างประเทศ

ในต่างประเทศ วิวัฒนาการของระบบบริหารกิจการสื่อสาร ก็เป็นไปในทำนองเดียวกับประเทศไทย กล่าวคือ ได้ประสบอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านการบริหารการบุคคล การงบประมาณ มาแล้วทั้งสิ้น แต่ละประเทศก็ได้พยายามที่จะหาทางแก้ไขปัญหาของตน จนกระทั่งมาอยู่ในสภาพที่จะกล่าวดังต่อไปนี้

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่าในต่างประเทศปัญหาในด้านการประสานงานมีน้อย ทั้งนี้ เป็นเพราะมีกระทรวงหรือทบวงโดยเฉพาะเพื่อรับผิดชอบกิจการสื่อสารของประเทศ นอกจากนั้น ก็ไม่ยอมให้แต่ละกระทรวงทบวงกรม สร้างข่ายสื่อสารเฉพาะกิจของตนได้ง่าย ๆ แต่ส่งเสริมหรือจัดให้มาใช้ข่ายการสื่อสารสาธารณะเพื่อการประหยัด. การมีข่ายการสื่อสารที่ดีและความสะดวกในการพัฒนาเทคโนโลยีด้านนี้

สำหรับประเทศที่ยกมาเป็นตัวอย่างในบทนี้ ได้แก่ ออสเตรเลีย, อินโดนีเซีย, ญี่ปุ่น, สวิส, สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา รวมเพียง ๖ ประเทศ เพื่อให้ได้เห็นภาพต่าง ๆ กัน

สำหรับออสเตรเลียและสวิส ก็จะได้เห็นภาพของประเทศที่พัฒนาแล้ว และเป็นประเทศขนาดเล็กตามจำนวนพลเมือง จึงอาจเป็นตัวอย่างของประเทศไทย ได้ทั้งในด้านความก้าวหน้า และในด้านการประหยัด

สำหรับอินโดนีเซีย เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นเดียวกับประเทศไทย ถึงแม้จะมีพลเมืองมากกว่าประเทศไทยมาก ดังนั้น ระบบบริหารกิจการสื่อสารของประเทศนี้ จึงน่าศึกษาและนำมาเทียบเคียงกับของประเทศไทย

ส่วนญี่ปุ่นและสหราชอาณาจักร เป็นประเทศขนาดใหญ่ที่พัฒนาแล้วการนำเรื่องของสองประเทศมากล่าว จึงทำให้เห็นภาพที่ดีและถูกต้อง อันอาจจะนำมาใช้กับประเทศไทยได้ในอนาคต

ส่วนสหรัฐอเมริกา อันเป็นประเทศเสรีนิยมที่พัฒนาที่สุดในโลก ก็เห็นภาพบทบาทของเอกชน ในกิจการสื่อสารโทรคมนาคมระดับปฏิบัติการ ตลอดจนการปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารไปรษณีย์ ครั่งล่าสุดของประเทศที่สำคัญประเทศนั้น

ก. ออสเตรเลีย

๑. สถานะทางกฎหมาย

กิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคมของออสเตรเลียนั้น มีรัฐเป็นเจ้าของกิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคมของออสเตรเลียนั้น มีรัฐเป็นเจ้าของกิจการไปรษณีย์ (Postmaster General) ซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาได้รับเลือกตั้งจากประชาชน และมีตำแหน่งเทียบเท่ารัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบต่อรัฐสภา ส่วนการบริหารไปรษณีย์และโทรคมนาคม มีอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นผู้ดำเนินงาน ตำแหน่งอธิบดีนี้เป็นตำแหน่งประจำ ซึ่งดำเนินติดต่อกันครบอายุโดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลง รัฐมนตรี หรือรัฐบาลซึ่งเป็นตำแหน่งการเมือง

๒. การจัดรูปหน่วยงานและหน้าที่ต่าง ๆ

ประเทศออสเตรเลียมีรูปการปกครองแบบสมัชชารัฐ โดยรวมกันต่าง ๆ ๖ รัฐเข้าด้วยกัน แต่ละรัฐก็มีกิจการไปรษณีย์ในรัฐ เพราะเหตุนี้เองไปรษณีย์จึงต้องถือว่ารัฐหนึ่ง ๆ เป็นเสมือนภูมิภาคหนึ่ง ๆ โดยมีผู้อำนวยการไปรษณีย์โทรคมนาคมประจำรัฐนั้น ๆ เป็นหัวหน้าหน่วยงาน ส่วนในระดับประเทศราชการบริหารส่วนกลางทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานในระดับท้องถิ่นหรือ ๖ รัฐ

ถึงแม้ว่าการจัดรูปหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะใช้ระบบกัน (หน่วยงานทั้งสองระดับประกอบด้วย ส่วน กอง และแผนก) แต่ก็มีความแตกต่างบางอย่างเกี่ยวกับการบริหารงานในระดับภูมิภาค การวางรูปบริหารไปรษณีย์นั้นรัฐแต่ละรัฐจะแบ่งออกเป็นเขต โดยมีหัวหน้าเขตไปรษณีย์รับผิดชอบเขตไปรษณีย์นั้นจำนวนทั้งหมด ๗๑ เขต

นอกจากงานไปรษณีย์ กระทรวงไปรษณีย์ของออสเตรเลียยังมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านโทรคมนาคมทั้งภายในและระหว่างประเทศด้วย

ตาม ในระดับฝ่ายปฏิบัติการจะมืองค์การโทรคมนาคมระหว่างประเทศเป็นผู้รับผิดชอบ การเปิดและบำรุงรักษาข่ายการสื่อสารกับต่างประเทศ นอกจากนี้องค์การยังมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการโทรเลข และทะเล็กชระหว่างประเทศอีกด้วย ส่วนบริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศนั้น กระทรวงไปรษณีย์ของออสเตรเลียเป็นผู้บริหารโดยตรง สำหรับโทรเลขต่าง ประเทศนั้น จะถูกนำ จ่ายโดยเจ้าหน้าที่ ของที่ทำการไปรษณีย์ซึ่งสังกัดอยู่กับส่วนการสื่อสารไปรษณีย์

บริการวิทยุกระจายเสียงและ โทรศัพท์ มีหน่วยงานหน่วยหนึ่งเรียกว่าสำนักงานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งออสเตรเลียเป็นผู้ดำเนินงาน ส่วนกระทรวงไปรษณีย์เป็นผู้รับผิดชอบการติดตั้งและบำรุงรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ และจัดเก็บภาษีจากผู้ที่มีเครื่องรับและส่งวิทยุในครอบครองตามเงื่อนไขที่กำหนด โดยรัฐบาล ผู้ที่เสียภาษีเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะชำระค่าภาษีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ทางด้านสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีโทรศัพท์ของเอกชนนั้น เอกชนเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตั้งอุปกรณ์ของตนเอง แต่ถ้าหากประสงค์จะขอเช่าสายเคเบิลใต้ดิน จากส่วนการสื่อสารโทรคมนาคมจากกระทรวงไปรษณีย์ ก็อาจกระทำได้

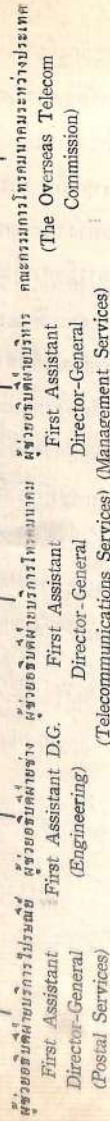
แผนผังการแบ่งส่วนราชการของกระทรวงไปรษณีย์ออสเตรเลีย จึงเป็นดังนี้.-

รัฐมนตรีกระทรวงไปรษณีย์

Postmaster-General

อธิบดี

(Director-General)

- Director General คือข้าราชการประจำที่มีตำแหน่งสูงสุดในกระทรวง ^๕ ฉะนั้น จึงเป็นเสมือนปลัดกระทรวงเมื่อเทียบกับของไทย
- First Assistant Director General คือข้าราชการประจำที่มีตำแหน่งรองลงมาแต่ละแห่ง (ไปรษณีย์, ช่าง, โทรคมนาคม, บริหาร) ในกระทรวงจึงเป็นเสมือนอธิบดี เมื่อเทียบกับของไทย

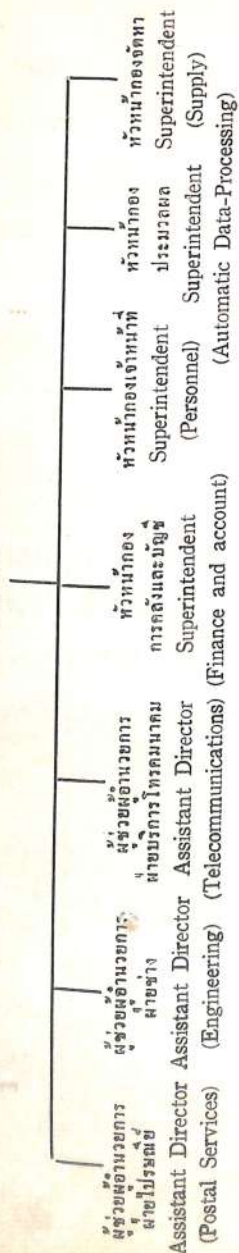
หน้าที่การงานของแต่ละฝ่ายในกระทรวงไปรษณีย์ มีดังนี้.-

๑. ฝ่ายบริการไปรษณีย์ มีหน้าที่ให้บริการไปรษณีย์และการขนส่งสิ่งเกี่ยวกับงานไปรษณีย์
๒. ฝ่ายช่าง มีหน้าที่สร้าง ติดตั้งและบำรุงรักษาซึ่งเครื่องมือเครื่องใช้ในกิจการโทรคมนาคม
๓. ฝ่ายบริการโทรคมนาคม มีหน้าที่ให้บริการโทรศัพท์, โทรเลขและบริการวิทยุบางประเภท
๔. ฝ่ายบริหาร มีหน้าที่ดำเนินการคลัง, การบัญชี, การพัสดุ, สัญญา, บุคคล และอัตราค่าจ้าง
๕. คณะกรรมการโทรคมนาคมระหว่างประเทศ มีหน้าที่ดำเนินการของกิจการโทรคมนาคมระหว่างประเทศแห่งออสเตรเลีย ซึ่งรับผิดชอบการเปิดและบำรุงรักษาข่ายการสื่อสารกับต่างประเทศ การให้บริการโทรเลขและเทเลกราฟระหว่างประเทศ

แผนผังการแบ่งส่วนราชการส่วนภูมิภาคของออสเตรเลียเป็นดังนี้.-

ผู้อำนวยการไปรษณีย์โทรคมนาคมประจำรัฐ

Director

๓. แนวโน้มและมาตรการในการปรับปรุงระบบบริหาร

โดยที่กระทรวงไปรษณีย์ของออสเตรเลีย มีความมุ่งหมายที่จะตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานให้ใกล้ชิดกับปฏิบัติการให้มากที่สุด จึงได้พยายามให้มีการควบคุม จากกระทรวงอย่าง กว้างขวาง เพื่อให้ ผู้รับผิดชอบ ในกระทรวงไปรษณีย์สามารถบริหารงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเปลี่ยนแปลงครั้งล่าสุดที่นับว่าสำคัญได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้าน การคลัง เคียงบประมาณของกระทรวงไปรษณีย์ ต้องผ่านการเห็นชอบจากรัฐสภา ทุกปี งบประมาณเหล่านี้แยกออกเป็นงบลงทุน (assets) และงบดำเนินการ (operating) แต่ละงบก็แยกเป็นหมวดและประเภทย่อยลงไป

ตามวิธีการเดิมนี้ การโอนเงินระหว่างหมวดเป็นไปโดยยากยิ่ง และการประหยังบประมาณจากประเภทหนึ่งไว้ ก็ไม่สามารถนำมาใช้ในอีกประเภทหนึ่งได้ เว้นเสียแต่จะได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง เงินรายได้ของกระทรวงไปรษณีย์ ถูกนำเข้าเป็นรายได้ของประเทศหมด ไม่อาจจะนำเอามาใช้เป็นงบลงทุนหรือเป็นงบดำเนินการเองได้

แต่ตามวิธีการคลังใหม่ กระทรวงไปรษณีย์ออสเตรเลีย จะเก็บรายได้ทั้งหมดไว้ในกองทุนที่เรียกว่า Trust Account เพื่อเอาไว้ใช้จ่ายต่าง ๆ อย่างไรก็ดี โดยที่รายได้ของกระทรวงไปรษณีย์ออสเตรเลีย ไม่เพียงพอสำหรับการจ่ายในการดำเนินการและการลงทุน จึงจำเป็นต้องมีเงินอุดหนุนซึ่งรัฐสภาจะเป็นผู้กำหนดให้แต่ละปีไป ในพระราชบัญญัติงบประมาณแห่งชาติ

โดยวิธีนี้กระทรวงไปรษณีย์ก็สามารถ ใช้เงินกองทุน ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในการที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจได้ในทันที แต่ในขณะเดียวกันก็ จำต้องคำนึงถึงพันธะระยะยาวด้านแรงงาน อุปกรณ์ ฯลฯ อย่างมากด้วย รวมทั้ง แผนการลงทุนตามโครงการต่าง ๆ นอกจากนั้นระบบการจัดสรรเงินให้แก่กระทรวงโยธาธิการและกระทรวงมหาดไทย สำหรับการจัดหาอาคาร, ที่ดินและทรัพย์สินอื่นๆ ให้แก่กระทรวงไปรษณีย์ก็ถูกยกเลิกได้ด้วย ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เหล่านี้จะถูกจ่ายจากกองทุน Trust Funds ของกระทรวงไปรษณีย์โดยตรง¹

¹ จากเรื่อง "กิจการไปรษณีย์ออสเตรเลีย" เรียบเรียงจากบทความของกระทรวงไปรษณีย์ออสเตรเลียซึ่งตีพิมพ์ใน Collection of Postal Studies เล่ม 79 Bern 1969

ข. อินโดนีเซีย

๑. สถานะทางกฎหมาย

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นต้นมา กิจการสื่อสารของอินโดนีเซียแยกเป็น ๒ ระดับคือ

ระดับอำนาจการ มีฐานะเป็นกรม เรียกว่ากรมไปรษณีย์โทรคมนาคม ขึ้นอยู่กับกระทรวงคมนาคมและท่องเที่ยว

ระดับปฏิบัติการ มีฐานะเป็นองค์การ เรียกว่า องค์การไปรษณีย์และโทรคมนาคม (State Enterprise for Posts and Telecommunications)

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยที่ให้เห็นว่ากิจการในระดับปฏิบัติการซึ่งเป็นฝ่ายรับผิดชอบต่อการบริการโดยตรง ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วสมควรที่จะเปลี่ยนแปลงระบบบริหารในระดับปฏิบัติการเสียใหม่ จึงได้มีบทบัญญัติแยกองค์การไปรษณีย์และโทรคมนาคมออกเป็น ๒ องค์การ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๐๘

ก. องค์การไปรษณีย์และบริการการเงิน

ข. องค์การโทรคมนาคม

๒. การจัดรูปหน่วยงานและหน้าที่ต่าง ๆ

๒.๑ ระดับอำนาจการ งานสื่อสารในระดับอำนาจการได้แก่การรับ

การให้เป็นไปตามกฎหมาย ว่าด้วยอำนาจและสิทธิขาดของกิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคม งานด้านอนุสัญญาระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ด้านนโยบายและกฎข้อบังคับ งานด้านอัตราค่าธรรมเนียม งานด้านแผนงานพัฒนา งานด้านควบคุมตรวจสอบ ตลอดจนความรับผิดชอบต่อรัฐบาลและต่อรัฐสภา

งานเหล่านี้มีระบบบริหารเช่นเดียวกับกระทรวงทบวงกรม ของรัฐ โดยทั่วไป มีอธิบดี (Director General) เป็นหัวหน้ารับผิดชอบและมีหน่วยงานเป็นกรม เรียกว่า กรมไปรษณีย์โทรคมนาคม (Directorate General for Posts and Telecommunications)

๒.๒ ระดับปฏิบัติการ งานสื่อสารในระดับปฏิบัติการหรือผู้ให้บริการ มีระบบบริหารเป็นแบบองค์การ (State Enterprise) เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน

องค์การไปรษณีย์และบริการการเงิน รับผิดชอบงานไปรษณีย์และรับส่งเงิน

องค์การโทรคมนาคมรับผิดชอบงานโทรคมนาคมทั้งมวล ระบบบริหารขององค์การมีดังนี้

๒.๒.๑ คณะกรรมการ^๑ คณะกรรมการองค์การมีความรับผิดชอบร่วมกัน ต่อรัฐมนตรีในการบริหารงานขององค์การ

คณะกรรมการประกอบด้วยประธานกรรมการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการองค์การด้วยในขณะเดียวกัน และกรรมการอีกอย่างน้อย ๕ นาย ซึ่งรับผิดชอบงานแขนงต่าง ๆ แขนงใดแขนงหนึ่งในองค์การนั้น

รัฐบาลเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการ ตามข้อเสนอของรัฐมนตรีและคณะกรรมการจะมีอายุได้คราวละ ๕ ปี

คณะกรรมการจะต้องเป็นคนอินโดนีเซีย และไม่เกี่ยวข้องเป็นญาติพี่น้องกัน ไม่ทำงานอยู่ที่อื่นด้วย และไม่มีผลประโยชน์อยู่ในธุรกิจการค้า

๒.๒.๒ ความคล่องตัวในการบริหาร^๒ คณะกรรมการองค์การเป็นผู้วางนโยบายในการดำเนินงานขององค์การเอง (โดยมิให้ชักคั่นนโยบายการสื่อสารแห่งชาติซึ่งรัฐมนตรีรับผิดชอบ) ดังนั้น จึงเป็นผู้กำหนดระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เอง

อย่างไรก็ดี กฎข้อบังคับในด้านพนักงาน จะต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีก่อน

นอกจากนั้น คณะกรรมการเป็นผู้จัดทำงบประมาณเสนอรัฐมนตรี ๓ เดือนก่อน-เริ่มบ่งประมาณ หากรัฐมนตรีไม่คัดค้านก่อนวันเริ่มบ่งประมาณ ก็ให้ถือว่างบประมาณนั้นมีผลใช้ได้

คณะกรรมการมีหน้าที่รายงานผลงานประจำปี และบัญชีผลประโยชน์ต่อรัฐมนตรีและต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

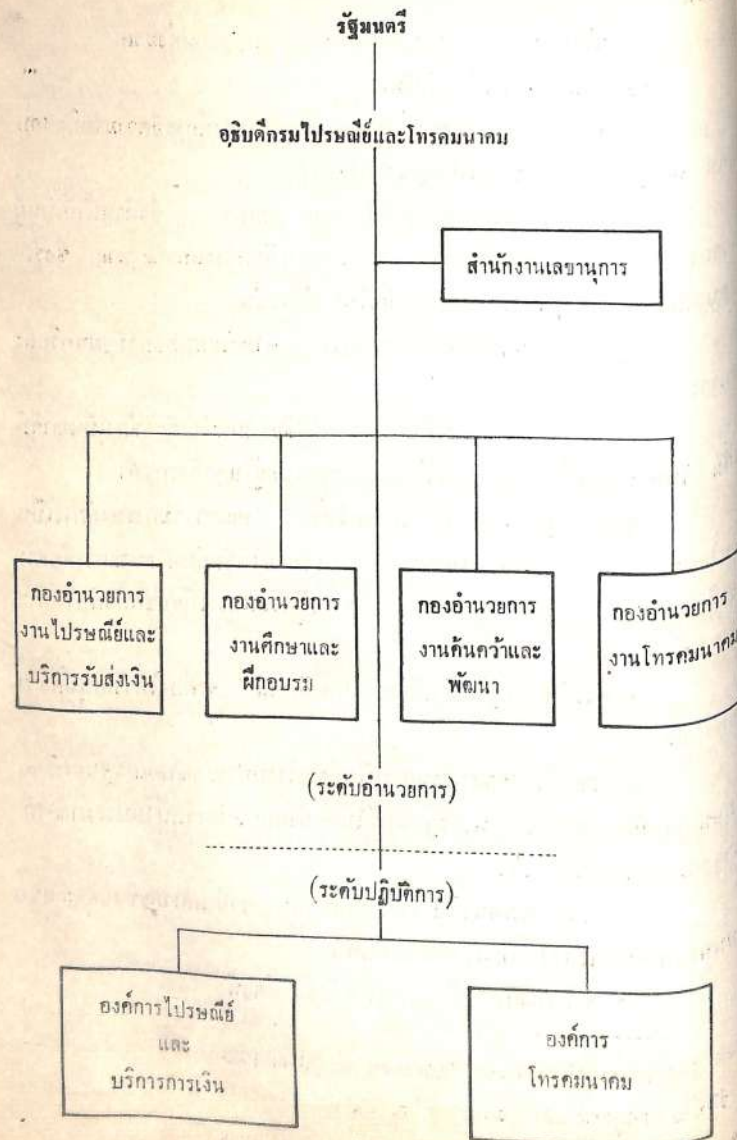
องค์การของกิจการสื่อสารอินโดนีเซีย มีดังนี้

^๑ จาก Indonesian Government Regulation No. 29 of 1965

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๑๙๖๕ มาตรา ๔, ๕, ๑๐, ๑๑

^๒ จาก Indonesian Government Regulation No. 29 of 1965

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๑๙๖๕ มาตรา ๑๓, ๑๕ และ ๑๗

๓. ผลได้จากระบบปัจจุบัน

การจัดระบบบริหารกิจการสื่อสารของอินโคเนีย นับว่าเป็นการจัดที่ทันสมัยวิธีหนึ่ง ซึ่งได้นำมาซึ่งผลดีหลายประการดังนี้

๓.๑ การแยกงานออกเป็น ๒ ระดับ คือระดับนโยบายและระดับให้บริการ ระดับนโยบาย (หรือระดับอำนวยการ) มีการบริหารแบบกระทรวงทบวงกรมทั่วไป และระดับให้บริการ (หรือระดับปฏิบัติการ) มีการบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ ทำให้มีการแบ่งแยกความรับผิดชอบกันได้ดีและแจ่มชัด

๓.๒ งานสื่อสารระดับให้บริการซึ่งจัดรูปแบบรัฐวิสาหกิจมีความคล่องตัวในด้านการบริหาร, การเงิน และการบุคคลมาก จึงสามารถปรับปรุงและขยายงานให้ทันกับความต้องการของประชาชนได้ และสามารถดำเนินงานได้ในลักษณะการประกอบการค้า (Commercial Enterprise) มีใช้การปกครองของรัฐ (Government Administration)

๓.๓ การควบคุมของรัฐทำจากกระทรวงคมนาคมและ ท้องที่กระทรวงเดียว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงบประมาณ, การบุคคล, การบริหารทั่วไป โดยมีรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบต่อรัฐบาล การประสานงานจึงเรียบง่ายได้ผลดีไม่ยุ่งเหยิงผ่านหลายหน่วยงานเช่นในบางประเทศอื่นทำให้ขาดผู้รับผิดชอบ

๓.๔ คณะกรรมการองค์การเป็นผู้ทำงานเต็มเวลา และทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการองค์การ กับเป็นผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ ภายในองค์การด้วย ทำให้เป็นผู้บริหารงานโดยสมบูรณ์ใกล้ชิดกับปัญหาและข้อเท็จจริง รวมทั้งอุทิศเวลาให้แก่องค์การได้เต็มที่

๓.๕ วาระของคณะกรรมการองค์การมีเพียง ๕ ปี จึงทำให้คณะกรรมการต้องแสดงผลงานภายในระยะ ๕ ปี ที่ตนบริหารอยู่ หากผลงานไม่ดีก็อาจไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการต่อไปอีก

๓.๖ การแบ่งงานระดับให้บริการออกเป็น ๒ องค์การ ทำให้ภารกิจของแต่ละหน่วยไม่ใหญ่เกินไป ผู้บริหารในแต่ละหน่วยจึงสามารถทุ่มเทความเจริญให้แก่งานในความรับผิดชอบของตนได้เต็มที่

ค. ญี่ปุ่น

๑. สถานะทางกฎหมาย

กิจการสื่อสารของญี่ปุ่น มีกระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม (Ministry of Posts and Telecommunications) เป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงซึ่งอยู่ในคณะรัฐบาล เป็นหัวหน้าทั่วไปและรับผิดชอบต่อรัฐสภา ส่วนงานประจําหน้าที่อยู่ในการควบคุมดูแลของปลัดกระทรวง (Vice Minister)

งานด้านดำเนินการที่กระทรวงทำเองโดยตรง ได้แก่ งานไปรษณีย์ งานออมสิน, งานธนาคาร, งานเช็คไปรษณีย์, งานประกันชีวิต

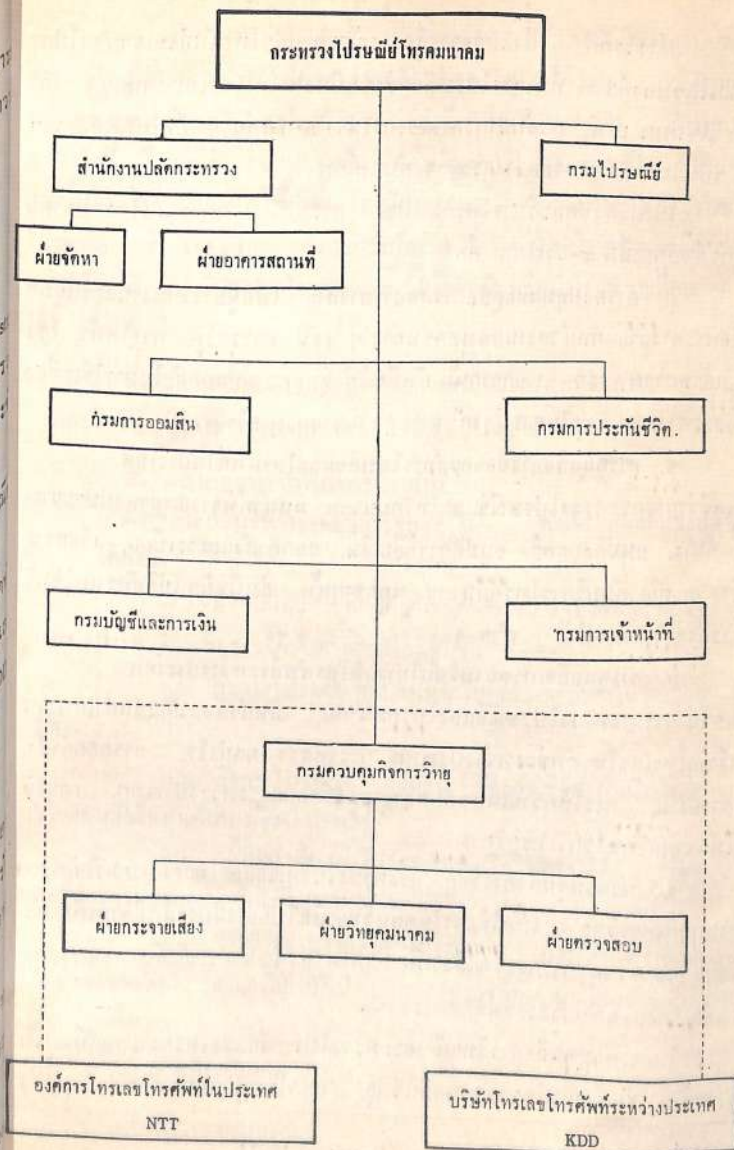
งานที่กระทรวงมิได้ทำเอง แต่มอบให้องค์การรัฐวิสาหกิจรับไปปฏิบัติ ได้แก่ งานด้านโทรเลข โทรศัพท์ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งมอบให้องค์การโทรเลขโทรศัพท์ในประเทศ (NTT) และบริษัทโทรเลขโทรศัพท์ระหว่างประเทศ (KDD) เป็นผู้ดำเนินการ กระทรวงเองวางนโยบายและควบคุมการดำเนินงานเท่านั้น

๒. การจัดรูปหน่วยงานและหน้าที่ต่าง ๆ

สิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่า กระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคมรับผิดชอบงานด้านดำเนินการเอง เฉพาะงานสื่อสารบางประเภท เช่น งานไปรษณีย์ งานส่งเงินแบบต่าง ๆ ส่วนงานโทรคมนาคมนั้นเมื่อมีการเป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้นการจัดรูปงานจึงเป็นไปโดยสอดคล้องกับความรับผิดชอบดังกล่าว

กระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม มีหน่วยงานระดับกรมอยู่ในความรับผิดชอบ คือ สำนักงานปลัดกระทรวง, กรมไปรษณีย์, กรมออมสิน, กรมประกันชีวิต, กรมควบคุมกิจการวิทยุ, กรมการเจ้าหน้าที่, กรมบัญชีและการเงิน แต่ละกรม (ยกเว้นสำนักงานปลัดกระทรวง) มีอธิบดี (Director General) เป็นผู้บังคับบัญชา

องค์การของกระทรวง มีดังนี้

อย่างไรก็ดี ถึงแม้กิจการสื่อสารด้านโทรเลขโทรศัพท์จะแยกออกไปดำเนินการในรูปองค์การ ที่ทำการไปรษณีย์ก็ยังดำเนินการโทรเลขโทรศัพท์อยู่ โดยเฉพาะในชนบท เช่น การรับฝากโทรเลข การนำจ่าย การต่อโทรศัพท์ทางไกล ฯลฯ ทั้งนี้ เป็นไปตามสัญญาระหว่างกระทรวงกับองค์การ

ในการควบคุมบริการโทรคมนาคม กระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม แยกการควบคุมเป็น ๔ ประเภท คือ

ก. การควบคุมและดูแลการสื่อสารทางสาย เป็นผู้ประสานงานและอนุมัติการสื่อสารทางสายแก่หน่วยงานและเอกชนต่าง ๆ เช่น การรถไฟ, การไฟฟ้า โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ นอกจากนี้ ยังเป็นผู้กำหนดความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือสื่อสารทางสาย และในการป้องกันการรบกวนจากกระแสไฟฟ้า

ข. การดูแลกิจการขององค์การโทรเลขและโทรศัพท์ในประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม มีหน้าที่พิจารณาผ่านงบประมาณขององค์การ, อนุมัติงบดุล, อนุมัติการกู้ยืมเงิน, ออกคำสั่งและระเบียบ, เรียกรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับบริการโทรคมนาคม นอกจากนี้ ยังเป็นผู้อนุมัติอัตราค่าใช้บริการและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ด้วย

ก. การดูแลกิจการของบริษัทโทรเลขโทรศัพท์ระหว่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม มีหน้าที่อนุมัติแผนดำเนินงานของบริษัทโทรเลขโทรศัพท์ระหว่างประเทศ, การจัดสรร ผลกำไร, การออกคำสั่ง, การขอรายงาน, การให้ความเห็นชอบสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศ, การให้ความเห็นชอบเงื่อนไขการให้บริการ

ง. การควบคุมกิจการวิทยุ กระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคมรับผิดชอบงานควบคุมกิจการวิทยุ เพื่อให้การใช้คลื่นวิทยุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ควบคุมการกระจายเสียงเพื่อคุณภาพและพัฒนากิจการนี้ควบคุมการส่งเสียงทางสายเพื่อประโยชน์ของประชาชน

ในการควบคุมกิจการวิทยุนี้ กระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคมเป็นผู้จัดสรรความถี่, จัดตั้งสถานีตรวจสอบคลื่นวิทยุ, ออกใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ (1,2)

1 จากหนังสือ The Government of Japan (December 1972)

2 จากหนังสือ Posts and Telecommunications in Japan (March 1972)

ส่วนในด้านงบประมาณนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า นอกเหนือจากงบประมาณตามปกติของกระทรวงไปรษณีย์และ โทรคมนาคมซึ่งอยู่ภายใต้ระเบียบการเดียวกับกระทรวงทบวงกรมอื่นแล้ว กระทรวงไปรษณีย์ยังมีเงินทุนพิเศษอยู่อีก ๓ เงินทุน ได้แก่ เงินทุนไปรษณีย์ เงินทุนออมสิน และเงินทุนบริการประกันชีวิต เงินทุนทั้งสามนี้มิใช่เพื่อดำเนินการทั้งสาม โดยมีหลักการที่ไว้ว่า งบประมาณสำหรับบริการไปรษณีย์ บริการออมสิน บริการประกันชีวิต จะต้องไว้ให้รายจ่ายพอคืบรายได้ หากมีเงินเหลือก็ให้นำไปก่อสร้างอาคารสถานที่เพิ่มเติมหรือนำไปใช้จ่ายบิ่อ ๆ ไปได้

สำหรับงบประมาณขององค์การโทรเลขและโทรศัพท์ในประเทศและบริษัทโทรเลขโทรศัพท์ระหว่างประเทศ ก็เป็นไปตามแบบรัฐวิสาหกิจทั่วไป

๓. ผลได้จากระบบบริหารปัจจุบัน ทำให้เกิดผลดีและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนี้

๓.๑ มีรัฐมนตรี รับผิดชอบ งานสื่อสาร ต่อรัฐบาล และ ต่อรัฐสภาโดยเฉพาะ ทำให้กิจการสื่อสารได้รับการดูแลใกล้ชิดขึ้น

๓.๒ กิจการโทรคมนาคม ดำเนิน ไปอย่าง คล่องตัวใน รูปองค์การและบริษัท

๓.๓ กิจการไปรษณีย์, ออมสิน, ประกันชีวิต ดำเนินไปอย่างคล่องตัวโดยอาศัยเงินทุนพิเศษทั้งสามประเภท

๓.๔ การประสานงานโทรคมนาคมเป็นไปอย่างได้ผล โดยอาศัยรัฐมนตรีและกรมควบคุมกิจการวิทยุ

๓.๕ การประสานงานสื่อสารทั้งปวง (ไปรษณีย์โทรคมนาคม) เป็นไปอย่างเรียบร้อย โดยอาศัยสำนักงานปลัดกระทรวงที่มีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญการพร้อมมูล

ง. สหพันธรัฐสวิส

๑. สถานะทางกฎหมาย

กิจการไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรเลขของสวิสถือเป็นรัฐพาณิชย์อิสระ

ของสหพันธ์ (L'Entreprise fédérale autonome)¹ ซึ่งมีฐานะคล้ายทบวงกล่าวคือ มีสำนักงานปลัดทบวง (Direction générale) และกรม (Départements) ๓ คน ได้แก่กรมไปรษณีย์, กรมโทรคมนาคม, กรมกิจการบริหาร

แต่ละกรมมีอธิบดี (Directeur générale) ๑ คนเป็นหัวหน้าและอธิบดี ๑ คนจาก ๓ คน จะได้รับการแต่งตั้งจากคณะรัฐมนตรีแห่งสหพันธ์ให้เป็นปลัดทบวง (Président de la direction générale)²

ทบวงไปรษณีย์โทรศัพท์และโทรเลข (L'Entreprise des Postes, Téléphones et Télégraphes) ของสหพันธ์รัฐสวิส ขึ้นอยู่กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการขนส่ง สื่อสาร และพลังงาน

๒. การจัดรูปหน่วยงานและหน้าที่ต่าง ๆ

๒.๑ การบริหารและการควบคุม ทบวงไปรษณีย์โทรศัพท์และโทรเลขของสวิส มีคณะกรรมการบริหาร (Le Conseil d'Administration) และสำนักงานปลัดทบวง (La Direction générale) เป็นผู้รับผิดชอบในงานบริหารทั้งปวงของทบวง

การบริหารงานของทบวงไปรษณีย์โทรศัพท์และโทรเลขของสวิสนี้ ถูกควบคุมโดยกระทรวงขนส่ง สื่อสาร และพลังงานอีกชั้นหนึ่ง โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาการไปรษณีย์โทรศัพท์และโทรเลขเป็นผู้ให้ความเห็นและคำแนะนำ

คณะรัฐมนตรีสหพันธ์ เป็นผู้ควบคุมในระดับเหนือขึ้นไป

รัฐสภาแห่งสหพันธ์ เป็นผู้ออกกฎหมายต่าง ๆ เกี่ยวกับบริการไปรษณีย์ โทรศัพท์และโทรเลข

๒.๒ การแบ่งสรรความรับผิดชอบ ระบบการบริหารทบวงไปรษณีย์โทรศัพท์และโทรเลขของสวิส ได้แบ่งสรรความรับผิดชอบของหน่วยปฏิบัติการ และหน่วยควบคุมไว้แน่ชัด โดยให้อิสระภาพในการดำเนินงานแก่หน่วยปฏิบัติการมากพอสมควรที่จะดำเนินงานให้สมกับลักษณะรัฐาณัติที่ได้ กล่าวคือ

๒.๒.๑ รัฐสภา รับผิดชอบในการออกกฎหมายและเรื่องสำคัญอื่น ๆ

๑. จากพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดระเบียบงาน ไปรษณีย์โทรศัพท์และโทรเลขของสมาพันธ์รัฐสวิส ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๑๙๖๕

๒. จากพระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบงานของทบวง ไปรษณีย์โทรศัพท์และโทรเลขสมาพันธ์รัฐสวิส ฉบับลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๑๙๖๐

๒.๒.๒ คณะรัฐมนตรี รับผิดชอบการออกพระราชกฤษฎีกา การแบ่งส่วนราชการทบวงออกเป็น กรม การแบ่งเขต การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร และอื่น ๆ

๒.๒.๓ กระทรวงการขนส่ง สื่อสาร และพลังงาน รับผิดชอบตามที่คณะรัฐมนตรีจะมอบหมาย

๒.๒.๔ คณะกรรมการที่ปรึกษาการ ไปรษณีย์โทรศัพท์และ โทรเลขรับผิดชอบในการให้ความเห็นและคำแนะนำ

๒.๒.๕ คณะกรรมการบริหาร รับผิดชอบการออกกฎข้อบังคับการแบ่งส่วนราชการของทบวงออกเป็นกอง การกำหนดอำนาจหน้าที่ การแต่งตั้งข้าราชการบางระดับ การเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณ ฯลฯ

๒.๒.๖ สำนักงานปลัดทบวง รับผิดชอบการออกกฎข้อบังคับเกี่ยวกับบุคคล การแบ่งส่วนราชการในกองต่าง ๆ ออกเป็นแผนก

๒.๓ องค์การสหประชาชาติ ความสัมพันธ์กับหน่วยควบคุม มีดังนี้ (พริคดูหน้า ๑๐๐-๑๐๑)

๓. ผลได้จากการปรับปรุงระบบบริหาร

การจัดระบบบริหารงาน ไปรษณีย์โทรเลข และโทรศัพท์สวิสทำให้เกิดผลดีและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังนี้

๓.๑ มีการแบ่งแยกความรับผิดชอบของหน่วยงานควบคุมไว้ชัดเจน ทำให้หน่วยงานแต่ละระดับ ปฏิบัติงานภายในกรอบอำนาจหน้าที่ของตน

๓.๒ มอบหมายความรับผิดชอบในการบริหารส่วนใหญ่ ให้แก่คณะกรรมการบริหารของทบวง จึงทำให้เกิดความคล่องตัว

๓.๓ มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ลดหลั่นกันลงมา อาทิเช่นการแบ่งส่วนราชการออกเป็นกรม อยู่ในอำนาจของคณะรัฐมนตรีสหพันธ์ การแบ่งออกเป็นกอง อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการบริหาร การแบ่งออกเป็นแผนก อยู่ในอำนาจของปลัดทบวง จึงนับเป็นการกระจายอำนาจทำงานไม่คั่งค้าง

๓.๔ การมีพระราชบัญญัติจัดระเบียบงานไปรษณีย์โทรศัพท์และโทรเลขเป็นพิเศษ ทำให้กิจการนี้สามารถดำเนินการไปได้ในลักษณะรัฐาณัติ

๓.๕ การจัดรูปงานเป็นทบวงโดยมีกรม ๓ กรม ทำให้มีโครงสร้าง (Structure) ได้ขนาดกะทัดรัดและคุณภาพของงาน

๓.๖ การรวมกิจการไปรษณีย์โทรคมนาคมไว้ภายใต้ทบวงเดียวกัน ทำให้สามารถปรับปรุงขยายงานสื่อสารทุกประเภทไปได้พร้อม ๆ กันและวางระบบให้ทดแทนกันได้

จ. สหราชอาณาจักร

การจัดระบบบริหารกิจการสื่อสารของสหราชอาณาจักร เป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก เพราะสหราชอาณาจักรเป็นประเทศที่ถือกันว่านิยมจารีตประเพณีมากที่สุด การเปลี่ยนแปลงใด ๆ จึงย่อมเป็นของยากและต้องกระทำไปโดยความรอบคอบถึงกระนั้นก็ ได้มีการตัดสินใจเปลี่ยนระบบบริหารกิจการสื่อสารในประเทศนี้อย่างกลับหน้ามือเป็นหลังมือ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ นี้เอง ดังนั้น การศึกษาระบบบริหารกิจการสื่อสารของสหราชอาณาจักร จึงอาจจะยากกว่าประเทศอื่น ๆ บ้าง

๑. สถานะทางกฎหมาย

๑.๑ ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ กิจการสื่อสารทั้งในด้านไปรษณีย์และโทรคมนาคมก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ เป็นกิจการอยู่ภายใต้กระทรวงเดียวกัน คือกระทรวงไปรษณีย์ (General Post Office) โดยมีรัฐมนตรีไปรษณีย์ (Postmaster General) เป็นหัวหน้ารับผิดชอบ ผู้ปฏิบัติงานในกระทรวงไปรษณีย์มีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนมีสิทธิหน้าที่เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนทั่วไป ระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในกระทรวงอื่น ๆ ก็ถูกนำมาใช้ในกระทรวงไปรษณีย์ ยกเว้นระเบียบบางประการที่ให้ความคล่องตัวแก่กระทรวงไปรษณีย์ในฐานะรัฐพาณิชย์

๑.๒ หลังวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ ได้มีพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยมีผลเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๒ ยกเลิกกระทรวงไปรษณีย์เดิม (General Post Office) เสีย แล้วแบ่งงานออกเป็น ๒ ระดับคือ

๑.๒.๑. งานระดับอำนาจการ ให้อยู่กับกระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม (Ministry of Posts and Telecommunications) ซึ่งจัดตั้งขึ้นใหม่ โดยมีรัฐมนตรีไปรษณีย์และโทรคมนาคม (Minister of Posts and Telecommunications) เป็นหัวหน้ารับผิดชอบ

๑.๒.๒. งานระดับปฏิบัติการ (หรือด้านการให้บริการ) ให้อยู่กับองค์การไปรษณีย์ (The Post Office) ซึ่งจัดตั้งขึ้นใหม่เป็นรัฐวิสาหกิจโดยมีผู้ว่าการองค์การไปรษณีย์ (Chairman of the Post Office) เป็นหัวหน้ารับผิดชอบ

องค์การไปรษณีย์ (หรืออาจจะเรียกว่า "องค์กรสื่อสาร") เป็นผู้ให้บริการด้านไปรษณีย์, โทรคมนาคม, การรับส่งเงิน, การรับส่งข้อมูล โดยมีคณะกรรมการองค์กรไม่เกิน ๑๒ คน เป็นผู้บริหารองค์การ คณะกรรมการนี้มีผู้ว่าการองค์การ (Chairman of the Post Office) เป็นประธาน

รัฐมนตรีไปรษณีย์และโทรคมนาคม เป็นผู้แต่งตั้งผู้ว่าการ องค์การ ส่วนกรรมการบริหารอื่น ๆ นั้น รัฐมนตรีแต่งตั้งหลังจากที่ได้หารือกับผู้ว่าการองค์การแล้ว

๒. การจัดรูปหน่วยงานและหน้าที่ต่าง ๆ

๒.๑ กระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม

๒.๑.๑ รัฐมนตรีไปรษณีย์และโทรคมนาคม มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๒.๑.๑.๑ อำนาจหน้าที่โดยทั่วไป ได้แก่การรับโอนอำนาจหน้าที่ทั้งหลายจากรัฐมนตรีไปรษณีย์เดิม (Postmaster General) การรักษากฎตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติโทรเลข, พระราชบัญญัติวิทยุ, พระราชบัญญัติโทรทัศน์, ฯลฯ และอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ตำแหน่งรัฐมนตรีจะพึงมี

๒.๑.๑.๒ อำนาจหน้าที่ในการควบคุมบังคับบัญชา องค์การไปรษณีย์ (หรือ "องค์กรสื่อสาร")¹

ก. ออกคำสั่งให้องค์การ ฯ ปฏิบัติงานใด ๆ ตามอำนาจที่องค์กรมีอยู่ หากรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นการจำเป็นต่อผลประโยชน์ของชาติ

ข. อนุมัติแผนดำเนินงานหรือสั่งการแก้ไขตามความจำเป็น

ค. สั่งระงับหรือสั่งดำเนินการในกิจการสื่อสารระหว่างประเทศ

ง. สั่งระงับการปฏิบัติใด ๆ ที่ไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ใช้บริการ

จ. สั่งให้องค์การปิดกิจการบางประการที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ

ฉ. ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้อำนวยการของกิจการสาขาที่องค์กร

การถือหุ้นทั้งหมด

¹ จาก Post Office Act 1969 มาตรา ๑๑, ๑๒

๒.๒ องค์การไปรษณีย์

๒.๒.๑ การกิจ องค์การไปรษณีย์ (The Post Office) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการให้บริการไปรษณีย์และโทรคมนาคม หรือนัยหนึ่งงานด้านปฏิบัติการ ฉะนั้น จึงเป็นองค์การขนาดใหญ่ที่มีพนักงานประมาณ ๓ แสนคน บริการหลักที่ให้บริการในปัจจุบันมีดังนี้ คือ¹

- ก. การให้บริการไปรษณีย์และโทรคมนาคม
- ข. การให้บริการรับ-ส่งเงิน
- ค. การให้บริการรับส่งข้อมูล
- ง. บริการที่หน่วยราชการอื่นฝากให้ทำ

๒.๒.๒ คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการบริหารองค์การซึ่งประกอบด้วยผู้ว่าการองค์การ (ประธาน) ๑ นาย และกรรมการอีกไม่เกิน ๑๒ นาย เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานขององค์การ

รัฐมนตรีกระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม เป็นผู้แต่งตั้งประธานและคณะกรรมการบริหารขององค์การ จากบุคคลที่มีคุณสมบัติประโยชน์ทางการเงินเกี่ยวข้องกับองค์การ การแต่งตั้งทุกครั้งจะต้องรายงานให้รัฐสภาทราบรวมทั้งเงื่อนไขต่าง ๆ ที่แต่งตั้งด้วย

คณะกรรมการนี้ไม่ถือว่าเป็นข้าราชการพลเรือน และไม่ได้รับสิทธิต่าง ๆ ที่ข้าราชการพลเรือนจะพึงได้

๒.๒.๓ การเงิน องค์การไปรษณีย์มีหน้าที่จัดหารายได้มาให้พอกับรายจ่ายของคนหรือนัยหนึ่ง ให้มีงบประมาณรายได้และรายจ่ายที่เข้าคู่กัน ในงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี จะต้องมีการคำนวณราคา และการสะสมเข้ากองทุนสำรองด้วย²

¹ จาก Post Office Act 1969 มาตรา ๗

² จาก Post Office Act 1969 มาตรา ๓๑

องค์การไปรษณีย์เป็นผู้บริหารเงินทุนสำรองเอง เพื่อประโยชน์ในกิจการสื่อสารเท่านั้น นอกจากนั้น ยังอาจกัยเงินจากรัฐบาลหรือจากเอกชนได้โดยความเห็นชอบจากรัฐมนตรีกระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคมและกระทรวงการคลัง¹

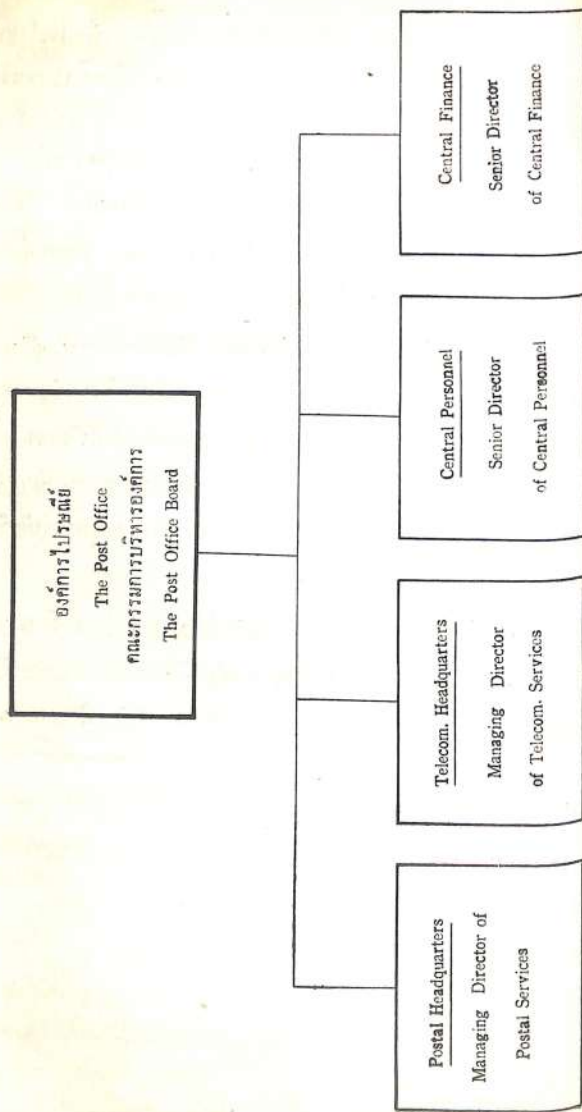
๒.๒.๔ การบริหาร โดยที่มีรูปแบบการบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ การบริหารจึงเป็นไปอย่างอิสระ โดยอาศัยคณะกรรมการบริหารขององค์การ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานสื่อสารหรืองานบุคคล หรืองานระหว่างประเทศ ตลอดจนการลงทุนในกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการสื่อสาร

ความสัมพันธ์กับรัฐบาลมีเท่าที่กำหนด ไว้ในพระราชบัญญัติการไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๑๒ เช่น การที่องค์การต้องขออนุมัติสิ่งใดบางต่อรัฐมนตรีกระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม องค์การต้องเสนอรายงานประจำปีไปให้รัฐสภา องค์การต้องทำบัญชีรายได้รายจ่ายตามที่รัฐมนตรีกำหนด องค์การต้องขออนุมัติการกู้ยืมเงินต่อกระทรวงการคลัง องค์การต้องถูกตรวจบัญชีประจำปีโดยผู้ตรวจบัญชีที่รัฐมนตรีกำหนด เป็นต้น²

๒.๒.๕ องค์การไปรษณีย์ โดยที่เป็นองค์การใหญ่โตมีเจ้าหน้าที่ ๓ แสนคนเศษ การแบ่งงานจึงแยกออกเป็น ๔ แขนงใหญ่ ๆ อันได้แก่แขนงงานไปรษณีย์, แขนงงานโทรคมนาคม, แขนงงานบุคคล, และแขนงงานการคลัง ดังองค์การไปรษณีย์

¹ จาก Post Office Act 1969 มาตรา ๓๒

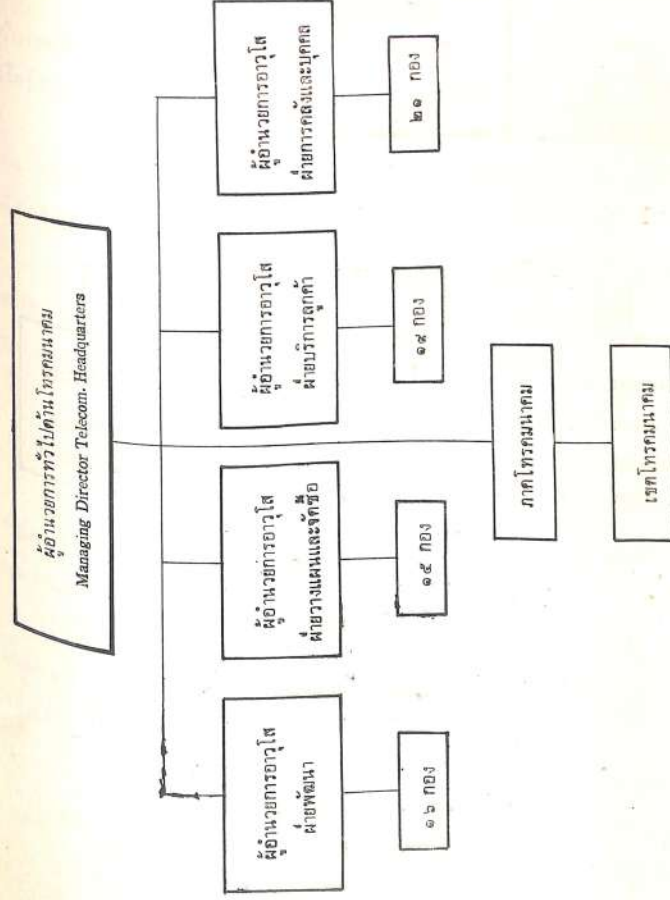
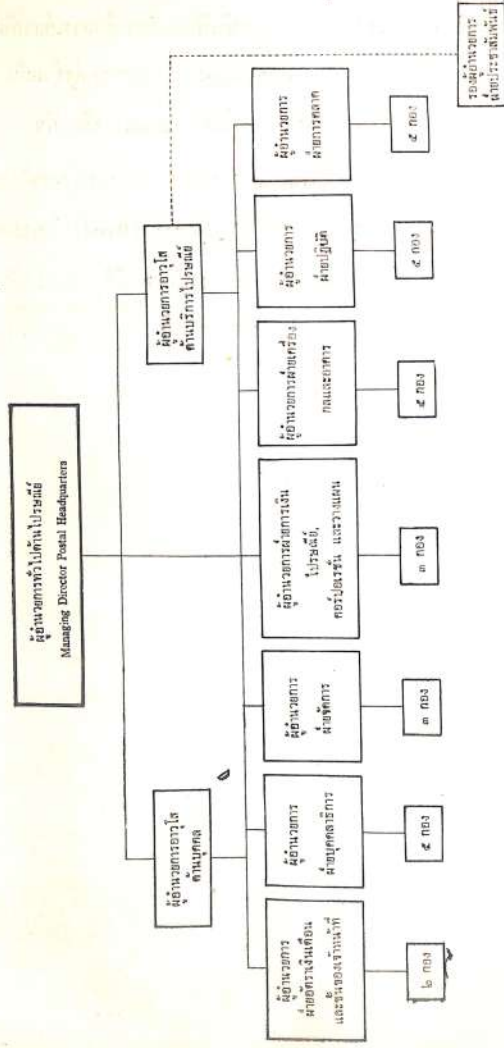
² จาก Post Office Act 1969 มาตรา ๔๒

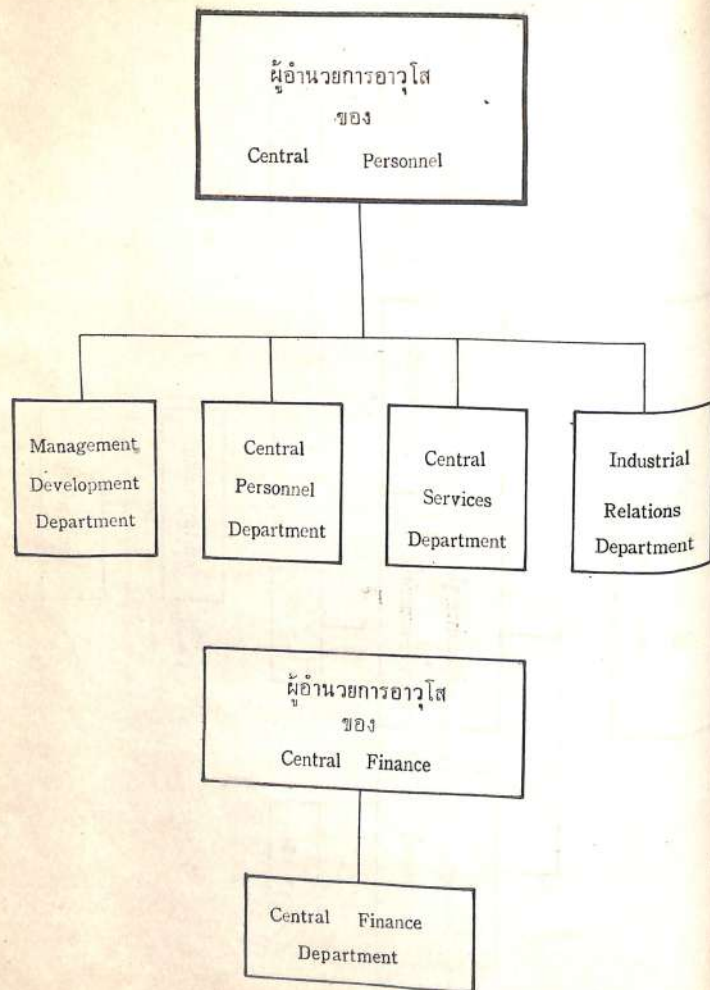

จากองค์การไปรษณีย์และโทรคมนาคมจึงแยกกันดำเนินงานในระดับปฏิบัติการและวิชาการ แต่รวมเข้าเป็นองค์การสื่อสารเดียวกันโดยอาศัยการบริหารงานบุคคลร่วมกัน (Central Personnel) และการคลังร่วมกัน (Central Finance) ภายใต้คณะกรรมการบริหารขององค์การ (Board) เดียวกัน

ผู้อำนวยการทั่วไป (Managing Director) ของหน่วยงานไปรษณีย์และของหน่วยงานโทรคมนาคม อยู่ในคณะกรรมการบริหาร (Board) ขององค์การด้วย

องค์การไปรษณีย์และโทรคมนาคม (หน่วยงานไปรษณีย์ หน่วยงานโทรคมนาคม หน่วยงานบุคคล และหน่วยงานการคลัง) มีดังต่อไปนี้

๓. ผลได้จากการปรับปรุงระบบบริหาร

การจัดระบบบริหารงานสื่อสารในประเทศอังกฤษเมื่อปี ๒๕๑๒ นับว่าเป็นก้าวใหม่ที่สำคัญก้าวหนึ่งของการจัดระบบงานสื่อสารของทั่วโลก โดยที่ประเทศต่างๆ เริ่มทำตามโดยเห็นว่าได้รับผลดีดังต่อไปนี้

๑. ทำให้การดำเนินงานสื่อสารคล่องตัวขึ้น เพราะแยกงานในระดับปฏิบัติการ ออกมาให้มีระบบบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้ทันความต้องการและเทคโนโลยีที่ก้าวไปอย่างรวดเร็ว

๒. รัฐสามารถกำหนดและรักษานโยบาย ที่จะให้บริการสื่อสารเป็นงานสาธารณะูปโภคที่ไม่หวังผลกำไร โดยการกำหนดให้รายได้กับรายจ่ายเข้าคู่กัน ทั้งนี้ เพราะการสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิต

๒. มีการแบ่งแยกความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ทำให้ไม่มีปัญหาในการก้าวทำงาน

๔. รัฐบาลคุมแต่งงานด้านนโยบายหรืองานระดับอำนาจการ โดยอาศัยรัฐมนตรีและกระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม ส่วนงานด้านปฏิบัติการเป็นเรื่องของคณะกรรมการบริหารและองค์กรไปรษณีย์เอง

๕. การแบ่งงานออกเป็น ๔ ขง โดยมีผู้อำนวยการทั่วไป (Managing Director) หรือผู้อำนวยการอาวุโส (Senior Director) รับผิดชอบแยกกันไป ทำให้งานแต่ละขงไม่ใหญ่โตเกินไปจนเป็นภาระหนักสำหรับการบริหาร

๖. การที่กิจการทั้ง ๔ ขง อยู่ภายใต้องค์กรเดียวกันทำให้งานสื่อสารได้รับการประสานงานที่ดี และเจริญก้าวหน้าไปได้พร้อมกันเพราะมีการเงินร่วมกัน

๗. การมีรัฐมนตรีและกระทรวงรับผิดชอบงานนโยบายโดยเฉพาะ ทำให้กิจการสื่อสารก้าวหน้าได้รวดเร็ว เพราะสามารถเป็นตัวแทนของกิจการสื่อสารในคณะรัฐบาลและในรัฐสภาได้อย่างเต็มที่

ฉ. สหรัฐอเมริกา

การปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารของสหรัฐอเมริกา นับเป็นการปรับปรุงครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในบรรดากิจการสื่อสารของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ดังนั้นจึงเป็นเรื่องน่าศึกษาถึงสาเหตุแห่งการปรับปรุง ตลอดจนถึงระบบบริหารปัจจุบันนี้ว่าเหมาะสมกว่าเดิมประการใด

อย่างไรก็ดี จำต้องแยกกิจการสื่อสารของสหรัฐอเมริกาออกเป็น ๒ ลักษณะเสียก่อน คือ

ก. การสื่อสารโทรคมนาคม

แยกเป็น ๒ ระดับคือ ระดับปฏิบัติการและระดับนโยบาย (หรือระดับอำนาจการ)

ระดับปฏิบัติการของงานโทรคมนาคม ได้มอบให้บริษัทเอกชน เช่น Bell Telephone Company, American Telephone and Telegraph Company, International Telegraph & Telephone Corporation, Western Union, Western Union International, RCA Global Communication Corporation, Hawaiian Telephone Company และบริษัทอื่นๆ อีกมากเป็นผู้ดำเนินการ

บริษัทเหล่านี้ ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลให้ดำเนิน กิจการโทรคมนาคมสาธารณะ ในขอบเขตหรือพื้นที่ที่กำหนด โดยมีคณะกรรมการสื่อสารของประเทศ (FCC หรือ Federal Communication Commission) เป็นผู้ควบคุมนโยบาย ดังนั้น FCC จึงเป็นหน่วยงานของรัฐในตำแหน่งนโยบาย (หรือในระดับอำนาจการ)

ข. การสื่อสารไปรษณีย์

ดำเนินการโดยรัฐบาลเองทั้งหมด ทั้งในระดับอำนาจการและปฏิบัติการโดยก่อนวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๔ มีฐานะเป็นกระทรวง เรียกว่ากระทรวงไปรษณีย์ (Post Office Department) มีรัฐมนตรีกระทรวงไปรษณีย์ (Postmaster General) ซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่งในคณะรัฐบาล เป็นหัวหน้ารับผิดชอบ

สำหรับการปรับปรุงระบบบริหาร ซึ่งมีผลในการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในประวัติการสื่อสารของสหรัฐ ได้แก่การเปลี่ยนแปลงฐานะของกระทรวงไปรษณีย์มาเป็นบริษัท ซึ่งเท่ากับการเปลี่ยนแปลงฐานะของข้าราชการกระทรวงไปรษณีย์ ๗๕๐,๐๐๐ คนมาเป็นพนักงานบริษัทด้วย

โดยที่ระบบบริหารการสื่อสารโทรคมนาคมยังคงเป็นเช่นเดิม คือดำเนินการโดยบริษัทเอกชนต่างๆ การศึกษาที่จะกล่าวต่อไปเกี่ยวกับสหรัฐอเมริกานี้ จึงจะเป็นเรื่องของกิจการสื่อสารไปรษณีย์เท่านั้น

๑. เหตุผลในการปรับปรุง

ถึงแม้ กระทรวงไปรษณีย์ สหรัฐจะมีรัฐมนตรีเป็น ผู้รับผิดชอบก็ตาม และในทางปฏิบัติแล้วรัฐมนตรีกระทรวงไปรษณีย์ ก็นับว่าเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับประธานาธิบดี เพราะมักจะเป็นหัวหน้าคณะใหญ่ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีทุกสมัย แต่งานของกระทรวงไปรษณีย์ไม่สามารถดำเนินไปด้วยดี คือ

๑.๑ ขาดประสิทธิภาพ เพราะดำเนินงานแบบกระทรวงทบวงกรมฝ่ายบริหารทั่วไปของรัฐ อันทำให้ไม่สามารถปรับปรุงงานได้ทันความต้องการสมกับลักษณะที่เป็นการประกอบการพาณิชย์

๑.๒ มีหน่วยควบคุมมากเกินไป โดยที่ดำเนินงานแบบกระทรวงทบวงกรมฝ่ายบริหารทั่วไป จึงอยู่ภายใต้การควบคุมและกฎเกณฑ์มากมายจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ ทำให้งานเป็นไปโดยล่าช้า จะต้องผ่านการเห็นชอบ การอนุมัติจากหน่วยต่างๆ มากจึงขาดผู้รับผิดชอบที่แท้จริง

๑.๓ งบประมาณติดลบตลอดเวลาอันยาวนาน กล่าวคือกระทรวงไปรษณีย์สหรัฐจำเป็นต้องพึ่งเงินอุดหนุนจากรัฐบาลทุกปีเป็นจำนวนมาก เพราะรายได้จากการไปรษณีย์ไม่เพียงพอจ่ายประจำปี ทำให้เป็นภาระหนักต่อรัฐที่จะต้องคอยอุดหนุนอยู่เสมอ

๑.๔ ผู้ปฏิบัติงานทำงานหนักและขาดความก้าวหน้า ทั้งนี้เพราะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของระเบียบข้าราชการพลเรือน ประกอบกับเป็นกิจการที่ขาดความคล่องตัว ขยายงานไม่ได้ดังที่ควร ต้องพึ่งเงินอุดหนุนจากรัฐบาลอยู่เสมอ

จึงทำให้สภาพการทำงาน (Working Condition) ทรุดต่ำลง และเป็นหน่วยงานที่ไม่ดึงดูดความสนใจแก่ตลาดงาน

๒. การดำเนินการปรับปรุง

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ประธานาธิบดีจอห์นสัน ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยนักธุรกิจ, นักการธนาคาร, คณบดีมหาวิทยาลัยและนักบริหารที่มีชื่อเสียงเข้าศึกษา และเสนอแนะวิธีปรับปรุงระบบบริหารงานของกระทรวงไปรษณีย์เสียใหม่ คณะกรรมการชุดนี้ ซึ่งมีนาย Frederick R. Kappel อดีตประธานคณะกรรมการบริหารของบริษัท American Telephone and Telegraph Company เป็นประธาน ได้ทำการศึกษาโดยใช้เวลาประมาณ ๑๔ เดือน แล้วทำรายงานเสนอประธานาธิบดี ยืนยันว่ามาตรการที่ใช้ในการบริหารงานของหน่วยงานทั่วไปของรัฐบาล ไม่เหมาะสมกับกระทรวงไปรษณีย์จึงแนะนำให้เปลี่ยนการบริหารจากกระทรวงเป็นรัฐวิสาหกิจในรูปบริษัท ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ คณะกรรมการเห็นว่า จะแก้ปัญหาต่างๆ ได้

ดังนั้น ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๔ กระทรวงไปรษณีย์ของสหรัฐอเมริกา (The United States Post Office Department) จึงสลายตัวไป และมีบริษัทไปรษณีย์ (The United States Postal Service) เข้ามาแทนที่

ประธานาธิบดีนิกสัน ได้กล่าวสุนทรพจน์ในวันก่อตั้งบริษัทไปรษณีย์ว่า "มันเป็นประวัติศาสตร์และความเหมาะสมอย่างยิ่ง ที่ในขณะนี้เรากำลังตระเตรียมการฉลองวันประกาศอิสรภาพของเรา (๔ ก.ค.) เราก็สามารถฉลองอิสรภาพของสถาบันหนึ่งซึ่งเก่าแก่ที่สุดของเราสถาบันหนึ่ง (One of the nation's oldest institutions) การถือกำเนิดของบริษัทไปรษณีย์ แสดงถึงความพยายามอย่างหนักของรัฐบาลที่จะสนองความต้องการของประชาชน ด้วยบริการไปรษณีย์ที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ ทั้งที่ประชาชนควรจะได้รับ^๒

¹ จากนวนิยายที่ ๔ "Toward Postal Excellence"

² จากหนังสือ Union Postale ฉบับเดือนตุลาคม ๒๕๑๔ หน้า ๑๖๒A

๓. ระบบบริหารในปัจจุบัน

ระบบบริหารงานสื่อสารไปรษณีย์ ภายใต้รัฐธรรมนูญมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญๆ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ความมีอิสระในทางการเงิน (Financial Autonomy) บริษัทไปรษณีย์มีอิสระในทางการเงินโดยสมบูรณ์ เพื่อให้สามารถปรับปรุงและขยายงานได้โดยรวดเร็วขึ้น ทั้งนี้งบประมาณจึงแยกออกจากงบประมาณรวมของประเทศอย่างเด็ดขาด

๓.๒ การทำงานประมาณให้เข้าคู่ (Balance of revenues and expenditure) โดยที่ลักษณะงานเป็นการ ประกอบการ พาณิชย (Commercial enterprise) และ เป็นบริการสาธารณะ (Public service) ไปด้วยพร้อมๆ กัน ถึงแม้จะต้องการระบบบริหารที่คล่องตัว แต่ก็ไม่มีวัตถุประสงค์หากำไร ดังนั้นหลักเกณฑ์ในการตั้งบริษัทไปรษณีย์ จึงกำหนดให้ทำงานประมาณรายรับรายจ่ายประจำปีให้เข้าสู่คู่กัน

อย่างไรก็ดี โดยที่เป็นกิจการซึ่งขาดทุนมาตลอดเวลา รัฐจึงยังต้องช่วยเหลืออุดหนุนต่อไปอีกจนกว่าจะเลี้ยงตัวเองได้ ซึ่งกำหนดไว้ว่าโดยเร็วที่สุดแต่อย่างช้าไม่เกินปี พ.ศ. ๒๕๒๗ บริษัทไปรษณีย์จะต้องไม่พึ่งเงินอุดหนุนจากรัฐอีกต่อไป

๓.๓ การพ้นจากการควบคุมของหน่วยงานอื่น ในระบบบริหารแบบกระทรวง กระทรวงไปรษณีย์จำกัดขึ้นอยู่กับการควบคุม และกฎเกณฑ์ที่หน่วยงานอื่นของรัฐวางไว้มากมาย ในระบบบริหารแบบบริษัท บริษัทไปรษณีย์พ้นจากการควบคุมและกฎเกณฑ์ของหน่วยงานอื่นโดยสิ้นเชิง คณะกรรมการของบริษัทแต่ละคณะเป็นผู้รับผิดชอบงานสื่อสารไปรษณีย์

๓.๔ การบริหารงานโดยคณะกรรมการ บริษัทไปรษณีย์บริหารโดยคณะกรรมการจำนวน ๑๑ นาย ซึ่งในจำนวนนั้น ๕ นาย เป็นผู้ที่ประธานาธิบดีแต่งตั้งโดยตรง อีก ๖ นาย มาจากตัวแทนกลุ่มต่างๆ คณะกรรมการของบริษัทมีหน้าที่กำหนดนโยบายการสื่อสารไปรษณีย์ และควบคุมดูแลตลอดจนรับผิดชอบงานของบริษัท ภายใต้การดำเนินงานของผู้ว่าการบริษัทเป็นไปโดยเรียบร้อย

๓.๕ ผู้ว่าการบริษัท เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของบริษัท และเป็นกรรมการผู้หนึ่งของคณะกรรมการบริษัทด้วย ถึงแม้จะมีกรยกเลิกตำแหน่งรัฐมนตรีไปรษณีย์ (Postmaster General) ตามระบบบริหารเดิมแล้วก็ตาม ผู้ว่าการบริษัทตามระบบบริหารใหม่นี้ ก็ยังถูกเรียกเป็นทางการว่า Postmaster General อยู่ต่อไป

นาย Winton M. Blount รัฐมนตรีไปรษณีย์ในคณะรัฐบาลของประธานาธิบดีกินสัน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการของบริษัทคนหนึ่ง ได้รับเลือกให้เป็นประธานกรรมการ ของบริษัทและเป็นผู้ว่าการบริษัทด้วยพร้อมๆ กัน

๔. ผลได้จากระบบบริหารปัจจุบัน

การปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารในสหรัฐอเมริกา ได้นำผลดีมาสู่การสื่อสารไปรษณีย์ดังนี้ คือ

๔.๑ การดำเนินงาน ของบริษัท เป็นไปใน รูปการค้ามากขึ้น ทำให้คล่องตัวและสามารถแก้ไขปรับปรุง หรือขยายงานได้รวดเร็วกว่าระบบบริหารแบบเดิม การใช้เครื่องจักรกล การปรับปรุงวิธีการทำงาน การแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับพนักงาน จะทำให้บริการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔.๒ การตัดการควบคุมของหน่วยงานอื่นออกไป โดยให้คณะกรรมการบริษัทแต่เพียงคณะเดียวเป็นผู้รับผิดชอบ ทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปโดยรวดเร็วขึ้น และไม่มีมีการขัดขวางรั้งรั้งเดิม

๔.๓ การกำหนดให้รายได้รายจ่ายเข้าสู่ศูนย์กลาง โดยให้ความอิสระในการดำเนินงานไปพร้อมๆ กัน สร้างความกระตือรือร้น (Incentive) ให้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของบริษัทโดยที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ เมื่อปล่อยให้ได้รับอิสระโดยต้องยืนอยู่บนขาของตนเอง ก็ต้องชวนชวนต่อสู้ให้กิจการของตนเจริญดีกว่าระบบที่ควบคุมมาก ทำให้เจ้าหน้าที่รู้สึกขาดความรับผิดชอบ

๔.๔ นอกจากนั้น การบริหารงานในรูปบริษัท เปิดโอกาสให้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านพนักงานได้มากขึ้น ทั้งในด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ในด้านเศรษฐกิจและอื่นๆ ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำงานโดยความกระตือรือร้นมากขึ้น เป็นผลดีต่อกิจการในส่วนรวม

ข. สรุป

จากการยกตัวอย่างที่ต่างประเทศได้จัดทำมาในการ แก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการบริหารงานสื่อสารของประเทศของตน จะเห็นได้ว่า ทักษะที่เห็นว่าการที่รัฐจะต้องดำเนินงานโดยตรง ในระบบบริหารแบบกระทรวงทบวงกรมได้จางหายไป ความคิดในการจัดระบบบริหารแบบรัฐพาณิชย์ได้ทยอยเข้ามาแทนที่ โดยที่ประเทศต่างๆ ได้ตระหนักถึงลักษณะ ของงานสื่อสาร ว่าเป็นงาน ที่มีลักษณะในรูปการปกครอง ดังนั้น จึงต้องมีความคล่องตัวในแบบงานพาณิชย์ อันจะทำให้ขยายและปรับปรุงงานให้ทันความต้องการของประชาชน ตลอดจนสามารถแข่งขันกัน ในวงการระหว่างประเทศได้

ประเทศใหญ่ซึ่งยึดถือจารีตประเพณีอย่างมาก เช่น ญี่ปุ่น อังกฤษ ก็ได้เปลี่ยนแปลงระบบบริหารของตนแล้ว ประเทศใหญ่ๆ ที่เจริญก้าวหน้ามากขึ้น สหรัฐอเมริกา ก็ได้เปลี่ยนติดตามมา ประเทศอื่นๆ เช่น อินโดนีเซีย, ออสเตรเลีย, สวิต, เบลเยียม ก็ได้แก้ไขระบบบริหารกิจการสื่อสารของตนไปในทำนองเดียวกัน ดังนั้น จึงถึงเวลาแล้วที่ควรจะได้มีการปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารในประเทศไทย

บทที่ ๕

บทที่ ๕

หลักเกณฑ์ที่ควรใช้ในการแก้ปัญหาของไทย

หลักการพิจารณาสภาพปัจจุบันของระบบบริหารกิจการสื่อสารในประเทศไทย ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและความสับสนเปลืองนานาประการ ตลอดจนเมื่อได้ศึกษาถึงระบบบริหารกิจการสื่อสารในต่างประเทศ จากบทที่ผ่านมาแล้วทั้ง ๓ บท ก็พอจะนำมาวิเคราะห์ในการกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นได้ว่า การแก้ปัญหาระบบบริหารกิจการสื่อสารในประเทศไทย ควรจะดำเนินการไปในทางใด

หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะได้กล่าวต่อไปนี้ โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ทั่วไป จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจและยอมรับกัน ก่อนที่จะได้ไปถึงการเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาโดยตรงในบทที่ ๖

๕.๑ หลักเกณฑ์ทั่วไป

๕.๑.๑ กิจการสื่อสารเป็น บริการสาธารณะ ที่มีได้มีความมุ่งหมาย ในการหากำไร โดยที่กิจการสื่อสารเป็นกิจการที่มีความจำเป็นต่อการเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย เป็นอุปกรณ์สำคัญในการพัฒนาประเทศ ทำให้การส่งข่าวสารการค้า การส่งพัสดุภัณฑ์และเงินตราดำเนินไปได้ เป็นอุปกรณ์สำคัญในการติดต่อข่าวสารระหว่างครอบครัวและญาติมิตรที่อยู่ห่างไกล ในการเผยแพร่ข่าวสารไปสู่ประชาชนในการส่งงานทั้งด้านบริหาร ด้านความปลอดภัย และด้านสาธารณูปโภคอื่น ๆ ดังนั้นรัฐบาลทุกประเทศจึงมุ่งหวังให้กิจการสื่อสารได้แผ่ขยายไปสู่ชุมชนให้มากที่สุด ในราคาถูกลงที่สุด เพื่อให้บริการถึงมือประชาชนทุกแห่งหนได้มากที่สุด

ดังนั้นหลักเกณฑ์สำคัญที่ควรจะต้องยอมรับกันก็คือว่า กิจการสื่อสารเป็นกิจการที่มีได้ทำขึ้นเพื่อความมุ่งหมายในการหากำไร แต่ทำขึ้นเพื่อให้เป็นบริการสาธารณะ ที่ประชากรในทุกชุมชนจะได้ใช้ในราคาถูกลงที่สุด โดยแพร่หลายที่สุด

๕.๑.๒ รายได้จากกิจการสื่อสารมีลักษณะการเป็นงานที่ให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ค่าธรรมเนียมที่ผู้ใช้บริการจ่ายให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นค่าตราไปรษณียากร ค่าโทรเลข ค่าโทรศัพท์ ก็คือค่าตอบแทนในการให้บริการนั้น ประชาชนผู้ใช้บริการได้จ่ายเงินไปเท่าใด ก็ย่อมคาดหวังและมีสิทธิที่จะได้รับบริการ ที่ตามมูลค่าของเงินที่ตนได้เสียไป ฉะนั้นรายได้ที่เกิดจากการให้บริการสื่อสาร ก็ควรนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานนั้น ๆ โดยตรง หากมีเงินเหลือก็นำมาปรับปรุงคุณภาพของบริการให้ดีขึ้น หรือนำมาจัดบริการให้แก่ชุมชนต่าง ๆ ทั่วทั้ง รัฐบาลของประเทศใดที่กักเงินรายได้จากกิจการสื่อสารเข้าสู่งบประมาณรายได้ของรัฐ ก็เท่ากับรัฐบาลนั้น ๆ คึกคักจากผู้ใช้บริการไปรษณีย์โทรคมนาคม ซึ่งนับว่าไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนผู้ใช้บริการ เพราะบริการเหล่านี้เป็นบริการสาธารณะที่จำเป็นต่อสังคม และมีใช้กิจการที่มุ่งทำกำไรเพื่อหารายได้เข้ารัฐ

๕.๑.๓ การดำเนินงานสื่อสารควรมีความคล่องตัวพอสมควร โดยที่ลักษณะของกิจการสื่อสารเป็นการให้บริการ มิใช่การปกครองหรือการบริหารประเทศ การดำเนินงานจึงเข้าลักษณะการประกอบการพาณิชย์ และอุตสาหกรรม (Commercial and industrial enterprises) ซึ่งต้องการความรวดเร็วคล่องตัว เพื่อให้สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้ทันทั่วถึง เพื่อให้สามารถปรับปรุงขยายงานได้ทันเหตุการณ์ ในทำนองเดียวกันการพาณิชย์และอุตสาหกรรมทั่วไป ดังนั้น กฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผน ที่ใช้กับกระทรวงทบวงกรมฝ่ายบริหารทั่วไป จึงไม่อาจนำมาใช้กับรัฐพาณิชย์เช่นกิจการสื่อสารได้ การดำเนินงานสื่อสารจึงควรมีระบบบริหารที่ให้ความคล่องตัว ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลก็ใช้ระบบนี้อยู่แล้วกับการประกอบรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ของรัฐบาล อันได้แก่ระบบบริหารแบบองค์การหรือบริษัท ซึ่งให้ความคล่องตัวมากกว่าระบบบริหารแบบกรมและกระทรวง

๕.๑.๔ รัฐบาลต้องเป็นผู้กำหนดและรักษานโยบายในด้านการสื่อสาร แม้การดำเนินงานสื่อสารควรจะ เป็นไปในรูปการประกอบการพาณิชย์ ที่ให้ความคล่องตัวพอสมควรก็ตาม รัฐบาลก็ยังจำเป็นต้องเป็นผู้กำหนดและรักษานโยบายในด้าน

การสื่อสารอยู่ ทั้งนี้ เพราะกิจการสื่อสารเป็นกิจการที่จำเป็นต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นกิจการที่เกี่ยวกับความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ หากรัฐบาลปล่อยให้กิจการสื่อสารดำเนินไปโดยเสรีปราศจากการควบคุม ก็จะทำให้กิจการสื่อสารราคาแพง ขาดการประสานและการทดแทน และเมื่ออาจจะแผ่ขยายบริการไปยังชุมชนที่อยู่ห่างไกลได้ ฉะนั้นงานระดับอำนาจการจึงควรอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐอยู่โดยใกล้ชิด

๕.๑.๕ งานระดับอำนาจการ และงานระดับ ปฏิบัติการ ควรแยกออกจากกัน โดยที่กิจการสื่อสารประกอบด้วยงาน ๒ ระดับ ได้แก่งานระดับอำนาจการ และระดับปฏิบัติการ แต่ละระดับมีลักษณะและความจำเป็นแตกต่างกัน กล่าวคือ งานระดับอำนาจการเป็นงานเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายในประเทศเกี่ยวกับผลบังคับของกฎหมาย เกี่ยวกับนโยบายในด้านอัตราค่าบริการ การแผ่ขยายของบริการ ไปตามชุมชนที่อยู่ห่างไกล เกี่ยวกับการตรวจสอบควบคุม จึงเป็นงานที่รัฐจะต้องเข้าดูแลเอง ตามระเบียบแบบแผนที่ใช้อยู่กับกระทรวงทบวงกรมทั่วไป

ส่วนงานระดับปฏิบัติการ เป็นงานเกี่ยวกับการให้บริการโดยตรง เช่น การรับฝาก, การส่งต่อ, การนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ การดำเนินงานติดตั้งเครื่องโทรศัพท์ การก่อสร้างระบบไมโครเวฟ ฐานสายโทรศัพท์ การให้บริการเทเล็กซ์ เป็นต้น เป็นงานที่มีลักษณะพาณิชย์ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๕.๑.๓ จึงต้องการระบบบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ

เมื่องานทั้งสองระดับ มีลักษณะและความจำเป็นในระบบบริหารที่แตกต่างกัน จึงควรแยกออกจากกัน กล่าวคือ งานในระดับนโยบายให้อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของหน่วยงานของรัฐ ที่มีฐานะเป็นกรม, ทบวง หรือกระทรวง ส่วนงานในระดับดำเนินการให้อยู่ในฐานะรัฐวิสาหกิจ เช่นองค์การหรือบริษัท

๕.๑.๖ การปรับปรุง ระบบบริหาร กิจการสื่อสาร ต้องคำนึงถึง หลักประหยัฒนาการแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้นแก่ระบบบริหารกิจการสื่อสารในปัจจุบัน ก็ได้แก่การปรับปรุงระบบบริหารเสียใหม่ ซึ่งก็ควรจะต้องมีหลักเกณฑ์ (Criteria) ไว้แน่นอนว่าการปรับปรุงใหม่นี้จะต้องเป็นไปอย่างประหยัด กล่าวคือ ไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงิน

แก้รัฐเพิ่มขึ้น ไม่เป็นการสร้างตำแหน่งต่าง ๆ ให้มากขึ้นอย่างฟุ่มเฟือย ไม่เป็นระบบบริหารที่เป็นไปอย่างฟุ่มเฟือย อันจะทำให้ค่าบริการและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไม่อาจนำมาเปลี่ยนเป็นบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

๕.๑.๑ ควรจัดการแข่งขันระหว่างกันและจัดงานซ้อนงาน การจัดระบบบริหารงานสื่อสารขึ้นใหม่ไม่ว่าในรูปใด ก็ควรกำหนดขอบเขตหน้าที่ของแต่ละหน่วยให้ชัดเจน มิให้มีบริการซ้ำกันในระหว่างหน่วยที่รับผิดชอบต่อการดำเนินการหลายหน่วย ทั้งนี้ เพื่อจัดการแข่งขันระหว่างกัน ขจัดงานซ้อนงาน ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งความสับสนเปลือง และขาดการประสานงาน

๕.๒ หลักเกณฑ์ของงานระดับอำนาจการ

สิ่งที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นว่า กิจกรรมสื่อสารประกอบด้วยงาน ๒ ระดับ ได้แก่ งานระดับอำนาจการและระดับปฏิบัติการ หลักเกณฑ์ของงานในระดับอำนาจการจึงควรจะเป็นไปดังนี้ คือ

๕.๒.๑ ควรมีหน่วยงาน โดยเฉพาะเพื่อ รับผิดชอบ งาน อำนาจการ สื่อสาร ในขณะนี้ กล่าวได้ว่า เรายังไม่มีหน่วยงานใดโดยเฉพาะที่รับผิดชอบงานอำนาจการสื่อสารของประเทศ เพราะกระทรวงคมนาคมในปัจจุบัน ก็เป็นเพียงผู้ประสานงาน (Co-ordinator) เท่านั้น มิใช่ผู้กำหนดนโยบายและอำนาจการโดยตรง การกำหนดนโยบายและการอำนาจการ จึงกระจายอยู่กับหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัดของกระทรวงคมนาคม ซึ่งรับผิดชอบทั้งงานระดับอำนาจการและระดับปฏิบัติการไปในขณะเดียวกัน ดังนั้น คณะผู้บริหารงานของกรมไปรษณีย์โทรเลข ก็เป็นผู้รับผิดชอบงานอำนาจการสื่อสารของตน คณะกรรมการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และคณะผู้บริหารงานขององค์การ ก็เป็นผู้รับผิดชอบงานอำนาจการสื่อสารขององค์การ ในทำนองเดียวกัน คณะกรรมการบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จากัด คณะผู้บริหารของบริษัท ก็รับผิดชอบกิจการสื่อสารของบริษัท นโยบายต่าง ๆ จึงไม่กลมกลืนกัน ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายดังได้กล่าวมาแล้ว

นอกจากนั้น ภาระกิจของกระทรวงคมนาคมเอง ก็มีมากมายทั้งในด้าน การรถไฟ, ท่าเรือ การขนส่งทางน้ำ ทางอากาศ ทางถนน ฯลฯ จึงมิใช่หน่วยงานที่จะมีเวลารับผิดชอบ งานนโยบายสื่อสารของประเทศโดยเฉพาะได้

ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีหน่วยงาน โดยเฉพาะเพียง หน่วยเดียว รับผิดชอบงานนโยบายหรืองานระดับอำนาจการสื่อสารของประเทศ ส่วน หน่วยที่ทำหน้าที่ดำเนินการหรือปฏิบัติการ (Operation) อาจแยกเป็นหลายหน่วย ได้ตามความจำเป็น และตามลักษณะงาน

๕.๒.๒ หน่วยงานที่รับผิดชอบระดับอำนาจการ ควรเป็นหน่วยงานระดับสูง หน่วยงาน ที่จะรับผิดชอบ ต่อการกำหนด และการควบคุม นโยบายสื่อสาร ของประเทศ ควรจะเป็นหน่วยงานระดับสูงที่ใกล้ชิดกับนโยบายรวมของประเทศ ทั้งนี้ เป็นเพราะ กิจกรรมสื่อสารเป็นกิจการที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ ใช้กำลังคนและเงินลงทุน เป็นจำนวนมากในการให้บริการนี้ หากมีการจัดตั้งหน่วยงานในระดับย่อยก็จะทำให้ กิจกรรมสื่อสารไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร เพราะขาดโอกาสที่จะวิพากษานะของกิจการ ให้อยู่ในระดับที่สำคัญได้เมื่อเทียบกับกิจการอื่น ๆ

ดังนั้น ในประเทศอังกฤษ หน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบายสื่อสารของประเทศก็ได้แก่กระทรวงไปรษณีย์ (ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบงานระดับปฏิบัติการ ก็ได้แก่องค์การไปรษณีย์หรือองค์การสื่อสาร) ส่วนในประเทศญี่ปุ่น ก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน

๕.๓ หลักเกณฑ์ของงานระดับปฏิบัติการ

๕.๓.๑ หน่วยปฏิบัติการควรมีระบบบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ ระบบบริหาร ในรูปกรมหรือกระทรวงของรัฐ ไม่เหมาะสมกับการดำเนินการบริการสื่อสาร เพราะ ระเบียบแบบแผนของทางราชการ เข้มงวดคววขันไม่เหมาะกับการประกอบการแบบพาณิชย์ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ฉะนั้น ในสภาพปัจจุบันของประเทศไทยซึ่งมีระบบบริหารแบบรัฐวิสาหกิจอยู่ ระบบบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่าจะเป็นรูปของบริษัท, องค์การ ตามแต่กรณี จึงเหมาะสมกับการดำเนินการสื่อสาร เพราะกิจการดังกล่าว จะมีความคล่องตัวพอสมควร

๕.๓.๒ หน่วยปฏิบัติการไม่ควรมีขนาดใหญ่โตเกินไป ในการจัดระบบบริหารของหน่วยปฏิบัติการ ควรคำนึงด้วยว่าหากเป็นหน่วยที่มีขนาดใหญ่เกินไปย่อม

ทำให้เกิดภาระแก่ผู้บริหารของหน่วยนั้น ๆ ได้ ที่จะต้องรับผิดชอบคนจำนวนมาก การลงทุนจำนวนมาก โดยเฉพาะในสภาพของประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งจำกัดแรงวิสาหกิจ การขยายงาน และผู้บริหารก็มีจำนวนจำกัดและทำงานหนักเกินขนาดอยู่แล้ว ดังนั้นหน่วยงานระดับปฏิบัติการสื่อสารของอินโดนีเซีย จึงแยกออกเป็นองค์การไปรษณีย์ และบริการการเงินหน่วยหนึ่ง และองค์การโทรคมนาคมอีกหน่วยหนึ่ง ในญี่ปุ่นก็แยกออกเป็นหลายหน่วยเช่นกัน ส่วนในอังกฤษ ถึงแม้จะเป็นองค์การเดียวกัน แต่ก็มีผู้อำนวยการทั่วไป (Managing Director) หลายคน และมีกองอำนาจการแยกกันรับผิดชอบเป็นส่วน ๆ ไป

๕.๓.๓ หน่วยปฏิบัติการควรแยกกันตามสาขางาน ถึงแม้กิจการสื่อสารจะเป็นกิจการเดียวกัน ที่มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เพื่อการติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร แต่วิธีในการดำเนินการหรือวิธีในการติดต่อสื่อสาร (Means of Communications) ก็แตกต่างกันออกไปตามเทคโนโลยีของแต่ละวิธี เช่น การไปรษณีย์ การโทรเลข การโทรศัพท์ เป็นต้น ดังนั้น หน่วยปฏิบัติการต่าง ๆ จึงอาจจะมีหลายหน่วย ตามกรรมวิธีหรือเทคนิคในการสื่อสารของตน

๕.๓.๔ การปรับปรุงระบบบริหาร ของหน่วยปฏิบัติการหน่วยใดหน่วยหนึ่ง ไม่ควรให้กระทบกระเทือนอำนาจหน้าที่ของหน่วยอื่น กล่าวคือ ในการปรับปรุงระบบบริหารของหน่วยปฏิบัติการสื่อสารหน่วยหนึ่ง ไม่ควรจะให้มีการกระทบกระเทือนถึงอำนาจหน้าที่ของหน่วยปฏิบัติการสื่อสารหน่วยอื่น ๆ อย่างไรก็ดี หากการดำเนินการของหน่วยมีงานที่ซ้ำซ้อนกัน แข่งขันกัน ก็จำเป็นที่จะต้องกำหนดขอบเขตใหม่ให้แน่ชัดเพื่อขจัดปัญหาเหล่านี้

๕.๓.๕ การปรับปรุงระบบบริหาร ไม่ควรทำให้เกิดผู้เสียประโยชน์ถ้าไม่จำเป็น การปรับปรุงที่จะประสบความสำเร็จ จะต้องหลีกเลี่ยงการสร้างความรู้สึกในหมู่พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานว่า หากปรับปรุงในรูปนั้น ๆ แล้วตนจะเสียประโยชน์ไม่ว่าในด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ อัตราเงินเดือน โบนัส ฯลฯ ฉะนั้น

เพื่อความสำเร็จผลในการปรับปรุง จึงไม่ควรจะทำให้เกิดการเสียประโยชน์ขึ้น ทั้งนี้เพื่อขจัดเสียซึ่งความรู้สึกต่อต้านการปรับปรุงนั้น

๕.๓.๖ การปรับปรุงไม่ควรให้กระทบกระเทือนถึงความผูกพันนอกประเทศ หน่วยดำเนินการสื่อสารบางหน่วย อาจมีความผูกพันด้านเงินกู้กับต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงภายในหน่วยนั้น ๆ จึงอาจต้องได้รับความเห็นชอบจากสถาบันที่ให้กู้เงิน ฉะนั้น การปรับปรุงระบบบริหารที่จะได้ผล จึงควรหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบกระเทือนถึงความผูกพันนอกประเทศ หรือนัยหนึ่ง ควรหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงที่จะต้องขอความเห็นชอบจากต่างประเทศ

การปรับปรุงในอดีต

หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้นนี้ หากได้นำมาใช้ในการปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารของประเทศให้ได้มากที่สุด ก็เชื่อว่า จะทำให้กิจการสื่อสารของประเทศเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากระบบบริหารในปัจจุบันได้ อย่างไรก็ดี ก็ต้องขึ้นอยู่กับนโยบายและความต้องการของรัฐบาลว่า จะต้องการปรับปรุงให้ได้ผลเพียงใด

อันที่จริง ได้มีการพยายามที่จะปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารเรื่อยมาในอดีต แต่การปรับปรุงดังกล่าวนี้ แก้ปัญหาได้เพียงบางส่วนเท่านั้น และบางครั้งก็ได้สร้างปัญหาใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นจากการปรับปรุงที่ผ่านมา นอกจากนั้นความพยายามในการปรับปรุงระบบบริหารอีกหลายโอกาส ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากติดขัดอยู่ที่หน่วยควบคุมต่าง ๆ บ้าง ติดขัดอยู่ที่ระเบียบการล้าสมัยที่ใช้อยู่กับกระทรวงทบวงกรมฝ่ายบริหารทั่วไปบ้าง ติดขัดอยู่ที่ความหวงแหนเกรงอนาคตอันไม่แน่นอน ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการปรับปรุงนั้น ๆ บ้าง

ในที่นี้จึงเห็นสมควรที่จะได้สรุป ให้ทราบถึงความพยายาม ในการปรับปรุงต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่ผ่านมา

ก. พ.ศ. ๒๔๘๖ ได้มีการแยกกิจการโทรศัพท์ ซึ่งเดิมเป็นกองช่างโทรศัพท์ ในกรมไปรษณีย์โทรเลข ออกเป็นองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย โดยมีพระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๗ เป็นแม่บท

ผลจากการปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารด้านโทรศัพท์นั้น ก็ยังผลให้
การดำเนินงานคล่องตัวขึ้น งานขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว ถึงแม้จะยังไม่เพียงพอก็ตาม
อย่างไรก็ดี ได้ก่อให้เกิดปัญหาในการประสานงานกับกรมไปรษณีย์โทรเลขเกิดปัญหา
งานซ้อนงาน ความเหลื่อมล้ำในระหว่างผู้ปฏิบัติงานทั้งสองหน่วย และปัญหาอื่น ๆ
ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในบทที่ ๓

ข. พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้มีการจัดทำพระราชบัญญัติเงินทุนไปรษณีย์ พ.ศ.
๒๕๐๔ ขึ้น เพื่อให้ความคล่องตัวด้านการเงิน แก่กิจการสื่อสารด้านไปรษณีย์โทรเลข

ผลของการมีพระราชบัญญัตินี้ ทำให้กิจการของกรมไปรษณีย์โทรเลขขยาย
ตัวไปได้อย่างรวดเร็ว มีการปรับปรุงงานเดิม และนำบริการใหม่ ๆ มาใช้ บริการมี
ประสิทธิภาพเชื่อถือได้มากกว่าเดิม อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัตินี้ก็ช่วยให้ความคล่อง
ตัวทางการเงินเท่านั้น และภายในขอบเขตที่จำกัด ปัญหาอื่น ๆ ที่มีอยู่ยังไม่อาจ
ที่จะแก้ไขได้

ก. พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้มีการพยายามจัดตั้งสำนักงานบริหารและควบคุมความ
ดีขึ้นในกรมไปรษณีย์โทรเลข เพื่อจกัปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหาร และควบคุม
ความดีที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ความดีคลื่นวิหุซึ่งถือเป็นทรัพย์สินสาธารณะชาติถูก
นำไปใช้อย่างไม่เป็นประโยชน์ และมีการรบกวนระหว่างกันมาก

ผลของความพยายามนี้ จนถึงเดือนเมษายน ๒๕๑๖ ก็ยังไม่แล้วเสร็จ
เนื่องจากการแบ่งส่วนราชการใหม่ ต้องผ่านการพิจารณาของหน่วยงานอื่นหลายชั้น

จ. พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้มีการพยายามที่จะปรับปรุงระบบบริหารในกรมไปรษณีย์
โทรเลข ให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน การบุคคล และการเงินมากขึ้น
คณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๑๒ ว่ากิจการของกรม
ไปรษณีย์โทรเลขเป็นกิจการรัฐพาณิชย์ ควรจะมีความคล่องตัวในการบริหาร การ
บุคคล และการเงินมากขึ้น และมอบหมายให้กระทรวงคมนาคม จัดทำระเบียบขึ้น
แต่ระเบียบที่กระทรวงคมนาคมทำขึ้น มิได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ฝ่ายพัฒนาการเกษตรและคมนาคมของคณะ
ปฏิวัติ ได้มีระเบียบบริหารงานกรมไปรษณีย์โทรเลข เสนอสภาบริหารคณะปฏิวัติ
อีก สภาบริหารคณะปฏิวัติได้มีมติอนุมัติ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๑๕ แต่การใช้
ระเบียบนี้ยังไม่เป็นผล เพราะหน่วยควบคุมต่าง ๆ ยังอ้างว่ามติสภานี้ยังไม่
มีผล เรื่องจึงยังค้างอยู่^๒

ฉ. พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้มีการพยายามที่จะปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสาร
ของประเทศใหม่ โดยรวมกิจการของกรมไปรษณีย์โทรเลข และขององค์การโทรศัพท์
แห่งประเทศไทยเข้าด้วยกัน เรียกว่า "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" แต่
เรื่องก็ยังค้างอยู่ ยังมิได้เป็นผลสำเร็จ เนื่องจากทางองค์การโทรศัพท์แห่ง
ประเทศไทยเห็นว่า การรวมดังกล่าวยังไม่ถึงเวลา และเป็นหน่วยงานที่ใหญ่เกินไป^๑

^๒ คู่มือการภาคผนวกที่ ๘

^๑ คู่มือการภาคผนวกที่ ๕ และ ๖

บทที่ ๖

บทที่ ๖

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสาร จึงควรจะเป็นข้อเสนอแนะ ที่สืบเนื่องมาจากหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในบทที่ ๕ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความล้มเหลวต่าง ๆ ที่ได้เคยพยายามกันมาแล้วในอดีตด้วย

๖.๑ ข้อเสนอแนะประการที่หนึ่ง

การจัดตั้งทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคมเป็นหน่วยงานระดับอำนาจการ จากหลักเกณฑ์ในบทที่ ๕ รัฐบาลควรต้องเป็นผู้กำหนด และรักษานโยบายในด้านการสื่อสาร ในขณะเดียวกัน ก็ควรแยกงานด้านดำเนินการ หรืองานระดับปฏิบัติการออกไปต่างหากจากงานระดับอำนาจการ ทั้งนี้ โดยให้งานด้านดำเนินการมีระบบบริหารแบบรัฐวิสาหกิจ

ดังนั้น การจัดตั้งทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม เป็นหน่วยงานระดับสูงเพื่อรับผิดชอบ ในการกำหนดและรักษานโยบายในด้านการสื่อสารโดยเฉพาะ จึงเข้ากับหลักเกณฑ์ (Criteria) ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๕

ทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม ควรมีรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นสูงสุด และอยู่ในคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ โดยมีปลัดทบวงเป็นหัวหน้าของข้าราชการประจำ

การมีหน่วยงานในระดับกระทรวงหรือทบวง รับผิดชอบกิจการสื่อสารของประเทศ ได้ทำกันอยู่แล้วในประเทศจำนวนมากเช่น อังกฤษ, ฝรั่งเศส, เยอรมันนี, อิตาลี, ออสเตรเลีย, ญี่ปุ่น, อิสราเอล, เกาหลี, จีน, รัสเซีย, ลาว เป็นต้น

๖.๑.๑ หน้าที่ของทบวงการไปรษณีย์โทรคมนาคม ทบวงการไปรษณีย์โทรคมนาคม มีหน้าที่รับผิดชอบกิจการสื่อสารของประเทศ กำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติของหน่วยดำเนินงานในสังกัด ควบคุมและประสานงานสื่อสารของหน่วยราชการอื่น รับผิดชอบให้กิจการสื่อสารของประเทศดำเนินไปตามอนุสัญญา กฎข้อบังคับระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในประเทศ

ก. คณะกรรมการสื่อสารแห่งชาติ ให้มีคณะกรรมการสื่อสารแห่งชาติขึ้นคณะหนึ่ง ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่ประสานงานสื่อสารของประเทศ โดยให้คำปรึกษา เสนอแนะ ต่อรัฐมนตรีว่าการทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม

คณะกรรมการสื่อสารแห่งชาติประกอบด้วย

๑. รัฐมนตรีว่าการทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม
๒. ปลัดทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม
๓. เจ้ากรมการสื่อสารทหาร
๔. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๕. รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
๖. รองปลัดกระทรวงคมนาคม
๗. ผู้อำนวยการองค์การไปรษณีย์โทรเลข
๘. ผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
๙. ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารความดีคลื่นวิทยุ

ข. คณะกรรมการผู้ให้บริการสื่อสาร ให้มีคณะกรรมการผู้ให้บริการสื่อสารขึ้นคณะหนึ่ง ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอแนะความต้องการต่าง ๆ ของผู้ให้บริการต่อรัฐมนตรีว่าการทบวงไปรษณีย์

คณะกรรมการผู้ให้บริการสื่อสารประกอบด้วย

๑. รัฐมนตรีว่าการทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม
๒. ปลัดทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม
๓. รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
๔. รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
๕. นายกสภาคผู้ค้าไทย
๖. นายกสภาคสายการบิน
๗. นายกสภาคผู้สื่อข่าวต่างประเทศ
๘. นายกสภาคหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
๙. ผู้อำนวยการองค์การไปรษณีย์โทรเลข
๑๐. ผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
๑๑. หัวหน้ากองเศรษฐกิจการสื่อสาร สำนักงานปลัดทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม

ประธาน

กรรมการ

"

"

"

"

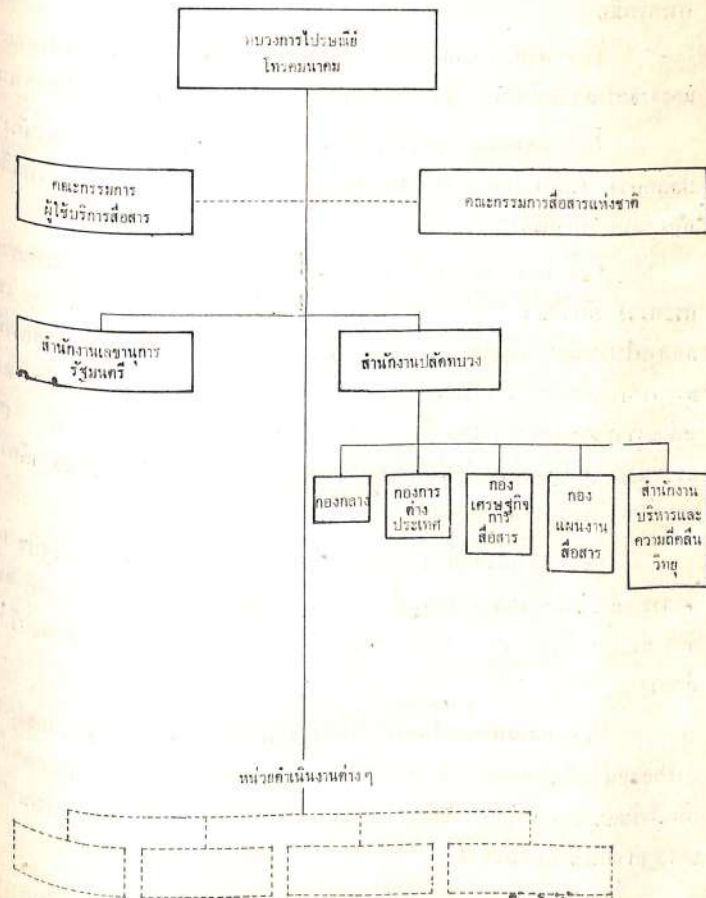
"

"

กรรมการและ
เลขานุการ

๒. ๓. ๒ การแบ่งส่วนราชการ ของทบวงการไปรษณีย์โทรคมนาคม

ก. องค์การ

กรรมการและ
เลขานุการ

ข. หน้าที่ หน้าที่ของหน่วยต่าง ๆ ในทบวงมีดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี มีหน้าที่เกี่ยวกับนโยบาย และราชการทางการเมือง

(๒) สำนักงานปลัดทบวง มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปในทบวง และราชการส่วนหนึ่งส่วนใดซึ่งมิได้แยกให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่นใดโดยเฉพาะ

(๓) กองกลาง มีหน้าที่รับผิดชอบในงานธุรการทั่วไป ของสำนักงาน ปลัดทบวง งานด้านบุคคล การเงิน งบประมาณ การตรวจราชการ และงานเกี่ยวกับกฎหมายไปรษณีย์โทรคมนาคม

(๔) กองการต่างประเทศ มีหน้าที่รับผิดชอบกิจการระหว่างประเทศของกระทรวง อันได้แก่ การติดต่อประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ เช่น สหภาพไประณธ์ระหว่างประเทศ สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ องค์การสื่อสารทางดาวเทียมระหว่างประเทศ สหภาพไปรษณีย์แห่งเอเชียและโอเชียนเนีย และหน่วยงานย่อยของสหภาพเหล่านี้ รับผิดชอบในข้อผูกพันระหว่างประเทศ และธรรมเนียม อนุสัญญา กฎข้อบังคับและความตกลงระหว่างประเทศ หรือทวิภาคีต่าง ๆ รวมทั้งการประชุมระหว่างประเทศ

(๕) กองเศรษฐกิจการสื่อสาร มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านเศรษฐกิจ การสื่อสาร การประเมินผลการลงทุนทั้งในด้านไปรษณีย์และโทรคมนาคม การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมของบริการประเภทต่าง ๆ การรวบรวมและศึกษาสถิติของบริการสื่อสาร

(๖) กองแผนงานสื่อสาร มีหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษาแผนและโครงการของหน่วยดำเนินงาน จัดปรับปรุงแผนและโครงการให้ประสานและสอดคล้องกัน ริเริ่มแผนและโครงการใหม่ๆ ประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๗) สำนักงานบริหารและควบคุมความถี่ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดดำเนินงานควบคุมความถี่คลื่นวิทยุทั้งหมด ออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ความถี่ ทะเบียน ยกเลิก จัดทำและติดตามแก้ไขตารางการจัดสรรความถี่ ตรวจสอบ

คุมและแนะนำการใช้ความถี่ให้ถูกต้องกับมาตรฐานทางวิชาการ และกฎข้อบังคับระหว่างประเทศ เข้าร่วมประชุมและติดต่อกับองค์การ หรือหน่วยงานระหว่างประเทศ เกี่ยวกับเรื่องความถี่คลื่นวิทยุ

ก. ความสัมพันธ์กับหน่วยปฏิบัติการ ทบวงการไปรษณีย์โทรคมนาคม จะมีความสัมพันธ์กับหน่วยปฏิบัติการ อันได้แก่องค์การต่าง ๆ ภายในสังกัด ดังต่อไปนี้

(๑) รัฐมนตรี

- เป็นผู้กำหนดนโยบายการสื่อสาร ให้แก่หน่วยงานระดับปฏิบัติการ โดยผ่านทางคณะกรรมการองค์การหรือบริษัทในสังกัด
- เป็นผู้รับผิดชอบทั่วไปในกิจการสื่อสารต่อรัฐบาล และต่อสหภาพแทนราษฎร
- เป็นประธานคณะกรรมการของหน่วยดำเนินงานในสังกัด อันได้แก่ องค์การและบริษัทต่าง ๆ
- เป็นผู้เสนองบประมาณด้านลงทุนของหน่วย ระดับ ปฏิบัติการ ให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ
- เป็นผู้เสนอแต่งตั้ง ถอดถอน ผู้อำนวยการองค์การในสังกัด ให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ
- เป็นผู้แต่งตั้ง ถอดถอน ผู้จัดการทั่วไปของบริษัทในสังกัด

(๒) ปลัดทบวง

- เป็นผู้รับผิดชอบงานนโยบายสื่อสารโดยทั่วไปรองจากรัฐมนตรี
- เป็นกรรมการองค์การหรือบริษัทในสังกัด
- เป็นผู้เสนอแผนและโครงการต่าง ๆ เพื่อขอความเห็นชอบจากสำนักพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

- เป็นผู้ติดต่อกับองค์การระหว่างประเทศ ด้านการสื่อสาร ในนามของรัฐบาล
- เป็นผู้ติดต่อกับต่างประเทศในงานสื่อสารระดับอำนาจการ

(๓) ความสัมพันธ์ด้านการเงิน โดยที่หน่วยระดับปฏิบัติการสื่อสารต่าง ๆ จะมีสภาพเป็นองค์การหรือบริษัท ที่ความอิสระในทางการเงินและการบริหาร และ ทบวงการไปรษณีย์โทรคมนาคมเป็นหน่วยที่รับผิดชอบนโยบายของกิจการสื่อสาร ซึ่ง นับว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกันโดยตรง ดังนั้น จึงควรกำหนดให้หน่วยระดับปฏิบัติการ อันได้แก่องค์การและบริษัทในสังกัดทบวง ร่วมกันรับผิดชอบในงบประมาณรายจ่าย ประจำปีของทบวง ตามอัตราส่วนรายได้ขององค์การหรือบริษัทนั้น ๆ การกำหนดนี้ อาจจะกระทำได้โดยมติคณะรัฐมนตรี

ตามนัยดังกล่าวนี้ รัฐบาลก็จะไม่ต้องรับภาระเรื่องค่าใช้จ่าย ของทบวง การไปรษณีย์โทรคมนาคม เพราะทบวงจะดำเนินการได้จากเงินอุดหนุนที่ได้รับจาก องค์การและบริษัทในสังกัด ตามความต้องการและตามอัตราส่วนในแต่ละปี วิธีนี้จะ ทำให้งานของทบวงขยายตัวไปได้เท่า ๆ กับการขยายตัวของหน่วยดำเนินงาน

อย่างไรก็ดี ระเบียบการใช้จ่ายเงินของทบวง ก็เป็นไปเช่นเดียวกับ กระทรวงทบวงกรมฝ่ายบริหารทั่วไป

๖.๒ ข้อเสนอแนะประการที่สอง

การจัดตั้งองค์การหรือบริษัทเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการ

ตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในบทที่ ๕ หน่วยงานสื่อสารระดับปฏิบัติการควร จะมีระบบบริหารในรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งได้แก่องค์การหรือบริษัทของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานมากขึ้น

การจัดตั้งองค์การหรือบริษัทเป็นหน่วยงานสื่อสารระดับปฏิบัติการ อาจ กระทำได้หลายแบบ ซึ่งแต่ละแบบอาจจะก่อให้เกิดปัญหาได้ต่าง ๆ กัน อาทิเช่น

ก. การจัดตั้ง "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" เพียงหน่วยเดียว รับผิดชอบการดำเนินงานสื่อสารทั้งหมดของประเทศ นับว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด และเป็น

วิธีที่ประเทศอังกฤษกระทำอยู่ โดยเริ่มกันเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ นี้เอง ระบบบริหารแบบนี้ การประสานงานจะเป็นไปด้วยดี มีการทดแทนเชื่อมต่อกัน มี การใช้อุปกรณ์ กำลังคน ทรัพยากร ร่วมกัน

แต่วิธีรวมเป็นองค์การเดียวกันนี้ มีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ สำหรับ ประเทศไทย เช่น หน่วยงานจะใหญ่เกินไป ทำให้ควบคุมดูแลได้ยาก การรวมกัน อาจจะเกิดอุปสรรคต่อเงื่อนไขในการกู้เงินกับต่างประเทศที่มีอยู่ การรวมกันอาจทำให้มีพนักงานบางส่วนเสียประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ เพราะจำเป็นต้องมีการยุบองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทย บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เข้าร่วมกับ กิจการไปรษณีย์โทรเลข

ข. การจัดตั้งหน่วยดำเนินงานเป็น ๒ หน่วย เรียกว่า "องค์การไปรษณีย์ แห่งประเทศไทย" องค์การหนึ่ง และ "องค์การโทรคมนาคมแห่งประเทศไทย" อีกองค์การหนึ่ง ระบบบริหารแบบนี้ นับว่าเป็นแบบที่คิดรองลงมาจากแบบแรก และเป็นแบบที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ใช้อยู่ ผลดีของระบบบริหารแบบนี้ก็ได้แก่ การดำเนินงานสื่อสารแยกกันตามวิธีการสื่อสาร (means of communication) เป็นองค์การ ไปรษณีย์และองค์การโทรคมนาคม แต่ละองค์การก็ไม่ใหญ่จนเกินไป

อย่างไรก็ดี วิธีนี้ก็มิใช่ว่าจะดีอยู่บ้าง ในแง่ที่ว่า การแยกงานไปรษณีย์และ การโทรเลขออกจากกันอาจทำให้เกิดการสับสนเปลี่ยน ในด้านการรับ ผูกและ การ นำจ่าย การรวมการโทรเลขโทรศัพท์เข้าด้วยกัน อาจเป็นอุปสรรคต่อเงื่อนไขในการกู้เงินกับ ต่างประเทศที่มีอยู่ รวมทั้งอาจทำให้มีพนักงานบางส่วนเสียประโยชน์ได้

ค. วิธีที่สามที่จะนำมาเสนอ จึงเป็นวิธีที่คำนึงถึงผลดีผลเสียต่าง ๆ ตลอดจน หลักเกณฑ์ (Criteria) ในบทที่ ๕ อย่างรอบคอบ โดยพยายามให้เข้าหลักเกณฑ์ ดังกล่าวให้มากที่สุด

วิธีนี้ได้แก่ การปล่อยให้หน่วยระดับปฏิบัติการที่มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ อยู่แล้ว อันได้แก่ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย บริษัทวิทยุการบินแห่ง ประเทศไทย จำกัด บริษัทโทรคมนาคมเพื่อสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด อยู่ในสภาพเดิม เพียงแต่โอนจากสังกัดกระทรวงคมนาคม มาสังกัดทบวงการ

ไปรษณีย์โทรคมนาคม ในขณะที่เดียวกัน ก็ให้เปลี่ยนสภาพงานระดับปฏิบัติการของกรมไปรษณีย์โทรเลข เป็น “องค์การไปรษณีย์โทรเลข” ส่วนงานระดับอำนวยการ ตลอดจนข้าราชการเดิม ที่ทำหน้าที่อยู่เพียงจำนวนเล็กน้อย ก็ให้โอนไปสังกัดสำนักงานปลัดทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม

๖.๒.๑ หน้าที่ของหน่วยงานระดับปฏิบัติการ

๖.๒.๑.๑ องค์การไปรษณีย์โทรเลข มีหน้าที่รับผิดชอบให้บริการไปรษณีย์ บริการการเงิน บริการโทรคมนาคมระหว่างประเทศทั้งหมด บริการโทรคมนาคมในประเทศ ยกเว้นบริการโทรศัพท์ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

๖.๒.๑.๒ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย มีหน้าที่เช่นเดิมคือ รับผิดชอบบริการโทรศัพท์ในประเทศ, บริการโทรศัพท์กับประเทศที่มีพรมแดนติดกันและเส้นทางโทรคมนาคมสายหลัก

๖.๒.๑.๓ บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีหน้าที่เช่นเดิม คือ รับผิดชอบการให้บริการโทรคมนาคมเพื่อการเดินอากาศ

๖.๒.๑.๔ บริษัทโทรคมนาคมเพื่อสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด มีหน้าที่เช่นเดิม คือ ประสานงานเพื่อสื่อสารมวลชน และให้บริการบางประเภท แก่สื่อมวลชน

๖.๒.๒ การแบ่งส่วนราชการของหน่วยงานระดับปฏิบัติการ

องค์การไปรษณีย์และหน้าที่การงานของกองและแผนกต่างๆ ในองค์การไปรษณีย์โทรเลข องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด บริษัทโทรคมนาคมเพื่อสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย จำกัด ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการองค์การหรือบริษัทนั้นๆ จะกำหนด

๖.๒.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานระดับปฏิบัติการด้วยกัน

เพื่อการประสานงานหน่วยงานสำนักงานสื่อสารทั้งสี่ จึงควรจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างกันดังต่อไปนี้

ก. ให้รัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการของหน่วยดำเนินงานทั้งสี่

ข. ให้ปลัดทบวงเป็นกรรมการของหน่วยดำเนินงานทั้งสี่

ค. ให้ผู้อำนวยการองค์การไปรษณีย์โทรเลข เป็นกรรมการในองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และบริษัททั้งสอง

ง. ให้ผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นกรรมการในองค์การไปรษณีย์โทรเลข และบริษัททั้งสอง

จ. ให้ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้ากองในสำนักงาน ปลัด ทบวง เป็นเลขานุการคณะกรรมการองค์การและบริษัท

ฉ. มีการประสานกันในระดับคณะกรรมการสื่อสารแห่งชาติได้อีก

การประสานงานระหว่างกันดังกล่าว จะจัดปัญหางานซ้อนงานการแย่งงานกันทำ ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อันสืบเนื่องมาจากการมีหน่วยงานระดับปฏิบัติการหลายหน่วย แต่ขาดระบบประสานงานที่ดี

๖.๓ ลำดับในการปรับปรุง

ลำดับในการดำเนินการ เพื่อปรับปรุงระบบบริหารงานสื่อสาร มีดังต่อไปนี้

๖.๓.๑ การแก้ไขประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖

จะต้องมีการออกพระราชบัญญัติแก้ไขประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๖ ให้เป็นเทวบทซึ่งมีหน้าที่ในด้านการสื่อสารของประเทศ รวมทั้งการแก้ไขอำนาจที่กระทรวงคมนาคมมีอยู่ ต่อกิจการสื่อสารตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ มาเป็นอำนาจของรัฐมนตรีทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม

๖.๓.๒ การแก้ไขพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘, พระราชบัญญัติโทรเลขโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๔๗๖, พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ และพระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๖

จะต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติทั้งสี่ โดยโอนอำนาจของรัฐมนตรี
คมนาคม มาเป็นอำนาจของรัฐมนตรีทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม โอนอำนาจของ
อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข ตามพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ มาเป็น
อำนาจของปลัดทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม และโอนอำนาจของอธิบดีกรมไปรษณีย์
โทรเลข ตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ และพระราชบัญญัติโทรเลข
โทรศัพท พ.ศ. ๒๔๗๗ มาเป็นอำนาจของผู้อำนวยการองค์การไปรษณีย์โทรเลข
ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจสิทธิขาดบางประการ

๖.๓.๓ การจัดทำพระราชบัญญัติองค์การไปรษณีย์โทรเลข

จะต้องมีการออกพระราชบัญญัติองค์การไปรษณีย์โทรเลข ในทำนองเดียวกับ
กับพระราชบัญญัติองค์การโทรศัพทแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยกล่าวถึง
อำนาจหน้าที่ขององค์การ, คณะกรรมการ, การบริหารงาน, การเงิน ฯลฯ รวมทั้ง
การโอนทรัพย์สินและบุคคลทั้งหมดของกรมไปรษณีย์โทรเลข ยกเว้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
งานระดับอำนาจการ ซึ่งจะโอนไปอยู่กับทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม มาเป็นของ
องค์การไปรษณีย์โทรเลข

๖.๓.๔ การลงมติของคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีจะต้องลงมติดังต่อไปนี้

- แต่งตั้งคณะกรรมการสื่อสารแห่งชาติ ตาม ๖.๑.๑ (ก)
- แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ให้บริการสื่อสาร ตาม ๖.๑.๑ (ข)
- แต่งตั้งผู้ผู้อำนวยการองค์การไปรษณีย์โทรเลข ตามข้อเสนอแนะของรัฐมนตรี
- แต่งตั้งคณะกรรมการองค์การไปรษณีย์โทรเลข
- ให้องค์การและบริษัททั้งสี่ จ่ายเงินอุดหนุนประจำปี ให้แก่ทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน ตาม ๖.๑.๒ (ค)

บทที่ ๗

บทที่ ๓

สรุป

จากการเสนอแนะของเอกสารวิจัยฉบับนี้ ทำให้เห็นได้ว่า วิธีการปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสารของประเทศ สามารถ จะกระทำ ได้ในระยะเวลาอันสั้น และโดยไม่สิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศเลย ผลลัพธ์ในการ ปรับปรุงระบบบริหารกิจการสื่อสาร ก็ได้แก่การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ทั้งที่กล่าวไว้ในบทที่ ๓ ให้หมดไปมากที่สุด ซึ่งจะนำมาซึ่งความเจริญของกิจการสื่อสาร และความมั่นคงของชาติในที่สุด

ถึงแม้ข้อเสนอแนะในบทที่ ๖ นี้ จะยังไม่ใช่ออกแบบที่สมบูรณ์แบบที่สุด อาทิเช่น หน่วยดำเนินงานสื่อสารก็ยังคงแยกกันเป็น ๔ หน่วย อาจเกิดปัญหาคำนการประสานงานระหว่างกันได้ แต่ก็เป็นที่แน่ว่า การดำเนินงานตามข้อเสนอแนะนี้จะได้ผลดีกว่าเดิม เพราะการประสานงานระหว่างหน่วยดำเนินงานทั้งสี่ จะมีมากขึ้นกว่าเดิม โดยอาศัยคณะกรรมการองค์การและบริษัทซึ่งมี รัฐมนตรี, ปลัดทบวง, ผู้อำนวยการองค์การและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในทบวงร่วมอยู่ด้วย ตลอดจนมีหน่วยงานระดับทบวงรับผิดชอบอยู่โดยตรง และมีคณะกรรมการสื่อสารแห่งชาติเป็นที่ปรึกษา

อย่างไรก็ดี ก็ควรจะเป็นที่ยอมรับกันว่า ข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นข้อเสนอแนะที่เหมาะสมที่สุดในสภาพการณ์ปัจจุบัน เรายังไม่อาจจะก้าวไปสู่ความสมบูรณ์แบบได้ในทันที เว้นแต่จะไม่คำนึงถึงความกระทบกระเทือนต่อหน่วยงานหลายหน่วย และบุคคลหลายคน ซึ่งในกรณีนี้นี้อาจทำได้โดยการปรับปรุงขึ้นเด็ดขาดและฉับพลัน ข้อเสนอแนะในเอกสารวิจัยนี้ ไม่ได้เสนอวิธีการเช่นนั้น แต่ได้เสนอวิธีการที่นุ่มนวล อันสามารถจะปรับปรุงไปสู่ความสมบูรณ์แบบได้ในอนาคตอันไม่ไกลเกินไป

เมื่อทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม พร้อมด้วยหน่วยดำเนินการทั้ง ๔ ปฏิบัติงานโดย

เรียบร้อยแล้ว การจะปรับปรุงต่อไปย่อมง่ายขึ้น เพราะเรามีหน่วยงานนโยบายระดับสูงแล้ว และหน่วยงานปฏิบัติงานทั้งสี่ วิธีการบริหารที่คล้ายคลึงกันอยู่แล้ว

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง จะเห็นได้ว่า โดยที่เป็นข้อเสนอแนะโดยวิธีนุ่มนวล จึงมิได้มีการแตะต้องระบบการสื่อสารเฉพาะกิจของหน่วยราชการอื่น ๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงการต่างประเทศ, กรมการbinพาณิชย์, ธนาคารออมสิน ฯลฯ เลย ทั้งนี้ เพราะเป็นที่หวังได้ว่าตามระบบบริหารใหม่ที่มีทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม และมีหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่คล่องตัวพอสมควร การลงทุนซ้ำซ้อนในด้านสื่อสารของหน่วยงานอื่น ก็จะค่อย ๆ หมดไปเอง ทั้งนี้ เป็นเพราะ

๑. รัฐมนตรีทบวงไปรษณีย์โทรคมนาคม เป็นผู้ประสานงานสื่อสารระดับสูง จึงสามารถจะกำหนดและควบคุมนโยบายสื่อสารของประเทศโดยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. วิธีการสื่อสารที่ทันสมัยและเชื่อถือได้ ซึ่งหน่วยงานระดับปฏิบัติการทั้งสี่ จะสามารถนำมาใช้ได้มากขึ้น สืบเนื่องจากความคล่องตัวในการดำเนินงาน จะทำให้วิธีการสื่อสารของหน่วยราชการอื่น ๆ ล้าสมัย และหันมาใช้ในการสื่อสารสาธารณะ

๓. การมีช่วยการสื่อสารเป็นอิสระของหน่วยราชการต่าง ๆ เองย่อมเป็นการสิ้นเปลืองกว่าการใช้ช่วยการสื่อสารสาธารณะ ทั้งนี้ เพราะต้องลงทุนซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนจ้างพนักงานประจำทุกสถานที่ทำการ เมื่อช่วยการสื่อสารสาธารณะสมบูรณ์แล้ว สามารถจะให้บริการแก่หน่วยราชการอื่น ๆ ได้ตามต้องการในราคาที่ไม่แพงเกินไป หน่วยราชการเหล่านั้นก็จะหันมาช่วยการสื่อสารสาธารณะ

๔. ปัญหาที่ค้างค้ำกั้นที่ปฏิบัติงานสื่อสารเฉพาะกิจ ในหน่วยราชการอื่น ๆ จะยิ่งยากมากขึ้น เพราะความก้าวหน้าอยู่ในวงจำกัด การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งเป็นไปได้โดยยาก การจะเปลี่ยนสายงานอาชีพจากการสื่อสารมาเป็นพนักงานสอบสวน, นักการทูต, นักการธนาคาร ฯลฯ ก็ทำได้โดยยากยิ่ง จะทำให้ประสบ

ปัญหาในเรื่องบุคคล ทำให้หน่วยราชการต่าง ๆ หันมาใช้ช่วยการสื่อสารสาธารณะมากขึ้น

สรุปแล้ว ข้อเสนอแนะของเอกสารวิจัยนี้ จึงเป็นข้อเสนอแนะที่น่าจะเหมาะสมที่สุดในสภาพการณ์ปัจจุบัน ควรจะต้องรีบดำเนินการทันทีเพื่อความมั่นคงของชาติ ก่อนที่จะมีการสิ้นเปลือง, งานซ้ำซ้อนกัน, การลงทุนที่เสียเปล่ามากขึ้น ทุกที่ที่ราบไคที่ยังไม่มีการปรับปรุงแก้ไข.

ภาคผนวก

(สำเนา)

พระราชบัญญัติ

ทุนไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๐๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๔

เป็นปีที่ ๑๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยทุนไปรษณีย์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติทุนไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๐๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดตั้งทุนขึ้นสำหรับกรมไปรษณีย์โทรเลข เรียกว่า “ทุนไปรษณีย์”

มาตรา ๔ ทุนไปรษณีย์ประกอบด้วย

- (๑) เงินที่จัดไว้สำหรับกรมไปรษณีย์โทรเลข ตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๒) เงินที่กรมไปรษณีย์โทรเลขได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์
- (๓) เงินที่เป็นของกรมไปรษณีย์โทรเลขอยู่แล้วก่อน วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕ รายจ่ายทั้งสิ้นของกรม ไปรษณีย์โทรเลขให้จ่ายจากทุนไปรษณีย์
การเก็บรักษา และการจ่ายเงินทุนไปรษณีย์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่
กระทรวงการคลังกำหนด ส่วนการกำหนดรายการจ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณกำหนด

มาตรา ๖ บุคคลซึ่งรับราชการในกรมไปรษณีย์โทรเลข โดยได้รับเงิน
เดือนจากทุนไปรษณีย์ ให้ถือว่าได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณ
ประเภทเงินเดือนในกระทรวง ทบวง ' กรมฝ่ายพลเรือน
ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และกฎหมายว่า
ด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ทั้งนี้ นอกจากบุคคลประเภท
ลูกจ้าง

มาตรา ๗ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ส. ธนะรัชต์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่ระเบียบวิธีการงบประมาณ
ที่ใช้กับกรม ไปรษณีย์โทรเลขมาแต่เดิม ไม่เหมาะสม สมแก่กิจการ ไปรษณีย์
โทรเลข อันเป็นบริการสาธารณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ ลมควรปรับปรุง
วิธีการใหม่ โดยคงทุนไปรษณีย์ขึ้น ทั้งนี้ โดยไม่ให้เกิดกระทบกระเทือนสิทธิ
และหน้าที่ของข้าราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติ
นี้ขึ้น.

(คัดจากหนังสือราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๑๔ ล.ว. ๑๕ ก.พ. ๒๔๐๔)

รายงานข่าวหนังสือพิมพ์เรื่องหน่วยสืบราชการลับออสเตรเลียคัดทั้งโค้ดลับทางวิทยุ
ของไทย คัดจากหนังสือพิมพ์สยามรัฐฉบับประจำวันศุกร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖

เผยหน่วยสืบราชการลับออสเตรเลียรู้โค้ดลับไทยหมด รัฐบาลสั่งสอบข้อเท็จจริงด่วน

กระทรวงการต่างประเทศ สั่งสอบ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีที่ทำหน่วยสัญญาณ
การป้องกันของออสเตรเลีย ซึ่งขึ้นอยู่กับหน่วยสืบราชการลับของประเทศไทยและตั้ง
ประจำที่สิงคโปร์ คัดฟังโค้ดลับทางวิทยุที่ทางการ ไทยและ รัฐบาลหลายประเทศใน
เอเชียอาคเนย์ติดต่อกับสถานทูตต่าง ๆ ของตน

รายงานข่าวแจ้งว่าหน่วยสืบราชการลับออสเตรเลียคงกล่าวที่สิงคโปร์ ได้
แอบคัดฟังและถอดโค้ดลับของไทยและรัฐบาลต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์ได้ตั้งแต่ปี
พ.ศ. ๒๕๐๓ ข่าวรอยเคอร์จากกรุงแคนเบอร์รารายงานว่า มีหน่วยกำลังเพื่อสืบ
ราชการลับดังกล่าวของออสเตรเลียอยู่ในสิงคโปร์ถึง ๑๕๐ คน เพื่อคัดฟังข่าวสาร
ที่เป็นโค้ดลับทางทหารและการทูตว่าเอเชียอาคเนย์ แหล่งข่าวกล่าวว่าการที่หน่วย
คัดฟังความลับออสเตรเลียกระทำขึ้นนอกเหนือไปจากข้อตกลงป้องกัน ตามสนธิสัญญา
“แอนซัก” โดยที่รัฐบาลสิงคโปร์มิได้ทราบเป็นทางการเลย

รายงานข่าว เกี่ยวกับการดำเนิน งานของ หน่วย ราชการลับ ออสเตรเลียใน
สิงคโปร์นี้ ถูกนำมาตีพิมพ์เปิดเผยเป็นครั้งแรกโดยนิตยสาร “เนชั่นแนลไทม์” ซึ่ง
เป็นนิตยสารธุรกิจรายสัปดาห์ของออสเตรเลีย และนิตยสาร “เคอร์เรนจ์ แอฟแฟร์”
ซึ่งกล่าวว่าเรื่องนี้เป็นความลับสุดยอดของออสเตรเลีย

เมื่อวันอังคารที่แล้ว นายกอฟ วิทแลม นายกรัฐมนตรีออสเตรเลียได้
เรียกประชุมหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์ในแคนเบอร์ราทั้งหมด แต่พอตอนบ่ายสถานวิทยุ
เอ.บี.ซี. ซึ่งมีได้เข้าประชุมหนังสือพิมพ์นี้ด้วย ก็ได้รายงานข่าวเกี่ยวกับหน่วยสืบ
ราชการลับของออสเตรเลียในสิงคโปร์

ข่าวกล่าวว่า นายวิทแลม นายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย เป็นผู้เปิดเผยว่า
มีหน่วยคัดฟังโค้ดลับนี้ ในการประชุมหนังสือพิมพ์ แต่ไม่ให้หนังสือพิมพ์เสนอข่าวนี้

การที่ นายวิตแลม เปิดเผยข่าวดังกล่าวได้ทำให้เกิดการขัดแย้งอย่าง
ขนานใหญ่ในวงการเมืองของออสเตรเลีย

นายบิลลี สเน็คเคน ผู้นำพรรคฝ่ายค้านของออสเตรเลีย ได้กล่าวโจมตี
การที่นายวิตแลมเปิดเผยความลับดังกล่าว นายสเน็คเคนกล่าวหาว่านายวิตแลมได้
เปิดเผยความลับสุดยอด ซึ่งนับว่าเป็นอันตรายต่อผลประโยชน์ของชาติ เขากล่าว
หาว่านายวิตแลมได้ละเมิดคำปฏิญาณที่เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทยนั้น นายสุบรรณ เศรษฐมลัย อธิบดี
กรมสารนิเทศได้ชี้แจงแก่ผู้สื่อข่าว "สยามรัฐ" ว่า ทางกระทรวงต่างประเทศได้สั่ง
ให้สอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ออสเตรเลียคัดลอกโค้ดลับของไทยแล้ว นายสุบรรณ
กล่าวว่ากระทรวงต่างประเทศจะสอบสวนเรื่องนี้ไปยังนายนิวัฒน์ ฌ บ็อมเพร เอก
อัครราชทูตไทยประจำออสเตรเลียเพื่อให้รู้ข้อเท็จจริงต่อไป

อนึ่ง จากการ ติดตาม สอบถาม เจ้าหน้าที่ สถานทูตออสเตรเลีย ประจำ
ประเทศไทยปรากฏว่าโฆษกของสถานทูตไม่ยอมวิพากษ์วิจารณ์อะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้.

การแก้ไขปัญหาในการประสานงาน ระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลข กับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

หน้า

๑. การกำหนดขอบเขตของกรมไปรษณีย์โทรเลข และองค์การโทรศัพท์
แห่งประเทศไทย (สิงหาคม - กันยายน ๒๕๐๙) ๑๔๖
๒. ความพยายามในการประสานงาน เรื่องโทรศัพท์ระหว่างประเทศ
(พฤษภาคม ๒๕๑๒) ๑๕๐
๓. การประชุมพิจารณาปัญหาระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลข และองค์การ
โทรศัพท์แห่งประเทศไทย (กันยายน ๒๕๑๓) ๑๕๔
๔. การประชุมปรึกษาหารือระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลข และองค์การ
โทรศัพท์แห่งประเทศไทย (กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖) ๑๖๒

ที่ กว.๐๒๐๔/๕๔๒๗

เรื่อง การดำเนินการโทรคมนาคมของประเทศไทย

กรมไปรษณีย์โทรเลข

๓๑ สิงหาคม ๒๕๐๕

เรียน ท่านปลัดกระทรวง

โดยที่แต่เดิม กรมไปรษณีย์โทรเลข เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดำเนินการกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยแต่หน่วยเดียว ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย กิจการโทรศัพท์ในประเทศไทยก็ได้ถูกแยกไปดำเนินการโดยองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ส่วนกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ยังคงดำเนินการโทรคมนาคมระหว่างประเทศทั้งหมด รวมทั้งกิจการโทรเลขในประเทศ เทเล็กซ์ในประเทศ โทรเลขสายตรงและส่วนบุคคล และวิทยุโทรศัพท์ในประเทศด้วย

ต่อมาภายหลัง องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยก็ได้ดำเนินการทดลองเปิดบริการวิทยุโทรศัพท์ระหว่างประเทศขึ้นบ้าง โดยเปิดการติดต่อระหว่างภาคใหญ่และนั้น ซึ่งบริการดังกล่าวก็ได้กลายเป็นบริการถาวรมาจนถึงบัดนี้นอกจากนี้ ยังได้รับอนุมัติให้เริ่มดำเนินการโทรศัพท์กับประเทศลาวในฐานะเป็นประเทศข้างเคียงอีกประเภทหนึ่ง

เนื่องจากการที่ประเทศไทยมีหน่วยงาน ดำเนิน กิจการ โทรคมนาคม หลายหน่วยดังกล่าวแล้ว ทำให้ไม่สะดวกในการติดต่อประสานงานกับต่างประเทศเพราะต่างประเทศย่อมไม่ทราบว่าหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในบริการระหว่างประเทศ นอกจากนั้น ยังทำให้แต่ละหน่วยไม่อาจวางแผนงานของตนได้เต็มที่เพราะไม่มีการวางขอบเขตหน้าที่ให้แน่นอน ทั้งยังอาจจะเกิดปัญหางานซ้อนงานขึ้นอันจะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณของประเทศ ซึ่งไม่จำเป็นผลดีแก่ประเทศไทยโดยส่วนรวมเลย นอกจากนั้นในปัจจุบันกรมไปรษณีย์โทรเลขมีโครงการสื่อสารทางดาวเทียม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ขยายการ ติดต่อทางโทรเลข โทรศัพท์ระหว่าง ประเทศให้กว้างขวางขึ้นเพื่อจะมีรายได้มาชดเชยเงินที่ลงทุนเป็นจำนวน ๑๐๐ ล้านบาทเศษ หากไม่มีการกำหนดขอบเขตของหน่วยงานทั้งสองและมีการแข่งขันระหว่างกันขึ้นแล้ว ก็อาจเป็นผลเสียหายแก่ประเทศชาติได้

เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว และที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลัง กรมไปรษณีย์โทรเลขจึงใคร่เสนอให้มีการพิจารณากำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วย งานทั้งสองเสียให้แน่ชัด ทั้งนี้ จะอาศัยมูลฐานแห่งกฎหมายอันว่าด้วยกิจการโทรคมนาคมทั้งปวงหรือโดยข้อเท็จจริงที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันอย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้งสองอย่างก็ได้

เพราะฉะนั้น จึงขอเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา.

แล้วแต่จะโปรด

(ลงชื่อ) สว่าง สงวนวงศ์

(นายสว่าง สงวนวงศ์)

อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข

ขอประทานเสนอ

เพื่อโปรดกรมพิจารณา

(ลงชื่อ) บุญช่วย / ๑ ก.ย.๐๕

กองกลาง

แนบบันทึกสั่งการของท่าน ปลก., บันทึกการประชุมคณะกรรมการโทรศัพท์ที่เกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคมแนบมาด้วย

น.ต.อารี สัตย์มานะ / ๑ ก.ย.๐๕

ขอประทานเสนอท่าน รปค.

ใต้ดำเนินการตามบัญชาใน (๒) มาพร้อมนี้ ขอได้โปรดกรุณาทราบด้วย

(ลงชื่อ) บุญช่วย

ขอประทานเสนอ

เกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคมนี้ กรม, ได้มีมติครั้งสุดท้ายเมื่อ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๐๗ และท่าน ปลก. ได้มีบันทึกสั่งการเมื่อ ๑๔ ก.ย. ๒๕๐๗ และต่อมาได้มีบันทึกประชุมคณะกรรมการ ทศท. ครั้งที่ ๓/๐๕ เมื่อ ๒๕ มีนาคม ๒๕๐๕ ซึ่งเป็นมติเกี่ยวกับการประสานงานระหว่าง ปท. - ทศท.

เมื่อมีปัญหานี้ กระผมเห็นสมควรดำเนินการตามที่ ปท. เสนอ.

น.ต.อารี สัตย์มานะ / ๖ ก.ย.๐๕

ขอประทานเสนอท่าน รวค.

ปท. รายงานว่า แต่เดิมกรมไปรษณีย์โทรเลขมีหน้าที่ดำเนินการโทรคมนาคมแต่หน่วยเดียว ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งองค์การโทรศัพท์ขึ้นแล้ว องค์การนี้ก็เปิดการติดต่อระหว่างภาคใหญ่กับป็นหนึ่งเป็นการถาวร นอกจากนั้นยังได้รับอนุมัติให้ดำเนินการโทรศัพท์กับประเทศลาวอีก ประเทศหนึ่งอันเป็นเหตุให้ไม่สะดวกในการติดต่อประสานงานกับต่างประเทศ และวางแผนงานไม่ได้เต็มที่ ด้วยเหตุฉะนั้น ปท. จึงใคร่เสนอให้มีการพิจารณากำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทั้งสองให้แน่ชัด

กระผมได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามมติ ครม. เมื่อ ๑๘ ส.ค. ๒๕๐๗ เห็นชอบด้วยตามที่คณะกรรมการในระดับนโยบายของคณะรัฐมนตรี กล่าวคือ รวมกิจการโทรคมนาคมในรูปวิสาหกิจซึ่งในขั้นต้นโอนกิจการโทรคมนาคมสายหลัก เมื่อสร้างเสร็จแล้วมอบให้องค์การโทรศัพท์ ในขั้นต่อไปเมื่อบริการโทรศัพท์และโทรคมนาคมได้เจริญก้าวหน้ามีสมรรถภาพในการดำเนินงานดีพอสมควรแล้ว จึงโอนกิจการโทรเลขและวิทยุจากกรมไปรษณีย์โทรเลขไปรวมเข้าอยู่แห่งเดียวกันกับการโทรศัพท์และโทรคมนาคม

โดยนัยดังกล่าวข้างต้นนี้ ก็น่าพึงเข้าใจในหลักการได้ว่า องค์การโทรศัพท์ควรจะดำเนินการของคนเดียวภายในประเทศให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนไปพลางก่อน เสมือนเมื่อครั้งเป็นกองโทรศัพท์อยู่ในกรมไปรษณีย์โทรเลขและให้กรมไปรษณีย์โทรเลขดำเนินการ ระหว่างประเทศดังที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันนี้ต่อไปอีก

ส่วนในด้านป้องกันเพื่อมิให้มีการลงทุนซ้ำกันนั้น กระผมก็แจ้งให้ ทศท. และ ปท. ให้ถือปฏิบัติในสาระสำคัญว่า ในการวางแผนการปรับและขยายกิจการ ควรมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด โดยยึดถือหลักการว่า ในที่สุดกิจการทั้งสามหน่วยนี้จะรวมเข้าด้วยกันเป็นรูปวิสาหกิจและได้ให้ ทศท. เป็นเจ้าของเรื่องแล้ว

การจะควรประการใดได้โปรดกรุณาพิจารณา.

(ลงชื่อ) สุรินทร์ วิเศษกุล /๒๑ ก.ย.๐๙

ปกค.

เห็นควรด้วยตาม ปกค. เสนอ

พล.ท.พงษ์ ปุณณกันต์ /๒๒ ก.ย.๐๙

เรียน อปท. ผู้อำนวยการ ทศท. คทท.

เพื่อโปรดทราบและถือเป็นหลักปฏิบัติ

สุรินทร์ วิเศษกุล /๒๒ ก.ย.๐๙

ปกค.

ที่อยู่ ๕๒๑๘/๒๕๐๙

สำเนาถูกต้องและเสนอ ปท.

(ลงชื่อ) ไสว บัณณิกุล

(นายไสว บัณณิกุล)

หัวหน้าแผนกโต้ตอบ /๒๓ ก.ย.๐๙

เรียน อปท.

เพื่อโปรดทราบ เห็นควรสำเนาแจ้ง ก.ล.ว.ผ. ทราบด้วย

ศรีภูมิ สุขเนตร /๒๖.๙.๐๙

หวท.

เรียน หวท.

โปรดดำเนินการได้

เทียนวัน กิระนันท์ /๒๖ ก.ย.๐๙

รปท.

บันทึกข้อความ

ด่วนมาก

ส่วนราชการ กรมไปรษณีย์โทรเลข

ที่ คค.๐๖๐๔/๒๖๓๖ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๒

เรื่อง.....

เรียน ปลัดกระทรวงคมนาคม

กรมไปรษณีย์ โทรเลขขอ ประทานเสนอ สำเนาหนังสือกรม ไปรษณีย์โทรเลข ที่ คค.๐๖๐๔/๒๖๓๕ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๒ เรื่อง วิธีการชั่วคราวในการปฏิบัติงานโทรศัพท์ระหว่างประเทศ ถึงผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย มาเพื่อกรุณาทราบ และนำเสนอ วทฒว รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เพื่อโปรดกรุณาทราบด้วย.

แล้วแต่จะโปรด

(ลงชื่อ) ศิริภูมิ สุขเนตร

(นายศิริภูมิ สุขเนตร)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข.

กองวิเทศสัมพันธ์.

๑) ขอประทานเสนอ

เพื่อโปรดทราบและเห็นสมควรนำเสนอ วทฒว รชค. ได้โปรดกรุณาทราบด้วย.

(ลงชื่อ)อ่านไม่ออก / ๒๕ พ.ค.๑๒

๒) ขอประทานเสนอ วทฒว รชค.

เพื่อโปรดกรุณาทราบ ตามที่ ปท. เสนอมานี้ด้วย.

แล้วแต่จะโปรด

(ลงชื่อ)อ่านไม่ออก / ๒๕ พ.ค.๑๒

ทกก. รก. รปค.

รก. ปกค.

๓) ขอประทานเสนอ วทฒว รวค. ในฐานะประธานกรรมการองค์การโทรศัพท์ เพื่อโปรดกรุณาทราบผลการให้ความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย ระหว่าง ปท. และ ทศท. โดยหวังประโยชน์ในการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน.

(ลงชื่อ) ชลธิ์ สินธุโสภณ / ๖ มิ.ย.๑๒

๔) ติชมในการร่วมมือ ขอให้ทั้งทางโทรศัพท์และไปรษณีย์ดำเนินการให้ความสะดวกรวดเร็วแก่ผู้ที่จะต้องไปต่างประเทศด้วย เพราะได้รับคำขอร้องมามากมาย ถ้าเราทำได้แล้วอะไร ๆ ก็จะสามารถมาก เช่น การลงทุนและการท่องเที่ยว เป็นต้น

พล.อ.อ.ทวี จุลละทรัพย์ / ๙ มิ.ย.๑๒

รวค.

๕) สำเนาส่ง ปท. และ ทศท.

เพื่อโปรดทราบบัญชาของ วทฒว รวค.

(ลงชื่อ) สิริลักษณ์ จันทรวงศ์ / ๑๐ มิ.ย.๑๒

ปกค.

สำเนาถูกต้องเสนอ ปท.และ ทศท.แล้ว

(ลงชื่อ) มาลี สืบสมาน / ๑๑ มิ.ย.๑๒

(น.ส.มาลี สืบสมาน)

หัวหน้าแผนกโต้ตอบ

ถ้วนมาก

ที่ คค.๐๖๐๔/๒๖๑๕

กรมไปรษณีย์โทรเลข

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๒

เรื่อง วิธีการชั่วคราวในการปฏิบัติงานโทรศัพท์ระหว่างประเทศ

เรียน ผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

ตามที่ได้มีการพบปะหารือกันระหว่าง ฯพณฯ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม รองอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และผู้อำนวยการกองช่างวิทยุ กรมไปรษณีย์โทรเลข เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๓๒๕ กระทรวงคมนาคม ได้ตกลงให้ความร่วมมือกันระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลขและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ดังนี้.-

๑: เมื่อกรมไปรษณีย์โทรเลขซื้อชุมสายโทรศัพท์ระหว่างประเทศ

(Bangkok International Transit Switching Centre หรือ ITSC) ไปตั้งไว้ที่กรมไปรษณีย์โทรเลข บางรัก แล้ว องค์การโทรศัพท์ฯ จะอำนวยความสะดวกในการให้กรมไปรษณีย์โทรเลขใช้อุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มเติมที่ National Toll Centre หรือ NTC กรุงเทพมหานคร โดยกรมไปรษณีย์โทรเลขได้ตั้งงบประมาณไว้แล้ว

๒. โดยที่ Bangkok ITSC ของกรมไปรษณีย์โทรเลขจะแล้วเสร็จภายใน ๒๐ เดือน จึงเห็นควรให้มีวิธีการชั่วคราวในการปฏิบัติงานโทรศัพท์ระหว่างประเทศขึ้นในขณะนี้ โดยให้พนักงานต่อสายโทรศัพท์ระหว่างประเทศวงจรรอเทียมของกรมไปรษณีย์โทรเลขย้ายไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร NTC เป็นการชั่วคราว ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ใช้อุปกรณ์เครื่องมือของกรุงเทพมหานคร ที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั้งในด้านการเข้า เรียกออก ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

๓. องค์การโทรศัพท์ฯ จะจัด order wire ไว้ให้เพื่อการปฏิบัติงานในข้อ ๒ ระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลขและองค์การโทรศัพท์ฯ และจัดสายสำหรับรับบัตรบางรัก เพื่อพูดผ่านกรุงเทพมหานครไปต่างประเทศ

๔. ผู้พูดที่กรุงเทพมหานครที่รับรู้ขององค์การโทรศัพท์ฯ ชั้นล่าง โดยองค์การโทรศัพท์ฯ จะช่วยเก็บเงินให้ ส่วนผู้พูดจากบ้านหรือสำนักงานก็ให้พูดได้เลยโดยไม่ต้องวางเงินประกัน ซึ่งกรมไปรษณีย์โทรเลขจะทำใบให้องค์การโทรศัพท์ฯ ส่งไปเก็บพร้อมกับใบเก็บเงินประจำเดือนขององค์การโทรศัพท์ฯ ต่อไป

๕. กรมไปรษณีย์โทรเลขยินดีให้องค์การโทรศัพท์ฯ ใช้บัญชีของกรมไปรษณีย์โทรเลขสำหรับพูดโทรศัพท์ทางไกลตลอด ๒๔ ชั่วโมงได้ หรือหากไม่เป็นการสะดวกต่อประชาชนก็ให้องค์การโทรศัพท์ฯ คิดตั้งบัญชีเพื่อใช้งาน ๒๔ ชั่วโมง ห้องรับคำโทรเลข ได้หรือวิธีอื่นที่องค์การโทรศัพท์ฯ เห็นว่าจะได้รับความสะดวกมากขึ้น

กรมไปรษณีย์โทรเลขจึงขอเรียนยืนยันข้อตกลงข้างต้นมา โดยเฉพาะในข้อ ๒, ๓ และ ๔ ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรรีบดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๓๒๕ กรมไปรษณีย์โทรเลขขอมอบให้นายสุร ลิมปิษฐ์ ผู้อำนวยการกองช่างวิทยุเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับองค์การโทรศัพท์ฯ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ศรีภูมิ สุขเนตร

(นายศรีภูมิ สุขเนตร)

รองอธิบดี ทำการแทน

อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข.

กองวิเทศสัมพันธ์.

บันทึกการประชุมพิจารณาปัญหาระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลขกับองค์การโทรศัพท์

แห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๓๓

ณ ห้องปลัดกระทรวงคมนาคม

ผู้เข้าร่วม

กระทรวงคมนาคม

๑. ดร. สิริตฤกษ์ จันทรางศุ	ปลัดกระทรวง ประธานที่ประชุม
๒. นายถนอม สีน้าเงิน	ผู้ตรวจราชการ
๓. นายมนูญ เรืองกฤษ	เศรษฐกรโท
๔. นายไชแสง สิริสุข	หัวหน้าหมวดกรมไปรษณีย์โทรเลขและ
	องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
	แผนกโต้ตอบ

กรมไปรษณีย์โทรเลข

๕. นายประสิทธิ์ สุรสิทธิ์	อธิบดี
๖. นายศรีภูมิ ศุภเนตร	รองอธิบดีฝ่ายวิชาการ
๗. นายสุร ติ่มบั้งเรียม	ผู้อำนวยการกองช่างวิทยุ
๘. นายสมจิต ธาราทพย	ผู้อำนวยการกอง กองช่างโทรเลข
๙. นายมหิตล จันทรางศุ	หัวหน้ากองวิเทศสัมพันธ์
๑๐. นายจิรายุสมิ ภาณุจินนุ	หัวหน้าแผนกโทรคมนาคมระหว่างประเทศ
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	
๑๑. นายจำรูญ วัชรภัก	ผู้อำนวยการ
๑๒. นายพจน์ โฉวินทะ	รองผู้อำนวยการฝ่ายดำเนินการ
๑๓. นายคำรงค์ชัย วิจารณ์กัย	หัวหน้าส่วนโทรศัพท์ภูมิภาค
- เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

ปลัดกระทรวงคมนาคมแจ้งข้อที่ประชุมว่า เนื่องจากในบัดนี้ ได้มีปัญหามาถึง

กับการดำเนินงานของกรมไปรษณีย์โทรเลข และองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
เกิดขึ้นหลายประการกระทรวงคมนาคมจึงได้เชิญเจ้าหน้าที่หน่วยงานทั้งสองมาร่วมกัน
พิจารณาแก้ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อ ๆ คือ :-

๑. เรื่องคำนำรกรักษาเสาสายโทรเลขของกรมไปรษณีย์โทรเลข

ด้วยองค์การโทรศัพท์ฯ ได้อาศัยพาดสายเคเบิลและสายกระจายบนเสา โทรเลข
ของกรมไปรษณีย์ฯ รวมระยะทาง ๑,๒๒๖.๗๓ กม. คิดเป็นความยาวสายประมาณ
๓๖.๑๒๘ กม. แต่การอาศัยพาดสายนี้กรมไปรษณีย์ฯ มิได้เรียกเก็บเงินค่าบำรุงรักษา
เพราะเห็นว่าเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเดียวกัน ซึ่งหากจะเรียกเก็บเงินในอัตรา
ที่เรียกเก็บกับเอกชนและส่วนราชการทั่วไปตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๐๑)
ออกตามความในพระราชบัญญัติโทรเลขและโทรศัพท์ พ.ศ.๒๔๗๗ก็จะเป็นละ ๓๐๐ บาท
ต่อ กม. ต่อคู่แล้วจะเป็นเงินประมาณปีละ ๑๐ ล้านบาท ในการนี้กรมไปรษณีย์ฯ
ขอให้มีการพิจารณาในเรื่องนี้ด้วย

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติว่า เพื่อให้การขออาศัยพาดสายโทรเลขบนทางสาย
โทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และการขออาศัยพาดสายโทรศัพท์
บนทางสายโทรเลขของกรมไปรษณีย์โทร เลขเป็น ไปโดย มีหลักเกณฑ์และระเบียบ
เหมาะสมเห็นสมควรวางระเบียบวิธีปฏิบัติไว้ดังนี้ คือ

ข้อ ๑. ผู้ขออาศัยต้องมีหนังสือแจ้งความประสงค์ไปยังผู้ให้อาศัย โดยระบุชนิด,
ขนาดของสายที่ขออาศัยพาด พร้อมแนบแผนที่สังเขปแสดงรายละเอียดและระยะทาง
เพื่อประกอบการพิจารณาด้วยทุกครั้ง เมื่อได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ให้
อาศัยแล้วผู้ขออาศัยจึงจะดำเนินการพาดสายได้

ข้อ ๒. ผู้ขออาศัยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข, รายละเอียดตามที่ผู้ให้อาศัยวางไว้
และกำหนดให้เฉพาะรายโดยเคร่งครัด

ข้อ ๓. ขณะดำเนินการพาดสาย, บุรณะซ่อมแซม, แก้ไข หรือรื้อถอนสาย
ให้ผู้ขออาศัยกำกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้ระมัดระวังอย่าให้สายของผู้ให้อาศัยเกิดการ
หักข้อขึ้นได้ ระหว่างที่เจ้าหน้าที่ของผู้ขออาศัยปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าว
แล้ว ผู้ให้อาศัยต้องจัดเจ้าหน้าที่ ๑ นาย ไปควบคุมดูแลและอำนวยความสะดวกโดย
ผู้ขออาศัยจะต้องจ่ายค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่ของผู้ให้อาศัยในอัตราที่ได้กำหนดไว้ใน

ข้อ ๑๒. เมื่อผู้ให้อาศัยจะทำการคังกล่าวข้างต้น ผู้ให้อาศัยก็ต้องส่งกำชับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้ระมัดระวังอย่าให้สายของผู้ขออาศัยเกิดขัดข้องขึ้น ได้เช่นเดียวกัน

ข้อ ๑๔. ในกรณีที่อยู่ปรกณบางส่วนของทางสายที่ขออาศัยพาด เช่น เสา, กางเขน, ลูกถ้วย, สายยึด, เสาค้ำ ฯลฯ เสื่อมคุณภาพหรือไม่อยู่ในสภาพที่มีมั่นคงแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักของสายที่ขออาศัยได้ดี ผู้ขออาศัยจะต้องจัดทำอุปกรณ์ดังกล่าวไปเปลี่ยนหรือแก้ไขให้เรียบร้อยก่อนที่จะทำการพาดสาย และสายที่ขออาศัยเมื่อพาดแล้วต้องมีระดับสูงพอที่จะไม่กีดขวางการสัญจรของยานยนต์ การยกกระต๋บสายนี้เป็นหน้าที่ของผู้ขออาศัย

ข้อ ๑๕. ผู้ให้อาศัยไม่มีพันธะที่จะต้องรับผิดชอบต่อการเสียหายหรือสูญหายของสายที่อาศัยพาดอยู่บนทางสายของผู้ให้อาศัย ไม่ว่าในกรณีใดทั้งสิ้น

ข้อ ๑๖. เมื่อจะทำการแก้ไขเหตุขัดข้องของสาย เจ้าหน้าที่ของผู้ขออาศัยจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของผู้ให้อาศัย ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลรักษาทางสายนั้นทราบทุกครั้งเพื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ให้อาศัยจะได้ออกไปตรวจสอบความเรียบร้อย

ข้อ ๑๗. ผู้ให้อาศัยทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะบอกเลิกการให้อาศัย หรือสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงเมื่อปรากฏว่า มีการรบกวนใด ๆ หรือเมื่อเห็นว่า อาจมีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ทางสายของผู้ให้อาศัย หรือเมื่อผู้ให้อาศัยมีความจำเป็นที่จะต้องพาดสายเพิ่ม โดยผู้ให้อาศัยจะแจ้งให้ผู้ขออาศัยทราบล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน

ข้อ ๑๘. เมื่อผู้ขออาศัยประสงค์จะเลิกการขออาศัยพาดสายบนทางสายของผู้ให้อาศัย ให้ผู้ขออาศัยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ให้อาศัยทราบ และผู้ขออาศัยจะต้องทำกรรุดถอนสายที่อาศัยพาดออกไปให้เรียบร้อยโดยเร็ว ส่วนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ขออาศัยจัดทำมาใช้ประกอบในการอาศัยพาดสาย เช่น เสา, กางเขน, ลูกถ้วย, และอื่น ๆ ฯลฯ ให้คงไว้เป็นสมบัติของผู้ให้อาศัย

ข้อ ๑๙. ในกรณีเพิ่มเสาหัก, เอน หรือล้ม เป็นหน้าที่ของผู้ให้อาศัยที่จะต้องทำการเปลี่ยนหรือซ่อมแซมแก้ไข

ข้อ ๑๐. ปริมาณของสายที่อนุญาตให้พาดบนเสา

ก. สายลวด จะอาศัยพาดได้กี่เส้น สุดแต่ผู้ให้อาศัยจะพิจารณาเห็นสมควร เป็นแต่ละทางสาย

ข. สายเคเบิลอากาศ จะอาศัยพาดได้สำหรับขนาดพร้อมสาย

สะพานรวมเป็นน้ำหนักไม่เกิน ๒ ๕ กิโลกรัม ต่อ

ความยาว ๑ เมตร น้ำหนักที่กำหนดนี้ไม่รวมถึง

น้ำหนักของอุปกรณ์ ประกอบเคเบิลอื่น ๆ เช่น

Loading Coil, Contactor ฯลฯ

ข้อ ๑๑. ผู้ขออาศัยต้องเสียค่าอาศัยพาดสายรวมทุกเส้น ไม่ว่าจะเป็นสายลวดหรือสายเคเบิลอากาศก็ตาม ในอัตราปีละ ๑๐.๐๐ บาท ต่อ ๑ ต้นเสาที่อาศัยพาด

ข้อ ๑๒. ผู้ขออาศัยต้องเสียค่าแรงงานสำหรับเจ้าหน้าที่จำนวน ๑ นาย ซึ่งผู้ให้อาศัยส่งไปควบคุมดูแลและอำนวยความสะดวกในการพาดสาย, บุรณระซ่อมแซม, แก้ไขหรือรื้อถอนสายตามข้อ ๓. ในอัตราปีละ ๔๐.๐๐ บาท

๒. เรื่องเงินสมทบในการใช้วงจรโทรคมนาคมสายหลักขององค์การโทรศัพท์

ในการที่กรมไปรษณีย์ ขอใช้วงจรโทรคมนาคมสายหลักขององค์การโทรศัพท์ที่ประชุมระหว่าง พทผ. รชค. รองอธิบดีกรมไปรษณีย์ และผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์ ได้ตกลงกันในหลักการที่จะให้กรมไปรษณีย์ ออกเงินสมทบ โดยให้ถือตามค่าใช้จ่ายของกรมไปรษณีย์ ในการบำรุงรักษาเสาสายโทรเลข ซึ่งกรมไปรษณีย์ ได้คำนวณแล้วตกปีละ ๑๐๔ บาท ต่อ กม. แต่เมื่อได้เสนออัตราดังกล่าวไป ทางองค์การโทรศัพท์ ไม่ยอมรับ และในที่สุดได้คิดในอัตราครึ่งหนึ่งของอัตราค่าเช่าประเภทผู้เช่ารายเดียว และเมื่อกรมไปรษณีย์ ได้ใช้วงจรเพื่อให้บริการเทเล็กซ์ องค์การโทรศัพท์ ก็จะคิดอัตราค่าเช่าประเภทต่อเชื่อมเข้าเทเล็กซ์แพงกว่าเดิมถึง ๓ เท่า ซึ่งกรมไปรษณีย์ ไม่สามารถจะรับไว้ได้ นอกจากนั้น ยังผิดหลักการที่ พทผ. รชค. ได้วางไว้ โดยให้ถือเป็นเงินสมทบเพื่อช่วยเหลือค่าใช้จ่ายกัน มิใช่เป็นเรื่องการเช่าวงจร จึงขอให้ที่ประชุมพิจารณา

ที่ประชุม พิจารณาแล้วมีมติให้ดำเนินการตามข้อเสนอขององค์การโทรศัพท์ ซึ่งยินดีเรียกเก็บเงินสมทบในการใช้วงจรโทรเลขในอัตราครึ่งหนึ่งของอัตราค่าเช่าวงจรโทรเลขประเภทผู้เช่ารายเดียว ทั้งนี้ไม่ว่ากรมไปรษณีย์ จะใช้วงจรนั้นเพื่อให้บริการโทรเลขหรือเทเล็กซ์ก็ตาม

งานรวมทั้งพนักงานที่ได้ปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็งเพื่อให้บริการไปรษณีย์มีประสิทธิภาพ
เมื่อคำนึงถึงว่าสภาพการณ์ในปัจจุบันทำให้เกิดอุปสรรคหลายประการแล้ว ก็อาจ
กล่าวได้ว่าพวกเขาเหล่านั้นปฏิบัติงานได้อย่างน่าชมเชยยิ่ง เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า
บริการไปรษณีย์ไม่อาจที่จะก้าวไปได้ทันกับความต้องการของสังคมได้ เว้นเสียแต่ว่า
จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารงาน

ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของคณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารงาน
แบบใหม่ของกระทรวงไปรษณีย์ได้ปรากฏอยู่ในรายงานนั้นแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อ
พินิจฯ ประธานาธิบดีได้โปรดพิจารณาอนุมัติด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

Frederick R. Kappel

ประธานคณะกรรมการ

มิถุนายน ๑๙๖๘

สรุปข้อเสนอของคณะกรรมการ

ประธานาธิบดีที่รุ่มรวยได้พิจารณาประโยชน์ขององค์การรัฐบาล (Government Corporation) ในสาส์นซึ่งเสนอของบรรดาประจำปี ๑๙๔๘ ดังต่อไปนี้

“ประสบการณ์ได้ชี้ให้เห็นว่าการจัดการบริหารงานเป็นรูปองค์การได้ถูกนำ
เข้ามาใช้ในการดำเนินแผนงานต่าง ๆ ของรัฐบาลซึ่งมีลักษณะเป็นการประกอบการค้า
ทำการหารายได้เลี้ยงตัวเองและดำเนินธุรกิจกับประชาชนเป็นส่วนใหญ่

ในการดำเนินธุรกิจนั้น แผนงานต่าง ๆ ดังกล่าวจำต้องมีศักยภาพมากกว่า
วิธีงบประมาณแบบที่ใช้กันอยู่ตามธรรมดาทั่วไป ตามหลักเกณฑ์แล้วประโยชน์
ของการจัดตั้งเป็นองค์การก็คือ ความสามารถในการที่จะดำเนินธุรกิจกับประชาชนใน
ลักษณะเดียวกับที่บริษัทเอกชนใช้ปฏิบัติอยู่

จะเห็นได้ว่า คำบรรยายดังกล่าวข้างต้นเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับบริการ
ไปรษณีย์ เราจึงสรุปได้ว่าการจัดตั้งเป็นองค์การรัฐบาลสามารถเป็นเครื่องมือที่จะอำนวยการ
ให้การบริหารงานของกระทรวงไปรษณีย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการนี้
ควรจะแสดงวัตถุประสงค์ขององค์การในกฎหมายซึ่งบัญญัติโดยสภาองเกรส และ
ให้การปฏิบัติงานประจำวันอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการ ที่มีความรู้ในค่านั้น
ซึ่งจะเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลงานที่ปฏิบัติ

คณะกรรมการที่ประธานาธิบดีแต่งตั้งขึ้นนี้ ได้เสนอว่า

๑. คณะกรรมการ มีความเห็นว่าสภาองเกรสควรจะออกกฎหมายจัด
ตั้งองค์การไปรษณีย์ซึ่งมีรัฐบาลกลางเป็นเจ้าของขึ้น เพื่อให้ดำเนินกิจการไปรษณีย์
ของสหรัฐอเมริกา โดยให้องค์การไปรษณีย์หารายได้เลี้ยงตัวเอง

๒. คณะกรรมการ มีความเห็นว่าองค์การไปรษณีย์จะต้องดำเนินการตาม
การโดยรีบด่วนเพื่อปรับปรุงคุณภาพและบริการชนิดต่าง ๆ ที่เสนอแก่ประชาชน
รวมทั้งปรับปรุงวิธีเสนอบริการตลอดจนสภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่

๓. คณะกรรมการ มีความเห็นว่าการแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง
ในทางไปรษณีย์ ควรเป็นไปโดยไม่มีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง

๓. เรื่องค่าบริการในการที่องค์กรโทรศัพท์ฯ ช่วยเก็บเงินค่าหน่วยโทรศัพท์ต่างประเทศให้แก่กรมไปรษณีย์ฯ

กรมไปรษณีย์ฯ ได้อนุญาตให้เจ้าของเครื่องโทรศัพท์ฯ ได้พูดโทรศัพท์ไปต่างประเทศจากเครื่องในบ้านหรือสำนักงานของตน และสำหรับผู้ที่มิใช่เอกชนได้มอบให้องค์กรโทรศัพท์ฯ ทำการเก็บเงินค่าพูดให้แก่กรมไปรษณีย์ฯ ในการนี้องค์กรโทรศัพท์ฯ ขอคิดค่าบริการเดือนละ ๗.๕๐๐ บาท โดยมีเงื่อนไขว่า บิลที่ส่งไปเก็บเงินจะต้องไม่เกินเดือนละ ๕๐๐ ฉบับ แต่กรมไปรษณีย์ฯ เห็นว่า การออกไปเก็บเงินพนักงานก็ออกไปเก็บพร้อมกับบิลค่าโทรศัพท์ขององค์กรโทรศัพท์ฯ เองอยู่แล้ว จึงเสนอค่าบริการให้ ๑.๕% ของเงินที่เก็บได้ แต่ทางองค์กรโทรศัพท์ฯ ยังไม่ยินยอม

อนึ่ง ในการที่กรมไปรษณีย์ฯ มอบให้องค์กรโทรศัพท์ฯ เป็นผู้เก็บเงินนี้ ก็เพื่อให้การเรียกเก็บค่าพูดได้เป็นไปอย่างได้ผล เพราะในกรณีที่ผู้พูดปิดสวิชไม่ยอมชำระเงินขององค์กรโทรศัพท์ฯ ก็มีอำนาจที่จะปลดฟิวส์หรือตัดสายได้ สำหรับเรื่องนี้ขอให้องค์กรโทรศัพท์ฯ ดำเนินการให้เมื่อกรมไปรษณีย์ฯ ขอร้องด้วย

ที่ประชุม พิจารณาแล้วมีมติให้กรมไปรษณีย์ฯ ดำเนินการเรียกเก็บเงินค่าพูดจากผู้พูดที่พูดจากเครื่องโทรศัพท์ที่บ้านหรือสำนักงานของตนเอง โดยองค์กรโทรศัพท์ฯ จะให้ความร่วมมือในการปลดฟิวส์หรือตัดสายสำหรับเครื่องโทรศัพท์ที่กรมไปรษณีย์ฯ ได้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปให้ทราบ ว่า ผู้ใช้ไม่ยอมชำระเงิน และขอให้องค์กรโทรศัพท์ฯ ปลดฟิวส์หรือตัดสาย วิธีการที่ว่านี้จะเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๔ เป็นต้นไป สำหรับปี ๒๕๑๓ นี้ ให้คงดำเนินการตามวิธีการที่กรมไปรษณีย์ฯ และองค์กรโทรศัพท์ฯ ตกลงไว้เดิมก่อน

๔. เรื่องกรมไปรษณีย์ฯ พาดสายเคเบิลบนเสาไฟฟ้าในท้องขององค์กรโทรศัพท์ฯ

ตามที่กรมไปรษณีย์ฯ ได้เปิดให้บริการติดตั้งเคเบิลสำหรับบ้านพักอาศัย องค์กรโทรศัพท์ฯ เป็นผู้ดำเนินการเชื่อมโยงสายเคเบิลระหว่างที่ทำการของผู้เช่าเครื่องโทรศัพท์กับกรมไปรษณีย์ฯ แต่ต่อมาผู้ที่ประสงค์จะเช่าเครื่องโทรศัพท์มักถูกปฏิเสธจากองค์กรโทรศัพท์ฯ ว่าไม่สามารถจัดหาคู่สายเคเบิลให้ได้ กรมไปรษณีย์ฯ จึงต้องดำเนินการพาดสายเคเบิลเองโดยอาศัยพาดไปบนเสาไฟฟ้าแรงหลวง แต่ปรากฏว่าองค์กรโทรศัพท์ฯ ได้มีข้อตกลงขอใช้เสาไฟฟ้า โดยเสียค่าใช้จ่ายในการเพิ่มขนาดความยาวของ

เสาไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้านครหลวง เมื่อเป็นเช่นนี้องค์กรโทรศัพท์ฯ จึงขอให้กรมไปรษณีย์ฯ โดยอาศัยสายเคเบิลเหล่านั้น หรือหากประสงค์จะใช้เสาไฟฟ้าพาดสายเคเบิลต่อไป ก็ให้เสียค่าใช้จ่ายร่วมกับองค์กรโทรศัพท์ฯ ในเรื่องนี้กรมไปรษณีย์ฯ เห็นว่า น่าจะได้รับการผ่อนปรนจากองค์กรโทรศัพท์ฯ บ้าง ในฐานะที่เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเดียวกันและรับผิดชอบงานโทรคมนาคมด้วยกัน

ที่ประชุม พิจารณาแล้วมีมติว่า เมื่อกรมไปรษณีย์ฯ ประสงค์จะพาดสายเคเบิลดังกล่าวจะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ การไฟฟ้า นครหลวงและองค์กรโทรศัพท์ฯ ทราบล่วงหน้าก่อนทุกครั้ง ในการนี้กรมไปรษณีย์ฯ ไม่จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขอใช้เสาไฟฟ้าแต่ประการใด โดยให้ถือว่า การพาดสายเคเบิลของกรมไปรษณีย์ฯ ที่อาศัยพาดไปบนเสาไฟฟ้าของการไฟฟ้านครหลวงเป็นการชั่วคราว และถ้าองค์กรโทรศัพท์ฯ วางสายทางสายให้แล้ว กรมไปรษณีย์ฯ จะปลดสายเคเบิลที่พาดบนเสาไฟฟ้าเป็นการชั่วคราวออก และให้บริการทางสายขององค์กรโทรศัพท์ฯ ต่อไป

อนึ่ง เพื่อให้องค์กรโทรศัพท์ฯ ได้เตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อรับกับความต้องการคู่สาย สำหรับกรมไปรษณีย์ฯ ที่จะให้บริการติดตั้ง ขอให้กรมไปรษณีย์ฯ รับผิดชอบการประมาณการความต้องการในระยะ ๓ ปี ข้างหน้าส่งให้องค์กรโทรศัพท์ฯ รับไปจัดทำประมาณการความต้องการในระยะ ๓ ปี ข้างหน้าส่งให้องค์กรโทรศัพท์ฯ รับไปจัดทำวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๔ เป็นต้นไป

๕. เรื่องบริการโทรเลขสายตรง

เนื่องจากในปัจจุบันมีผู้ขอเช่าวงจรโทรเลข หรือคู่สายโทรศัพท์จากองค์กรโทรศัพท์ฯ และติดตั้งเครื่องโทรพิมพ์ในระหว่างจุด ๒ จุดเอง ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการขัดต่อ พ.ร.บ. โทรเลขและโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งให้อำนาจสิทธิขาดแก่กรมไปรษณีย์ฯ ในการให้บริการประเภทนี้แต่ผู้เดียว จึงเห็นควรให้ผู้ประสงค์จะใช้บริการดังกล่าวมาติดต่อขออนุญาตจากกรมไปรษณีย์ฯ เสียก่อนทุกราย และองค์กรโทรศัพท์ฯ จะอนุญาตให้เช่าวงจรโทรเลขหรือพาดคู่สายโทรศัพท์ให้ผู้ที่ติดต่อขออนุญาตมีหลักฐานการได้รับอนุญาตจากกรมไปรษณีย์ฯ แล้วเท่านั้น

ที่ประชุม พิจารณาแล้วมีมติว่า เมื่อมีผู้ขอเช่าวงจรหรือคู่สายโทรศัพท์จากองค์กรโทรศัพท์ฯ เพื่อติดตั้งระหว่างจุด ๒ จุด ไม่ว่าจะไปใช้เป็นวงจรโทรเลขหรือ

ติดตั้งเครื่องโทรพิมพ์ก็ตาม ให้องค์การโทรศัพท์ฯ แจ้งให้กรมไปรษณีย์ฯ ทราบทุกราย เพื่อกรมไปรษณีย์ฯ จะได้ทำการตรวจสอบการใช้ของผู้เช่าวงจรนั้นเองว่า ได้กระทำการชักข้อพ.ร.บ. โทรเลขและโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๔๗๗ หรือไม่ แล้วดำเนินการไปตามควรต่อไปโดยองค์การโทรศัพท์ฯ จะให้ความร่วมมืออย่างดีที่สุด

๖. เรื่องบริการโทรพิมพ์สายต่างประเทศของสำนักข่าวรอยเตอร์

เนื่องจากได้ทราบว่างค์การโทรศัพท์ฯ ได้ให้สำนักข่าวรอยเตอร์เช่าช่องสัญญาณโทรเลขระหว่างกรุงเทพฯ-สิงคโปร์ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนอกจากจะขัดข้อพ.ร.บ. โทรเลขโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งให้อำนาจอสิทธิขาดแก่กรมไปรษณีย์ฯ ในการให้บริการประเภทนี้แต่ผู้เดียวแล้ว ยังขัดกับหลักเกณฑ์ที่กระทรวงคมนาคมได้เคยอนุญาตให้องค์การโทรศัพท์ฯ ติดต่อกับเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซียและลาว) สำหรับกิจการโทรศัพท์เท่านั้น ฉะนั้น จึงขอให้องค์การโทรศัพท์ฯ ระวังการให้บริการดังกล่าวเสีย

ที่ประชุม พิจารณาแล้วมีมติให้ดำเนินการตามข้อเสนอขององค์การโทรศัพท์ฯ ซึ่งรับจะแจ้งให้สำนักข่าวรอยเตอร์มาติดต่อกับอนุญาตและทำสัญญากับกรมไปรษณีย์ฯ ต่อไป โดยกรมไปรษณีย์ฯ จะเป็นผู้เช่าวงจรจากองค์การโทรศัพท์ฯ และนำมาให้สำนักข่าวรอยเตอร์เช่าอีกต่อหนึ่ง ในฐานะที่กรมไปรษณีย์ฯ รับผิดชอบบริการนี้

อนึ่ง ในการติดต่อบริการวิทยุโทรศัพท์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอันมีลาว มาเลเซีย และสิงคโปร์นั้น องค์การโทรศัพท์ฯ รับที่จะควบคุมมิให้มีการพูดโทรศัพท์ที่มั่นคงทางหรือปลายทางผิดไปจาก ๓ ประเทศนี้

๗. เรื่องการขอใช้วงจรโทรคมนาคมสายหลัก

กรมไปรษณีย์ฯ ได้เคยยื่นขอใช้วงจรโทรคมนาคมสายหลักขององค์การโทรศัพท์ฯ รวม ๙ วงจร คือ กรุงเทพฯ-นครราชสีมา ๓ วงจร, กรุงเทพฯ-หาดใหญ่ ๓ วงจร, กรุงเทพฯ-ลำปาง ๒ วงจร และกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ๑ วงจร และขอให้ภาคสายเชื่อมโยงระหว่างศูนย์โทรคมนาคมกรุงเทพฯกับกรมไปรษณีย์ฯ รวม ๑๔ คู่ แต่ปรากฏว่าองค์การโทรศัพท์ฯ ให้ใช้วงจรโทรคมนาคมสายหลักได้เพียงแห่งละ ๑ วงจร และภาคสายเชื่อมโยงให้ได้เพียง ๘ คู่ แต่ในขณะเดียวกันปรากฏว่า องค์การ

โทรศัพท์ฯ กลับสามารถจัดวงจรให้สำนักข่าวรอยเตอร์ซึ่งเป็นเอกชนเช่าได้ จึงขอให้องค์การโทรศัพท์ฯ ให้ความร่วมมือกับกรมไปรษณีย์ฯ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ด้วย เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม

ที่ประชุม พิจารณาแล้ว มีมติว่า การที่องค์การโทรศัพท์ฯ ไม่สามารถให้เช่าวงจรได้เป็นเพราะขาดแคลนคู่สายเชื่อมโยงระหว่างศูนย์โทรคมนาคม กรุงเทพฯกับกรมไปรษณีย์ฯ แต่ในปัจจุบันสามารถจะสนองความต้องการได้แล้ว จึงขอให้กรมไปรษณีย์ฯ แจ้งยืนยันความต้องการที่จะเช่าวงจรดังกล่าวไปให้องค์การโทรศัพท์ฯ ทราบเพื่อดำเนินการจัดสรรให้ต่อไป

๘. เรื่องการตรวจสอบสาย drop - wire

ด้วยปรากฏว่า พนักงานขององค์การโทรศัพท์ฯ ที่ออกไปตรวจสอบสาย drop - wire ปฏิบัติงานด้วยความเลินเล่อ ทำให้ตัดต่อสายสับสนอยู่เสมอ โดยมักจะตัดสายของกรมไปรษณีย์ฯ ซึ่งพาดบนเสาไฟฟ้าเช่นกันโดยไม่ตรวจสอบให้แน่นอนเสียก่อนว่าสายคู่ใดเป็นขององค์การโทรศัพท์ฯ และเมื่อได้ตัดคิดไปแล้วก็ทำแก้ไขให้ผิดกันเดิมไม่บางครั้งสายถูกตัดไปถึง ๑๗๐ เมตร ทำให้รัฐต้องเสียทรัพย์สิน และผู้ใช้บริการเกิดความไม่สะดวก จึงขอให้องค์การโทรศัพท์ฯ ควบคุมในเรื่องนี้ด้วย

ที่ประชุม พิจารณาแล้ว มีมติว่า เพื่อความสะดวกในโอกาสต่อไปเมื่อกรมไปรษณีย์ฯ จะพาดสายในเส้นทางใดให้แจ้งองค์การโทรศัพท์ฯ ทราบ และให้ขอให้กรมไปรษณีย์ฯ จัดทำเครื่องหมายไว้ที่คู่สายของกรมไปรษณีย์ฯ ทุกช่วงเสาด้วยเพื่อบ่งชี้ความผิดพลาดดังกล่าว

๙. เรื่องขออาศัยเสาอากาศ

เนื่องจากกรมไปรษณีย์โทรเลขฯ มีโครงการจะติดตั้งงานโทรเลขด้วยวิทยุในเส้นทางบางสาย ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็วแก่ประชาชน ในการนี้จำเป็นต้องใช้เสาอากาศติดตั้งงานกัน โดยที่เห็นว่าปัจจุบันองค์การโทรศัพท์ฯ มีเสาอากาศเพื่อใช้เชื่อมโยงช่างงานวิทยุไม่เคลเวฟอยู่แล้ว และตั้งอยู่ใกล้กับที่ทำการของกรมไปรษณีย์ฯ ด้วย กรมไปรษณีย์ฯ จึงใคร่ขออาศัยเสาอากาศขององค์การโทรศัพท์ฯ

โดยขอให้องค์การโทรศัพท์ฯ งดเก็บค่าบริการใด ๆ ในฐานะที่ต่างก็เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเดียวกันและรับผิดชอบงานโทรคมนาคมด้วยกัน

ที่ประชุม พิจารณาแล้ว มีมติให้ดำเนินการตามข้อเสนอขององค์การโทรศัพท์ฯ ซึ่งยินดีที่จะให้กรมไปรษณีย์ฯ อาศัยใช้เสาอากาศโดยไม่คิดเงินแต่อย่างใดหากการใช้นั้นองค์การโทรศัพท์ฯ มีต้องใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อปรับปรุงเสาอากาศให้เหมาะสมที่จะให้กรมไปรษณีย์ฯ ร่วมใช้ด้วย อย่างไรก็ตาม กรมไปรษณีย์ฯ จะต้องแจ้งให้องค์การโทรศัพท์ฯ ทราบล่วงหน้าทุกครั้งเพื่อพิจารณาแล้ว เสาอากาศที่กรมไปรษณีย์ฯ ขอใช้นั้นองค์การโทรศัพท์ฯ จะสามารถให้ใช้ได้หรือไม่ ทั้งนี้ เกี่ยวกับปัญหาเรื่องการรับน้ำหนักและปัญหาปลั๊กย่อยอื่น ๆ ด้วย

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๕๐ น

(ลงชื่อ) สิริลักษณ์ จันทรางศุ
(ดร. สิริลักษณ์ จันทรางศุ)

ประธานที่ประชุม

(ลงชื่อ) ไชแสง สิทธิสุข
(นายไชแสง สิทธิสุข)
ผู้จัดบันทึกการประชุม

บันทึกการประชุมปรึกษาหารือระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลข

และองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖

ณ ห้องปลัดกระทรวงคมนาคม

ผู้เข้าประชุม

๑. ดร. สิริลักษณ์ จันทรางศุ ปลัดกระทรวงคมนาคม ประธานที่ประชุม
กรมไปรษณีย์โทรเลข

๒. นายศรีภูมิ สุขเนตร อธิบดี

๓. นายสุทธ ภูมิประเสริฐ ผู้อำนวยการกองช่างวิทยุ

๔. นายไพบุลย์ แก้วกาญจน์ หัวหน้ากองนิติการ

๕. นายถาวร เขาวงษ์ ผู้ช่วยหัวหน้ากองวิเทศสัมพันธ์
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

๖. นายจำรูญ วัชรภักย์ ผู้อำนวยการ

๗. นายชลอ มณีรินทร์ หัวหน้าส่วนโทรศัพท์นครหลวง

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๒๐ น.

ปลัดกระทรวงคมนาคมได้กล่าวเปิดประชุมและได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า การที่เชิญสองหน่วยงานมาประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเนื่องมาจาก ขณะนี้มีปัญหาในการดำเนินงานบางประการซึ่งจะต้องอาศัยการประสานงานร่วมกันระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลขและองค์การโทรศัพท์ฯ จึงขอให้พิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ดังนี้

๑. เรื่องการจัดให้บริการโทรเลขสายตรง

เนื่องจากหนังสือพิมพ์สยามรายวัน ได้ลงบทความว่า “พนักงานไปรษณีย์ทำงานอีกตาเหมือนคนท้องแก่ สายเคเบิล ยูพีโอ.ของ “สยาม” แก้วไขสองสัปดาห์ไม่เสร็จ สุดค ชูพินิจ แมะอธิบดี ศรีภูมิ สุขเนตร น่าจะแก้เสียเอง”

(หนังสือพิมพ์สยาม ฉบับวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๑๖ คอลัมน์ กระแซ่

หน้า ๔) เกี่ยวกับเรื่องนี้ ปลัดกระทรวงได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า กรมไปรษณีย์โทรเลขได้มีหนังสือไปชี้แจงข้อเท็จจริงให้ทราบแล้ว อย่างไรก็ตามก็ยังคงแก้ไขไปตามรายงานของกรมไปรษณีย์โทรเลข ความรับผิดชอบก็ยังไม่พ้นจากหน่วยงานของกระทรวงคมนาคมจึงระงับเรื่องไม่แก้ไขและหันมาประชุมประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแทน

ในเรื่องนี้ อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขได้แจ้งว่าการส่งข่าวด้วยเครื่องโทรพิมพ์ระหว่าง ยูพีโอ. และสยาม ไม่มีการขออนุญาตอย่างเป็นทางการมายังกรมไปรษณีย์โทรเลข ซึ่งเป็นการผิดพระราชบัญญัติโทรเลขโทรศัพท์ พ. ศ. ๒๔๘๗ และในการประชุมพิจารณาปัญหาระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลขและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยที่ห้องปลัดกระทรวงคมนาคม เมื่อ ๑๕ กันยายน ๒๕๑๓ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยก็รับที่จะแจ้งให้ผู้ขอดำเนินการโทรเลขสายตรงเช่นนี้ขออนุญาตผ่านกรมไปรษณีย์โทรเลขก่อน จึงจะจัดคู่สายให้ต่อไป

หัวหน้าส่วนโทรศัพท์นครหลวงได้ชี้แจงว่า บางครั้งองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยจำเป็นต้องจัดคู่สายให้ไปเพราะ ผู้ขอ อ้าง ว่าเป็น สื่อสารมวลชน และ ได้ขออนุญาตการไปรษณีย์โทรเลขแล้ว สำหรับกรณี ยูพีโอ. และสยาม เนื่องจากการกำหนดคู่สายอยู่ในความรับผิดชอบของเขตโทรศัพท์นครหลวงที่ ๒ เจ้าหน้าที่ได้จัดให้ไปโดยเข้าใจผิดว่าคือขออนุญาตผ่านกรมไปรษณีย์โทรเลขเรียบร้อยแล้ว

ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วมีมติว่า เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยเรียบร้อยเห็นสมควรวางระเบียบวิธีปฏิบัติไว้ดังนี้.

๑. บริการโทรเลขสายตรงทั้งหมด ให้เป็นเรื่องของกรมไปรษณีย์โทรเลขดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๒. เมื่อมีผู้ต้องการใช้บริการ ให้ติดต่อกับกรมไปรษณีย์โทรเลขแต่เพียงหน่วยเดียวทั้งเรื่องคู่สายและเรื่องโทรพิมพ์

๓. ถ้าผู้ต้องการใช้บริการมาติดต่อกับองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทยองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบหรือให้เข้าคู่สายโดยตรงเช่นที่เคยปฏิบัติมาแต่จะแจ้งให้เขาไปติดต่อกับกรมไปรษณีย์โทรเลข

๔. หลังจากกรมไปรษณีย์โทรเลข ได้รับคำขอเข้า และอนุญาตในหลักการแล้ว

ให้กรมไปรษณีย์โทรเลขติดต่อขอเข้าคู่สายกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

๕. กรมไปรษณีย์โทรเลขเก็บเงินค่าบริการทั้งหมด และจ่ายค่าเข้าคู่สายให้แก่องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

ระเบียบปฏิบัติข้างต้นนี้ จะเริ่มปฏิบัติตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป สำหรับลูกค้ารายใหม่ส่วนลูกค้ารายเก่า ที่ดำเนินการอยู่แล้วทั้งที่ผิดกฎหมายหรือไม่ผิด กรมไปรษณีย์โทรเลขและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยจะดำเนินการดังนี้.

๑. กรมไปรษณีย์โทรเลขจะออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมบริการโทรเลขสายตรง

๒. เมื่อกฎกระทรวงออกแล้ว ก็จะมีผลบังคับตามกฎหมาย กรมไปรษณีย์โทรเลขก็จะให้ผู้ที่ใช้บริการน้อย ทั้งที่กรมไปรษณีย์โทรเลขอนุญาตแล้วหรือที่ยังผิดกฎหมายอยู่มาดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

๓. ในการดำเนินการตาม ๒ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ตกลงให้กรมไปรษณีย์โทรเลขโอนสัญญาเช่าเคเบิลเป็นระหว่างกรมไปรษณีย์โทร เลขและ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยโดยลูกค้าติดต่อและจ่ายเงินแก่กรมไปรษณีย์ โทรเลขหน่วยเดียว

๒. เรื่องขอติดตั้งเครื่อง เพื่อทดลองการเชื่อมโยงระหว่างศูนย์โทรคมนาคม - กรมไปรษณีย์โทรเลข

ผู้อำนวยการกองช่างวิทยุได้แจ้งว่า ตามที่กรมไปรษณีย์โทรเลขมีโครงการที่จะจัดตั้งข่ายการเชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพฯ - แผนกโทรศัพท์ต่างประเทศ กรมไปรษณีย์โทรเลขได้ส่งข้ออุปการไปยังบริษัทผู้จำหน่ายซึ่งได้นำส่งมาหลายเดือนแล้ว ยังมิได้รับอนุญาตจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยให้ทำการติดตั้งและทดลองจึงยังจ่ายเงินแก่บริษัทไม่ได้ ทำให้บริษัทเดือดร้อนและเร่งรัดมา ดังนั้น กรมไปรษณีย์ โทรเลข จึงใคร่ขออนุญาตองค์การ โทรศัพท์แห่งประเทศไทย ติดตั้งเครื่อง VFT ณ ห้องใดห้องหนึ่งที่กรุงเทพฯ เพื่อทำการทดลอง

ผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ได้อนุญาตและ รับเรื่องไปดำเนินการให้ซึ่งคาดว่าจะตอบให้ได้ในสัปดาห์หน้า สำหรับห้องที่จะติดตั้งเห็นว่าควรเป็นชั้นล่างห้อง MDF

๓. เรื่องการขอเชื่อมโยงคู่สายเพื่อใช้ในบริการ Data Transmission

ผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยได้แจ้งว่า ปัจจุบันนี้ผู้สอบถามเกี่ยวกับการติดตั้งสายสื่อสารระบบ Data Transmission มาเป็นจำนวนมากกว่า จะให้ดำเนินการอย่างไรโดยเฉพาะประเภทที่มีเครื่อง Computer ติดตั้ง ณ สำนักงานใหญ่แล้วเชื่อมโยงคู่สายโทรศัพท์ไปยังสำนักงานย่อย เช่นธนาคารกรุงเทพ บริษัท ESSO, การบิน THAI INTERNATIONAL ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น เรื่องนี้ควรจะกำหนดนโยบายให้เด่นชัดไปเลยว่า ใครจะเป็นผู้ดำเนินการอะไรบ้าง

ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่อง Data Transmission เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในกิจการโทรเลข ตามพระราชบัญญัติโทรเลขโทรศัพท์ จึงให้เป็นหน้าที่ของกรมไปรษณีย์โทรเลขแต่ผู้เดียว อย่างไรก็ตามไปรษณีย์โทรเลขและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยตกลงในรายละเอียดกันเองเกี่ยวกับการเช่าคู่สาย การให้อนุญาต และการให้การบำรุงรักษาคู่สาย ทั้งนี้ ให้คำนึงว่าผู้ใช้บริการจะได้รับความสะดวกในการใช้บริการมากที่สุด

อนึ่ง ผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า เกี่ยวกับ Data Transmission นี้ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยได้เคยทดลองส่งด้วยความเร็วขนาด 1200 Bouds ระหว่างกรุงเทพ - หนองคาย และภายในกรุงเทพ ฯ เชื่อมโยงเกี่ยวกับการนี้ปรากฏว่าใช้ได้ ฉะนั้น เพื่อให้ได้บริการที่ดีขอให้กรมไปรษณีย์โทรเลขแจ้งความต้องการในเรื่องนี้ให้ทราบเป็นพิเศษเฉพาะรายด้วย เพื่อองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยจะได้คัดเลือกสายที่มีคุณภาพที่ดีที่สุดให้

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๑๐ น.

(ลงชื่อ) สิริลักษณ์ จันทรางศุ
(ดร. สิริลักษณ์ จันทรางศุ)
ปลัดกระทรวงคมนาคม
ประธานที่ประชุม.

ผนวก ๔

ย่อเรื่องบางตอนจาก

"Towards postal excellence"

ซึ่งเป็นรายงานของคณะกรรมการจัดระบบบริหาร
กิจการไปรษณีย์ของประธานาธิบดีจอห์นสัน

ตีพิมพ์ในสหรัฐอเมริกาเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๑๑

คณะกรรมการจัดระบบบริหารกิจการไปรษณีย์ของประธานาธิบดีจอห์นสัน
ประกอบด้วย

Frederick R. Kappel ประธานคณะกรรมการ

อดีตประธานคณะกรรมการบริหารของ American Telephone and
Telegraph Company

George P. Baker

คณบดีของคณะบริหารธุรกิจแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

David E. Bell

รองประธานมูลนิธิฟอร์ต

Fred J. Borch

ประธานบริษัท General Electric Company

David Ginsburg

หุ้นส่วนของ Ginsburg and Feldman

Ralph Lazarus

ประธานคณะกรรมการบริหารของ Federated Department Stores

George Meany

ประธานของ American Federation of Labor and Congress of Industrial
Organizations

J. Irwin Miller

ประธานคณะกรรมการบริหารของบริษัท Cummins Engine Company

W. Beverly Murphy

ประธานของบริษัท Campbell Soup Company

Rudolph A. Peterson

ประธานของ Bank of America

Murray Comarow — ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร

จดหมายนำของคณะกรรมการจัดระบบบริหารกิจการไปรษณีย์
ของประธานาธิบดีจอห์นสัน

ท่านประธานาธิบดี

ท่านเย็บขาว

วอชิงตัน, ดี.ซี. ๒๐๔๐๐

กราบเรียน วาพล่า ประธานาธิบดี

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติในการเสนอรายงานของคณะกรรมการจัดระบบบริหารกิจการไปรษณีย์ของประธานาธิบดีตามคำสั่งฝ่ายบริหารที่ ๑๑๓๔๑ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๑๙๖๗

ท่านประธานาธิบดีได้ให้คณะกรรมการนี้ทำการศึกษาสำรวจและวิจัยโดยละเอียดถี่ถ้วนในเรื่องบริการไปรษณีย์ของสหรัฐ ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ก็ได้ปฏิบัติตามบัญชาของท่านแล้ว

ท่านประธานาธิบดีได้ให้คณะกรรมการพิจารณาว่า ระบบการไปรษณีย์ที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้จะสามารถสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและประชาชนที่เพิ่มขึ้นได้หรือไม่ คณะกรรมการได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วมีความเห็นว่าไม่ได้

สิ่งสำคัญที่คณะกรรมการได้พบ ก็คือมาตรการที่ใช้ในการบริหารงานของหน่วยงานธรรมชาติของรัฐบาลนั้นไม่เหมาะสมกับกระทรวงไปรษณีย์ ดังนั้น คณะกรรมการจึงใคร่แนะนำให้สภาองเกรสออกกฎหมายตั้งองค์การขึ้น เพื่อดำเนินกิจการไปรษณีย์ การจัดเป็นรูปองค์การจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นกว่า

ภาวะการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำเอาการบริหารงานแบบใหม่มาใช้ไม่เพียงแต่จะเป็นการปรับปรุงบริการไปรษณีย์ให้ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังจะช่วยให้ไม่เกิดการขาดทุนในบริการไปรษณีย์ และทำให้เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์แต่ละคนมีโอกาที่จะก้าวหน้าในงานอาชีพ ตลอดจนทำให้สภาพการทำงานเป็นไปในทางที่ดีขึ้นอีกด้วย

คณะกรรมการต้องขอชมเชย วาพล่า Lawrence F.O. Brien อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงไปรษณีย์พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่, สภาองเกรส, สำนักบริหาร ผู้บริหาร

๔. คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าควรโอนข้าราชการไปรษณีย์ในปัจจุบันพร้อมด้วยสิทธิต่าง ๆ ที่ได้รับจากระบบข้าราชการพลเรือนไปเป็นพนักงานองค์การไปรษณีย์

๕. คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าควรให้คณะกรรมการบริหารเป็นผู้กำหนดอัตราค่าไปรษณีย์ากร หลังจากที่ได้ฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเรื่องอัตราค่าไปรษณีย์ากร ทั้งนี้ สภาองค์กรสมัชชาออกเสียงยืนยันยังอัตราดังกล่าวไว้

ประกาศการณ์จากต่างประเทศ

ก่อนที่สหรัฐอเมริกาจะดำเนินการในเรื่องนี้ ได้ศึกษาเรื่องการไปรษณีย์ของต่างประเทศรวม ๑๔ ประเทศ ซึ่งได้แก่ประเทศในยุโรปตะวันตก (เบลเยียม เคนมารีก ฝรั่งเศส อังกฤษ ไอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ และเยอรมันตะวันตก) ออสเตรีย แคนาดา นิวซีแลนด์ และญี่ปุ่น

สิ่งแรกที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจปรากฏอยู่ในคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญในกิจการไปรษณีย์ระหว่างประเทศ ในการประชุมที่ ๑๙๖๗ ของสหภาพสากลไปรษณีย์ ได้มีการตั้งหัวข้อการอภิปรายเรื่อง "การไปรษณีย์ในฐานะผู้ประกอบการด้านเศรษฐกิจ" คำนำในเอกสาร ซึ่งเสนอโดยประเทศเบลเยียมได้แสดงถึงความคิดเห็นหรือที่ท่าของต่างประเทศ ดังนี้

"เป็นที่แน่นอนว่ากิจการต่าง ๆ ซึ่งดำเนินโดยกรมไปรษณีย์มีลักษณะเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมและการค้า ภารกิจที่สำคัญของกรมไปรษณีย์ก็คือการให้บริการซึ่งในเรื่องนี้การไปรษณีย์ก็เหมือนกับการประกอบธุรกิจอย่างหนึ่งของเอกชน ดังนั้นจึงไม่เป็นการประหลาดอะไรที่ว่าการไปรษณีย์ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก มีความโน้มเอียงไปในทางที่จะต้องดำเนินการไปรษณีย์ตามหลักเช่นเดียวกับที่ใช้ในบริษัทเอกชน (คือให้มีรายได้เพียงพอับรายจ่าย ให้มีการประหยัดมากที่สุด ให้มีอิสระในการดำเนินงาน มีความยืดหยุ่น ฯลฯ)

ในประเทศอังกฤษ สวีเดน สวิต และ เยอรมันตะวันตก ความโน้มเอียงในทางที่ว่า การไปรษณีย์คือการดำเนินธุรกิจนั้นได้แสดงออกให้เห็นในการจัดรูปองค์การ กรมไปรษณีย์ของประเทศเหล่านี้มีงบประมาณและการบัญชีของตนเอง โดยแยกออกจากงบประมาณของรัฐประเทศอังกฤษจำกัดกำหนดอัตราค่าไปรษณีย์ากรให้สูงเพียงพอที่จะคลุมถึงรายจ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน รวมทั้งค่าใช้จ่ายอันเกิดจากดอกเบี้ย เงินปันผล และภาษี ในประเทศสวีเดนก็มีคณะกรรมการบริหารเป็นผู้ดำเนินการไปรษณีย์ สำหรับการไปรษณีย์ของประเทศสวิตก็เช่นไป

ในรูปวิสาหกิจและดำเนินการตามหลักการคำ
เยอรมันตะวันตกที่มีระบบงบประมาณของรัฐ
ของกระทรวงไพรชณีย์ก็มีใช้สถานितिบัญญัติ
ไพรชณีย์

ส่วนกระทรวงไพรชณีย์ของประเทศ
และผู้ที่มีอำนาจอนุมัติงบประมาณ
แต่เป็นคณะกรรมการบริหารกระทรวง

หลายประเทศกำลังดำเนินการในเรียงการจัดรูปของการไพรชณีย์ให้เหมาะ
สมกับลักษณะการดำเนินธุรกิจ คณะผู้เชี่ยวชาญของประเทศแคนาดาและนอร์เวย์ได้
เสนอข้อแนะนำต่าง ๆ ในเรื่องดังกล่าว และในปีที่รัฐสภาของประเทศออสเตรเลีย
เนเธอร์แลนด์ และนอร์เวย์กำลังจะบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่ ซึ่งจะเห็นได้
ว่าแม้กรมไพรชณีย์ของประเทศดังกล่าวจะได้มีการ ปรับ ตัวเองให้ เข้ากับ การ เปลี่ยน
แปลงในทางเศรษฐกิจแล้วก็ตาม แต่ก็ยังพยายามดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไปอีก ใน
ประเทศอังกฤษนั้นรัฐบาลกำลังพิจารณาดำเนินการเปลี่ยนรูปกรมไพรชณีย์ให้เป็นองค์
การของรัฐในอนาคตอันใกล้นี้ และเมื่อเร็ว ๆ นี้คณะผู้เชี่ยวชาญของเยอรมันตะวันตก
ก็ได้เสนอให้มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน ส่วนประเทศสวีตกำลังพิจารณา
ดำเนินการเพื่อให้กรมไพรชณีย์มีอิสระยิ่งขึ้น

กรมไพรชณีย์ของ ๑๔ ประเทศที่กล่าวมาแล้ว มีขีดความสามารถในการ
ดำเนินธุรกิจมากกว่าในสหรัฐอเมริกาทุกประเทศ (ยกเว้นสวีเดน) ต่างก็มีเจ้าหน้าที่
วิชาชีพคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดการใหญ่ หรือหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ สำหรับใน
ประเทศสวีเดนนั้นมีคณะกรรมการบริหาร ซึ่งผู้จัดการถาวรจะทำหน้าที่รายงานต่อ
รัฐมนตรี แต่ทั้งนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับนโยบายทั่ว ๆ ไปเท่านั้น รัฐมนตรีจะไม่เข้ามา
ยุ่งเกี่ยวกับการดำเนินงานทั่ว ๆ ไปของการไพรชณีย์.

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ที่ อับมาก

วันที่

เรื่อง "การก่อตั้งการไพรชณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ"

๑) ขอประทานเสนอ

ตามที่โปรดบัญชาเชิญท่าน อปท. และ ผอ.ททท.มาร่วมพิจารณากรณี
"การก่อตั้งการไพรชณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" ซึ่ง ท่าน รปค. ได้เป็นประธานที่
ประชุม ผู้เข้าร่วมประชุมมี ท่าน อปท. ผอ. ททท. และรองผู้อำนวยการฝ่ายดำเนิน
การ (นายพจน์ โฉมวิริยะ)

ที่ประชุมตกลงกันในหลักการว่า ควรจะได้พิจารณาในประเด็นสำคัญ คง
ต่อไปนี้.-

๑. "การก่อตั้งการไพรชณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" พิจารณาเห็นชอบด้วย
หรือไม่เพราะเหตุใด

๒. หากไม่อาจกระทำได้ตาม ๑. จะมีข้อคิดเห็นเป็นอย่างอื่น อย่างไรบ้าง
จึงขอประทานเสนอมา เพื่อโปรดครุณาทราบก่อนเสนอ ปท. และ ททท.
พร้อมทั้งสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมไปพิจารณา ก่อน แล้วกระทรวงฯ จะได้นัด
หมายเพื่อร่วมประชุมพิจารณาเรื่องนี้ในโอกาสต่อไป.

สุดแต่จะโปรด

(ลงชื่อ) ไรชรัตน์ เน้นทนา

ททท. ๖ มี.ค.๑๕

น.ค.อวี สักยมานะ/๖มี.ค.๑๕

๒) เขียน อปท. และ ผอก. ทศท.

เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามที่ตกลงกันในที่ประชุมด้วย.

(ลงชื่อ) สิริลักษณ์ จันทรางศุ / ๗ มี.ค.๑๕

ปกค.

ฉบับมากเฉพาะ

อปท.ที่ คค.๐๒๐๑/๒๗๗๑

ผอก. ทศท.ที่ ๐๒๐๑/๒๗๗๒

สำเนาเสนอ ท่าน อปท.ที่ และท่าน ผอก.ทศท.

พร้อมเอกสาร ๓ ชุด เพื่อทราบแล้ว.

(ลงชื่อ).....

ทกก. สปค. ๑๐ มี.ค.๑๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....

ที่.....วันที่ มกราคม ๒๕๑๕

เรื่อง การตั้งคณะกรรมการก่อตั้ง "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ"

ขอประธานเสนอ ท่านรอง ผอ.ฝคค.

เนื่องจากการรวมกิจการไปรษณีย์โทรเลข และกิจการ ขององค์ การ
โทรศัพท์เข้าด้วยกันจะมีผลดีทั้งด้านเศรษฐกิจมากมาย ตามรายละเอียดในบันทึก
และเอกสารต่าง ๆ ที่แนบ ผมเห็นควรเสนอให้สภามหากรรมการและปฏิบัติ แต่งตั้งคณะกรรมการ
เพื่อร่าง พ.ร.บ. "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" ประกอบด้วย

๑. พลเรือตรี ชลธิ์ สินธุโสภณ ประธานกรรมการ
(รองผู้อำนวยการฝ่ายคมนาคม)
๒. นายประสิทธิ์ สุรัสวดี กรรมการ
(อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข)
๓. นายจำรูญ วัชรากัญ กรรมการ
(ผู้อำนวยการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย)
๔. นายศรีภูมิ สุขเนตร กรรมการและเลขานุการ
(รองอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข)
(กรรมการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย)
(ผู้จัดการบริษัทโทรคมนาคมเพื่อสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย)
๕. นายบุรพา อัครถาวร กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(ผู้ช่วยเลขานุการฝ่ายคมนาคม)

ให้คณะกรรมการนี้เสนอร่าง พ.ร.บ. การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ
พร้อมทั้งเสนอวิธีการที่จะดำเนินการต่อไป ภายในเวลา ๖ เดือน นับจากวันแต่งตั้งคณะกรรมการ
นี้ ที่กระผมเสนอ นายศรีภูมิ ฯ เป็นกรรมการและเลขานุการ ก็ด้วยเหตุผลว่า
นายศรีภูมิ ฯ เป็นทั้งรองอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข และกรรมการองค์การโทรศัพท์
แห่งประเทศไทย และยังเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัทโทรคมนาคม เพื่อสื่อสารมวลชน

แห่งประเทศไทยอีกด้วย นอกจากนี้ นายศรีภูมิ ๖ ยังเป็นคนหนุ่มที่ Active และ Progressive มาก ถ้าตั้งคณะกรรมการตามที่เสนอนี้ งานจะสำเร็จภายใน ๖ เดือน ได้อย่างแน่นอน

หากท่าน รอง ผอ. ผคค. เห็นสมควรขอได้โปรดนำเสนอท่าน ผอ. ผพกค. พิจารณาต่อไปด้วย

ควรมีควรสุดแต่จะโปรด.

(ลงชื่อ) บุรพา อัครการ
ผช. ลก. ฝนค.
๒๘ ม.ค. ๑๕

การรวมกิจการไปรษณีย์โทรคมนาคม

๑. ความเป็นมา กิจการไปรษณีย์โทรคมนาคมได้รวมเข้าอยู่ในหน่วยเดียว กันเรียกว่า "กรมไปรษณีย์โทรเลข" ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๔๑ ทั้งนี้เพราะเป็นกิจการ ที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ในการที่จะอำนวยความสะดวก ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารแก่ประชาชน มีความจำเป็นเช่นเดียวกัน กล่าวคือ มุ่งหมาย ที่จะให้บริการแผ่ขยายไปในชุมชนทุก ๆ แห่ง นอกจากนั้นลักษณะของการดำเนินงาน ก็คล้ายคลึงกัน คือเป็นกิจการรัฐพาณิชย์ที่ต้องการให้ความแน่นอน, รวดเร็ว และ ปลอดภัยแก่ข่าวสาร ดังนั้นการไปรษณีย์โทรคมนาคมจึงรวมกันมาตั้งแต่ต้น

๒. การแยกตัวขององค์กรโทรศัพท์ฯ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ องค์การ โทรศัพท์ฯ ได้แยกตัวออกไปเป็นองค์การ ทั้งนี้เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งความคล่องตัว ในด้านการบริหาร การงบประมาณ และการบุคคล ให้แตกต่างไปจากระเบียบของ หน่วยงานราชการทั่ว ๆ ไป เพราะระเบียบของหน่วยงานราชการทั่ว ๆ ไปไม่เหมาะสมกับ กิจการที่เป็นรัฐพาณิชย์เช่นนี้ และเป็นอุปสรรคแก่การขยายตัวของงานรัฐพาณิชย์

อย่างไรก็ดี ทางกรมไปรษณีย์โทรเลขซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบบริการที่เหลืออยู่ ทุก ๆ อย่าง นอกเหนือจากบริการโทรศัพท์ในประเทศก็ได้แสวงหาความคล่องตัว เช่นเดียวกัน ฉะนั้นเมื่อปี ๒๕๐๔ จึงได้มีการออกพระราชบัญญัติทุนไปรษณีย์ ซึ่ง พ.ร.บ. นี้ได้ให้ความคล่องตัวในด้านการงบประมาณเกี่ยวกับกรมไปรษณีย์โทรเลขดีขึ้น กว่าเดิมเล็กน้อย แต่การดำเนินงานของกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ยังติดขัดอยู่มากในด้าน อื่น ๆ และยังไม่คล่องตัวเท่าองค์การรัฐวิสาหกิจ

๓. ผลของการแยกตัวออกมาเป็นองค์การ การที่กิจการ โทรศัพท์ใน- ประเทศได้แยกตัวออกมาเป็นองค์การ และทำให้เกิดมีหน่วยงานสำหรับบริการโทร- คมนาคมแก่ประชาชนขึ้นมา ๒ หน่วยนี้ ทำให้ไม่สะดวกมาก เพราะว่าการดำเนินงาน ซ้อนกัน ขาดการประสานงาน ทำให้บริการไม่มีการทดแทนและเชื่อมต่อกัน ทำให้การแผ่ขยายของ บริการ ไม่เป็นไปอย่างทั่วถึง และทำให้ ไม่เป็นการ ประหยัด ต่อ ประเทศชาติ

๔. ความพยายามที่จะแก้ปัญหา รัฐบาลได้ทราบดีถึงความไม่สะดวกในการที่แยกหน่วยงานโทรคมนาคมเป็น ๒ หน่วย ตั้งเ็นจากปี ๒๕๐๖-๒๕๐๘ จึงได้มีความพยายามที่จะรวมกิจการโทรคมนาคมเข้าด้วยกันเช่นเดิม และคณะรัฐมนตรีก็ได้ลงมติยืนยันถึง ๒ ครั้ง เห็นสมควรที่จะรวมกิจการโทรคมนาคมเข้าด้วยกันเช่นเดิม แต่จนกระทั่งบัดนี้ยังไม่อาจที่จะรวมกันได้

๕. อุปสรรคในการรวม อุปสรรคในการรวมก็มีหลายประการ ซึ่งอาจสรุปสาระสำคัญในการที่ยังรวมกันไม่ได้ คือ

๕.๑ การรวมกันยังไม่เหมาะสม เพราะในหลักการพูดถึงการรวมกิจการโทรคมนาคมเข้าด้วยกัน แต่มิได้พูดถึงการรวมกิจการไปรษณีย์ซึ่งเป็นกิจการซึ่งมีลักษณะในการแลกเปลี่ยนข่าวสารเช่นเดียวกัน ฉะนั้นจึงเกิดปัญหามานาประการสืบเนื่องมาจากการที่ไม่ได้รวมกิจการไปรษณีย์เข้าด้วยกัน

๕.๒ การจะรวมแต่กิจการโทรคมนาคมนั้นก็จะทำให้รัฐบาลต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากขึ้น ในการที่จะต้องแยกไปตั้งที่ทำการโทรเลข - โทรศัพท์ในจังหวัดต่าง ๆ และอำเภอต่าง ๆ เป็นเอกเทศจากที่ทำการไปรษณีย์ ทำให้ต้องสิ้นเปลืองค่าสถานที่บ้านพัก ตลอดจนเจ้าหน้าที่แยกออกจากกัน

๕.๓ ตามฐานทางเศรษฐกิจและวิธีปฏิบัติงานในปัจจุบัน กิจการไปรษณีย์โทรเลขเป็นกิจการที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้โดยง่าย เพราะว่าส่วนใหญ่ในท้องที่ภูมิภาคก็มักจะใช้เจ้าหน้าที่ชุดเดียวกันทำงานทั้งไปรษณีย์โทรเลข นับตั้งแต่การรับส่งโทรเลขหน้าเคาน์เตอร์ การส่งโทรเลขไปตามสาย การรับและการนำจ่ายให้บุคคลกลุ่มเดียวกันกับงานไปรษณีย์ เพราะฉะนั้น การที่จะแยกออกไปจึงทำให้การดำเนินงานยุ่งยาก

๕.๔ การทดแทนของบริการจะขาดหายไป เพราะว่าทางสายโทรเลขยังติดต่อไม่ทั่วถึง จำเป็นจะต้องอาศัยบริการไปรษณีย์ไปยังปลายทางด้วย ถ้าหากว่ารวมกันเป็นหน่วยเดียวกันเสียก็จะทำให้เกิดความสะดวกยิ่งขึ้น

๖. สภาพปัจจุบัน ในเมื่อการรวมกิจการโทรคมนาคมเข้าด้วยกันก็ยังไม่เป็นผลสำเร็จ ก็เป็นที่เห็นว่า ปัญหาต่าง ๆ และความไม่สะดวกต่าง ๆ ในการที่องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย แยกออกจาก กรมไปรษณีย์ โทรเลข ก็ยังคงปรากฏอยู่

เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องหาทางแก้ไขปัญหานี้โดยด่วน และจะต้องเป็นการแก้ไขที่สามารถจะหลีกเลี่ยงอุปสรรคทั้งที่กล่าวไว้ข้างต้นนั้น

๗. ทางแก้ ทางแก้ไขที่เห็นสมควรที่สุดก็ได้แก่ การรวมกิจการไปรษณีย์-โทรเลขโทรศัพท์ทุกอย่างเข้าด้วยกัน เป็นองค์การเดียวกัน หรืออาจจะเรียกว่า "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" ซึ่งก็ควรจะมิลักษณะกิจการในการรวมดังนี้

๗.๑ การรวมนี้ควรจะรวมแต่ละเฉพาะในด้านปฏิบัติการ (Operation) กล่าวคือ รวมเฉพาะกิจการปัจจุบันขององค์การโทรศัพท์ ฯ ทั้งหมด กิจการไปรษณีย์ กิจการโทรเลข เทเล็กซ์ และกิจการสื่อสารทางดาวเทียมของกรมไปรษณีย์โทรเลข ส่วนงานที่เหลือบางอย่างก็ควรจะทิ้งไว้ให้แก่กระทรวงคมนาคมเช่นเดิม อันได้แก่ งานด้านนโยบาย งานด้านต่างประเทศ และงานด้านอัตราค่าธรรมเนียมของกิจการไปรษณีย์โทรคมนาคมทั้งหมด

๗.๒ การรวมไปรษณีย์ โทรคมนาคมเข้าด้วยกันนี้ ก็ควรจะออกเป็นพระราชบัญญัติจัดตั้งการไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ ซึ่งรวมข้าราชการประมาณ ๕๕% ของกรมไปรษณีย์โทรเลข หรือประมาณ ๑๒,๐๐๐ คน ขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยประมาณ ๔,๕๐๐ คน เข้าเป็นหน่วยเดียวกัน ส่วนข้าราชการที่เหลือประมาณไม่เกิน ๑๐๐ คน ก็ยังให้เป็นข้าราชการของกรมอีกกรมหนึ่งของกระทรวงคมนาคมอยู่ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในด้านงานนโยบาย งานอัตราค่าธรรมเนียม และงานองค์การระหว่างประเทศ โดยมีระเบียบบริหารเช่นเดียวกับหน่วยราชการทุกประการ เพราะว่ากรมที่เหลือนี้จะไม่มีหน้าที่ในด้านปฏิบัติการ (Operation)

นอกเหนือจากงานด้านนโยบาย, อัตราค่าธรรมเนียม และงานองค์การระหว่างประเทศแล้ว กรมที่เหลืออยู่กับกระทรวงคมนาคมนี้มีหน้าที่เป็นเครื่องมือของรัฐมนตรี ในการที่จะรักษาการตาม พ.ร.บ. วิทยุคมนาคม, พ.ร.บ. โทรเลขโทรศัพท์ และ พ.ร.บ. ไปรษณีย์

๗.๓ วิธีการนี้เป็นเช่นเดียวกับการพลังงานของประเทศ ซึ่งมีการพลังงานแห่งชาติเป็นกรมทำหน้าที่ในด้านนโยบายและงานระหว่างประเทศ ส่วนฝ่ายปฏิบัติการ (Operation) ก็ได้แก่ การไฟฟ้านครหลวง, การไฟฟ้าฝ่ายผลิต เป็นต้น

นอกจากนั้น ยังเป็นวิธีการเดียวกับที่อังกฤษจัดระบบงานไปรษณีย์โทรคมนาคมของกันใหม่เมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ โดยที่แต่เดิมเป็นกระทรวงไปรษณีย์โทรคมนาคม (General Post Office) ได้เปลี่ยนกิจการไปรษณีย์โทรคมนาคมเป็นองค์การ (Public Corporation) โดยรับผิดชอบงานด้านปฏิบัติการ (Operation) ทั้งหมด ส่วนงานด้านนโยบายยังคงเหลืออยู่กับกระทรวงไปรษณีย์โทรคมนาคม ซึ่งมีเจ้าหน้าที่เพียงเล็กน้อย (Residual Ministry's staff)

๗.๔ รายละเอียดในการจัดปฏิบัติงานบริหาร "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" อาจศึกษาได้จากปฏิบัติงานของประเทศต่าง ๆ ซึ่งใช้อยู่อย่างได้ผลในขณะนี้ เมื่อเป็นนโยบายเป็นที่แน่นอนแล้ว

ก. ผลดีในการจัดตั้ง "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ"

การรวมกิจการไปรษณีย์, โทรเลข, โทรศัพท์, เทเล็กซ์ ซึ่งเป็นกิจการสื่อสาร (communications) เข้าเป็นหน่วยงานเดียวกัน จะเกิดผลดีหลายด้าน คือ

๑. ผลดีในทางประหยัด
๒. ผลดีในการประสานงาน
๓. ผลดีในการปรับปรุงกิจการ
๔. ผลดีอื่น ๆ

ซึ่งแต่ละหัวข้อนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ผลดีในทางประหยัด

๑.๑ การประหยัดในการแผ่ขยายตัวของกิจการโทรศัพท์

ขณะนี้ กรมไปรษณีย์ โทรเลข มีที่ทำการ ไปรษณีย์ โทรเลข ของกรมไปรษณีย์โทรเลขเองตามอำเภอและชุมชนต่าง ๆ ประมาณ ๔๗๐ แห่ง ซึ่งยังคงขาดอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ อีกประมาณ ๑๒๐ แห่ง ในจำนวนนี้อีก ๑๐๐ แห่งจะสร้างแล้วเสร็จเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๙ ฉะนั้น ถ้าหากว่าในราวประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๐ จะมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขทั่วทุกอำเภอในประเทศไทยและตามชุมชนใหญ่ ๆ ทุกแห่ง

ในขณะเดียวกัน ชุมสายโทรศัพท์ในประเทศทั้งหมดในปัจจุบันมีเพียงประมาณ ๑๐๐ แห่ง ซึ่งทำให้เห็นได้ว่า กิจการโทรศัพท์ยังขาดอยู่ในอำเภอและชุมชนใหญ่ ๆ อีกไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ แห่ง การรวมกิจการไปรษณีย์โทรคมนาคมเข้าด้วยกัน จึงจะมีผลช่วยให้กิจการ โทรศัพท์สามารถขยาย ไปทั่วทุกอำเภอ และชุมชนเร็วขึ้นกว่าเดิมอีกนับเป็นสิบ ๆ ปี และจะสามารถประหยัดเงินได้อีกนับเป็นร้อย ๆ ล้านบาท กล่าวคือ ในด้านสายสาย สำหรับอำเภอเหล่านี้ ถึงแม้ยังไม่คุ้มในด้านเศรษฐกิจที่จะไปสร้างระบบไมโครเวฟ หรือ VHF ก็อาจจะมาใช้ระบบ open wire (with or without carrier equipment) ซึ่งกรมไปรษณีย์โทรเลขมีอยู่แล้วได้ เพราะอำเภอเหล่านั้นถึงจะมีปริมาณงานน้อย แต่ก็มีงานจำเป็นในการที่จะติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ วิธินี้ก็เพียงแต่หา Switch Board ระบบ manual ไปติดตั้งตามที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขเหล่านั้นก็จะสามารถเชื่อมโยงกับชุมสายโทรศัพท์ต่าง ๆ ได้ ทำให้สายการโทรเลขติดต่อกับได้ทั่วทุกอำเภอ โดยองค์การโทรศัพท์ไม่จำเป็นต้องจัดหาสถานที่ทำการหรือพนักงานใหม่

๑.๒ การประหยัดในการใช้อุปกรณ์ร่วมกัน

อุปกรณ์อะไหล่ของเครื่องโทรคมนาคม ซึ่งตามปกติจะมีค่าใช้จ่ายประมาณ ๘-๑๐ % ต่อปี ของเครื่องโทรคมนาคมนั้น ๆ อุปกรณ์อะไหล่มีสภาพความจำเป็นเหมือนกับอุปกรณ์ประกอบในการปฏิบัติการและบำรุงรักษา คือจำเป็นต้องมีให้พร้อมมือ แต่อาจจะเป็นเวลาานหลายเดือนกว่าจะต้องการใช้ แต่อย่างไรก็ตาม ก็ต้องใช้จ่ายเงินก่อนนำออกไปจัดหาเตรียมไว้ กลายเป็น immobile asset สำหรับหน่วยงานนั้น ๆ

อุปกรณ์โทรคมนาคมทางอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยชิ้นส่วนย่อยจำพวกหลอด solid state components, resistors, capacitors และ inductors ด้วยกันทั้งนั้น เพราะฉะนั้นโดยทั่ว ๆ ไปอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งหลายจะใช้ชิ้นส่วนประกอบที่เหมือนกัน หรือใช้แทนกันได้เป็นจำนวนมากพอสมควร การรวมกันของหน่วยงานทั้งสองจะทำให้สามารถ "ร่วม" กันใช้อุปกรณ์อะไหล่ซึ่งกันและกันได้ immobile asset ก็จะกลายเป็น mobile asset มากขึ้น และเงินที่จะต้องใช้จ่ายจัดหาอุปกรณ์อะไหล่เหล่านี้จะลดลง

นอกจากนี้ อุปกรณ์ของศูนย์ทดสอบและพัฒนาซึ่งมีหน้าที่ในการทดสอบ, ในการตรวจรับ ในการออกรายการละเอียดทางเทคนิคก็สามารถจะใช้ร่วมกันได้ โดยจะแบ่งเป็นแหล่งรวมของวิศวกรและนายช่างสาขาต่าง ๆ ทั้งในด้านไปรษณีย์และโทรคมนาคม เพราะในด้านไปรษณีย์เองนั้นก็ต้องการใช้ศูนย์ทดสอบพัฒนาในด้าน Postal Mechanization และในด้านทดสอบและตรวจรับอุปกรณ์ต่าง ๆ

๑.๓ การประหยัดในการฝึกอบรม

โดยเหตุที่ในขณะนี้ทาง กรมไปรษณีย์โทรเลขมีโรงเรียน ไปรษณีย์โทรเลขผลิตนักเรียนด้านไปรษณีย์ปีละประมาณ ๒๕๐ คน และด้านช่างออกมายปีละประมาณ ๑๐๐ คน ส่วนองค์การโทรศัพท์ ฯ ก็มีศูนย์ฝึกโทรคมนาคมซึ่งผลิตช่างฝีมือระดับต่าง ๆ ออกมาได้ปีละหลายร้อยคน ถ้าหากว่าสองหน่วยงานรวมกันเสียก็จะใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ร่วมกันได้ สามารถใช้สถานที่เดียวกัน เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตลอดจนเป็นการรวบรวมครู อาจารย์ ซึ่งขาดแคลนเข้าเป็นหน่วยเดียวกัน จะทำให้ประหยัดเงินของชาติได้ไม่ต่ำกว่าปีละหลายล้านบาท

๑.๔ การประหยัดในด้านงานบริหารและงานบัญชี

ในด้านการบริหารและงานบัญชี การรวมกิจการไปรษณีย์โทรคมนาคมเข้าด้วยกันจะทำให้ประหยัดมากขึ้น เพราะจะมีหน่วยต่างประเทศหน่วยเดียว หน่วยบุคลากรบริหารหน่วยเดียว หน่วยบัญชีและการเงินหน่วยเดียว การปรับปรุงงานบริหาร โดยใช้เครื่องจักร เช่น computer เข้าช่วย ก็ทำได้ง่ายขึ้น ในปัจจุบันทั้งกรมไปรษณีย์โทรเลขและองค์การโทรศัพท์ ฯ ต่างก็มีศูนย์ประมวลผลโดย computer ของตนเอง การรวมกันจะทำให้ประหยัดได้ปีละหลายล้านบาท

๑.๕ ด้บบัญญาการทำการงานหรือการลงหน้ชื้อนกัน

ในปัจจุบันมีการสร้างระบบหรือข่ายโทรคมนาคมซ้อนกัน โดยมีได้เป็นไปในลักษณะช่วยซึ่งกันและกัน (complementary) หรือมีได้เป็นไปในลักษณะทดแทนกัน (Alternative system)

ในปัจจุบัน ข่ายโทรคมนาคมของประเทศไทย ที่ดำเนินการโดยหน่วยราชการต่าง ๆ และวิสาหกิจเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างพาห เป็นเอกเทศ

ตามความ “จำเป็น” และ “ต้องการ” ของตนเอง เข้าลักษณะมีมจกผู้อื่นหาใจไม่สะดวก

ถ้าเมื่อใดกรมไปรษณีย์โทรเลขและองค์การโทรศัพท์ ฯ สามารถร่วมกันทำให้ข่ายโทรคมนาคมเป็น Complementary และ Alternative System ได้ พร้อมทั้งสามารถสนองความ “ต้องการ” และ “จำเป็น” พิเศษบางอย่างของหน่วยราชการอื่น ๆ เช่น ทหาร, ตำรวจ, การไฟฟ้าฝ่ายผลิต, ชลประทาน ฯลฯ แทนที่จะเป็นการลงทุนซ้อนกัน ก็จะกลายเป็นลงทุน ที่ก่อให้เกิด ระบบโทรคมนาคมที่เพียบพร้อม และเพิ่มพูนทั้งคุณภาพความแน่นอน และมีข่ายโทรคมนาคมพอเพียงทันต่อ “ความต้องการ” และสนอง “ความจำเป็น” ของทุกคน และความรู้สึกในลักษณะมีมจกผู้อื่นหาใจไม่สะดวกก็น่าจะจางหายไป

ตัวอย่างในเรื่องนี้มีอยู่ชัดเจน เช่น กรมไปรษณีย์โทรเลขมีโทรศัพท์ไปกล่าวลาดีเปอร์และสิงคโปร์ องค์การโทรศัพท์ ฯ ก็มีบริการของคน กรมไปรษณีย์โทรเลขมีบริการวิทยุโทรศัพท์ไปต่างจังหวัด องค์การโทรศัพท์ ฯ ก็มีของคน ตำรวจก็มีของคน กรมไปรษณีย์โทรเลขมีระบบเทเล็กซ์ ตำรวจก็มีระบบของคนเหล่านั้นเป็นต้น

การร่วมกันเอาเงินมาลงทุนและดำเนินการ (Pool of resources) ของหน่วยงานรัฐบาล ๒ หน่วยใหญ่ คือ กรมไปรษณีย์โทรเลขและองค์การโทรศัพท์ ฯ เป็นการขจัดปัญหาการลงทุนซ้อนกันในหัวข้อต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จะมีผลให้ประหยัดเงินของชาติได้มหาศาล

๑.๖ การประหยัดด้านกำลังคน

งานโทรคมนาคม นับวันก็ยิ่งต้องการผู้ชำนาญมากขึ้น และเป็นแขนง ๆ หรือสาขาย่อย ๆ ลงไป นี่เป็นแนวปฏิบัติของทุกประเทศที่การโทรคมนาคมเจริญแล้ว สำหรับประเทศไทยเองเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่ว ๆ ไปแล้วว่า ผู้ชำนาญการของเรามีน้อย และแม้แต่สถาบันที่ผลิตช่างเทคนิคออกมาแต่ละปีก็ยังมีพอต่อความต้องการและเชื่อว่าในอนาคตที่คาดการณ์ไว้ก็ก็ยังผลิตได้ไม่พอเพียง โดยเฉพาะในระยะที่ประเทศเรากำลังมุ่งหน้าพัฒนางานด้านอุตสาหกรรมด้วย เพราะฉะนั้น การ

พนักงานกำลังคน (Pool of Manpower) เท่าที่ต้องการ ประสิทธิภาพหรือความสามารถ แต่เพียงพอ สมควรให้เพื่อนร่วมงานรับไปทำแทน โดยตัวเองจะได้มีเวลาไปศึกษาและพัฒนาหรือปรับปรุงงานโทรคมนาคมสาขาหรือแขนง ๆ อื่นต่อไป

ในอนาคตที่พอคาดการณ์ได้ นี่ เชื่อว่าการพนักงานกำลังคนดังกล่าวจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดในหนึ่ง ที่จะช่วยให้งานโทรคมนาคมของประเทศสุหน้ที่ทันต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี

๒. ผลดีในการประสานงาน

๒.๑ ประสานงานในด้านการวางแผน

ในปัจจุบันองค์กรโทรศัพท์ ฯ มีฝ่ายวางแผนและทางกรมไปรษณีย์โทรเลขเองก็มีกองวิจัยและวางแผน ซึ่งต่างคนก็ต่างวางแผน ไม่ประสานกัน ถ้าหากรวมกัน ได้ก็จะทำให้การวางแผนร่วมกัน อันเกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติโดยสมบูรณ์ และเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างไม่อาจคำนวณได้

๒.๒ ประสานงานในด้านโทรศัพท์ระหว่างประเทศ

การประสานงานระหว่างโทรศัพท์ในประเทศและโทรศัพท์ต่างประเทศจะดีขึ้น เพราะในปัจจุบันยังแยกกันอยู่ ชุมสายโทรศัพท์ในประเทศอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ชุมสายโทรศัพท์ระหว่างประเทศอยู่ที่กรมไปรษณีย์โทรเลข การประสานสัมพันธ์ไม่ดีพอ ฝ่ายรัฐบาลต้องขาดรายได้ ไปจากแต่ละหน้าที่ผู้เข้ามีการติดต่อ ซึ่งเสียไปเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นจะทำให้การเก็บเงินของบริการโทรศัพท์ระหว่างประเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ไม่ขาดตกบกพร่อง ดังนั้นการรวมกันของหน่วยงานทั้งสองจะทำให้เพิ่มพูนความสะดวกแก่ประชาชนและเพิ่มพูนรายได้ให้แก่หน่วยงานทั้งสองปีละไม่ต่ำกว่า ๑๐ ล้านบาท

๒.๓ ประสานงานในด้านเทคนิค, โทรภาพ

กิจการเทคนิค กิจการโทรภาพ ก็อาจจะขึ้นได้ในทุกจังหวัดภายในระยะเวลาไม่เกิน ๕ ปี ทั้งนี้เพราะปัจจุบันทางกรมไปรษณีย์โทรเลขไม่สามารถจะจัดให้มีบริการได้ทุกจังหวัด เนื่องจากทางสายไม่ดี ถ้าหากว่าทางสายที่ดีแล้ว ก็ย่อมที่จะเปิดบริการเทคนิคและโทรภาพได้ ทำให้บริการแผ่ขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ สำหรับในพระนคร-ธนบุรี ก็จะจัดปัญหาความยุ่งยากที่ต้องขอคู่สายจากองค์การโทรศัพท์ ฯ ขอเครื่องจากกรมไปรษณีย์โทรเลขเพื่อใช้งาน เทเล็กซ์ ทำให้พ่อค้าประชาชนต้องรอและเข้าใจว่าหน่วยราชการโยนงานกัน นอกจากนี้เมื่อมีการหยุดชะงัก ก็จะพบปัญหาในด้านการจัดหาค่าความรับผิดชอบ

๒.๔ ประสานงานด้านโทรศัพท์

การประสานงานระหว่างการถ่ายทอดโทรศัพท์ก็จะดีขึ้น เพราะว่าขณะนี้ทางกรมไปรษณีย์โทรเลขสามารถถ่ายทอดโทรศัพท์ผ่านดาวเทียม ก็จะทำให้ส่งภาพไปได้ทั่วราชอาณาจักรโดยทางไมโครเวฟขององค์การโทรศัพท์ ฯ และยังส่งผ่านรายการอื่น ๆ ไปยังประเทศใกล้เคียงได้ ซึ่งในปัจจุบันยังทำไม่ได้ เพราะขาดการประสานงานที่ดีพอ

๓. ผลดีในการปรับปรุงงาน

๓.๑ การปรับปรุงประสิทธิภาพของงานโทรเลข

โดยที่กรมไปรษณีย์โทรเลขยังไม่อาจจะให้บริการ โทรเลข ได้ดีพอเนื่องจากวงจรสายหลักระหว่างเมืองใหญ่ ๆ และระหว่างภาคยังเป็น open wire ฉะนั้นจึงได้เข้าวงจรไมโครเวฟจากองค์การโทรศัพท์ ฯ บางแห่งประมาณ ๑๑ วงจร ซึ่งทำให้กรมไปรษณีย์โทรเลขต้องสิ้นเปลืองเงินปีละหนึ่งล้านบาทเศษ การรวมหน่วยงานทั้งสองเข้าด้วยกันจะทำให้งานด้านโทรเลขในประเทศรวดเร็วขึ้น เพราะจะสามารถใช้วงจรไมโครเวฟทั้ง Backbone และ Spur route ได้อีกหลายทางสาย

๓.๒ การเพิ่มความสะดวกในการดำเนินงานโทรศัพท์

หากกิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคมรวมเข้าเป็นหน่วยเดียวกัน ก็จะทำให้กิจการบางอย่างขององค์การโทรศัพท์ ฯ สะดวกรวดเร็วขึ้น อาทิเช่น การเก็บเงินค่าพูดโทรศัพท์ . ซึ่งอาจจะรับชำระได้จากที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขทุกแห่ง หรืออาจจัดบริการพิเศษเพื่อการเก็บเงินโดยใช้ บปท. ให้แก่กิจการโทรศัพท์ ฯ นี้ไปรษณีย์และอื่น ๆ ได้ นอกจากนั้นการแจกจ่ายสมุดรายชื่อผู้เข้าโทรศัพท์ก็อาจจะทำได้โดยง่าย นับว่าเป็นความสะดวกแก่ประชาชนยิ่งขึ้น

๓.๓ การปรับปรุงงานไปรษณีย์, ธนาณัติ และอื่นๆ

กิจการไปรษณีย์เองก็ต้องการความคล่องตัวในด้าน การบริหารการเงิน และการจัดอัตรากำลัง ระบบปัจจุบันเป็นระบบหน่วยราชการทำให้ขาดความคล่องตัว ถึงแม้ คร.ม. จะลงมติรับหลักการที่จะให้ความคล่องตัวในด้านการบริหาร การเงิน และการจัดอัตรากำลังแก่กรมไปรษณีย์โทรเลข แต่ผลก็ยังไม่ออกมาเพราะยังติดขัด อยู่ด้วยหน่วยราชการอื่น

การรวมเป็น "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" จะทำให้งานไปรษณีย์, ธนาณัติของกรมไปรษณีย์โทรเลขคล่องตัวยิ่งขึ้น อันจะทำให้คุณภาพของงานรวดเร็วแน่นอนมากขึ้น เป็นผลดีโดยตรงต่อประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศ

๔ ผลดีในด้านอื่น ๆ

๔.๑ การรักษากฎหมาย

การรักษากฎหมาย สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น เพราะขณะนี้ต่างฝ่ายต่างก็ถือกฎหมายคนละฉบับ งานก็ไม่สัมพันธ์กัน อาทิเช่น ทางกรมไปรษณีย์โทรเลขก็มีอำนาจสิทธิขาดในการโทรเลข ก็ย่อมจะมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย แต่ก็ปรากฏว่าทางองค์การโทรศัพท์ฯ ก็ไปให้เข้าคู่สายแก่เอกชนที่มาทำกิจการโทรเลข อันเป็นการขัดต่อกฎหมายเพราะองค์การโทรศัพท์ฯ ก็ไม่มีหน้าที่ที่จะต้องไปรักษากฎหมายในด้านการโทรเลข เมื่อมีคู่สายก็ให้เข้าไปเลยๆ โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้ใช้นั้นจะเอาไปใช้ทำอะไร

๔.๒ ความเป็นปึกแผ่นในกิจการระหว่างประเทศ

ความเป็นปึกแผ่นในกิจการระหว่างประเทศจะเกิดขึ้น หากเป็นหน่วยงานเดียวกัน เพราะว่าเสียงในการติดต่อก็จะมั่นคงแข็งแรงขึ้น ในปัจจุบันเหตุการณ์มิได้เป็นเช่นนั้น เพราะประเทศไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการสื่อสารของประเทศหลายหน่วย แต่ละหน่วยก็ไม่อาจจะตัดสินใจได้ในเรื่องงานไปเกี่ยวข้องกับของหน่วยอื่น การตั้ง "การไปรษณีย์โทรเลขคมนาคมแห่งชาติ" จะแก้ปัญหานี้ได้

๔.๓ ขวัญของผู้ปฏิบัติงาน

ในปัจจุบันช่างโทรคมนาคมของกรมไปรษณีย์โทรเลข ได้รับเงินเดือนใน อัตราต่ำกว่าช่าง ของ องค์การโทรศัพท์ฯ ผู้บริหาร ของกรมไปรษณีย์โทรเลข ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าผู้บริหารของ องค์การ โทรศัพท์ฯ มากๆ ทั้งๆ ที่งาน ต้องใช้เทคนิคเหมือนๆ กัน พื้นความรู้เหมือนๆ กัน ประกอบกับกรมไปรษณีย์โทรเลขถูกจำกัดโดย ก.พ. อยู่ในด้านอัตรากำลัง ข้าราชการจึงต้องแบกรับภาระมากยิ่งขึ้น ขวัญของข้าราชการกรมไปรษณีย์โทรเลขจึงเลวลง เมื่อมองเทียบกับพนักงานองค์การโทรศัพท์ฯ อันเป็นงานที่มีลักษณะเดียวกัน

นอกจากนั้น บพท. ของกรมไปรษณีย์โทรเลข ก็มีเงินเดือน ทำทำงานหนักบางจังหวัดต้องทำงานทุกวันไม่มีวันหยุด การจัดตั้ง "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" จะทำให้ข้าราชการและ บพท. ของกรมไปรษณีย์โทรเลขมีรายได้เท่าเทียมกับพนักงานขององค์การโทรศัพท์ฯ ก็จะทำให้ขวัญดีขึ้นและประสิทธิภาพในการทำงานก็จะดีขึ้น เป็นผลดีต่อการเศรษฐกิจและการสังคมของประเทศ

ข. ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้ง "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ"

ในการจัดตั้ง "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" ขึ้น นอกเหนือจากผลดีในด้านการประหยัด, การประสานงาน, การปรับปรุงกิจการ และอื่นๆ อันเป็นผลในด้านคืออันประมาณเป็นมูลค่าหลายร้อยล้านบาทแล้ว ก็เป็นสิ่งที่แน่นอนว่า จะต้องมีการใช้จ่ายในการนี้บ้าง ถึงแม้ว่าค่าใช้จ่ายจะอยู่ห่างไกลจากผลที่มากมายก็ตาม

ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ ส่วนใหญ่คำนวณออกจากยอดเงินที่จะต้องจ่ายเพิ่มขึ้นให้แก่ข้าราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข ในการที่จะเปลี่ยนฐานะเป็นพนักงานการไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ ค่าบำเหน็จบำนาญที่จะต้องจ่ายให้แก่ข้าราชการและลูกจ้าง ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะไม่ก่อให้เกิดภาระแก่งบประมาณของประเทศเลย เพราะสามารถได้มาจากค่าธรรมเนียมในการให้บริการของ "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" เอง ส่วนเงินก้อนที่จะจ่ายเป็นบำเหน็จครั้งเดียวก็อาจจ่ายจากเงินทุนสำรองของกรมไปรษณีย์โทรเลขได้

รายละเอียดของค่าใช้จ่ายมีดังนี้

๑. ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น จากการปรับปรุง อัตราเงินเดือน ของ ข้าราชการ กรมไปรษณีย์โทรเลข

จากการคำนวณโดยอาศัย อัตราเงินเดือน เปรียบเทียบ ระหว่าง กรมไปรษณีย์โทรเลขและองค์การโทรศัพท์ ฯ การแยกจำนวนผู้ที่ได้รับเงินเดือนโดยเฉลี่ยออกเป็นชั้น ตามรายละเอียดการคำนวณที่แนบมานี้ ยอดเงินที่จะต้องจ่ายเงินเดือนโดยเฉลี่ยออกเป็นชั้น ตามรายละเอียดการคำนวณที่แนบมานี้ ยอดเงินที่จะต้องจ่ายเงินเดือนเพิ่มขึ้นแต่ละเดือน จะเป็นเงินประมาณ ๒ ล้านบาท ต่อเดือน

๒. ค่าใช้จ่ายเพิ่มจากการจ่ายบำนาญแก่ข้าราชการ

ความจริงค่าใช้จ่ายประเภทนี้ไม่ควรนำมาคิด เพราะถึงแม้ข้าราชการกรมไปรษณีย์โทรเลขซึ่งมีอายุราชการเกินกว่าสิบปี จะยังมีควรได้รับบำนาญในขณะนั้น ในระยะยาวข้าราชการเหล่านี้ก็ต้องได้รับบำนาญทั้งสิ้น และจะเป็นเงินมากกว่านี้ด้วยเมื่อเวลาผ่านไป

อย่างไรก็ดี โดยที่เป็นค่าใช้จ่ายที่เห็นได้ชัด จึงได้คำนวณไว้ตามรายละเอียดที่แนบ ซึ่งได้สรุปได้ว่า ในการจัดตั้งกรมไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ จะต้องมียกค่าใช้จ่ายประจำเดือนเป็นบำนาญอีกประมาณเดือนละ ๑.๕ ล้านบาท

๓. บำเหน็จข้าราชการและลูกจ้าง

สำหรับข้าราชการที่มีอายุราชการน้อยกว่า ๑๐ ปี และสำหรับลูกจ้างทุกคนก็จะต้องจ่ายบำเหน็จให้เป็นเงินก้อนครั้งเดียว ดังนี้

สำหรับข้าราชการประมาณ ๕,๐๐๐ คน ประมาณ ๑๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท

สำหรับลูกจ้างประมาณ ๑,๗๐๐ คน ประมาณ ๒๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท

เงินจำนวนนี้เป็นภาระกิจที่หลีกเลี่ยงไม่ได้อยู่แล้ว ไม่ว่าจะมีการก่อตั้ง "การไปรษณีย์โทรคมนาคมแห่งชาติ" หรือไม่ ก็คงจะมีการจ่ายค่าบำเหน็จเหล่านี้ ไม่ช้าก็เร็ว จึงไม่ควรนับเป็นค่าใช้จ่าย (Expenses) ของการจัดตั้งหน่วยงานใหม่นี้ เงินจำนวนนี้ จะจ่ายได้จากเงินทุนไปรษณีย์ของกรมไปรษณีย์โทรเลขเอง

พระราชบัญญัติ

การไปรษณีย์และโทรคมนาคมแห่งประเทศไทย พ.ศ.

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"การไปรษณีย์และโทรคมนาคม" หมายความว่า การไปรษณีย์และโทรคมนาคมแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

"ผู้ว่าการ" หมายความว่า ผู้ว่าการของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การจัดตั้งทุนและเงินดำรง

มาตรา ๖ ให้จัดตั้งการขึ้นการหนึ่งเรียกว่า "การไปรษณีย์และโทรคมนาคมแห่งประเทศไทย" มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดดำเนินการและนำมาซึ่งความเจริญของกิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์เหมาะสมและตามความจำเป็นแห่งรัฐและประชาชน และดำเนินธุรกิจอันเกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคม และธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่องใกล้เคียงกัน หรือซึ่งเป็นประโยชน์เหมาะสมและจำเป็นแก่กิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

มาตรา ๘ ให้การไปรษณีย์และโทรคมนาคมเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๘ การไปรษณีย์และโทรคมนาคม มีสำนักงานแห่งใหญ่อยู่ในจังหวัดพระนคร และจะตั้งสำนักงานสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ที่ใดภายในราชอาณาจักรก็ได้ และจะตั้งสำนักงานสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ต่างประเทศในเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก็ได้

มาตรา ๙ เพื่อกำหนดการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวในมาตรา ๖ ให้การไปรษณีย์และโทรคมนาคม มีอำนาจรวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ครอบครองที่ดินและทรัพย์สินอื่น ๆ มีทรัพย์สินต่าง ๆ สร้าง ซื้อ เช่า ให้เช่า ให้เช่าซื้อ ยืม ให้อืม จัดหา จำหน่าย ทำการแลกเปลี่ยน โอนและรับโอนด้วยประการใดๆ ซึ่งที่ดินทรัพย์สินอื่นหรือสิทธิทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ และดำเนินเกี่ยวกับเครื่องใช้ บริการ และความสะดวกต่างๆ ของกิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

(๒) ให้บริการต่างๆ เกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์และ โทรคมนาคมในเรื่องเครื่องและอุปกรณ์การไปรษณีย์และโทรคมนาคม เครื่องใช้และเครื่องบริการต่างๆ

(๓) กำหนดอัตราค่าเช่า ค่าดำเนิน ธุรกิจต่างๆ และค่าบริการอื่น ๆ ของกิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคม และจัดระเบียบเกี่ยวกับวิธีชำระค่าต่างๆ ดังกล่าว

(๔) จัดระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้การไปรษณีย์และโทรคมนาคม บริการและความสะดวกต่างๆ ของกิจการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

(๕) กู้ ยืม ให้อืม ให้อืมเงิน โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือด้วยทรัพย์สิน

(๖) ร่วมการงาน หรือสมทบกับบุคคลอื่น เพื่อประโยชน์แห่งกิจการของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม รวมทั้งการเข้าเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือนิติบุคคลใดๆ

มาตรา ๑๐ ให้กำหนดทุนของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม เป็นจำนวนเงิน ล้านบาท โดยรัฐช่วยให้เป็นคราวๆ ตามจำนวนที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๑ ให้โอนบรรดาทรัพย์สิน สิทธิทรัพย์สิน ความรับผิดชอบและธุรกิจของกรมไปรษณีย์โทรเลข กรมประชาสัมพันธ์ และองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ให้แก่การไปรษณีย์และโทรคมนาคมดำเนินการต่อไป

มาตรา ๑๒ ให้จ่ายเงินงบประมาณ ใช้จ่ายสามัญและรายจ่ายวิสามัญลงทุนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ของกรมไปรษณีย์โทรเลข กรมประชาสัมพันธ์ และงบประมาณอื่นใด ตามสิทธิที่กรมไปรษณีย์โทรเลข และกรมประชาสัมพันธ์ ได้รับจากรัฐบาลอยู่แล้ว เป็นทุนประเดิมให้แก่การไปรษณีย์และโทรคมนาคม

นอกจากเงินที่รัฐจ่ายแล้ว ให้นำสินทรัพย์ที่รับโอนมาจากกรมไปรษณีย์โทรเลข กรมประชาสัมพันธ์ เมื่อได้หักหนี้สินออกแล้วเข้าอยู่ในทุนประเดิมด้วย

มาตรา ๑๓ ทรัพย์สินของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม ซึ่งใช้เพื่อกำหนดกิจการและเพื่อประสิทธิภาพแห่งการไปรษณีย์และโทรคมนาคมสาธารณะ ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๑๔ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ผู้ว่าการ และพนักงานเป็นเจ้าพนักงานตามความหมายแห่งกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา ๑๕ ให้การไปรษณีย์และโทรคมนาคม ได้รับยกเว้นจากการเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๖ เงินสำรอง ของ การไปรษณีย์และ โทรคมนาคมให้ ประกอบด้วยเงินสำรองซึ่งตั้งไว้เพื่อขาด เงินสำรองเพื่อไถ่ถอนหนี้ และเงินสำรองอื่นๆ เพื่อความประสงค์แต่ละอย่างโดยเฉพาะตามแต่คณะกรรมการจะเห็นสมควร

มาตรา ๑๗ เงิน สำรองธรรมคาจะนำออก ใช้ได้ก็แต่โดยมติของคณะกรรมการด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๘ ให้การไปรษณีย์และ โทรคมนาคม เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารตามระเบียบของคณะกรรมการ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

หมวด ๒

การกำกับ ควบคุม และจัดการ

มาตรา ๑๙ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจและหน้าที่กำกับดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม และเพื่อประโยชน์ในการนี้ รัฐมนตรีมีอำนาจเรียกประธานกรรมการ กรรมการ ผู้ว่าการ หรือพนักงาน มาชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือให้ทำรายงานอื่น

มาตรา ๒๐ เรื่องที่จะต้องเสนอไปยังคณะรัฐมนตรีตามความในพระราชบัญญัตินี้ให้นำเสนอรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๑ ให้มีคณะกรรมการของการไปรษณีย์และโทรคมนาคมคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน รองประธานกรรมการสองคน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คนแต่ไม่เกินหกคน เป็นผู้ควบคุมและดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ ต้องมีสัญชาติไทยและอย่างน้อยจะต้องมี ผู้มีความรู้ และ ความชัดเจน เกี่ยวกับการไปรษณีย์และโทรคมนาคมสองคนและเกี่ยวกับการเศรษฐกิจอีกหนึ่งคน

มาตรา ๒๒ ผู้มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้เป็นประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ หรือผู้ว่าการ คือ

(๑) มีส่วนได้เสียในสัญญาเกี่ยวกับการไปรษณีย์และโทรคมนาคม หรือในกิจการที่กระทำให้แก่การไปรษณีย์และโทรคมนาคม ทั้งนี้ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยทางอ้อม

มาตรา ๒๓ ให้คณะรัฐมนตรี เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้ง หรือถอดถอนประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

มาตรา ๒๔ ให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการที่ได้รับแต่งตั้ง ดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี ในกรณีที่มีการแต่งตั้งซ่อม หรือเพิ่มเติมประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ หรือกรรมการ ที่ได้รับแต่งตั้ง ซ่อม หรือเพิ่มเติมขึ้นนั้น ให้ดำรงตำแหน่งเพียงเท่าที่กำหนดเวลาของคณะกรรมการชุดนั้น

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวรรคก่อน หากมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ ที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น รักษาการในตำแหน่งต่อไป จนกว่าคณะกรรมาธิการที่แต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ ที่พ้นตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกก็ได้

มาตรา ๒๕ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ ย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงวาระตามความในมาตรา ๒๔ เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้ไร้ความสามารถ
- (๕) ขาดการประชุมคณะกรรมาธิการกว่าสามครั้งต่อเนื่องกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๖) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๑ หรือต้องห้ามตามมาตรา ๒๒

มาตรา ๒๖ ให้คณะรัฐมนตรี เป็นผู้กำหนดเงินผลประโยชน์ตอบแทนของประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ

ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ ผู้ว่าการ และพนักงาน อาจได้รับเงินรางวัลตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๗ ภายใต้บังคับมาตรา (๓๔) และมาตรา (๔๐) ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่วางแผนนโยบาย และควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี อำนาจและหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (๑) ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๘
- (๒) วางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานต่าง ๆ

(๓) วางข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนชั้นเงินเดือน การถอดถอน และระเบียบวินัยของพนักงานตลอดจนกำหนดจำนวนอัตราตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่นๆ ของพนักงาน

(๔) ตั้งอัตราค่าเช่าเครื่องโทรคมนาคม ค่าค่านินทรกิจต่างๆ และค่าบริการอื่นๆ

(๕) กำหนดอัตราเงินสะสมของผู้ว่าการและพนักงาน และวางระเบียบการจ่ายเงินสะสม

ข้อบังคับว่าด้วยระเบียบปฏิบัติงานที่คณะกรรมการวางขึ้นนั้น ถ้ามีข้อความจำกัดอำนาจผู้ว่าการในการทำนิติกรรมไว้ประการใด ให้รัฐมนตรีประกาศข้อบังคับที่มีข้อความเช่นนั้น ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการที่มีอำนาจแต่งตั้งผู้ว่าการด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และให้อยู่ในตำแหน่งได้โดยไม่มีกำหนดเวลา แต่ในกรณีที่บกพร่องต่อหน้าที่หรือหย่อนสมรรถภาพหรือมีเหตุพลอันสมควรอื่น คณะกรรมการจะให้ออกจากตำแหน่งด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีก็ได้

ผู้ว่าการ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความชัดเจนเกี่ยวกับการไปรษณีย์และโทรคมนาคม และให้เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

ให้ผู้ว่าการ ได้รับเงินเดือนตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๙ ให้ผู้ว่าการมีอำนาจ

(๑) แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อนชั้นเงินเดือน ตัดเงินเดือนหรือลดชั้นเงินเดือน ตลอดจนลงโทษทางวินัยแก่พนักงาน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของการไปรษณีย์และโทรคมนาคมโดยไม่แย้งหรือขัดต่อระเบียบข้อบังคับที่คณะกรรมการวางไว้

มาตรา ๓๐ เครื่องแบบและเครื่องหมายพนักงาน มีลักษณะชนิดและประเภทเป็นอย่างไร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๑ ผู้ใดแต่งเครื่องแบบ หรือประดับเครื่องหมายของพนักงานโดยไม่มีสิทธิ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิหรือแต่งเลียนเครื่องแบบ เครื่องแบบ

ของพนักงาน เพื่อให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าเป็นพนักงาน มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ว่าการเป็นผู้บริหารกิจการของการไปรษณีย์และโทรคมนาคมให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด และให้มีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานทุกตำแหน่ง

ผู้ว่าการต้องรับผิดชอบต่อ คณะกรรมการในการ บริหารกิจการ ของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

มาตรา ๓๓ ในกรณีจำเป็นและรีบด่วน ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการตาม มาตรา ๖ และมาตรา ๘ ไม่ได้ทันทั่วถึงให้ผู้ว่าการดำเนินการไปได้ก่อน แต่ต้องรีบรายงานต่อคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๓๔ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้ว่าการเป็นผู้กระทำการในนามของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม และเป็นตัวแทนของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม เพื่อการนี้ ผู้ว่าการอาจมอบอำนาจให้ตัวแทนของการไปรษณีย์และโทรคมนาคมที่ได้ตั้งขึ้นตามมาตรา ๘ หรือบุคคลใด ๆ ปฏิบัติกิจการเฉพาะอย่างแทนได้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีข้อบังคับซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษามาตรา ๒๔ บรรดาที่กำหนดไว้ว่า นิติกรรมใดผู้ว่าการจะทำได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการก่อนบรรดานิติกรรมที่ผู้ว่าการทำขึ้น โดยมีได้รับ ความเห็น ชอบดังกล่าวย่อมไม่ผูกพันการไปรษณีย์และโทรคมนาคม เว้นแต่คณะกรรมการ จะให้สัตยาบัน

หมวด ๓

ความสัมพันธ์กับรัฐบาล

มาตรา ๓๕ ในการดำเนินการกิจการของการไปรษณีย์และ โทรคมนาคมให้คำนึงถึงประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นของรัฐบาลและประชาชน

มาตรา ๓๖ การไปรษณีย์และโทรคมนาคม จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน จึงจะดำเนินการกิจการดังต่อไปนี้ คือ

(๑) เลิกชุมสายโทรคมนาคม หรือโทรคมนาคมทางไกล หรือที่ทำการไปรษณีย์

- (๒) เพิ่ม หรือลดทุน
- (๓) กู้ยืมเงินครั้งหนึ่งเป็นจำนวนเงินกว่าสามล้านบาท
- (๔) จำหน่ายอสังหาริมทรัพย์
- (๕) ก่อตั้งร้านค้าหรือเครื่องโทรคมนาคมและค่าบริการอื่น ๆ

มาตรา ๓๗ ให้การไปรษณีย์และโทรคมนาคม จัดทำงบประมาณประจำปี โดยให้แยกเป็นงบลงทุนและงบทำการ สำหรับงบลงทุนให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา และให้ความเห็นชอบ ส่วนงบทำการให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๓๘ รายได้จากการ ไปรษณีย์และ โทรคมนาคม ได้รับ จากการดำเนิน กิจการให้ตกเป็นของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

รายได้ที่ได้รับในปีหนึ่ง ๆ เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายสำหรับดำเนินกิจการค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสมและจำเป็น เช่นค่าบำรุงรักษา ค่าเสื่อมราคาและเงินสมทบกองทุน สำหรับจ่ายสงเคราะห์ผู้ปฏิบัติงานในการไปรษณีย์และโทรคมนาคมและครอบครัว เงินผลประโยชน์ตอบแทนและเงินรางวัลตามมาตรา ๒๘ เงินสำรองธรรมดา ซึ่งคงไว้เพื่อขาดเงินสำรองเพื่อขยายกิจการ เงินสำรองได้ถอนหนี้ และเงินกองทุนตามงบประมาณลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบตามความในมาตรา ๓๔ แล้วเหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นรายไข้องรัฐ

แต่ถ้ารายได้มีจำนวนไม่พอสำหรับจ่ายดังกล่าว นอกจากเงินสำรองที่ระบุไว้ในวรรคสอง และการไปรษณีย์และโทรคมนาคมไม่สามารถหาเงินจากทางอื่น รัฐพึงจ่ายเงินให้แก่การไปรษณีย์และโทรคมนาคมเท่าจำนวนที่จำเป็น

มาตรา ๓๙ ให้คณะกรรมการทำรายงานปีละครั้ง เสนอรัฐมนตรี รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานของการไปรษณีย์และโทรคมนาคมในปีที่ล่วงแล้ว พร้อมด้วยคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการโครงการ แผนการ และโครงการ ที่จะจัดทำในภายหน้า

มาตรา ๔

การอุทธรณ์และการสงเคราะห์

มาตรา ๔๐ ให้พนักงานมีสิทธิอุทธรณ์เกี่ยวกับคำสั่งลงโทษได้ตามระเบียบข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๑ ให้การไปรษณีย์และโทรคมนาคม จัดให้มีกองทุนสำหรับจ่ายสงเคราะห์ผู้ปฏิบัติในการไปรษณีย์และครอบครัว ในกรณีพ้นจากตำแหน่ง ประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย หรือกรณีอื่นอันสมควรแก่การสงเคราะห์

การจัดให้ได้มาซึ่งกองทุนดังกล่าวในวรรคก่อน การกำหนดประเภทของผู้ที่พึงได้รับการสงเคราะห์จากกองทุน และหลักเกณฑ์การสงเคราะห์ ตลอดจน การจัด การเกี่ยวกับกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด ระเบียบข้อบังคับดังกล่าว ในวรรคก่อนให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ใช้บังคับได้

วรรค ๕

การบัญชี การสอบ และการตรวจ

มาตรา ๔๒ ให้การไปรษณีย์และโทรคมนาคม วางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีอันถูกต้อง แยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำ และมีสมุดบัญชีลงรายการ

(๑) การรับและจ่ายเงิน

(๒) สินทรัพย์และหนี้สิน

ซึ่งแสดงการงานที่เป็นอยู่ตามสภาพความเป็นจริง และตามที่ควรตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความอันเป็นเหตุที่มาของรายการนั้น ๆ

มาตรา ๔๓ ทุกรัฐให้สำนักงาน คณะกรรมการ ตรวจเงิน แผ่นดิน เป็นผู้สอบและตรวจบัญชี รวมทั้งการเงินของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

มาตรา ๔๔ ผู้สอบและตรวจบัญชีมีอำนาจ ตรวจและสอบสรรพสมุดบัญชี และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของการไปรษณีย์และโทรคมนาคม เพื่อการนี้ให้มีอำนาจ สอบถามประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ ผู้ว่าการ และพนักงาน ในการไปรษณีย์และโทรคมนาคม

มาตรา ๔๕ ผู้สอบบัญชีต้องทำรายงานผลของการสอบ บัญชี เสนอคณะรัฐมนตรีภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับจากวันสิ้นปีบัญชี และให้การไปรษณีย์และโทรคมนาคม โฆษณารายงานประจำปีของปีที่สิ้นไปนั้นแสดงบัญชีงบดุล บัญชีทำการ

และบัญชีกำไรขาดทุน ซึ่งผู้สอบบัญชีรับรองว่าถูกต้องแล้ว ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับจากวันสิ้นปีบัญชี

หมวด ๒

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๔๖ ในระหว่างที่การโอนกิจการ บรรดาทรัพย์สิน สันทรัพย์ ความรับผิดชอบธุรกิจและเงิน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ ยังไม่เสร็จสิ้น ให้กรมไรรณีย์โทรเลข กรมประชาสัมพันธ์ ดำเนินการไปก่อนแล้ว แต่กรณี

ผนวก ๑

(สำเนา)

ด่วนมาก

ที่ สร. ๐๔๐๓/๔๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๒ มกราคม ๒๕๑๒

เรื่อง ร่างระเบียบการบริหารงานของกรมไรรณีย์โทรเลข พ.ศ. ๒๕๑๒

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

อ้างถึง หนังสือที่ คค. ๐๖๐๔/๒๘๔ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๒

ตามที่ได้เสนอร่างระเบียบการบริหารงานของกรมไรรณีย์โทรเลข พ.ศ. ๒๕๑๒ ไปเพื่อขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๑. รับหลักการว่ากิจการ ของกรม ไรรณีย์โทรเลขเป็นกิจการ รัฐพาณิชย์ มีลักษณะเป็นการค้า มิใช่กิจการที่มีลักษณะในทางปกครองเช่นกระทรวงทบวงกรม อื่น ๆ

๒. เมื่อรับหลักการว่าเป็นกิจการรัฐพาณิชย์แล้ว ก็ให้พิจารณารับหลักการ ว่าควรมีระบบการจัดการที่ให้ความคล่องตัวในด้านการเงิน การบุคคล และการบริหาร ตามสมควรเช่นเดียวกับวิสาหกิจอื่น ๆ ที่รัฐดำเนินการ

๓. เมื่อรับหลักการเรื่องความคล่องตัวของกรมไรรณีย์โทรเลข แล้วก็ขอให้พิจารณาอนุมัติร่างระเบียบการบริหารงานของกรมไรรณีย์โทรเลข พ.ศ. ๒๕๑๒ เพื่อดำเนินการต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๑๒ ลงมติรับ หลักการว่ากิจการของกรมไรรณีย์โทรเลขเป็นกิจการรัฐพาณิชย์ ควรมีระบบการจัด การที่ให้ความคล่องตัวในด้านการเงิน การบุคคล และการบริหารตามสมควร และ ให้ส่งร่างระเบียบการบริหารงานของกรมไรรณีย์โทรเลข พ.ศ. ๒๕๑๒ ให้กระทรวง

คมนาคมเป็นเจ้าของเรื่อง เชิญผู้แทนกระทรวงการคลัง สำนักงานประมาณ และ
สำนักงาน ก.พ. มาร่วมตรวจพิจารณา แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง
จึงขอยืนยันมา ได้แจ้งให้กระทรวงการคลัง สำนักงานประมาณ และสำนั
งาน ก.พ. ทราบด้วยแล้ว.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) **มณู บริสุทธิ์**
(นายมณู บริสุทธิ์)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

กองนิติธรรม.

๘พทก. ๐๑๐๓/๑๓๓

โครงการของกรมไปรษณีย์โทรเลขและระเบียบบริหารงานของกรมไปรษณีย์โทรเลข

กราบเรียน หัวหน้าคณะปฏิวัติ

กระทรวงคมนาคมรายงานตามหนังสือที่ คค. ๐๖๐๑/๕๐๖๘ ลงวันที่ ๕
พฤษภาคม ๒๕๑๕ ว่า ตามที่คณะกรรมการบริหารสภาพพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติได้
พิจารณาโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙
ของกรมไปรษณีย์โทรเลขแล้ว เห็นชอบด้วย ซึ่งคณะรัฐมนตรีชุดเดิมได้ประชุม
ปรึกษาเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๔ ลงมติเห็นชอบและให้ดำเนินการต่อไป

เนื่องจากสำนักงาน ก.พ. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๔ ไม่
อนุมัติตำแหน่งตามโครงการขยายการไปรษณีย์โทรเลขในเขตนครหลวงระยะที่ ๒ ทั้ง
หมด ซึ่งสำหรับปี พ.ศ. ๒๕๑๕ นั้นเป็นจำนวน ๓๔๖ ตำแหน่ง นอกจากนั้นก็ยัง
ไม่อนุมัติตำแหน่งสำหรับโครงการจัดพื้นที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จัดอัตรากำลัง
เจ้าหน้าที่และสำรวจวิจัยราคาค่าต้นทุนบริการสื่อสารอีก ๕ ตำแหน่ง

กรมไปรษณีย์โทรเลขจึง ได้ทำหนังสือ ออทรดถึง สำนักงานสภาพพัฒนาการ
เศรษฐกิจแห่งชาติและสำนักงาน ก.พ. ว่า โครงการขยายงานไปรษณีย์โทรเลขใน
นครหลวงระยะที่ ๒ เป็นโครงการสำคัญมากโครงการหนึ่ง มีเป้าหมายและนโยบายที่
จะมุ่งส่งเสริมระบบการสื่อสารทางไปรษณีย์โทรเลข ในเขตนครหลวงให้รวดเร็วและมี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็น โครงการที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานสภาพพัฒนาการ
เศรษฐกิจแห่งชาติ และจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อสำนักงาน ก.พ. ไม่อนุมัติอัตรา
กำลังเจ้าหน้าที่ของตำแหน่งตามโครงการให้แก่กรมไปรษณีย์โทรเลข กรมไปรษณีย์
โทรเลขก็ไม่สามารถจะดำเนินการตามเป้าหมายได้ สำหรับโครงการจัดพื้นที่ทำการ
ไปรษณีย์โทรเลข จัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และสำรวจวิจัยราคาค่าต้นทุนในการสื่อสารก็

เช่นเดียวกัน เป็นโครงการที่มีเป้าหมายจะกำหนดความคุ้มค่าและความเป็นธรรมใน
การกำหนดอัตราค่าบริการแก่ทุกฝ่าย จึงนับว่ามีความสำคัญต่อกรมไปรษณีย์โทรเลข
เมื่ออนุมัติตราไปครบบ้าง ที่เรื่องได้ผ่านสำนักสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
และคณะรัฐมนตรีมาแล้วทำให้การกำลังไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติงาน และนับแต่กรม
ไปรษณีย์โทรเลข ได้มีหนังสือขอทราบต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
และสำนักงาน ก.พ. มาจนกระทั่งบัดนี้เป็นเวลาประมาณ ๕ เดือนแล้ว กรมไปรษณีย์
โทรเลขก็ยังไม่ได้รับอนุมัติตราจากสำนักงาน ก.พ. แต่ประการใด ถึงแม้ว่า
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติจะมีความเห็นว่า โครงการดังกล่าวควรจะ
ได้รับอัตราค่าจ้างหน้าที่เพิ่มเติมที่กรมไปรษณีย์โทรเลขขอ และได้มีหนังสือขอให้
สำนักงาน ก.พ. อนุมัติตราดังกล่าวแล้วก็ตาม นอกจากนั้นอัตราค่าจ้างทั้งหมดนี้
สำนักงานประมาณก็ได้จัดสรรเงินไว้ให้แล้วโดยใช้เงินทุนไปรษณีย์ของกรมไปรษณีย์
โทรเลขเอง

ดังนั้น เพื่อมิให้การเปิดที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขในนครหลวง ฯ ตาม
โครงการดังกล่าวในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ต้องล่าช้าหรือหยุดชะงักลง จึงเห็นสมควรให้
สำนักงาน ก.พ. อนุมัติตราค่าจ้างให้กรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นการรีบด่วนต่อไป

อนึ่ง กรมไปรษณีย์โทรเลขมีลักษณะเป็นงานรัฐพาณิชย์ ซึ่งจะต้อง
บริหารงานโดยความคล่องตัวและได้พยายามที่จะแสวงหาความคล่องตัวมาตั้งแต่ พ.ศ.
๒๕๑๑ ในที่สุดก็ได้รับอนุมัติหลักการจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม
๒๕๑๒ ที่จะให้ความคล่องตัวในด้านการบริหารการเงิน และการบุคคลแก่กรม
ไปรษณีย์โทรเลข และมอบให้กระทรวงคมนาคมจัดทำระเบียบในเรื่องความคล่องตัว
แก่กรมไปรษณีย์โทรเลขสืบต่อไป อย่างไรก็ตามโดยที่ระเบียบนี้จะคงได้รับความเห็น
ชอบจากหลายฝ่ายและสำนักงาน ก.พ. เป็นหน่วยเดียวที่มีความเห็นขัดแย้งอยู่ เพื่อให้
การปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มิให้เกิดความล่าช้า จึงเห็นสมควร
ที่จะอนุมัติระเบียบดังกล่าว (ดังแนบ) เพื่อกรมไปรษณีย์โทรเลข ซึ่งมีเงินทุนไปรษณีย์
เป็นของตนเองอยู่แล้ว จะมีความคล่องตัวในด้านการบริหารการบุคคล และการ
เงินสืบต่อไป

กระทรวงคมนาคมพิจารณาเห็นชอบด้วย

ฝ่ายอำนวยการพัฒนา การเกษตร และคมนาคม พิจารณาแล้วเห็นสมควร
สนับสนุนอัตราค่าจ้างและระเบียบการบริหารงานของกรมไปรษณีย์โทรเลข พ.ศ.
๒๕๑๕ ตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอสภาบริหารคณะปฏิวัติพิจารณาอนุมัติ.

(ลงชื่อ) พล.อ.อ. ทวี จุลละทรัพย์

(ทวี จุลละทรัพย์)

ผอ. ฝพทค.

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๕

(สำเนากรมไพรณีย์โทรเลข เลขรับ จป. ๔/๒๓๓๓๗ รับวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๕)

ที่ จธ. ปว. ๕๔๗๓/๒๕๑๕

สำนักเลขาธิการคณะปฏิวัติ

๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๕

เรื่อง โครงการของไพรณีย์โทรเลขและระเบียบบริหารงานของกรมไพรณีย์โทรเลข

เรียน ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนา การเกษตร และคมนาคม

อ้างถึง บันทึกที่ ๘๗๓๐/๑๓๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๑๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบบันทึกที่อ้างถึง

ตามที่เสนอเรื่องโครงการของกรมไพรณีย์โทรเลขและระเบียบบริหารของกรมไพรณีย์โทรเลข โดยให้สำนักงาน ก.พ. อนุมัติตราคำสั่งให้กรมไพรณีย์โทรเลขเป็นการริบถ้วน และขออนุมัติระเบียบบริหารงานของกรมไพรณีย์โทรเลข พ.ศ. ๒๕๑๕ ความพิศเคาใจอยู่แล้ว นั้น

หัวหน้าคณะปฏิวัติได้พิจารณาแล้ว มีบัญชา "เสนอสภาบริหารคณะปฏิวัติพิจารณาอนุมัติ"

สภาบริหารคณะปฏิวัติได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๑๕ ลงมติ "อนุมัติ"

จึงเรียนยืนยันมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) พลเอก อดุลย์ สีระรา

(อดุลย์ สีระรา)

เลขาธิการคณะปฏิวัติ

แผนการประชุม

โทร. ๒๘๒๘๘๕๕

เรียน ปลัดกระทรวงคมนาคม

เพื่อโปรดทราบ

(ลงชื่อ) นินจุต สุนทรสินะ

ลก. ๘๗๓๐. /๑๕ มิ.ย. ๑๕

เสนอท่าน ปกค.

(ลงชื่อ) ชลี สันตุโสภณ

รอง ผอ. ผคค. /๒๑ มิ.ย. ๑๕

เรียน อปท.

เพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ) สิริลักษณ์ จันทรวงศ์

ปกค. /๒๑ มิ.ย. ๑๕

(ลงชื่อ) น.ค. อารี สัตยมาณะ ร.น.

๒๒ มิ.ย. ๑๕

ระเบียบการบริหารงานของกรมไปรษณีย์โทรเลข พ.ศ. ๒๕๑๔

เพื่อให้การบริหารงานของกรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นไปโดยรวดเร็วและคล่องตัวสมความมุ่งหมายในการจัดตั้งทุนไปรษณีย์ ตาม พ.ร.บ. ทุนไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๐๔ คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรออกระเบียบการบริหารงานกรมไปรษณีย์โทรเลขดังต่อไปนี้

๑. ให้แยกรายจ่ายของกรมไปรษณีย์โทรเลขออกเป็น ๒ ประเภท คือ
งบทำการ และงบลงทุน

๒. รายจ่ายประเภทงบทำการ ได้แก่รายจ่ายหมวดเงินเดือน หมวดค่าจ้างประจำ หมวดค่าจ้างชั่วคราว หมวดค่าตอบแทน หมวดค่าใช้สอย หมวดค่าวัสดุ หมวดเงินอุดหนุน และหมวดรายจ่ายอื่น ส่วนรายจ่ายประเภทงบลงทุน ได้แก่รายจ่าย หมวดค่าครุภัณฑ์ หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

๓. ให้อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นผู้กำหนดประมาณการรายจ่ายประเภทงบทำการ ทั้งนี้ โดยมีให้เกินไปกว่าประมาณการรายได้จากการดำเนินงาน

ประมาณการรายจ่ายประเภทงบทำการนี้ เมื่อได้อนุมัติจากรัฐมนตรีเจ้าสังกัดแล้วให้ใช้บังคับได้

๔. รายจ่ายประเภทงบทำการ หมวดรายจ่ายอื่น ปรการชำระเงินกู้ให้ขออนุมัติจากกระทรวงการคลังก่อน

๕. ในการดำเนินงานหากมีรายได้สูงกว่ารายจ่ายประเภทงบทำการ ให้นำรายได้นั้นมาใช้ในการลงทุนได้

๖. ให้อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขทำประมาณการรายจ่ายประเภทงบลงทุนประจำปี ยื่นต่อสำนักงานประมาณเพื่อจัดหาเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยแสดงรายการลงทุนที่จะใช้จ่ายจากเงินรายได้ด้วย และยื่นต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเพื่อขออนุมัติหลักการโครงการลงทุน

ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณเป็นผู้กำหนดจำนวนเงินรายจ่ายประเภทงบลงทุนที่จะใช้จากเงินรายได้ของแต่ละปี

๗. การก่องหนผู้ก่อหนี้รายจ่ายที่มีได้มาจากรายได้จากการดำเนินงาน ให้กรมไปรษณีย์โทรเลขดำเนินการได้ก่อนเมื่อได้รับอนุมัติเงินประจำงวดสำนักงานประมาณแล้ว

๘. รายการงบทำการที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีเจ้าสังกัดแล้ว และรายการงบลงทุนที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงานประมาณ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติแล้วให้กรมไปรษณีย์โทรเลขนำส่งกระทรวงการคลังเพื่อควบคุมการเบิกจ่าย

๙. การกำหนดจำนวนอัตรากำลังของกรมไปรษณีย์โทรเลข ให้อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. และผู้แทนสำนักงานประมาณร่วมกันพิจารณาอนุมัติ

๑๐. เพื่อให้การแบ่งส่วนราชการกรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นไปโดยรวดเร็วและสัมพันธ์กับการขยายตัวของงานรัฐพาณิชย์ในด้านการสื่อสาร ให้อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. และผู้แทนสำนักงานประมาณร่วมกันพิจารณา ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ให้ดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการได้

๑๑. อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข และผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ มีอำนาจกำหนดยอดเงินทุนหมุนเวียน เงินทุนสำรอง เงินทุนคงคลังพัสดุ และเงินทุนสวัสดิการ และเงินทุนอื่น ๆ ตลอดจนวางระเบียบข้อบังคับของเงินทุนนั้น ๆ

๑๒. ให้กรมไปรษณีย์โทรเลขวางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีอันถูกต้องแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำ และมีสมุดบัญชีลงรายการ

(๑) การรับ และการจ่ายเงิน

(๒) สินทรัพย์ และหนี้สิน

ซึ่งแสดงการทำงานที่เป็นอยู่ตามจริง และตามที่ควร ตามประเภทงาน
พร้อมด้วยข้อความอันเหตุที่มาของรายการนั้น ๆ

๑๓. ทุกปีให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบและตรวจ
บัญชีรวมทางการเงินของกรมไปรษณีย์โทรเลข

๑๔. ผู้สอบและตรวจบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุดบัญชี และเอกสาร
หลักฐานต่าง ๆ ของกรมไปรษณีย์โทรเลข เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามอธิบดีกรม
ไปรษณีย์โทรเลขและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๑๕. ผู้สอบบัญชีต้องทำรายงานผลของการสอบบัญชีเสนอคณะรัฐมนตรี
ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับจากวันสิ้นปีบัญชี และให้กรมไปรษณีย์โทรเลขโฆษณา
รายงานประจำปีของปีที่สิ้นไปนั้นแสดงบัญชีงบดุล บัญชีทำการ และบัญชีกำไร
ขาดทุน ซึ่งผู้สอบบัญชีรับรองว่าถูกต้องแล้ว ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับจากวัน
สิ้นปีบัญชี.

บรรณานุกรม

ภาษาต่างประเทศ

1. Union Postale, Revue mensuelle publiée par le Bureau Internationalade l' Union Postale Universelle (October 1971)
2. Loi fédérale sur l' organisation de l' Entreprise des Postes, Téléphones et Télégraphes (du 6 October 1960)
3. Ordonnance d' exécution de la loi fédérale (du 22 Juin 1970)
4. Indonesian Government Regulation No. 29 of 1965 concerning the establishment of the state enterprise for Posts and Giro (6 th July 19659)
5. Organizational structurl, staff strength and expenditure of postal departments and regional administrations. Collection of postal studies No. 79, Berm 199
6. Post Office Act 1969, London, Her Majesty's Stationery Office.
7. Post and Telecommunications Activities in Japan 1970.
8. The Government of Japan, 1972 (dy Administrative Management Agency, Prime Minister's Office, Japanese Government)
9. Posts and Telecommunications in Japan (March 1972)
10. The Post & Telegraph Department (Thailand) 1969
11. Annual Report 1969, Telephone Organization of Thailand.
12. Aerothai, January 2515

- 13. Collier's Encyclopedia. Crowell Collier and Macmillan, Inc. U.S.A. 1966
- 14. Mass Communication, a Sociological perspective: Charles R. Wright, University of California, Los Angeles, U.S.A. 1961
- 15. The New Websterianary Dictionary of English Ianguage, International Editisn, Grolier Inc, NeW York, U.S.A.
- 16. International Telecommunication Gonvention (Montreux 1965)

- ภาษาไทย
- ๑. ประวัติและวิวัฒนาการกรมไปรษณีย์โทรเลข ครบรอบ ๘๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๐๖
 - ๒. วารสารโทรศัพท์ ฉบับพิเศษวันสถาปนาครบรอบปีที่ ๑๖, ๒๔
 - กมภาพันธุ์ ๒๕๑๓
 - ๓. ประวัติและวิวัฒนาการไปรษณีย์โทรเลขของประเทศไทย จำกัด พ.ศ. ๒๕๐๙
 - ๔. รายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ของ กรมไปรษณีย์โทรเลข
 - ๕. รายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ของ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
 - ๖. รายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ของ บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
 - ๗. หนังสือที่ระลึกวัน คล้ายวันสถาปนา กระทรวงคมนาคม ๑ เมษายน ๒๕๑๔
 - ๘. วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญแก่ความมั่นคงและปลอดภัยของรัฐอย่างไร" โดย นายสุรินทร์ วิเศษกุล วปอ. รุ่น ๒
 - ๙. เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง "บริการไปรษณีย์แห่งรัฐ" โดย นาย ประสิทธิ์ สุรสิทธิ์ ธ.บ. วปอ. รุ่น ๖
 - ๑๐. เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง "การโทรคมนาคมพลเรือนในประเทศไทย" โดยนายเสงี่ยม เผ่าทองสุข วปอ. รุ่น ๗
 - ๑๑. เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง "การโทรคมนาคมกับความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย" โดย พลเรือตรีสุวิเชียร พิงลำตยา วปอ. รุ่น ๗

๑๒. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง "การประชาสัมพันธ์ กับความมั่นคง
แห่งชาติ" โดย นายรักษศกดิ์ วัฒนพานิช วปอ. รุ่น ๑๓
๑๓. บรรยายสรุปของกรมไปรษณีย์โทรเลข พ.ศ. ๒๕๑๖
๑๔. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๑๒ พิมพ์ครั้งที่ ๕
พ.ศ. ๒๕๐๓
๑๕. พระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗
๑๖. พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๑๗
๑๗. พระราชบัญญัติโทรเลขโทรศัพท์ พ.ศ. ๒๕๑๗
๑๘. พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๕๑๘
๑๙. ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖
๒๐. การจัดองค์การรัฐวิสาหกิจ ๒๕๑๓ ของสำนักวิจัย สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

ในลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง

การควบคุมน้ำเสียในประเทศไทย

โดย

นายสิริวัฒน์ วิเศษศิริ

นิติกรพิเศษ กระทรวงสาธารณสุข

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

วันที่ ๑๔

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕

๑๖ กฎหมายสาธารณสุขมี ๔ ฉบับ คือ

- พ.ร.บ.สาธารณสุข พ.ศ. ๒๔๘๔
- " " (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๕ แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียม
- " " (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๗ แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม
- " " (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมอัตราค่าธรรมเนียม

๒. กฎหมายสาธารณสุขเป็นกฎหมายที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น (เทศบาล สุขาภิบาล ผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี) และเจ้าพนักงานท้องถิ่น (คณะเทศมนตรี คณะกรรมการสุขาภิบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี) ที่จะจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายนี้

สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุข (นายแพทย์อนามัยจังหวัด นายแพทย์เทศบาล นายแพทย์-อนามัยอำเภอ) เพียงเป็นผู้เสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นให้ดำเนินการ เช่น เสนอแนะในการ ออกเทศบัญญัติ ขอมบังคับ หรือจัดการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อำนาจจัดการอยู่ที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

สส.ไม่มีหน้าที่โดยตรง เป็นเพียง รมท.สส.เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้

๓. เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจจัดการ กำจัด ห้าม และระงับเหตุรำคาญ และให้เป็นผู้ดูแลรักษา ถนน ทางน้ำ คู คลอง ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ

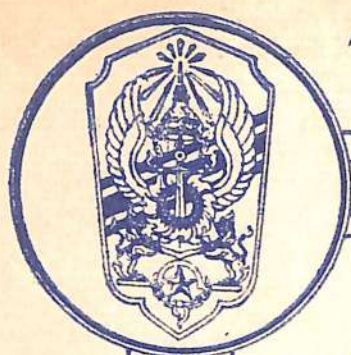
๔. โทษฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้เบามาก คือ ปรับไม่เกิน ๕๐ บาท ที่ปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาทมีเพียง

๒ ๒ มาตรา คือ ทั้งตลาดเอกชนโดยไม่ได้รับอนุญาต และการประกอบการค้าที่ควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต จำทำให้ผู้ฝ่าฝืนไม่มีความเกรงกลัว

๕. กรณีโรงงานเป็นผู้ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น จะสั่งปิดเองไม่ได้ ต้องให้ศาลสั่ง ศาลจะสั่งปิดได้ก็ต่อเมื่อพิสูจน์ได้ว่า "มีเหตุรำคาญจนเคหะไม่สมเป็นที่คนอยู่"

ความเห็น การแก้ไขน้ำเสีย

๑. ในส่วนที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม ควรใช้ พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๔๑๒ ซึ่งกับ (กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นเจ้าของเรื่อง)
๒. ในส่วนของเทศบาล สุขาภิบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ควรเข้มงวดกวดขันให้เป็นไปตามกฎหมายสาธารณสุข
๓. ในส่วนที่เกี่ยวกับ สส. ควรเร่งรัดปรับปรุงพ.ร.บ.สาธารณสุข ให้ทันสมัยขึ้น มีมาตรการควบคุมเหตุรำคาญได้ ซึ่งขณะนี้ สส.ได้แต่งตั้งกรรมการเพื่อปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้แล้ว.

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

ในลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง

การควบคุมน้ำเสียในประเทศไทย

โดย

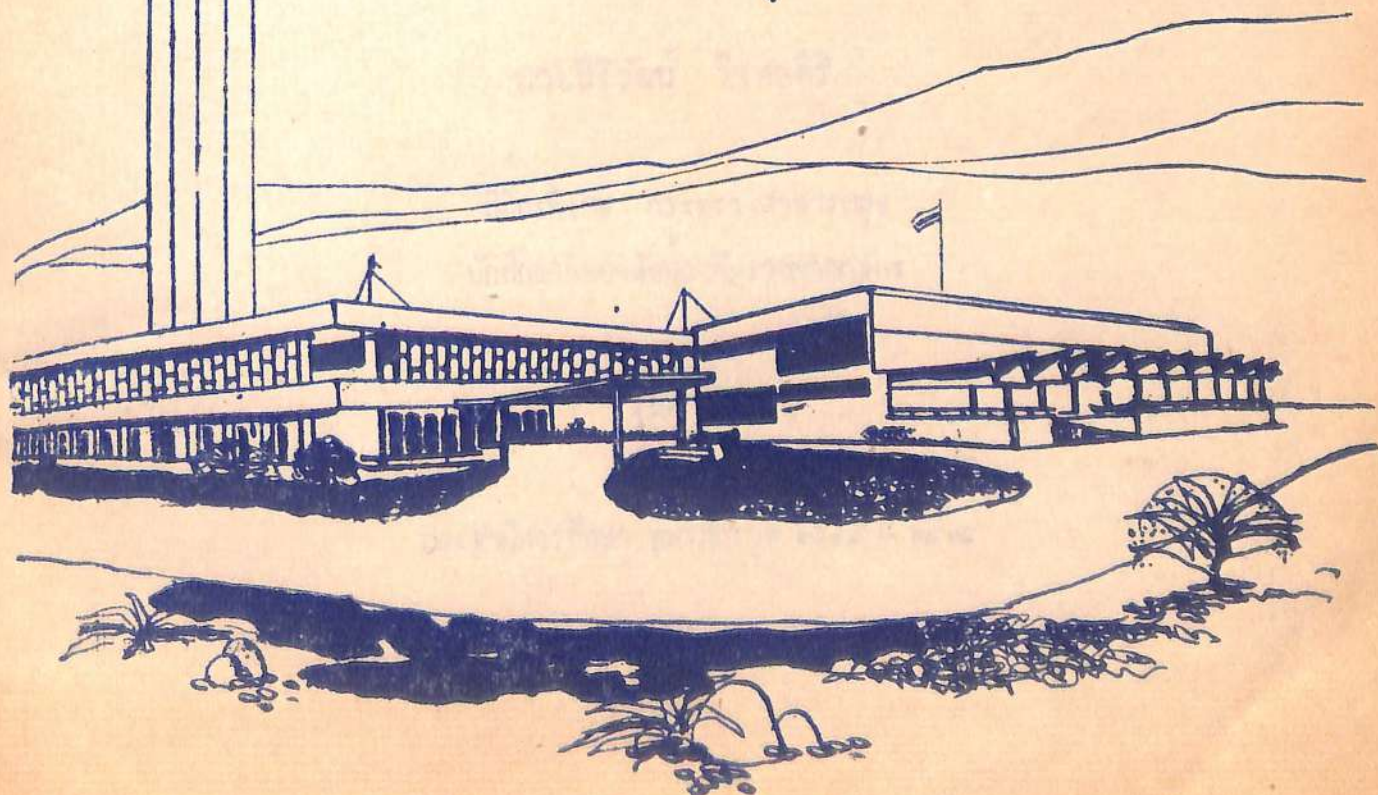
นายสิริวัฒน์ วิเศษศิริ

นิติกรพิเศษ กระทรวงสาธารณสุข

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

วันที่ ๑๔

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล
ในลักษณะ วิชา สังคม

เรื่อง

การควบคุมน้ำเสียในประเทศไทย

โดย

นายสิริวัฒน์ วิเศษศิริ

นิสิตกรพิเศษ กระทรวงสาธารณสุข
นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

วันที่ ๑๔

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕

บทที่ ๑	คำนำ	๑
	ความมุ่งหมายในการศึกษาคนควา	๒
	ขอบเขตแห่งการศึกษาคนควา	๒
	แหล่งที่มาของข้อมูล	๒
บทที่ ๒	ความเป็นมาของการสำรวจน้ำและสาเหตุของความโสโครก	๓
	การสำรวจน้ำเสียในแม่น้ำเจ้าพระยา	๕
	การสำรวจน้ำเสียในแม่น้ำแม่กลอง	๑๑
	การสำรวจน้ำเสียในคลองที่สำคัญ	๑๓
บทที่ ๓	การวิจัยหาระบบของการควบคุมน้ำเสีย	๑๕
	วิธีกำจัดน้ำเสีย	๑๕
	โครงการควบคุมน้ำเสีย	๒๐
บทที่ ๔	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมน้ำโสโครกและอาชีวอนามัย	๒๒
	ตารางกฎหมาย	๒๓
	พ.ร.บ. สาธารณสุข	๒๓
	พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ๒๕๐๓	๒๕
	กฎกระทรวง ๒๔๕๕ ออกตามความใน พ.ร.บ. การควบคุมการก่อสร้าง	
	อาคาร ๒๔๗๕	๒๕
	พ.ร.บ. โรงงาน ๒๔๘๒	๓๐
	พ.ร.บ. ควบคุมการใช้จุจจาระเป็นปุ๋ย ๒๔๘๐	๓๑
	ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐	๓๑
บทที่ ๕	การควบคุมน้ำเสียระหว่างประเทศและในประเทศไทย	๓๓
	จุดมุ่งหมายของการประชุม	๓๔
	ผู้ที่เข้าร่วมประชุม	๓๔
	ปัญหาน้ำเสียที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ	๓๖
	มาตรการควบคุมน้ำเสีย	๓๗
	การช่วยเหลือวิชาการระหว่างประเทศ	๔๕
	สรุป	๕๒
บทที่ ๖	สรุปและขอเสนอแนะ	๕๔

สิ่งที่มีชีวิตทั้งหลาย ทั้งมนุษย์ สัตว์ ตลอดจนพืชมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ น้ำ เป็นอุปกรณ์สำคัญ หากขาดน้ำหรือน้ำไม่สะอาดไม่เหมาะสมเพียงพอแล้วชีวิตทั้งหลายจะดำรงอยู่ไม่ได้ โดยนัยนี้ สิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายจึงจำเป็นต้องเสาะแสวงหาน้ำไว้ดำรงชีพให้เพียงพอและรักษาน้ำที่มีอยู่ให้สะอาดเหมาะสมที่จะใช้ด้วย ชาวในหนานซิงสี่พันปีก่อน ๆ นี้เห็นว่า เตาในคลองวัดเบญจมบพิตรและปลาในสระจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตายไปแล้วเป็นจำนวนมากและกำลังจะตายต่อไปจนหมดหากไม่แก้ไข ก็เพราะน้ำในคลองและในสระที่เตาและปลาอาศัยนั้นไม่สะอาดเพียงพอกับความจำเป็นของชีวิตเตาและปลานั้นเอง มนุษย์ก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ประเทศไทยของเรามีประชากรหนาแน่นขึ้นเป็นอันมาก ประชากรที่มีอยู่ขณะนี้มากกว่า ๓๕ ล้านคนแล้ว และจะมีเพิ่มขึ้นปีละอย่างน้อย ๑ ล้านคนทุกปี คนที่เพิ่มขึ้นนี้ย่อมมีความจำเป็นต้องกินต้องถ่ายและทิ้งสิ่งปฏิกูลที่ไม่ต้องการลงไปทำความสกปรกโสโครกมากขึ้นทุกวัน นอกจากนั้น การพัฒนาทางอุตสาหกรรมเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์นั้นเพิ่มจำนวนขึ้นทุกที โรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โรงงานเหล่านี้ย่อมต้องมีอุปกรณ์ทางเคมี ตลอดจนน้ำมันเชื้อเพลิงในการประกอบการและต้องถ่ายเททิ้งเป็นสิ่งปฏิกูลเป็นธรรมดา โดยที่ประเทศไทยของเรายังไม่มีการควบคุมกำจัดสิ่งปฏิกูลจากมนุษย์ สัตว์และโรงงานอุตสาหกรรมที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและยังไม่ได้ทำการควบคุมกันอย่างรัดกุมจริงจัง จึงทำให้น้ำเสียต่าง ๆ ทั้งจากบ้านเรือนและโรงงานอุตสาหกรรมระบายไปสู่แหล่งน้ำคือ แม่น้ำ ลำคลองโดยธรรมชาติ ทำให้น้ำในแม่น้ำ ลำคลอง กลายเป็นน้ำโสโครก มีกลิ่นเน่าเหม็นจำนวนมากขึ้นทุกวัน จะสังเกตได้ว่าน้ำในลำคลองต่าง ๆ ในนครหลวง ฯ ของเราทุกวันนี้มีกลิ่นเน่าเหม็นจนประชาชนไม่สามารถใช้อุปโภคบริโภคได้ตั้งแต่กาลก่อนแล้ว สิ่งที่มีชีวิตทั้งหลาย เช่น กุ้ง ปลา ในลำคลองต่าง ๆ ไม่มีเหลืออยู่ให้เราไปบริโภคกันแล้ว และความโสโครกนี้ได้แผ่ขยายออกไปสู่แม่น้ำเจ้าพระยาด้วยเป็นจำนวนมาก สังเกตได้ง่าย ๆ ว่า ถ้าตามปากคลองตลอดจนริมแม่น้ำเจ้าพระยานั้น น้ำเริ่มโสโครกเน่าเหม็นแล้ว จะยังคงมีที่อยู่บางกตอนกลางแม่น้ำเท่านั้น แม่น้ำ ลำคลอง อื่น ๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทยก็กำลังมีสภาพเช่นเดียวกัน หากทิ้งไว้ดังนี้แล้วอีกไม่นานนักน้ำในแม่น้ำ ลำคลอง ของเราทั่วประเทศก็จะเน่าเสียใช้ไม่ได้และไม่มี กุ้ง ปลา ไว้ให้เราไปบริโภคกันอีก เมื่อถึงเวลานั้นชีวิตของมนุษย์และสัตว์ที่ต้องอาศัยน้ำก็จะอยู่ไม่ได้หรืออยู่ได้ด้วยความลำบากเต็มที่

กระทรวงสาธารณสุขได้ตระหนักถึงภัยและความสำคัญของเรื่องนี้เป็นอย่างมากจึงได้มอบให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิเคราะห์วิจัยซึ่งเดิมมีหน้าที่ในการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำประปา ทำการเก็บตัวอย่างน้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ และจากโรงงานอุตสาหกรรม มาทำการวิเคราะห์หาข้อมูลไว้และในปี ๒๕๑๐ ได้เริ่มทำการศึกษาภาวะของแม่น้ำ ลำคลอง โดยทางองค์การอนามัยโลกได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำในการศึกษาและวางแผนงานด้านควบคุมน้ำโสโครกขึ้น ต่อมาในปี ๒๕๑๒ องค์การอนามัยโลกได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายสำคัญในการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นภัยของน้ำเสีย อันจะเป็นภัยอันตรายใหญ่หลวงต่อความมั่นคงของชาติ เพราะมนุษย์เรานั้นหากปราศจากน้ำหรือน้ำไม่สะอาดพอสำหรับใช้ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน เช่น สำหรับดื่ม สำหรับใช้สอยในการล้างภาชนะ ชักเสื่อน้ำ ชำระล้างสิ่งปฏิกูล หรือใช้ในการอุตสาหกรรม ตลอดจนกิจกรรมก็ ถ้าหากมีคุณสมบัติไม่พอสำหรับการนั้น ๆ แล้ว ก็จะเป็นภัยอันตรายอย่างใหญ่หลวงได้แก่ชีวิตทั้งมนุษย์และสัตว์ เช่น ชาวเมืองสีคิ้วน้ำต้องเสียชีวิตเพราะน้ำเน่าเป็นต้น หากเราได้ศึกษาค้นคว้าให้รู้ถึงที่มาของน้ำเสียและสาเหตุของน้ำเสียได้แล้ว เราก็อาจแก้ไขได้ดังนี้ เป็นต้น

ขอบเขตแห่งการศึกษาค้นคว้า

เรื่องนี้ผู้ทำการวิจัยจะทำการวิจัยให้ทราบถึงสภาวะของน้ำเสียจากแหล่งใหญ่ ๆ ในประเทศไทย และในประเทศใกล้เคียงเท่าที่จะหาได้ ตลอดจนติดตามศึกษาถึงความสนใจขององค์การระหว่างประเทศในเรื่องนี้บ้างพอเป็นสังเขป เพื่อเป็นบรรทัดฐานให้เห็นจริงในสภาวะที่เป็นอยู่และการแก้ไข

แหล่งที่มาของข้อมูล

ส่วนใหญ่ของข้อมูลนี้ได้รับมาเนื่องจากผู้วิจัยรับราชการอยู่ในกระทรวงสาธารณสุข จึงอาจหาข้อมูลจากส่วนราชการของกระทรวงสาธารณสุขและส่วนราชการ เทศบาล ตลอดจนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและผู้แทนองค์การระหว่างประเทศในประเทศไทยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อกองช่างสุขาภิบาลของกระทรวงสาธารณสุขซึ่งได้ให้ข้อมูล ตลอดจนเอกสารและความรู้แก่ผู้เขียนเป็นอย่างดี จึงทำให้เอกสารวิจัยฉบับนี้เป็นรูปร่างขึ้นมาได้

บทที่ ๒

ความเป็นมาของการสำรวจน้ำและสาเหตุของความโสโครก

ในขณะที่ผู้เขียนกำลังเขียนเอกสารวิจัยเรื่องน้ำเสียนี้ เป็นระยะที่ชาวเกี่ยวกับน้ำเสียกำลังครึกโครมอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ ชาวเรื่องน้ำเน่าในลำแม่น้ำแม่กลอง ชาวเรื่องเตาในสระวัดเบญจมบพิตรตายเพราะน้ำเน่า ชาวเรื่องปลาในสระจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตายเพราะน้ำเสีย ชาวเหล่านี้ทำให้ประชาชนพากันหันวิถึถึงภัยอันตรายของน้ำเน่า อากาศเสีย และเริ่มสนใจกับการแก้ปัญหาเหล่านี้มากขึ้น

ความจริงกระทรวงสาธารณสุขได้สนใจกับปัญหาเรื่องน้ำเสีย อากาศเสียนี้ มาเป็นเวลานานแล้ว การเพิ่มของจำนวนประชากร การพัฒนาอุตสาหกรรม ทำให้เกิดปัญหาน้ำเสียจากบ้านเรือนและโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ น้ำโสโครกจากบ้านเรือนและโรงงานอุตสาหกรรมย่อมจะไหลไปสู่แหล่งน้ำ ทำให้แม่น้ำลำคลองกลายเป็นน้ำโสโครกส่งกลิ่นเน่าเหม็น ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่สุขภาพอนามัยของชีวิตไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์ ตลอดจนวัชพืช ซึ่งเป็นผลกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจ สังคม และหากทิ้งไว้ไม่แก้ไขก็อาจเป็นผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติได้อย่างไม่เป็นปัญหา

กระทรวงสาธารณสุขได้เริ่มงานควบคุมน้ำเสีย โดยได้มอบให้ฝ่ายวิเคราะห์วิจัย กองช่างสุขาภิบาลกรมอนามัย ซึ่งแต่เดิมมีหน้าที่วิเคราะห์ตัวอย่างน้ำประปา ทำการเก็บตัวอย่างน้ำจากแหล่งต่าง ๆ และจากโรงงานอุตสาหกรรม มาทำการวิเคราะห์และหาข้อมูลไว้ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๐ การนี้กระทรวงสาธารณสุขได้รับความร่วมมือจากองค์การอนามัยโลกให้ผู้เชี่ยวชาญมาช่วยให้คำแนะนำในการศึกษาและวางแผน ในระยะเวลาเดียวกันนี้ทางคานกระทรวงมหาดไทยและเทศบาลนครกรุงเทพมหานครได้มีการตื่นตัวสนใจงานบริษัทที่ปรึกษาโครงการระบายน้ำโสโครกและป้องกันน้ำท่วมนครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี มาเริ่มงานในนครหลวงกรุงเทพมหานคร และได้มีการร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขด้วยดี ต่อมาในปี ๒๕๑๒ องค์การอนามัยโลกได้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำในการสำรวจแม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลองต่าง ๆ ตลอดจนทำการสำรวจน้ำเสียและวิธีการกำจัดอีกครึ่งหนึ่ง โดยที่การดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำเสียเป็นงานใหญ่ที่สำคัญ และจำเป็นต้องทำด้วยความร่วมมือจากส่วนราชการ เทศบาล ตลอดจนเอกชนหลายฝ่าย กระทรวงสาธารณสุขจึงได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเรื่องการควบคุมน้ำเสียเป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบด้วย และให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการต่อไป

โดยให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตร ให้ความร่วมมือช่วย

กระทรวงสาธารณสุขได้ให้กองช่างสุขาภิบาลเป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการ ซึ่งในชั้นแรก
ได้ตั้งเป้าหมายเป็นวัตถุประสงค์ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ทำการศึกษาวิจัยและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับภาวะรื่อน้ำเสียในแม่น้ำเจ้าพระยา
และแม่น้ำลำคลองอื่น ๆ ในประเทศไทย

๒. สำรวจแหล่งทิ้งน้ำเสีย ไล่แกการระบายน้ำโสโครกจากอาคารบ้านเรือน น้ำทิ้งจาก
โรงงานอุตสาหกรรม

๓. วางมาตรฐานคุณลักษณะของแหล่งน้ำสาธารณะต่าง ๆ และควบคุมดูแลให้แหล่งน้ำ
เหล่านี้มีลักษณะตามมาตรฐาน

๔. ควบคุมคุณภาพน้ำเสียที่ทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมและอาคารบ้านเรือน

๕. ดำเนินการเรื่อง Water Resource Planning และ Water Legislation

๖. ทำการศึกษาวิจัยวิธีการกำจัดน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพและโดยวิธีประหยัดแก่โรงงาน
อุตสาหกรรมซึ่งมีระบบกำจัดน้ำเสีย

๗. ทำการศึกษาและรวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับทางน้ำ เพื่อดำเนินการควบคุมน้ำเสียให้
โดยลงจริงจัง

ในส่วนการดำเนินงานนั้น กองช่างสุขาภิบาลได้ดำเนินงานไปกว้างขวางพอสมควรแล้ว
อาทิเช่น ได้สำรวจน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำแม่กลอง และในลำคลองที่สำคัญ พอเป็นข้อมูลและเป็น
บันทึกฐานที่จะดำเนินงานกำจัดน้ำเสียต่อไปได้ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

การสำรวจน้ำเสียในแม่น้ำเจ้าพระยา

แม่น้ำเจ้าพระยาระบายน้ำจากบริเวณเหนือที่ประมาณ ๑,๗๒๐ ตารางกิโลเมตร จากภาคเหนือของประเทศไทย โดยรวมน้ำจากแคว ปิง วัง ยม และน่าน ตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ลงมา

แม่น้ำเจ้าพระยามีความลาดประมาณ ๕.๕ ซม. ต่อระยะทาง ๑ กม. แต่เมื่อไหลลงเลยกรุงเทพฯ จะมีความลาดเหลือเพียงประมาณ ๒ ซม. ต่อระยะทาง ๑ กม. เท่านั้น ความกว้างของแม่น้ำโดยทั่วไป ๕๐๐ เมตร ลึกประมาณ ๒๐ เมตร ตรงใกล้ปากน้ำขยายกว้างออกเป็นราว ๑,๐๐๐ เมตร

อัตราไหลของแม่น้ำเจ้าพระยาเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล ในหน้าแล้งเดือนเมษายนถึงสิงหาคม มีอัตราไหล ๒๕ - ๕๐ ลบ.ม. ต่อวินาที แต่ในหน้าน้ำหลากเดือนตุลาคม อาจเพิ่มขึ้นถึง ๓,๐๐๐ - ๔,๐๐๐ ลบ.ม. ต่อวินาที ขณะนี้โครงการผาส่อมแม่น้ำน่านเริ่มจะใช้การไถซึ่งจะสามารถควบคุมการไหลให้สม่ำเสมอยิ่งขึ้น คาดว่าจะควบคุมอัตราไหลไว้ได้ ๑๕๐ - ๒๐๐ ลบ.ม./วินาที

แม่น้ำเจ้าพระยาตอนใต้มีคลองตกล้อมเข้ามาจากบริเวณชุมชนต่าง ๆ และต่อเชื่อมกับแม่น้ำอื่น ๆ เช่น แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำป่าสัก มากมายหลายคลอง คลองเหล่านี้ใช้เป็นทางสัญจรและทางระบายน้ำโสโครก สำหรับชุมชนต่าง ๆ ทั่วไป รวมทั้งเป็นที่อาศัยของชาวเรือจำนวนมากด้วย การขนส่งสินค้าทางเรือตามแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ ยังมีอยู่อย่างกว้างขวาง และประชาชนส่วนมากยังใช้น้ำจากแม่น้ำและคลองเพื่อการอุปโภค บริโภค โดยตรงอีกด้วย

เมืองต่าง ๆ ริมแม่น้ำเจ้าพระยาหลายแห่ง ใช้น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นน้ำดิบในการทำประปา การประปาที่ใหญ่ที่สุดคือ การประปากรุงเทพฯ ใช้น้ำจากแม่น้ำนี้เป็นน้ำดิบ โดยสูบผ่านคลองเชียงราก ซึ่งตกล้อมแม่น้ำเจ้าพระยาที่ ๕๐ ไปทำประปาคง

แม่น้ำเจ้าพระยามีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ การสุขภาพ และเศรษฐกิจของประชาชนหลายล้านคน เป็นแม่น้ำที่จะต้องได้รับการควบคุมดูแลอย่างจริงจังเป็นอันดับแรก

๑. ลักษณะน้ำเสียในแม่น้ำเจ้าพระยา

แม่น้ำเจ้าพระยารับสิ่งโสโครกจากกิจกรรมทุกอย่างของประชากรที่ใช้น้ำ ทั้งการเกษตร

อุตสาหกรรมและการอุปโภค บริโภค สิ่งโสโครกส่วนที่แสดงผลเสียต่อคุณภาพแหล่งน้ำมากที่สุด เป็นประเภทสารอินทรีย์ซึ่งจะถูกย่อยสลายโดยจุลินทรีย์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในน้ำแล้วตามธรรมชาติ ก็จะเห็นได้ว่าปริมาณออกซิเจนละลายในแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งตรวจวิเคราะห์จากจังหวัดเชียงใหม่ลงมาตามสายแม่น้ำปิงไปถึงพระประแก้ง ลกลงตลอดทาง ทั้งนี้เพราะจุลินทรีย์ต่าง ๆ ต้องใช้ออกซิเจนในน้ำเพื่อการย่อยสลายสิ่งโสโครก ซึ่งเป็นสารอินทรีย์ไปเป็นอาหาร การที่มีอาหารสมบูรณ์นี้ทำให้ปริมาณจุลินทรีย์ในน้ำเพิ่มมากขึ้นด้วย โดยลักษณะที่น้ำในแม่น้ำเจ้าพระยามีสิ่งโสโครกเป็นอาหารจุลินทรีย์อยู่อย่างสมบูรณ์ ทำให้แม่น้ำเป็นอันตรายต่อสุขภาพของภาวะแวดล้อมอย่างยิ่ง กล่าวคือ เชื้อโรคต่าง ๆ ที่ผู้ป่วยหรือสัตว์เลี้ยงปล่อยลงไปแม่น้ำจะเพาะขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว และจะถูกนำไหลพาไปแพร่อาการต่อประชาชนที่ใช้น้ำในแหล่งอื่น ๆ อีก

อุตสาหกรรมต่าง ๆ หลายชนิดกำลังก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็วในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยานี้ และเนื่องจากที่ยังไม่ได้มีการกำหนดที่ตั้งโรงงานต่าง ๆ โดยรัดกุม จึงมีโรงงานจำนวนมากขึ้นไปตั้งอยู่ในเขตต้นน้ำ เพื่อหวังสูบน้ำที่อยู่ในสภาพดีมาใช้ในการผลิต แล้วปล่อยน้ำเสียทิ้งกลับลงไปในแม่น้ำอีก อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ของประเทศไทยนั้น มักใช้วัตถุดิบทางการเกษตร เช่น โรงงานสุรา โรงงานน้ำตาล โรงสี โรงงานน้ำมันพืช ซึ่งจะปล่อยทิ้งของโสโครกเป็นสารอินทรีย์ทำให้น้ำเสียในรูปเดียวกับน้ำโสโครกจากการอุปโภค บริโภคทั่ว ๆ ไป และจะเป็นอันตรายทางด้านโรคติดต่อ ทั้งที่ใกล้แล้ว แต่อุตสาหกรรมบางชนิด เช่น อุตสาหกรรมสังเคราะห์พลาสติกและอุตสาหกรรมเคมีอย่างอื่นหลายชนิดจะยังทิ้งของโสโครกที่เป็นพิษไหลไปตามแม่น้ำด้วย สารพิษต่าง ๆ เช่น โลหะหนัก ปรอท แคดเมียม ฟีนอล ฯลฯ จะไปเป็นพิษต่อผู้น้ำบริโภคน้ำโดยตรง หรือไปสะสมอยู่ในตัว หอย กุ้ง และปลา ซึ่งจะย้อนกลับมาเป็นพิษต่อคนอย่างร้ายแรงได้อีก เมื่อนำมาเป็นอาหาร

ปัจจุบันนี้การศึกษาลักษณะน้ำเสีย มีผลปรากฏอยู่เพียงในด้านความโสโครก เนื่องจากสารอินทรีย์ที่จะทำให้น้ำเป็นที่เพาะเชื้อโรคหรือน้ำเน่า และสารประกอบเคมีที่มีผลทางการเกษตร เช่น ความเค็ม แคดเมียมทางด้านสารมีพิษยังต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมอีกให้ทันต่อเหตุการณ์อีกมาก

เพื่อเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าอันตรายทางด้านโรคติดต่อของน้ำมีอยู่มากเพียงใดในแม่น้ำ เมื่อมีการสำรวจแม่น้ำเจ้าพระยา จึงได้มีการวิเคราะห์หา MPN (Mean Probable Number) ของ Coliform bacteria ในน้ำด้วย ดังนี้

๑. คณะกรรมการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับระดับน้ำ กระแสน้ำ และคุณภาพน้ำ ใ้รายงานไว้เมื่อปี ๒๕๐๙ ว่า มากกว่า ๕๐ % ของระยะเวลาสำรวจโคลิฟอร์มในน้ำระหว่างพระโขนงและสะพานพระราม ๖ มีเกิน ๗,๐๐๐ ตัวต่อ ๑๐๐ มิลลิเมตร และเป็นเวลา ๒๔% ของระยะที่ทำการสำรวจพบว่า มีจำนวนโคลิฟอร์มเกิน ๑๔,๐๐๐ ตัวต่อ ๑๐๐ มิลลิตร

๒. คณะกรรมการโครงการระบายน้ำกรุงเทพฯ ใ้ทำการสำรวจทำนองเดียวกันในปี ๒๕๑๐ พบว่า ๙๐% ของตัวอย่างทั้งหมดมีโคลิฟอร์มมากกว่า ๑๐,๐๐๐ ตัวต่อ ๑๐๐ มิลลิตร และ ๑๐% ของตัวอย่างมีโคลิฟอร์มเกิน ๑๐๐,๐๐๐ ตัวต่อมิลลิตร

๓. กองช่างสุขาภิบาลใ้ทำการสำรวจแม่น้ำเจ้าพระยาเกือบครึ่งตลอดปี และพบว่าจนถึงปลายปี ๒๕๑๒ ๙๐% ของตัวอย่างทั้งหมดมีโคลิฟอร์ม ๒๔,๐๐๐ ตัวต่อ ๑๐๐ มิลลิตรขึ้นไป และ ๑๐% ของตัวอย่างมีโคลิฟอร์มสูงถึง ๑๑๐,๐๐๐ ตัวขึ้นไป บางตัวอย่างถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัวต่อมิลลิตร

องค์การอนามัยประเทศต่าง ๆ หลายแห่งใ้กำหนดไว้ว่า น้ำที่มีจำนวนโคลิฟอร์มทั้งหมดที่เสียเกิน ๒,๕๐๐ ตัวต่อ ๑๐๐ มิลลิตร ไม่เหมาะสำหรับที่จะลงไปว่ายน้ำ ถ้าเกิน ๑๐,๐๐๐ ตัว ต่อ ๑๐๐ มิลลิตร ไม่เหมาะที่จะดื่มมาทำประปา ส่วนน้ำก้นนั้น มาตรฐานมักกำหนดใ้มีโคลิฟอร์มเพียง ๑ ตัวต่อ ๑๐๐ มิลลิตร เท่านั้นเอง

ขณะนี้โรงประปาของกรุงเทพฯ ใ้ถูกน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา กม.ที่ ๕๐ มาใ้ น้ำโคลิฟอร์มใกล้เคียงกับที่สะพานนนทบุรี (กม.ที่ ๙๘.๕) ซึ่ง ๕๐% ของตัวอย่างทั้งหมดมีโคลิฟอร์มเกิน ๑๐,๐๐๐ ตัวต่อ ๑๐๐ มิลลิตร และบางตัวอย่างมีถึง ๔๖๐,๐๐๐ ตัวต่อ ๑๐๐ มิลลิตร แสดงใ้เห็นว่าการทำประปาของกรุงเทพนั้นอยู่ในลักษณะเสี่ยงอันตรายอย่างยิ่ง ส่วนการประปาชนบุรีซึ่งใ้ใช้น้ำบางส่วนจากคลองบางกอกน้อยนั้นก็อยู่ในลักษณะที่อันตรายยิ่งขึ้นไปอีก

๑.๒ ปริมาณออกซิเจนละลาย

ปริมาณออกซิเจนละลายในแม่น้ำนี้เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่แสดงใ้เห็นคุณลักษณะอันหนึ่งของน้ำ หากน้ำขาดออกซิเจนในขณะที่ยังมีสิ่งโสโครกซึ่งเป็นอาหารของจุลินทรีย์เหลืออยู่แล้ว น้ำจะเริ่มเน่าเหม็น เพราะจุลินทรีย์ย่อยสลายสิ่งโสโครกด้วยวิธีการที่จะปล่อยก๊าซที่มีกลิ่นสกปรก เช่น ไฮโดรเจนซัลไฟด์ออกมา นอกจากนี้ ยังใ้เกิดลักษณะน่ารังเกียจอย่างอื่น ๆ เช่น กากตะกอนสีดำของเฟอร์รัสซัลไฟด์ ฟอง (Scum) เป็นต้น ปลาและสัตว์น้ำที่มีประโยชน์ต่อนั้นเป็นสัตว์ชั้นสูงที่ต้องการออกซิเจนในการทำรังชีวิต ถ้าขาดออกซิเจนในน้ำ ปลาส่วนมากจะตาย ลักษณะเหล่านี้เกิดขึ้นอยู่เสมอ ๆ ในแม่น้ำที่มีโรงงานต่าง ๆ

เป็นต้น ปลาและสัตว์น้ำที่มีประโยชน์ต่อคนนั้น เป็นสัตว์ชั้นสูงที่ต้องการออกซิเจนในการดำรงชีวิต ถ้าขาดออกซิเจนในน้ำ ปลาส่วนมากจะตาย ลักษณะเหล่านี้เกิดขึ้นอยู่เสมอ ๆ ในแม่น้ำที่มีโรงงานต่าง ๆ ทั้งของโสโครกลงไปมาก ๆ เช่น แม่น้ำแมกลอง แม่น้ำท่าจีน เป็นต้น

แม่น้ำเจ้าพระยาในช่วงคลองเตยถึงสะพานพระพุทธยอดฟ้า มีปริมาณออกซิเจนต่ำมาก บางเวลาลงถึงศูนย์ ซึ่งปลาส่วนใหญ่ไม่สามารถทนสภาพเช่นนั้นได้ แต่เนื่องจากแม่น้ำขาดออกซิเจนอยู่เป็นประจำ และการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลของกระแสน้ำก็เป็นไปอย่างช้า ๆ และสม่ำเสมอ ปลาจึงสามารถหลบหนีบริเวณที่เป็นอันตรายได้ทัน เราจึงไม่พบปลาตายในแม่น้ำเจ้าพระยาบ่อยเหมือนปลาตายในแม่น้ำแมกลอง ซึ่งโรงงานน้ำตาลมักจะปล่อยน้ำล้างถังลงมาฆ่าปลาโดยไม่รู้ตัวบ่อย ๆ แต่ถึงอย่างไรเราก็ไม่อาจพูดได้ว่าน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยามีสภาพดีกว่าน้ำในแม่น้ำอื่น ๆ เพราะพิจารณาปริมาณออกซิเจนในแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งต่ำอยู่เป็นนิจ แสดงว่าถ้าสิ่งโสโครกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามปริมาณประชากรแล้ว อีกไม่ช้า การขาดออกซิเจนจะแสดงอาการรุนแรงจนถึงกับทำให้น้ำเป็นสีกำ และส่งกลิ่นเหม็นออกมาได้

ปริมาณสิ่งโสโครกที่ทำลายออกซิเจนในน้ำนั้น เราสามารถรู้ปริมาณได้ด้วยการตรวจวิเคราะห์ค่า BOD (Biochemical Oxygen Demand) ในน้ำโสโครก ค่า BOD สูง แสดงว่าน้ำโสโครกนั้นสามารถทำลายออกซิเจนในน้ำ (D.O. หรือ Dissolved Oxygen) ได้เท่าใด

เหตุที่แม่น้ำเจ้าพระยายังไม่ส่งกลิ่นเหม็นในขณะนี้ก็เพราะ D.O. และสิ่งแวดลอมอื่น ๆ เช่น ออกซิเจนที่ได้จากสาหร่ายสีเขียวในน้ำ จากสารประกอบไนโตรเจน และการเพิ่มออกซิเจนเพราะความปั่นป่วนของน้ำยังมีพอต่อต้าน BOD ของสิ่งโสโครกในน้ำ

๑.๓ ปริมาณสิ่งโสโครก

จากการสำรวจของกองช่างสุขาภิบาล กรมอนามัย ในช่วง ๑๒ เดือน ของปี ๒๕๑๒ ถึง ๒๕๑๓ ที่บริเวณสะพานนนทบุรี และการสำรวจคลองต่าง ๆ ๑๒ สายที่ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา ปริมาณ BOD จากแหล่งต่าง ๆ มีดังนี้

๑.๓.๑	ที่ติดมากับแม่น้ำ	๑๓๕,๐๐๐	กก. ต่อวัน
๑.๓.๒	ที่ทิ้งลงแม่น้ำโดยตรงบริเวณกรุงเทพฯ	๑๑,๖๐๐	กก. ต่อวัน
๑.๓.๓	ไหลลงแม่น้ำจากคลองต่าง ๆ	๓๖,๓๓๕	กก. ต่อวัน
รวม		๒๒๓,๓๓๕	กก. ต่อวัน

ส่วนปริมาณออกซิเจนในแม่น้ำที่จะต่อต้านค่าจัก BOD ไกล่โดยตรงนั้นมียู่ ๑๓๓,๐๐๐ กก. ต่อวันเท่านั้น เหตุที่แม่น้ำไม่เน่าเป็นเพราะการเติมออกซิเจนโดยตรงจากอากาศ เนื่องจากความปั่นป่วนของการไหล และจากเรือต่าง ๆ ที่แล่นอยู่ในแม่น้ำกับสาหร่ายสีเขียวซึ่งพอจะมีอยู่บ้าง แต่การเติมออกซิเจนเนื่องจากสาหร่ายนั้น สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียได้เคยทำการวิจัยแล้วครั้งหนึ่ง พบว่าสามารถเติมออกซิเจนให้แม่น้ำได้น้อยเพียง ๔,๓๐๐ กก. ต่อวัน เป็นอย่างสูง

๒. ต้นเหตุของน้ำเสียในแม่น้ำเจ้าพระยา

สาเหตุของน้ำเสียในแม่น้ำเจ้าพระยานั้น เป็นเพราะสิ่งโสโครกที่ถูกถ่ายเททิ้งลงในแม่น้ำอย่างเน่เนอน แหล่งต่าง ๆ ของน้ำเสียนั้นมีทั้งโดยธรรมชาติ ซึ่งควบคุมไม่ได้ เช่น การชะล้างจากผิวหินในฤดูฝน และชนิกที่เกิดจากกิจกรรมของคน ซึ่งการควบคุมหรือแก้ไขจะต้องเริ่มจากการควบคุมส่วนหลัง ซึ่งเราสามารถจะทำได้เป็นขั้นแรก

คนเราทำให้เกิดสิ่งโสโครกหรือน้ำโสโครกได้ ๓ ทางใหญ่ ๆ คือ

- ๒.๑ การใช้ชะล้างในครัวเรือนโดยตรง
- ๒.๒ ทางการอุตสาหกรรม
- ๒.๓ ทางการเกษตรกรรม

แม่น้ำเจ้าพระยาไม่สกปรกมากนัก เมื่อตรวจดูจะพบว่า ตั้งแต่อำเภออ่างทอง จังหวัดอยุธยา เห็นน้ำขึ้นไบนั้นมีออกซิเจนละลายอยู่เต็มที่ แสดงว่าสิ่งโสโครกไม่มากพอที่จะทำให้ออกซิเจนขาดหายไปแต่หลังจากอยุธยาแล้ว ออกซิเจนละลายลดหายไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเหลือราว ๔๐% ก่อนจะถึงบริเวณกรุงเทพฯ

จังหวัดอยุธยานั้น มีประชากรหลายหมื่นคน ซึ่งทิ้งน้ำโสโครกและขยะมูลฝอยลงไปในแม่น้ำเป็นประจำ นอกจากนี้ ยังมีโรงงานขนาดใหญ่ ๆ อีกมากมายหลายแห่งในจังหวัด และในพื้นที่ระหว่าง

แม่น้ำเจ้าพระยากับถนนพหลโยธิน ยกตัวอย่าง เช่น โรงงานสุราอยุธยา และโรงงานกระดาษบางปะอิน ซึ่งทิ้งน้ำโสโครกเท่ากับที่ประชาชนใช้รวมกันถึง ๑,๒๐๐,๐๐๐ คน คือประมาณ ๒๐,๐๐๐ กก. BOD ต่อวัน

ในบริเวณกรุงเทพฯ นั้น น้ำโสโครกจากประชากรส่วนใหญ่ไหลลงมากับน้ำในคลองต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่เป็นทอระบายน้ำโสโครกอยู่ในปัจจุบันนี้ กองช่างฯ กรมอนามัย ได้ทำการตรวจความโสโครกของน้ำคลองขนาดใหญ่ ๆ ที่มีอยู่ ๑๒ แห่ง พบว่า น้ำโสโครกจากคลองมีประมาณ ๓๓,๐๐๐ กก. BOD ต่อวัน นอกจากนี้จะยังมีน้ำโสโครกที่ปล่อยทิ้งลงแม่น้ำโดยตรงโดยไม่ผ่านคลองอีกประมาณ ๑๒,๐๐๐ กก. BOD ต่อวัน

คลองต่าง ๆ ที่ตัดผ่านกรุงเทพฯ นั้น นอกจากจะทำหน้าที่ระบายน้ำโสโครกแล้ว ยังช่วยตกตะกอนและย่อยสลายน้ำโสโครกด้วย คลองหลายแห่งที่มีส้วกเน่าเหม็นเป็นต้นน้ำรังเกียจนั้น เป็นเพราะสิ่งโสโครกต่าง ๆ มีมากจนจุลินทรีย์ทำการย่อยสลายและกินสิ่งโสโครกด้วยวิธีไม่ใช้ออกซิเจน เช่น เกี่ยวกับการที่เกิดในถังส้วม (cess pit) คลองต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ช่วยลดสิ่งโสโครกเสียก่อนที่จะไหลไปถึงแม่น้ำประมาณ ๕๐% การมีคลองเน่าเหม็นอยู่ในย่านชุมชนนั้นผิดลักษณะอย่างยิ่ง แต่การกำจัดรางทอระบายน้ำเสียออกไปแทนคลองนั้นจะต้องคำนึงควาว่า ระบบการทำลายของเสียที่มีอยู่ในคลองปัจจุบันจะหนักไปกว่า เราจะต้องสร้างระบบกำจัดน้ำเสียก่อนทิ้งแม่น้ำขึ้นทดแทน มิฉะนั้นระบบระบายน้ำโสโครกจะเป็นเพียงระบบเปลี่ยนแหล่งน้ำเน่าจากคลองลงไปแม่น้ำเจ้าพระยา

การสำรวจน้ำเสียในแม่น้ำแม่กลอง

๑. สภาพทั่วไป

แม่น้ำแม่กลองไหลผ่านจังหวัดที่สำคัญ ๓ จังหวัด คือ กาญจนบุรี ราชบุรี และสมุทรสงคราม ตามลำดับ แม่น้ำแม่กลองมีความยาวทั้งสิ้นถึง ๑๑๕ กิโลเมตรและถ้ามองแว่นแคว้นใหญ่ซึ่งไหลมารวมกันที่กาญจนบุรีแล้วจะยาวถึง ๒๕๐ กิโลเมตร สามจังหวัดนี้มีประชากรประมาณ ๑ ล้านคน ซึ่งอาศัยน้ำเพื่อการบริโภค อุปโภค การเกษตร และทำการประมงโดยเฉพาะจังหวัดสมุทรสงครามและราชบุรีมีลำคลองและร่องน้ำติดกับแม่น้ำแม่กลองนับร้อยสาย ฉะนั้น ชาวบ้านตามริมคลอง ร่องน้ำ และแม่น้ำ จึงต้องอาศัยน้ำสายนี้ทั้งการบริโภค ชำระล้าง ตลอดจนขับถ่ายความสกปรกหมักหมมลงไปทุกวัน

๒. น้ำเสียในแม่น้ำแม่กลอง

กองทางสุขาภิบาล ได้รับทราบความฉิบสางเกิดของน้ำเสียในแม่น้ำแม่กลองจากชาวปลาตาย และแม่น้ำมีกลิ่นเหม็นมากตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ เป็นต้นมา

ในเดือนเมษายน ๒๕๑๓ ได้เกิดเหตุการณ์ที่ทำให้น้ำเสียร้ายแรงยิ่งขึ้นคือ โรงงานน้ำตาลในเขตอำเภอบ้านโป่งได้ปล่อยน้ำเหลืออยู่ไหลลงไปในแม่น้ำ ทำให้น้ำเสียตลอดสายไปจนถึงจังหวัดสมุทรสงคราม

ความเสียหายครั้งนี้อาจประมาณได้เป็นเงินหลายสิบล้านบาท เพราะนอกจากประชาชนนับแสนคนจะชาน้ำใช้แล้ว เรือกสวนไร่นาและการประมงยังต้องถูกทำลายไปด้วย ยกตัวอย่างรายงานความเสียหายที่ปรากฏมีดังนี้.— (๑)

วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๑๓

มีปลาตายตั้งแต่เขตบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม น้ำสีเหมือนโคลาโคลา

วันที่ ๒๐ - ๒๑ เมษายน ๒๕๑๓

มีปลาตายลอยอยู่เรื่อย ๆ น้ำสีจางมากที่หน้าเมืองราชบุรี แต่มีสีเข้มจัดตรงปากคลองบางศรีเพชรใต้เมืองราชบุรี ลงไปประมาณ ๒ - ๓ กิโลเมตร และน้ำเหลือเริ่มเข้าอำเภอบางคนที่ สมุทรสงคราม ฯลฯ

วันที่ ๒๔ - ๒๕ เมษายน ๒๕๑๓

มีปลาตายมาก ปูทะเลลอยขึ้นผิวน้ำ - ไม่มีแรง ราษฎรจับปลาเป็นการใหญ่ที่หน้าเมืองสมุทรสงคราม น้ำกลิ่นเหม็นจัดถึงอำเภอดัมพวา สมุทรสงครามและเริ่มเข้าเขตอำเภอมือง

วันที่ ๒๕ - ๒๖ เมษายน ๒๕๑๓

มีปลาใหญ่ ๆ เช่น ปลากุหลาบทะเล ปลากะโทต่าย น้ำเห่มนจึกที่หน้าเมืองสมุทรสงคราม ฯลฯ

เหตุการณ์ครั้งนี้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเป็นอันมาก ราษฎรผู้หนึ่งซึ่งได้ลงทุนทำโป๊ะเลี้ยงหอย
แมลงภู่งกับฆ่าตัวตายเพราะสูญเสียเงินซึ่งยืมมาลงทุนทั้งหมด

สภาพแวดล้อมทางการสาธารณสุขเนื่องจากปัญหาน้ำเสียนี้ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนประชาชน
ไม่กล้าใช้น้ำ ท้องร่องสวนและลำคลองต่าง ๆ เน่าส่งกลิ่นเหม็นทั่วไปหมด โรงทำประปาของจังหวัดราชบุรี
ต้องซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำและระบบกรองน้ำใหม่ทั้งหมดสิ้นเงินเป็นอันมาก

หลังจากอุบัตเหตุครั้งนี้สภาพทั่วไปของแม่น้ำแม่กลองก็ยังไม่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปี ๒๕๑๒
และปรากฏว่าโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งก่อให้เกิดเหตุร้ายดังกล่าวได้ขยายกิจการเพิ่มเติมขึ้นอีก โดยไม่
ปรากฏว่าจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียที่ใช้ได้ผล หรือลดปริมาณน้ำทิ้งลงแต่อย่างใด

๓. สาเหตุที่ทำให้น้ำเสีย

ลักษณะน้ำเสียที่ปรากฏนั้น นอกจากที่จะทำให้น้ำนี้มีสีมีกลิ่น และมึนกลื่นเหม็นแล้ว จากการ
วิเคราะห์ปรากฏว่าน้ำในแม่น้ำมีปริมาณออกซิเจนละลายต่ำกว่าปกติ และมีสิ่งโสโครกซึ่งวัดเป็นค่า BOD
สูงกว่าน้ำในแม่น้ำสายเดียวกันในบริเวณที่น้ำไม่เสีย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสิ่งโสโครกที่ปล่อยทิ้งลงในแม่น้ำ
แม่กลองนั้นเกินกว่าที่แม่น้ำจะรับได้

จากการสำรวจตามลำแม่น้ำปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า โรงงานต่าง ๆ ที่ทิ้งของเสียที่มี
ค่า BOD สูงลงไปในแม่น้ำ เช่น กากอ้อย ขยะ น้ำเสีย กาก กรก ชีءเต้า น้ำมัน เป็นต้น

น้ำเสียที่โรงงานต่าง ๆ ที่ลงในแม่น้ำแม่กลองนั้น เท่าที่ไว้วิเคราะห์ตามหลักวิชาการแล้ว ปรากฏดังนี้

โรงงาน	ลักษณะน้ำเสีย				ของโสโครกอื่น ๆ
	อุณหภูมิ °C	BOD mg/l	pH	อัตราไหล(ประมาณ)ลบม./ชม.	
โรงงานกระดาษกาญจนบุรี	๓๐	๒๐๓	๖.๕	๕๐๐	ไฮโดรเจนซัลไฟด์ และสีของลิกนิน
โรงงานกระดาษบ้านโป่ง	๓๑	๑๕๕	๗.๐	๑,๐๐๐	
โรงงานน้ำตาลกรุนไทย	—	—	—	๒,๐๐๐	ขยะกากอ้อยและน้ำมัน Molasses BOD 400,000 Mg/l
โรงงานน้ำตาลไทยรุ่งเรือง	—	๓๕	๖.๕	๔,๐๐๐	
โรงงานน้ำตาลมิตรผล	๔๗	๔๗	๗.๐	๕,๐๐๐	
โรงงานน้ำตาลธนบุรี	๔๖	๗๔	๖.๖	๔,๐๐๐	
โรงงานน้ำตาลสุรสาธา	๓๑	—	๑๑.๐	๕๐	
รวม				๑๖,๕๕๐	

โรงงานน้ำตาลไทยรุ่งเรืองมีน้ำทิ้งอีกส่วนหนึ่ง สูงถึง ๑,๓๔๐ mg/l แต่ยังไม่ทราบปริมาณแน่นอน

ตามลักษณะที่ปรากฏนี้จะเห็นได้ว่าน้ำในแม่น้ำถูกโรงงานอุตสาหกรรมสูบไปใช้แล้วปล่อยเป็นน้ำโสโครกทิ้งกลับลงมาถึง ๔.๕ ลบ.เมตรต่อวินาที คือประมาณ ๑๕ เปอร์เซ็นต์ ของน้ำทั้งหมด ส่วนน้ำโสโครกที่ไหลจากอาคารบ้านเรือนต่าง ๆ นั้นมีปริมาณที่เกือบจะวัดไม่ได้เมื่อเทียบกับน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น จังหวัดกาญจนบุรีมีน้ำทิ้งจากเขตเทศบาลประมาณ ๐.๐๕ ลบ.ม./วินาที จังหวัดราชบุรีประมาณ ๐.๐๘ ลบ.ม./วินาที และน้ำทิ้งจากอาคารบ้านเรือนก็มี BOD ประมาณ ๖๐ mg/l เพราะไกลจนถึงเกราะมาแล้วเป็นส่วนมาก

น้ำเสียที่มีค่า BOD สูงนี้ เมื่อทิ้งลงไปในแม่น้ำจะกลายเป็นอาหารให้กับจุลินทรีย์ในน้ำ ทำให้จุลินทรีย์ใช้ออกซิเจนในน้ำให้หมดไปอย่างรวดเร็ว ทำให้น้ำเน่ามีกลิ่นเหม็น ขณะที่น้ำเน่านี้จุลินทรีย์ต่าง ๆ จะมีปริมาณมากขึ้นด้วย กองช่างสุขาภิบาลได้ทำการตรวจวิเคราะห์หาปริมาณจุลินทรีย์ E.Coli ในแม่น้ำแม่กลองปรากฏว่ามีมากกว่าปกติ ซึ่งแสดงให้เห็นอันตรายทางสาธารณสุขซึ่งอาจจะมีต่อประชาชนที่ใช้แม่น้ำนี้

การที่จุลินทรีย์ต่าง ๆ ถูกกินของเสีย และไอออกซิเจนละลายจนหมดไปนั้น ทำให้ปลาไม่สามารถอาศัยอยู่ได้ จากการตรวจวิเคราะห์เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๑๒ ขณะที่โรงงานน้ำตาลกำลังผลิตและปล่อยน้ำเสียทิ้งลงแม่น้ำนั้น ออกซิเจนละลายในแม่น้ำมีการลดต่ำลงเห็นได้ชัด ในขณะที่โรงงานอยู่ทุกโรงหยุดผลิตนั้น กองช่างสุขาภิบาลได้ทำการสำรวจแม่น้ำแม่กลองอีก ในเดือนธันวาคม ๒๕๑๓ ปรากฏว่าแม่น้ำมีออกซิเจนละลายสูงความมาก จะเห็นได้ว่าโรงงานน้ำตาลจะต้องมีส่วนทำให้ออกซิเจนหายไปอย่างแน่นอน และจุดลดค่าในตารางกราฟที่ ๒ ที่บ้านโป่งนั้นแสดงว่าโรงงานอื่น ๆ เช่น โรงงานกระดาษ และโรงงานผงชูรสที่ยังผลิตอยู่ก็ต้องมีส่วนทำให้น้ำเสียด้วย เพราะปริมาณออกซิเจนที่บ้านโป่งยังต่ำกว่าที่อื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด

การปฏิบัติงานของกองช่างสุขาภิบาล

ทุกครั้งที่ได้รับรายงานว่ามีปลาตายหรือน้ำเน่าเหม็น กองช่างสุขาภิบาลได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปสำรวจสภาพแม่น้ำและเก็บตัวอย่างน้ำมาทำการวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ นอกเหนือไปจากการวิเคราะห์หาออกซิเจนละลาย พี.เอช. และอุณหภูมิ ตามปกติ รวมการสำรวจแม่น้ำแม่กลองทั้งหมดจนถึงปัจจุบันได้ทำการวิเคราะห์น้ำในเวลาต่าง ๆ กันเป็นระยะทั้งหมดประมาณ ๑๐๐ ตัวอย่าง รวมทั้งทำการตรวจวิเคราะห์น้ำเสียที่ทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมและทอระบายน้ำของเทศบาลเมืองต่าง ๆ ด้วย

จากผลการตรวจวิเคราะห์และสำรวจนี้ กองช่างสุขาภิบาลได้ทำรายงาน และเสนอขอแนะนำวิธีแก้ไขให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมและเจ้าหน้าที่ส่วนจังหวัดเสมอมา แต่ก็ได้ให้การแนะนำภายในขอบข่ายความรับผิดชอบเท่านั้น ซึ่งไม่ไกลลืมหือที่ควร โรงงานต่าง ๆ มักจะใช้วิธีการแก้ไขต่าง ๆ ซึ่งคิดเอาเอง แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้ผลดี นอกจากจะทำให้สิ่งแวดล้อมโดยเปล่าประโยชน์ เช่น การเป่าลมลงในทอระบายน้ำทิ้งเพื่อหวังจะเพิ่มปริมาณออกซิเจนละลาย เป็นต้น

การกระทำของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ อาจกล่าวได้ว่าอยู่ในขอบข่ายที่ผิดหลักสาธารณสุข แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติสาธารณสุขที่มีมาแต่เกิมนั้นเพ่งเล็งเฉพาะการสาธารณสุข กำนันบุคคล เช่น การอาบน้ำ ชักผ้า ในแม่น้ำแม่กลองสาธารณะ การถมเสมหะ น้ำมูก น้ำลาย และการไม่จัดสร้างส้วมหรือทางระบายน้ำโสโครกจากอาคารต่าง ๆ บทบังคับและระวางโทษจึงต่ำมาก จนไม่เห็นว่าเป็นผลในการบังคับกับ เช่น พ.ร.บ. สาธารณสุข พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๑๓ และข้อ ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๑๐ กล่าววาทะทรวงสาธารณสุข "มีอำนาจการกำกับห้าม และระงับเหตุรำคาญในที่สาธารณะ หรือที่เอกชน ซึ่ง

ส่อให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพความปลอดภัยใหญ่แลรักษาบรรดา ถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบาย
คูคลองในที่ต่าง ๆ ให้ปราศจากเหตุรำคาญ" แต่บทกำหนดโทษในพระราชบัญญัติสาธารณสุขนั้น มีระวางโทษ
ปรับไม่เกินห้าสิบบาท และศาลมีอำนาจเพียง "ออกคำสั่งปิดมิให้ใช้เคหะเป็นที่คนอยู่" ซึ่งมีโทษเพียงเล็กน้อยถึง
กรณีที่น่าเสียใจไหลไปก่อเหตุรำคาญในที่อื่นแต่อย่างใด

การแก้ไขและป้องกันซึ่งอยู่ในขอบเขตอำนาจของกระทรวงสาธารณสุข ในปัจจุบันนี้ จึงยังไม่ทัน
ต่อเหตุการณ์และไม่เกิดผลในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมเป็น
คนเหตุ

ข้อเสนอแนะ

การควบคุมมิให้ปัญหาน้ำเสียเกิดขึ้นอีกนั้น อาจทำได้โดยอาศัย พ.ร.บ. โรงงาน ซึ่งกระทรวง
อุตสาหกรรมมีอำนาจตามมาตรา ๔ และมาตรา ๕ ในพระราชบัญญัติโรงงานฉบับที่ ๒/๒๕๐๓ ซึ่งกำหนดว่า
"โรงงาน มีสภาพของงานอาจก่อให้เกิดพิษ ควัน ไอ กลิ่น หรือภัยอันตราย
แก่อนามัยหรือกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยหรือความนาสุกของบุคคล"
"ถ้าโรงงานก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่สาธารณชน เจ้าพนักงานจะออกหนังสือให้เจ้าของโรงงานหยุดงาน
ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนจนกว่าจะได้เปลี่ยนแปลง"

นอกจากนี้ มาตรา ๑๑ ข้อ ๑, ๒ ยังกำหนดไว้ชัดเจนอีกว่า "ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
อุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัติ กำหนดเขตในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่จะให้ตั้งโรงงานหรือมิให้ตั้ง
โรงงานและกำหนดหลักเกณฑ์ในการตั้งหรือขยายโรงงาน"

พระราชบัญญัติมาตราต่าง ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นว่ากระทรวงอุตสาหกรรมอาจป้องกันปัญหา
น้ำเสียได้โดยวางหลักเกณฑ์การเลือกสถานที่ตั้งโรงงานต่าง ๆ ให้เหมาะสมและควบคุมให้โรงงานไม่เป็น
อันตรายต่ออนามัย ซึ่งในข้อนี้ควรจะขอความเห็นชอบจากกรมอนามัยก่อนที่จะอนุญาตให้ตั้งโรงงานใด ๆ

สรุป

- ก. แม่น้ำแม่กลองเน่าเสียทำให้เป็นผลเสียหายต่อการเกษตร และการสาธารณสุข
- ข. สภาพในแม่น้ำแม่กลองตั้งแต่เขตอำเภอบ้านโป่ง จนถึงอำเภอเมืองราชบุรี อาจก่อให้เกิด
โรคระบาด ไม่เหมาะสำหรับใช้อาบในขณะที่โรงงานต่าง ๆ ในอำเภอบ้านโป่งทำการผลิต

- ค. การที่แม่น้ำแม่กลองเน่าเสียนั้นเกิดจากน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม ๑๑ โรง ในเขต
อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และในเขตจังหวัดกาญจนบุรี
- ง. ควรให้โรงงานต่าง ๆ ทำการกำจัดน้ำเสีย และควบคุมมิให้น้ำทิ้งที่ปล่อยจากโรงงานมี
ความสกปรกเกินความมาตรฐานตาม พ.ร.บ.อุตสาหกรรม

(BOD 5²⁰ ไม่เกิน 20 mg/l; ตะกอนแขวนไม่เกิน 30 mg/l;

และ p^H อยู่ในระหว่าง ๕ ถึง ๙)

- จ. สถานการณ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบันนี้เกินขอบเขตอำนาจการควบคุมแก้ไขของ พ.ร.บ.สาธารณสุข
ควรจะได้มีการแก้ไข พ.ร.บ.บัญญัติให้กระทรวงสาธารณสุขสั่งให้โรงงานหรือเทศบาล
หรือนิติบุคคลใด ซึ่งทำให้ลำน้ำสาธารณะมีสภาพเป็นภัยต่ออนามัยของประชาชนส่วนรวม
ไม่ว่านิติบุคคลนั้นจะเป็นส่วนราชการหรือประชาชนเอง

การสำรวจน้ำเสียในคลองที่สำคัญ

สภาพน้ำเสียในคลองต่าง ๆ

คลองที่ไว้ทำการสำรวจโดยละเอียดคือ คลองต่าง ๆ ในเขตนครหลวงกรุงเทพมหานคร และ
คลองอื่น ๆ บางคลองในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม

คลองในเขตนครหลวงกรุงเทพมหานครนั้นสกปรกมากกว่าอื่น ๆ เพราะมีประชาชนหนาแน่น และ
มาตรการการควบคุมและกำจัดน้ำโสโครกยังไม่รัดกุมพอ น้ำโสโครกจากคลองต่าง ๆ ยังมีส่วนทำให้แม่น้ำ
เจ้าพระยากลายเป็นน้ำเสียอีกด้วย สภาพของคลองต่าง ๆ โดยทั่วไปมี ดังนี้

จังหวัด	คลอง	DO mg/l		H ₂ S mg/l		NH ₃ mg/l		BOD mg/l	
		min	max	min	max	min	max	min	max
นครหลวงฯ	บางลำภู	๐.๐	๔.๓	๐.๑	๒.๗	๐.๘	๒๔.๐	๔.๓	๗๐.๕
	ตรวจ ๒๔ ช.ม.	๐.๐	๓.๗	๐.๐	๔.๕	๐.๐	๑๘.๐	๔.๖	๒๐๖.๘
	บึง ๒ ครั้ง	๐.๐	๐.๖	๐.๐	๕.๒	๐.๒	๓๑.๘	๕.๐	๗๘.๕
	๒๕๑๒ - ๒๕๑๓	๐.๐	๔.๒	๐.๐	๑.๕	๐.๐	๕.๗	๑.๖	๒๒.๐
	บางซื่อ	๑.๖	๒.๕	๐.๐	๐.๐	๐.๖	๑.๖	๖.๓	๑๗.๖
	พระโขนง	๐.๗	๓.๔	๐.๐	๐.๐	๐.๑	๒.๐	๓.๖	๑๕.๖
	บางกอกใหญ่	๐.๕	๓.๐	๐.๐	๐.๐	๐.๑	๓.๑	๔.๕	๑๑.๗
	บางกอกน้อย	๑.๕	๓.๕	๐.๐	๐.๐	๐.๐	๑.๗	๑.๑	๖.๑
	ดาวคะนอง	๐.๖	๔.๐	๐.๐	๑.๐	๑.๐	๐.๗	๓.๕	๑๔.๔
	คลองสาน	๐.๖	๔.๐	๐.๐	๑.๗	๐.๐	๑๗.๒	๑.๕	๖๔.๐
	คลองมอญ	๐.๐	๑.๘	๐.๐	๐.๐	๐.๗	๑.๕	๐.๘	๓.๔
	ตรวจครั้งเดียว	๑.๓		๐.๐		๐.๕		๕.๕	
สมุทรสงคราม	ราชมนตรี	๑.๖		๐.๐		๐.๐		๗.๐	
	ภาษีเจริญ	๓.๐		๐.๐		-		-	
	หนองใหญ่	๔.๑		๐.๐		๐.๒		๗.๒	
	บางขุนเทียน	๕.๒		๐.๐		๑.๔		๒.๖	
สมุทรสงคราม	ตะเคียน	๕.๒		๐.๐		๒.๒		๒.๐	
	ผีหลอก	๕.๒		๐.๐		๑.๔		๒.๖	

ผลสรุป

แม่น้ำส่วนมากเป็นน้ำเสียเพราะโรงงานอุตสาหกรรมทิ้งน้ำเสียลงไป ขณะนี้กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ออกกฎข้อบังคับให้โรงงานต่าง ๆ จัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียอยู่แล้ว หากได้มีการควบคุมให้เข้มงวดกวดขันก็จะเป็นการป้องกันได้ แต่ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่าโรงงานต่าง ๆ ส่วนมากยังไม่ได้จัดทำระบบบำบัดน้ำเสียที่ใดผลจริงจึง การบำบัดน้ำเสียจากโรงงานโดยการกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งนี้ ควรจะต้องคำนึงถึงปริมาณควยว่า แหล่งน้ำที่รับน้ำเสียไปนั้นจะมีปริมาณและคุณภาพน้ำ พอที่จะละลายน้ำให้สะอาดขึ้นได้หรือไม่ เพราะน้ำตามมาตรฐานกฎกระทรวงอุตสาหกรรม (BOD 20mg/l) ก็ยังอาจทำให้เกิดน้ำเน่าได้ ถ้าน้ำในแหล่งน้ำมีปริมาณไม่มากพอ

ลำคลองต่าง ๆ มีลักษณะสกปรกเน่าเหม็น เพราะน้ำโสโครกจากบ้านเรือนและแหล่งอุตสาหกรรม เล็ก ๆ หลายแห่ง เช่น โรงงานทอผ้า โรงงานทำเส้นกวยเตี๋ยว โรงฆ่าสัตว์ ฯลฯ น้ำโสโครกเหล่านี้เทศบาลและสุขาภิบาลต่าง ๆ ควรทำการควบคุมโดยให้จัดสร้างระบบบำบัด เช่น ถังเกรอะ(Septic tank) หรือบ่อฝังน้ำ (Oxidation pond) โดยเฉพาะในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งชุมชนยังไม่หนาแน่น ควรเริ่มกระทำการกักกลาวเสียแต่เนิ่น ๆ ก่อนที่ชุมชนจะหนาแน่นจนต้องประสบปัญหาจากแคลนงบประมาณในการแก้ไข เช่น ในกรณีจังหวัดนครหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งควรให้มีการปฏิบัติการควบคุม ดังนี้

๑. ควรให้กระทรวงมหาดไทยวางมาตรการป้องกันน้ำเสีย ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลต่าง ๆ โดยจัดให้มีการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียของชุมชนและกิจการต่าง ๆ เพิ่มระบบบำบัดน้ำเสียเข้าในเทศบัญญัติสำหรับการก่อสร้างอาคาร ตลาด โรงมหรสพ โรงเรียนและโรงงาน
๒. ควรให้กระทรวงอุตสาหกรรมอนุญาตให้กระทรวงสาธารณสุข ไล้มีส่วนในการตรวจสอบแบบแผนการก่อสร้างโรงงาน และระบบการบำบัดน้ำเสียและของโสโครกอื่น ๆ ก่อนที่จะทำการก่อสร้างโรงงาน และก่อนที่จะอนุญาตให้เปิดดำเนินการ
๓. ควรให้กระทรวงสาธารณสุขมีส่วนช่วยเหลือหน่วยราชการต่าง ๆ ในด้านวิชาการกำจัดน้ำเสีย และการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการควบคุมน้ำเสีย โดยเฉพาะ

การวิจัยระบบของการควบคุมน้ำเสีย

วิธีการจำแนกน้ำเสีย

การกำจัดน้ำเสียเป็นงานที่ประกอบด้วยวิธีการหลายขั้นตอน ซึ่งมีทั้งงานด้านวิชาการ และงานด้านบริหาร และการทำงานที่จะทำให้เกิดผลในการรักษาสภาพน้ำนั้น จะต้องทำทุกขั้นตอน จึงจะได้ประโยชน์ อาจแบ่งส่วนของงานได้ดังนี้.-

๑. การควบคุมคุณภาพน้ำ (Water Pollution Control) โดยการควบคุมน้ำเสีย และของเสียอื่น ๆ จากที่ต่าง ๆ (Effluent Quality Control and Waste disposal Control)

๒. การกำจัดน้ำเสีย (Waste Treatment and Disposal) การทำการขึ้นต่าง ๆ ตามที่กล่าวนี้ จะมีผลเกี่ยวข้องกับกิจการอื่น ๆ อีก ซึ่งทำให้มีผลการทางเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาประกอบกันไปด้วย งานอีกระดับหนึ่งคือ

๓. การบริหารประสิทธิภาพแหล่งน้ำ (Water Resource Management) จึงต้องมี ส่วนเกี่ยวข้องด้วย และควรจะเป็นส่วนสำคัญที่จะกำหนดว่าการดำเนินงานขั้นที่ ๑ ถึง ๓ นั้น ควรจะ ทำอย่างเข้มงวดหรือผ่อนผันเพียงใด และอย่างไร แต่การบริหารประสิทธิภาพแหล่งน้ำนี้ ถึงจะเปรียบเสมือนขอบเขตของการควบคุมน้ำเสียขั้นต่าง ๆ ทั้งหมดก็มีใช้งานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมน้ำเสียโดยตรง

ความเข้าใจถึงขั้นตอนของการควบคุมน้ำเสียนี้ เป็นสิ่งสำคัญมากในการบริหาร เนื่องจาก หัวข้อต่าง ๆ นั้นฟังดูคล้ายกัน แต่มีการปฏิบัติที่ใช้วิธีการทางเทคนิคต่างกันทั้งสิ้น ยกตัวอย่าง เช่น การควบคุมคุณภาพน้ำ ทำให้ต้องมีการควบคุมน้ำเสีย การควบคุมน้ำเสียทำให้ต้องมีการกำจัดน้ำเสีย (Waste water) และน้ำโสโครก (Sewage) ซึ่งแต่ละอย่างนั้นก็มีใช้งานอย่างเดียวกัน ในประเทศที่ทำการนี้ อย่างจริงจังแล้วนั้น จะมีหน่วยงานต่าง ๆ กันรับทำหน้าที่แต่ละส่วน เช่น ในประเทศอังกฤษมี River Authorities เป็นผู้ควบคุมคุณภาพน้ำ (Water Pollution Control) และ Drainage & Sewerage Authority เป็นผู้ทำการกำจัดน้ำเสีย เป็นต้น การจัดระบบบริหารในประเทศต่าง ๆ อาจใช้ซ้ำกันไม่ได้ แต่หลักการก็ควรจะคล้ายคลึงกัน

โครงการควบคุมน้ำเสีย

โครงการควบคุมน้ำเสียเริ่มต้นมาตั้งแต่เมื่อกองช่างสุขาภิบาลได้จัดตั้งห้องปฏิบัติการเคมีสำหรับวิเคราะห์น้ำขึ้นในปี ๒๔๑๑ และได้ปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ กันนี้

๑. เดือนมิถุนายน ๒๔๑๑ ได้ขอความร่วมมือจากองค์การอนามัยโลก ให้ผู้เชี่ยวชาญ คือ Prof. P.C.G. Isaac มาช่วยทำการสำรวจและวางโครงการ และผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้จัดหน่วยงานสำรวจความสกปรกในแม่น้ำต่าง ๆ และจัดตั้งองค์การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องน้ำโดยเฉพาะ (คือดำเนินการหมกทั้ง ๓ ขั้นตอนตามที่กล่าวแล้วข้างต้น)

๒. เดือนกรกฎาคม ๒๔๑๑ กองช่างฯ ได้เสนอให้รัฐบาลพิจารณารับหลักการที่จะให้การควบคุมน้ำเสียเป็นโครงการในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และได้ขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ อุปกรณ์ และทุนการศึกษาจากองค์การอนามัยโลกเพิ่มเติม

๓. เดือนพฤษภาคม ๒๔๑๒ เมื่อได้จัดหน่วยงานตามที่ได้รับแนะนำในข้อ ๑ แล้ว ได้ขอผู้เชี่ยวชาญจากองค์การอนามัยโลก คือ Mr. C.D. Parker มาช่วยงานวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำและวางแผนสำรวจซึ่งประกอบด้วย

- การศึกษาลักษณะและปริมาณน้ำเสียจากแหล่งน้ำต่าง ๆ
- ศึกษาวิธีการกำจัดน้ำเสียแบบต่าง ๆ
- ฝึกฝนเจ้าหน้าที่ที่จะทำการงานนี้

๔. เดือนตุลาคม ๒๔๑๒ จัดการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้แทนกระทรวงต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการจัดตั้งองค์การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องน้ำตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๑ ปรากฏว่า ผู้แทนส่วนราชการต่าง ๆ หลายแห่งลงมติเห็นชอบด้วยให้มีการดำเนินการป้องกันและควบคุมน้ำเสีย

กองช่างสุขาภิบาลได้ทำรายงานการสำรวจความสกปรกในแม่น้ำเจ้าพระยาวา แม่น้ำมีสภาพสกปรก อาจจะเกิดเน่าเหม็นขึ้นได้ในไม่ช้า

๕. เดือนมกราคม ๒๔๑๓ กระทรวงสาธารณสุขได้ขอเสนอให้กระทรวงเป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการแก้ไขเรื่องน้ำเสีย โดยให้กระทรวงเกษตร กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และองค์การที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบตามข้อเสนอของกระทรวงสาธารณสุข

๖. เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ ให้นอบให้กองช่างสุขาภิบาลขยายงานศึกษาภาวะเรือน้ำเสียในแม่น้ำเจ้าพระยาต่อไปให้ครบรอบปี และขยายงานด้านการสำรวจน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มเติม

๗. เดือนกันยายน ๒๕๑๓ กองช่างสุขาภิบาลได้ร่างโครงการแสดงขอบเขตและเป้าหมายของโครงการควบคุมน้ำเสีย เสนอต่อสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เป็นโครงการ ๕ ปี สภาพัฒนาได้รับหลักการและจัดเข้าไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (๒๕๑๔ - ๒๕๑๘)

๘. เดือนธันวาคม ๒๕๑๓ กองช่างสุขาภิบาลได้ทำรายงานการสำรวจแม่น้ำเจ้าพระยาในรอบปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๓ และเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหาน้ำเสียในแม่น้ำเจ้าพระยาว่า ควรลดปริมาณของเสียที่ทิ้งในแม่น้ำ โดยเฉพาะที่ถังโรงงานใหญ่ ๆ ที่อยู่เหนือน้ำขึ้นไป และควรทำการทดลองลดปริมาณของโสโครกในคลองต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ด้วยการติดตั้งเครื่องเติมออกซิเจนในคลอง การทดลองควรจะเริ่มต้นในคลองหลอดก่อน เพราะเป็นคลองสั้น ๆ เพื่อที่จะได้ผลจริงตามทฤษฎีหรือไม่

บทที่ ๔

กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมน้ำโสโครกและอาชิวะอนามย์

ในการควบคุมน้ำเสียนั้น สิ่งสำคัญจำเป็นอันจะเว้นเสียมิได้ ที่จะทำการควบคุมให้
ได้ผลก็คือ กฎหมายสำหรับใช้บังคับให้ประชาชนปฏิบัติ ในประเทศไทยมีกฎหมายหลายฉบับที่ออกมาเพื่อ
ให้ประโยชน์ในการสาธารณสุข ซึ่งเกี่ยวข้องและอาจเป็นประโยชน์ในการควบคุมน้ำเสีย ซึ่งได้มีผู้
รวบรวมไว้ดังที่จะกล่าวต่อไปนี้.-

กฎหมายสาธารณสุข

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

เกี่ยวกับการควบคุมน้ำโสโครกและอาชีวอนามัย

เรื่อง	พระราชบัญญัติ	หมวดที่	มาตรา ขอ	หน้าหนังสือที่
ส่วนที่ ๑ การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล และสิ่งเปื้อนเปรอะ	สาธารณสุข ๒๔๘๔	๑ สุขาภิบาล	๔, ๕, ๖,	๒๕๓ - ๒๕๔
ส่วนที่ ๒ การค้าสิ่งเป็นที่รังเกียจหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ	สาธารณสุข ๒๔๘๔	๑ สุขาภิบาล	๗, ๘	๒๕๕ - ๒๕๗
ส่วนที่ ๔ ส่วน, ที่รับหรือใส่อุจจาระและที่ปัสสาวะ	สาธารณสุข ๒๔๘๔	๑ สุขาภิบาล	๑๖, ๑๗, ๑๘	๒๕๘ - ๒๕๙
ส่วนที่ ๕ เหยื่อรำคาญ	สาธารณสุข ๒๔๘๔	๑ สุขาภิบาล	๑๙ ข ๒, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๔	๒๕๙ - ๒๖๓
และบทกำหนดโทษของเหยื่อรำคาญ	สาธารณสุข ๒๔๘๔	๑ สุขาภิบาล	๒๕, ๒๖	๒๖๑ - ๒๖๓
การควบคุมน้ำใช้สำหรับประชาชน	สาธารณสุข ๒๔๘๔	๔ น้ำ	๓๔, ๓๕, ๓๖, ๓๗, ๓๘	๒๖๕ - ๒๖๖
การตรวจสอบ เหยื่อรำคาญ การควบคุมหาน้ำใช้สำหรับประชาชน	สาธารณสุข ๒๔๘๔	๖ อำนาจการ	๕๔ ข ๒, ๓, ๕	๒๗๒ - ๒๗๔
บทกำหนดโทษ	สาธารณสุข ๒๔๘๔	๘ บทกำหนดโทษ	๖๗, ๖๘, ๖๙, ๗๐, ๗๑	๒๗๖ - ๒๗๗
ค่าธรรมเนียม มูลฝอย อุจจาระ	—	—	—	๒๗๘ - ๒๘๐ ๒๘๑ - ๒๘๔
ส่วนที่ ๔ หน้าที่ของสุขาภิบาล การจัดให้มีและบำรุงทางน้ำ ทางบก กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	สาธารณสุข ๒๔๘๕	—	๒๕ ข ๑, ๒, ๓	๕๖๗

เรื่อง	พระราชบัญญัติ	หมวดที่	มาตรา ข้อ	หน้าหนังสือที่
การถมน้ำลาย ภายอุจจาระ บั๊สสาวะ การอาบน้ำซักผ้าในแม่น้ำลำคลอง	รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ๒๕๐๓	—	๕, ๑๖, ๑๗	๕๕๕ - ๕๕๘
การทำทางระบายน้ำ ทางชลาก, การทิ้งน้ำโสโครกสู่ทางน้ำสาธารณะ मारฐานคุณภาพพธะบายน้ำ ทอประปา ขนาดและจำนวนของสวม	การควบคุมการก่อสร้างอาคาร ๒๕๑๕	๗ สุขาภิบาล	๕๕, ๖๐, ๖๑, ๖๓ ๖๔, ๖๕	๕๕๘ - ๕๕๙
ประเภทโรงงานที่กองขออนุญาต สภาพงานที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ต่ออนามัย ความปลอดภัยของบุคคล	โรงงาน ๒๕๔๖	—	๓, ๔	๖๖๐ - ๖๖๑
โรงงานที่ก่อให้เกิดความเลิกรรอนแก่สาธารณสุข	โรงงานฉบับที่ ๒ ๒๕๖๓	—	๕ ข้อ ๓	๖๖๔
ให้ รมช.อุตสาหกรรมออกกฎกระทรวงกำหนดเขตเป็นท้องที่ให้ตั้งโรงงาน หรือมีให้ตั้งโรงงาน	โรงงานฉบับที่ ๒ ๒๕๐๓	—	๑๑ ข้อ ๑, ๒	๖๗๐
การระบายน้ำเสียจากโรงงานลงสู่ทางน้ำสาธารณะ ต้องมิให้เกิดกรรอนแณ อาศัยอยู่ข้างเคียง การระบายลม การจักให้มีส่วน การกำจัดมูลฝอย การ การควบคุมอากาศเป็นพิษในโรงงาน การจักน้ำสะอาดให้คนงาน	กฎกระทรวงอุตสาหกรรม ๒๕๔๖ ใน พรบ. โรงงาน	๓, กำหนดวิธี เพื่อการอนามัย	ข้อ ๒๔, ๒๕, ๒๖ ๒๗, ๒๘, ๒๙, ๓๐	๖๙๕
การห้ามให้อุจจาระเป็นปุ๋ย และบทกำหนดโทษ	การควบคุมการใช้ อุจจาระเป็นปุ๋ย ๒๕๔๖	—	๕, ๖, ๑๐, ๑๑	๑๙๓ - ๑๙๕
ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๕๐ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๑๕	การเดินเรือในน่าน น้ำไทย	—	ข้อ ๕ ๑๑๗, ๑๑๘ ๑๑๙	—

รวมกฎหมายสาธารณสุข

พ.ร.บ. สาธารณสุข

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๔,๕,๖

(กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕)

การกักขัง สิ่งปฏิกูลและสิ่งเปื้อน ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ให้มีรับรอง การเก็บรวบรวม การขน การกำหนดค่าธรรมเนียม ห้ามการถ่ายเท ทิ้ง หรือ ทำให้มีขึ้นในถนนสาธารณะ ซึ่งมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และสิ่งเปื้อนอันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมสุขภาพหรือความสะอาดหมกหมัก

มาตรา ๗,๘

แบ่งประเภทการค้าซึ่งเป็นที่รังเกียจหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ และให้มีการควบคุม และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

มาตรา ๑๖,๑๗,๑๘

- ๑๖ การมีหรือเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงส่วนสำหรับอาคารให้เจ้าพนักงานสั่งให้เจ้าบ้านทำได้
- ๑๗ การมีอำนาจสั่งห้ามการสร้างหรือใช้ส่วนที่ก่อให้เกิดเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ
- ๑๘ มีอำนาจสั่งให้จัดการ ซ่อมแซม ทำความสะอาด หรือรักษาให้เรียบร้อย

มาตรา ๑๙ และข้อ ๒,๔,๕,๖,๗,๑๐

มีอำนาจจัดการกำจัด ห้าม และระงับเหตุรำคาญในที่สาธารณะหรือที่เอกชน ซึ่งก่อให้เกิดเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพความปลอดภัย ใหญ่แลรักษาบรรดาถนนทางบก ทางน้ำ รางระบาย คู คลอง ในที่ต่าง ๆ ให้ปราศจากเหตุรำคาญ

เหตุรำคาญ มี

- ๒. ที่ซึ่งน้ำ บ่อ แหล่งน้ำ ทองรอง ทางระบายน้ำ ร่องน้ำ ทางน้ำ ที่ลุ่ม ที่อับน้ำ ที่มีสภาวะที่รับไม่พอจากระ ท่ออุจจาระ รางระบายที่ใสมูลสัตว์ หรือเถา ซึ่งอยู่ในทำเลที่ไม่เหมาะสมหรือเป็น หรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์ยุง แมลงวัน หรือมีลักษณะจนเป็นเหตุเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ
- ๔. การสะสม หมักหมม การเททิ้งสิ่งหนึ่งสิ่งใด การละเลยให้สถานที่หรือสิ่งของรกรุงรัง ซึ่ง เป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือก่อให้เกิดเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพหรือเป็นหรือน่าจะเป็นที่ เพาะพันธุ์ยุง หรือแมลงวัน

๕. โรงงานอุตสาหกรรม โรงงานหรือที่ทำงานซึ่ง

ก) ไม่รักษาให้ปราศจากกลิ่น ไอ อันส่งจากท่ออุจจาระ รางระบายน้ำ ที่รับหรือใส่
อุจจาระ ที่ใส่ส้วม หรือจากเหตุอื่นใด

ข) ไม่มีการระบายอากาศเท่าที่พอจะทำให้เกิด ไอ น้ำ ละออง หรือสิ่งให้โทษชนิดอื่น ๆ
ซึ่งบังเกิดขึ้นเนื่องด้วยกิจการนั้น ปราศจากโทษจนเป็นเหตุเสื่อม หรืออาจเป็นอันตราย
แก่สุขภาพ

ค) มีคนยักเยียดกันในขณะทำงานจนเป็นเหตุเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพของคน
ที่ทำงานนั้น

๖. อาคาร กระโจมหรือโรงใด ๆ อันเป็นเหตุที่อยู่ของคนหรือสำหรับเลี้ยงสัตว์หรือความประสงค์
อย่างอื่น ซึ่งโดยเหตุที่รวมอยู่ติดกันหรือปราศจากการระบายน้ำ หรือชักของแกการกำจัดมูลฝอย
หรือสิ่งปฏิกูลหรือโดยเหตุอื่น จนเป็นเหตุเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ

๗. แหล่งน้ำ คู หรือคลองที่คนใช้ หรือนำจะใช้น้ำสำหรับคนบริโภคหรือสำหรับการบ้าน หรือสำหรับ
ทำของใช้คนบริโภค ซึ่งเกิดหรือนำจะเกิดสกปรกขึ้นจนเป็นเหตุเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายแก่
สุขภาพ

๑๐. กลิ่น เสียง ความกระเทือน ฝุ่น ละออง เหม็น เถ้า อันเป็นที่เกิดรบกวนแก่ผู้อยู่ใกล้เคียง หรือ
เป็นเหตุเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ

มาตรา ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๔, ๒๕, ๒๖, ๒๗, ๒๘, ๒๙ (บทกำหนดโทษ) สำหรับเหตุรำคาญ การออกคำสั่งให้
ป้องกันเหตุรำคาญมิให้เกิดขึ้น หรือศาลมีอำนาจออกคำสั่งปิดมิให้ใช้เคหะเป็นที่คนอยู่ สัตว์ซึ่งเป็น
เหตุรำคาญและอาจเป็นอันตรายแก่ประชาชน

มาตรา ๓๒

ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นห้ามมิให้ผู้ใดเลี้ยงหรือปล่อยช้าง ม้า โค กระบือ หมี สุนัข แพะ แกะ ห่าน
เป็ด ไก่ ในถนนทางบกหรือทางน้ำ และที่สาธารณะ ที่ระบุไว้ในเขตกำหนดพร้อมทั้งวาง
ระเบียบการจับ การเลี้ยงดูสัตว์

หมวด ๔ น้ำ

มาตรา ๓๔

ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นออกเทศบัญญัติเพื่อควบคุมการให้น้ำสำหรับประชาชน มีอำนาจสั่งปิด ถม
หรือห้ามมิให้ให้น้ำในบ่อหรือแหล่งน้ำใดซึ่งเป็นหรือนำจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพ

มาตรา ๓๗

เจ้าพนักงานอาจจับกุมที่อาบน้ำ ชักเสื้อผ้าสาธารณะ โยนน้ำใส่อากาศสงวนแหล่งน้ำหรือที่น้ำไหลไว้ สำหรับอาบน้ำให้สัตว์หรือความประสงค์อื่น ๆ เพื่อบำรุงสุขภาพและความสะอาดของประชาชน กับส่วนหนึ่งส่วนใดของชายทะเลไว้เป็นที่อาบน้ำสาธารณะ

มาตรา ๓๘

ห้ามมิให้ผู้ใดขำระล้างร่างกาย ชักผ้าหรือล้างสิ่งใด ๆ หรืออาบน้ำให้สัตว์ ทำหรือปล่อยให้สิ่งปฏิกูลลงไป หรือทำโดยประการใดให้เกิดความโสโครกในบ่อ สระ ที่ขังน้ำหรือทางน้ำ ที่พักน้ำ ซึ่งเป็นส่วนของการประปาท้องถิ่น

มาตรา ๓๙

เจ้าหน้าที่อาจตรวจ ซ่อม แปรลง รื้อ ต่อ หรือจัดการใด ๆ แก่สิ่งเหล่านั้นตามความจำเป็นในทะเล
จากการหรือที่ดินซึ่งมีท่อหรือเครื่องอุปกรณ์การประปายาบเลียบหรือลอดไป

มาตรา ๔๐

ห้ามมิให้ (๑) ทำให้เกิดเสียหายแก่ทางน้ำ ที่ขังน้ำ ที่บรรจุน้ำ บ่อ คู ท่อ ประตุน้ำ ท่อ ท่อน้ำ ทิ้ง เครื่องชักน้ำ หรือสิ่งอื่น ๆ ซึ่งใช้ในการประปาของท้องถิ่น หรือซึ่งอยู่ในความอำนวยการหรือความควบคุมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

(๒) เปิดทศ ฝาย หรือเอาไปกัวยประการใด ๆ ซึ่งน้ำประปา น้ำ หรือทางน้ำซึ่งกันไว้
สำหรับการประปา

อำนาจตรวจ

มาตรา ๔๑

ตรวจการปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยส่วนที่รับหรือใส่จุจวาระ ที่มีสภาวะ ให้เป็นไปโดยถูกต้อง ตรวจเหตุรำคาญหรือการปฏิบัติตามคำสั่งให้กำจัด ห้าม และระงับเหตุรำคาญ เพื่อจัดการกับเหตุรำคาญนั้น
ตามที่บัญญัติในมาตรา ๒๗
ตรวจสถานที่เพื่อวางท่อน้ำผ่าน เลียบหรือลอดใต้สถานต้นหรือเพื่อขอมท่อน้ำเครื่องอุปกรณ์

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๓

ผู้ใดฝ่าฝืนเทศบัญญัติหรือข้อบังคับซึ่งได้ออกตามความในพระราชบัญญัติ มีความผิดต้อง
ระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๗๒

ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศห้ามในมาตรา ๑๗, ๑๘ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท
หรือให้ศาลมีอำนาจบังคับให้หรือสาม ที่รับหรือใส่จุจาระ หรือที่ใส่สวาระเสียได้

มาตรา ๗๕

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๗๖

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๐ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

พ.ร.บ. สุขาภิบาล

ส่วนที่ ๔ หน้าที่ของสุขาภิบาล ๒๔๕๕

มาตรา ๒๕

- ข้อ ๑. ให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
- ข้อ ๒. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้ง
การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ข้อ ๔. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ตลาด โรงฆ่าสัตว์ ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม
สุสาน และฌาปนสถาน

พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ๒๕๐๓

มาตรา ๕

ผู้ใดอาบน้ำ ชักฉาบถนนหรือในสถานสาธารณะ ซึ่งมีไม้จิ้มไฟเพื่อการนั้นหรือในแม่น้ำลำคลอง หรือที่ใด ๆ ภายในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ติดตั้ง หรือแขวนประกาศระบุน้ำท่วมไว้ ต้อง ระวังโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๑๖

ผู้ใดขว้างสิ่งหรือถมน้ำลาย น้ำมูก น้ำหนัก เสมหะ เทหรือทิ้งสิ่งใดลงบนถนนหรือลงแม่น้ำหรือ คลองภายในบริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ติดตั้งหรือแขวนประกาศระบุน้ำท่วมไว้ หรือกระทำความ ปรักการใด ๆ ให้สถานสาธารณะเปรอะเปื้อนหรือสกปรก ต้องระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

มาตรา ๑๗

ผู้ใดถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะลงบนถนนหรือ ณ ที่ใด ๆ ในสถานสาธารณะหรือที่ซึ่งเห็นได้จากถนน หรือสาธารณะซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีไม้จิ้มไฟเพื่อการนั้น หรือลงในแม่น้ำหรือคลองภายใน บริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ติดตั้งหรือแขวนประกาศระบุน้ำท่วมไว้ ต้องระวังโทษปรับไม่เกิน หนึ่งร้อยบาท

กฎกระทรวง ๒๔๔๔ ออกตามความใน พ.ร.บ.

การควบคุมการก่อสร้างอาคาร ๒๔๗๔

หมวดที่ ๗ สัขาภิบาล

ข้อ ๕๔ อาคารที่จะปลูกสร้างต้องมีทางระบายน้ำที่ไหลแล้วออกจากอาคารไปได้สะดวก

ข้อ ๖๐ การทำรางระบายน้ำจากอาคารไปสู่ทางน้ำสาธารณะจะต้องให้มีส่วนลาดไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๒๐๐ ตามแนวตรงที่สุดที่จะจัดทำได้ ถ้าจะไข้ทอดลงเป็นทางระบายต้องมีบ่อตรวจ ระบายทุกระยะ ๓๐ เมตร และทุกมุมเลี้ยวควย

ข้อ ๖๑ ถ้าการระบายน้ำโสโครกออกจากอาคารไปสู่ทางน้ำสาธารณะซึ่งมิให้ชักเตรียมไว้โดย เฉพาะแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจไม่อนุญาตให้จนกว่าเจ้าของอาคารจะได้จัดการให้ น้ำโสโครกนั้นมีลักษณะดีขึ้นตามที่เห็นสมควรก็ได้

ข้อ ๖๓ การทำการระบายน้ำและติดท่อระบายน้ำนั้น ท่อประปา ท่อระบายน้ำในอาคารและ อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการติดท่อและการสุขาภิบาล จะต้องมัลักษณะถูกต้องเพื่อประโยชน์ ในทางอนามัยตามแบบนิยมในทางวิชาการ

ข้อ ๖๔ จักจำนวนส่วนให้พอ อาคารที่พักอาศัยให้มี ๑ แทนทุกหลัง

ข้อ ๖๕ ห้องส่วนมีขนาดไม่ต่ำกว่า ๑.๕ ตารางเมตรต่อ ๑ แทน ถ้าเป็นส่วนระบายน้ำ
ซึ่งไม่ใช่บ่อเก็บอาเจม ให้ทำในตัวอาคารที่พักอาศัยได้ แต่เป็นส่วนวิธีอื่นต้อง
ทำเป็นส่วนหนึ่งต่างหากนอกไปจากตัวอาคารที่พักอาศัยนั้น

พ.ร.บ.โรงงาน ๒๔๘๒

มาตรา ๓

แบ่งประเภทของโรงงาน

มาตรา ๔

โรงงานอย่างอื่นนอกเหนือจากที่ระบุในมาตรา ๓ ที่มีสภาพของงานอาจก่อให้เกิดพิษ กว้น
ไอ กลิ่น หรือภัยอื่นใดซึ่งน่าจะเป็นอันตรายแก่อนามัยหรือกระทบกระเทือนถึงความปลอด
ภัยหรือความผาสุกของบุคคล

พ.ร.บ.โรงงานฉบับที่ ๒ ๒๕๐๓

มาตรา ๕

ข้อ ๓ ถ้าโรงงานก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่สาธารณชน เจ้าพนักงานจะออกหนังสือ
ให้เจ้าของโรงงานหยุดงานทั้งหมด หรือแต่บางส่วนจนกว่าจะแก้ไขเปลี่ยนแปลง

มาตรา ๑๑ ข้อ ๑, ๒

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัติ กำหนดเขต
ในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด ที่จะให้ตั้งโรงงานหรือมิให้ตั้งโรงงานและกำหนดหลักเกณฑ์
ในการตั้งหรือขยายโรงงาน

หมวด ๓ กำหนดวิธีการเพื่อการอนามัย

ข้อ ๒๔ เจ้าของโรงงานต้องจัดให้มีรางระบายน้ำไปสู่ทางระบายน้ำสาธารณะหรือน่อซึ่งรับน้ำ
โสโครกด้วยวัสดุถาวรให้หนาไหลไล่สะดวก การระบายน้ำและทางระบายน้ำนั้นต้องไม่
มีลักษณะเป็นที่เกิดครอนแก๊วไอน้ำในทางที่สาธารณะของแก๊วอยู่ใกล้เคียง

ข้อ ๒๕ โรงงานใดที่ทำงานของโรงงานนั้น จะทำให้เกิดมีน้ำซึมรั่วไหล หรือซึ่งอยู่อาจเป็น
การผิสุขลักษณะ ถ้าโรงงานใดจะทำให้เกิดมีน้ำโสโครกจะต้องจัดให้มีบ่อพักน้ำโสโครก
หรือถ้าจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การอนามัย จะต้องจัดให้มีเครื่องระบายน้ำนั้นด้วย

ข้อ ๒๖ ห้องโรงงานต้องจัดให้มีประตู หน้าต่าง ช่องลม...

ข้อ ๒๗ ต้องจัดให้มีส้วม และที่ถ่ายปัสสาวะให้พอเหมาะกับงาน จัดให้มีที่รองรับมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
อันใกล้ชิดลักษณะอันสมควร

ข้อ ๒๘ หากเกิดอากาศเสีย พิษเกาถานซึ่งอาจเป็นพิษต่อร่างกาย ต้องมีการระบายลมหรือ
เครื่องดูด ไม่ให้เกิดความเสียหายต่อร่างกายหรืออนามัย

ข้อ ๒๙ จัดหาน้ำสะอาดไว้ชำระร่างกายและรับประทาน

ข้อ ๓๐ ห้ามมิให้คนงาน รับประทานอาหารภายในโรงงานที่ใช้วัตถุที่เป็นพิษ เช่น ตะกั่ว สารหนู
พอสฟอรัส หรือสิ่งที่เป็นพิษต่อร่างกาย

พ.ร.บ. ควบคุมการใช้จรรยาเป็นปฎ ๒๔๘๐

มาตรา ๕

ห้ามมิให้บุคคลใดใช้จรรยาเป็นปฎหรือมีชายหรือจำหน่ายเพื่อใช้เป็นปฎ เว้นแต่จะได้
รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๖

ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการใช้ เก็บ
ขาย จำหน่าย และการอื่นใดที่พึงปฏิบัติให้ต้องด้วยลักษณะและเงื่อนไขการถอนใบอนุญาต

มาตรา ๑๐

บุคคลใดละเมิดบทบัญญัติแห่งมาตรา ๕ มีความผิดต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือจำคุก
ไม่เกิน ๑ เดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๑๑

บุคคลใดละเมิดบทบัญญัติข้อบังคับซึ่งได้ออกตามมาตรา ๖ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
๑๒ บาท

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๑๕ ข้อ ๕

มาตรา ๑๑๗

ห้ามมิให้บุคคลใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งใดลงลำเข้าไปเหนือ น้ำ ในน้ำและใต้น้ำ ของแม่น้ำ
ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์
ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า

มาตรา ๑๑๘

ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท และให้เจ้าพนักงานคำสั่งเป็นหนังสือ
แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำนั้นให้รื้อถอนไปให้พ้นแม่น้ำ ลำคลอง บึง
อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือ
ทะเลภายในน่านน้ำไทย ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ อาคาร
หรือสิ่งล่วงล้ำนั้น และเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออกคำสั่งนั้นแล้วยังไม่มีการรื้อถอนอาคาร
หรือสิ่งล่วงล้ำนั้นออกไปให้เจ้าพนักงานรื้อถอนอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำนั้นได้ ในการนี้ให้เจ้าพนักงาน
การขายทอดตลาดทรัพย์สินที่รื้อถอนหรืออยู่ในอาคารนั้น และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗ มาใช้บังคับกับแก่เงินที่ขายทรัพย์สินนั้นได้โดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๙

ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หิน กรวด หวาย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของหรือสิ่ง ปฏิกูลใด ๆ รวมทั้งน้ำมัน
และเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน หรือ
ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื้นเขิน หรือ
หรือตกตะกอน หรือทำให้แม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชน
หรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยสกปรกเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือเป็น
อันตรายแก่การเดินเรือ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
สองพันบาทและต้องชดเชยเงินค่าเสียหายที่เจ้าพนักงานเสียในการขจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย

บทที่ ๕

การควบคุมน้ำเสียระหว่างประเทศและในประเทศไทย

- ปัญหาเรื่องน้ำเสียนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ประเทศที่เจริญมาก ๆ ในด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ประเทศญี่ปุ่น และประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ต่างก็กำลังได้รับความเดือดร้อนและประสบความยุ่งยากในการแก้ปัญหาเป็นอย่างมาก ประเทศเหล่านี้จึงได้พยายามที่จะเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ทางงานนี้แก่ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย เพื่อจะได้เตรียมตัวรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อป้องกันปัญหาที่ยุ่ยากที่เคยเกิดขึ้นแล้วมิให้เกิดขึ้นอีก

องค์การอนามัยโลก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์การสหประชาชาติได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์กลางให้การร่วมมือและช่วยเหลือต่อประเทศต่าง ๆ ในกรณีนี้ โดยให้อุปกรณ์การวิเคราะห์และการสำรวน้ำเสีย ให้คำแนะนำทางวิชาการ และจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเหลือต่อประเทศต่าง ๆ และให้ทุนศึกษาสำหรับประเทศไทยนั้น ได้รับผู้เชี่ยวชาญจากประเทศอังกฤษมาช่วยกรมอนามัยทำการสำรวจสภาพน้ำเสียและจัดตั้งห้องปฏิบัติการวิเคราะห์น้ำเสียเมื่อปี ๒๕๑๐ ได้รับทุนศึกษาและอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ และได้ผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งจากประเทศออสเตรเลียมาช่วยงานวางแผนสำรวจแม่น้ำเจ้าพระยาและงานออกแบบระบบกำจัดน้ำเสียในปี ๒๕๑๒ และ ๒๕๑๓ จนกระทั่งบัดนี้ กรมอนามัยจึงได้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และมีห้องปฏิบัติการซึ่งมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะดำเนินการงานนี้ได้

เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๓ องค์การอนามัยโลกได้จัดการประชุมสัมมนาเรื่องการควบคุมน้ำเสียสำหรับภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขึ้นอีกครั้งหนึ่งที่กรุงเทพฯ โดยมีกระทรวงสาธารณสุขในนามรัฐบาลไทยเป็นเจ้าภาพ โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญการนี้สองท่าน คือ

๑ นาย ซี.ดี. ปาร์กเกอร์ ผู้อำนวยการ Water Science Institute, Melbourne, Australia เป็นผู้เชี่ยวชาญการสำรวจและกำจัดน้ำเสีย และเป็นผู้เชี่ยวชาญประจำกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในประเทศไทย

๒ นาย G.J.Hopkins ผู้อำนวยการองค์การควบคุมน้ำเสีย แม่น้ำมิซซิสซิปปี รัฐแคนซัส สหรัฐอเมริกา เป็นผู้เชี่ยวชาญการควบคุมน้ำเสียและการดำเนินงานออกกฎหมายควบคุมน้ำเสีย

๑. จุดประสงค์ของการประชุม

จุดประสงค์ของการประชุมโดยหัวข้อมีดังนี้

- ๑.๑ เพื่อรายงานเรื่องน้ำเสียในประเทศต่าง ๆ และมาตรการควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน และแผนการอนาคต
- ๑.๒ เพื่อจัดวางลู่ทางในการดำเนินการและจัดตั้งหน่วยงานกำจัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ
- ๑.๓ เพื่อแนะแนวการออกกฎหมายที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมน้ำเสีย
- ๑.๔ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์
- ๑.๕ เพื่อกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้เกิดความสนใจในปัญหาน้ำเสีย จะได้ทำการป้องกันอย่างเหมาะสม

๒. ผู้เข้าร่วมประชุม

มีผู้เข้าร่วมประชุม ๑๓ คน จาก ๕ ประเทศ คือ

ไทย

อินเดียน

อินโดนีเซีย

ลังกา

เนปาล

กับดูแทนและผู้เชี่ยวชาญ WHO ๑๐ คน UNIDO ๓ คน และผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรอื่นอีก ๑๓ คน FAO ๑ คน U.S.A.F. ๑ คน

สำหรับดูแทน UNIDO (United Nations Industrial Development

Organization) ๓ คน นั้น ก็เป็นผู้เชี่ยวชาญจากอีกองค์การหนึ่งของสหประชาชาติซึ่งมาทำการสำรวจ

ในประเทศไทยเกี่ยวกับการกำจัดน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมโดยเฉพาะ

๓. ผลการประชุม

ผลการประชุมตามหัวข้อต่าง ๆ มีดังนี้

- ๓.๑ สภาพน้ำเสียในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เกิดเป็นปัญหาสาธารณสุขและความสูญเสียทางเศรษฐกิจ ถึงแม้ประเทศในภูมิภาคนี้จะมีฝนตกมากแต่ก็มีอุณหภูมิสูง และมีความชื้นมาก ทำให้การสลายตัวของสิ่งโสโครก (การเน่า) เกิดขึ้นรวดเร็ว ประชากร ๔๐ - ๕๐ % มีความเป็นอยู่แบบชาวชนบท แต่มีอัตราการอพยพเข้าสู่ตัวเมืองรวดเร็ว

ทำให้การระบายและกำจัดน้ำโสโครกในเขตตัวเมืองสร้างขึ้นและเกิดปัญหาเรื่อง
การกำจัดขยะซ้อนขึ้นมาอีกด้วย

การอพยพของประชากรเข้าสู่ตัวเมือง ทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่าง ๆ ขึ้นใกล้ ๆ
ตัวเมือง ซึ่งจะเพิ่มปัญหาน้ำเน่าขึ้นตามคลองและทางระบายน้ำต่าง ๆ และการอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ในชนบทซึ่งสร้างขึ้นเพื่อใช้ผลิตทางเกษตรกรรมเป็นวัตถุดิบ ทำให้เกิด
ปัญหาน้ำเสียในแม่น้ำต่าง ๆ

ที่ประชุมได้ลงความเห็นว่าการควบคุมน้ำเสียจะต้องจัดทำโดยความสนับสนุน
ของกฎหมายทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นและผู้ที่มีความรู้สูงที่สุดในการวางแผนงาน
และการจัดการควบคุมนั้น จะต้องเป็นหน่วยราชการระดับชาติหน่วยเดียวกันเท่านั้น
หน่วยงานนี้จะต้องมีแผนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีเจ้าหน้าที่ที่ชำนาญและต้องมีห้อง
ปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ในการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำของตนเอง

ส่วนการดำเนินการควบคุมน้ำ ที่ประชุมมีความเห็นว่าจะต้องมีการออกมาตรฐาน
คุณภาพแหล่งน้ำต่าง ๆ เสียก่อนว่าจะให้มีส่วนประกอบอย่างไร เพื่อให้เหมาะสมสำหรับการ
ใช้สอยในย่านต่าง ๆ จากนั้นจึงจะกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งที่จะปล่อยลง
ในแหล่งน้ำต่าง ๆ เหล่านั้นเพื่อควบคุมคุณภาพน้ำให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้

ผู้ที่ออกมาตรฐานแหล่งน้ำจะต้องมีห้องปฏิบัติการวิเคราะห์น้ำและเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ
เพื่อคอยตรวจสอบและควบคุมให้แหล่งน้ำและน้ำทิ้งมีลักษณะตามกำหนด หน่วยงานนี้
จะต้องเตรียมเจ้าหน้าที่ไว้เพื่อขยายของเขตงานควบคุมด้วย

๓.๒ ปัญหาน้ำเสียเกี่ยวกับการสาธารณสุข

ปรากฏว่าน้ำเสียทำให้เกิดปัญหาสาธารณสุขในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ และ
ที่ประชุมแน่ใจว่าความสำคัญของการควบคุมน้ำเสียจะต้องเร่งไปยังน้ำเสียประเภท
สารประกอบอินทรีย์ ซึ่งจะมีผลทำให้เชื้อโรคแพร่พันธุ์ไปโดยเร็ว ควรมีการควบคุมและ
กำจัดน้ำโสโครกจากบ้านเรือนให้รัดกุมขึ้นให้ป้องกันแหล่งน้ำสำหรับการประปาให้ปลอด
ภัยจากน้ำเสีย และจัดให้มีการสุขศึกษาเรื่องการใช้น้ำเพิ่มขึ้น

การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนใกล้ฝั่งทะเลแล้วระบายน้ำเสียลงไปโดย
ไม่มีระบบกำจัดน้ำเสีย (Treatment) จะทำให้สิ่งโสโครกสะสมกันมากจนเกิดน้ำเน่า
หรือเป็นพิษ เช่น พืชปรอท ที่เรียกว่าโรค "มินามาตะ" ในประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ยัง

มีพิษ ซึ่งจะเกิดขึ้นจากยาฆ่าแมลง สารปรมาณู และสารเคมีอื่น ๆ ซึ่งเรื่องเหล่านี้ควรได้รับการสนใจและคนควาเพิ่มเติม

๓.๓ ปัญหาน้ำเสียเกี่ยวกับการเศรษฐกิจ

น้ำเสียทำให้ปลา หอย และสัตว์น้ำอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลิตผลอาหาร โปรตีนที่สำคัญสำหรับภูมิภาคแถบนี้มีปริมาณลดลง

น้ำเสียทำให้แหล่งน้ำต่าง ๆ มีคุณภาพเลวลงนำไปใช้ในกิจการอุตสาหกรรมไม่ไ้หลายอย่างเพราะทำให้เกิดตะไคร่ ตะกรันในหม้อน้ำ

น้ำเสียทำให้การทำน้ำประปายุ่งยากและทำให้น้ำดื่มมีราคาแพงขึ้นทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เช่น จุลินทรีย์บางชนิดซึ่งเจริญเติบโตโดยอาศัยน้ำเสีย ทำให้น้ำมีกลิ่นและสีที่กำจัดยาก สารประกอบในผงและน้ำยาซักฟอกทำให้น้ำเป็นฟอง น้ำเสียทำให้เปลือกสบู่และผงซักฟอกในการซักล้างยิ่งกว่าปกติ

น้ำเสียทำให้ผลผลิตทางการเกษตร เช่น ผัก และผลไม้ สกปรกไม่ปลอดภัยต่อการบริโภคและโดยทางกลับกันการเกษตรอาจทำให้น้ำเสียได้หลาย เช่น น้ำที่ละลายปุ๋ยฆ่าแมลง และเกลือแร่ต่าง ๆ มาจากไรนาเป็นต้น

น้ำเสียเป็นสาเหตุทำให้บ้านเมืองสกปรก เป็นการทำลายทัศนียภาพความงามของบ้านเมือง ประเทศต้องขาดรายได้จากการพัฒนาของชาวต่างประเทศ

๔. ปัญหาน้ำเสียที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ

๔.๑	ลังกา	ได้ตรวจพบปัญหาน้ำเสียเกิดจากอุตสาหกรรมต่าง ๆ และจากที่ชุมชน
๔.๒	อินเดีย	เนื่องจากเป็นประเทศใหญ่มากจึงไม่สามารถตรวจสอบได้โดยละเอียด แต่ก็มีปัญหาน้ำเสียทั้งจากการอุตสาหกรรมและจากเขตชุมชน
๔.๓	อินโดนีเซีย	ปัญหาน้ำเสียและความโสโครกของสิ่งแวลล่อมกำลังได้รับความสนใจ รัฐบาลกำลังจะเข้าดำเนินการควบคุมเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและป้องกันผลเสียต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
๔.๔	เนปาล	มีปัญหาน้ำเสียทั้งจากอุตสาหกรรมและแหล่งชุมชน
๔.๕	ไทย	แม่น้ำเจ้าพระยาลายเป็นน้ำเสียและน้ำในคลองต่าง ๆ ในนครหลวงฯ เน่าเพราะน้ำโสโครกจากชุมชนและน้ำเสียจากอุตสาหกรรมหลายแห่ง แม่น้ำแม่กลองเสียเป็นระยะทางถึง ๕๐ กิโลเมตร เพราะน้ำเสียจาก

โรงงานอุตสาหกรรม

ทองคำและคลองชลประทานในภาคใต้ของประเทศไทยเน่าเพราะน้ำ
ทิ้งจากโรงงานทำปลาป่น

น้ำเสียจากโรงงานนมระยอง ซึ่งมีน้ำคาลปนอยู่มากทำให้ลำคลองเน่า
ในชนบทมีเหตุรำคาญเพราะน้ำเน่าเหม็น เนื่องจากโรงฆ่าสัตว์

โรงย้อมผ้า โรงงานสุรา และโรงงานขบเหล็ก

โดยทั่วไปแล้วปรากฏว่า ประเทศไทยกับอินเดียและลังกา มีปัญหาน้ำเสียมากที่สุด อินเดียเสีย
กับเนปาลรองลงไป

๕. มาตรการควบคุมน้ำเสีย

การควบคุมน้ำเสียโดยใช้อำนาจกฎหมายบังคับนั้น นับว่าเป็นวิธีการหลักที่ใช้อยู่ในประเทศต่าง ๆ
ในปัจจุบัน เพราะปรากฏว่าไม่มีเทศบาลท้องถิ่นหรืออุตสาหกรรมใด ๆ จะทำการกำจัดน้ำเสียโดยสมัครใจ
ประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ หลายประเทศได้แสดงให้เห็นว่าการควบคุมจะดำเนินไปได้ดีก็ต่อเมื่อมี
การออกกฎหมายควบคุมน้ำเสียแล้วเท่านั้น ส่วนที่การควบคุมจะเป็นผลก็เพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับความเข้ม
งวดกวดขันของการใช้กฎหมาย และการวางแผนบริหารงานควบคุมอีกต่อหนึ่ง

ตัวอย่าง การควบคุมน้ำเสียอเมริกันมีสายงานเกี่ยวข้องกันอยู่สามระดับ คือ

๑. ระดับชาติ

๒. ระดับรัฐ

๓. ระดับท้องถิ่น

ซึ่งจะได้อธิบายให้ทราบดังต่อไปนี้

๕.๑ ระดับชาติ กฎหมายจะต้องระบุนโยบายแน่นอนในอันที่จะระงับน้ำเสียที่เกิดขึ้นแล้ว
และป้องกันน้ำเสียที่จะเกิดขึ้นอีก โดยถือเอาคุณภาพแหล่งน้ำเป็นหลัก นโยบายที่แน่นอน
จะทำให้ส่วนบริหารระดับรองลงไปถือไปปฏิบัติโดยไม่หลักเลี้ยว

กฎหมายจะต้องระบุหน่วยราชการที่รับผิดชอบให้แน่นอน และให้อำนาจในการนี้
อย่างเพียงพอ ตลอดจนต้องจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมด้วย หน่วยราชการนี้จะต้อง
เป็นผู้ดำเนินการสำรวจสภาพน้ำเสีย แล้วนำข้อมูลมาใช้เป็นรากฐานในการออกมาตรฐาน
คุณภาพแหล่งน้ำต่าง ๆ สำหรับประโยชน์ในการใช้สอย ซึ่งการนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบ
จากส่วนราชการอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้น้ำด้วย

หน่วยราชการนี้จะต้องเป็นผู้วางแผนการควบคุมน้ำเสียเอง โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่จะรักษาคุณภาพแหล่งน้ำไว้สำหรับกิจการต่าง ๆ เช่น การทำประปา การประมง การเกษตร การอุตสาหกรรม การเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่มีคกณหมาย

หน่วยราชการนี้จะต้องมีอำนาจหน้าที่ในการเข้าทำการศึกษาและประมวลผล ซึ่งเกิดจากน้ำทิ้งทุกส่วนที่ไหลลงในแหล่งน้ำสาธารณะต่าง ๆ ไม่ว่าน้ำทิ้งนั้นจะมาจากชุมชนหรือจากโรงงานอุตสาหกรรม และจะต้องทราบความสัมพันธ์ของน้ำทิ้งเหล่านั้นกับคุณภาพของแหล่งน้ำสาธารณะนั้น

แผนงานของหน่วยราชการนี้จะช่วยเป็นบรรทัดฐานที่จะแสดงให้เห็นคุณค่าของงานควบคุมน้ำเสีย ผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจและจะแสดงให้เห็นได้ว่าควรจะต้องงบประมาณสำหรับการควบคุมน้ำเสียมากน้อยเพียงใด

นอกจากจะต้องจัดหน่วยราชการให้รับผิดชอบดังกล่าวแล้ว รัฐบาลระดับชาติควรจะจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือ เพื่อให้หน่วยราชการส่วนท้องถิ่นมีกำลังทรัพยากรที่จะสร้างระบบระบายและกำจัดน้ำโสโครก เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเสียในแหล่งน้ำต่าง ๆ ด้วย

๕.๒ ระดับรัฐ กฎหมายจะต้องมีลักษณะทั่วไป เหมือนกับกฎหมายระดับชาติ ทั้งขอบเขตและเป้าหมายรวมทั้งต้องจัดเตรียมการดำเนินงานให้สอดคล้องกับหน่วยราชการระดับชาติ และรัฐอื่น ๆ ใกล้เคียงที่ใช้น้ำร่วมกันด้วย

กฎหมายรัฐจะต้องให้อำนาจหน่วยราชการที่รับผิดชอบในการศึกษาและตรวจสอบคุณภาพน้ำทุกอย่างในรัฐ และให้เป็นผู้กำหนดกฎว่าน้ำทิ้งจากชุมชนใดหรืออุตสาหกรรมใดจะต้องมีลักษณะอย่างไรบ้าง

นอกจากจะเป็นผู้กำหนดมาตรฐานแล้ว หน่วยราชการนี้จะต้องมีอำนาจที่จะบังคับให้การเป็นไปตามที่ใดกำหนดด้วย

๕.๓ ระดับท้องถิ่น กำหนดให้เทศบาลหรือส่วนราชการท้องถิ่นเป็นผู้จัดสร้างระบบระบายและกำจัดน้ำโสโครก ซึ่งการออกแบบและดำเนินการจะต้องได้รับการสนับสนุนและความเห็นชอบจากหน่วยราชการระดับรัฐมตรีหรือระดับชาติ

๕.๔ การใช้กฎหมายควบคุมน้ำเสีย การใช้อำนาจกฎหมายคือการปฏิบัติขั้นสุดท้าย ในแผนการปฏิบัติของหน่วยราชการดังกล่าวจะใช้วิธีช่วยเหลือแนะนำ และออมนวอน ตลอดจนโฆษณาให้ผู้นำน้ำโสโครกทำการกำจัด แต่หาไม่ได้รับความร่วมมือจำเป็นต้องใช้กฎหมายบังคับ

ผลสำเร็จของงานควบคุมน้ำเสียมิได้ขึ้นอยู่กับว่ามีการใช้กฎหมายบังคับมากมาย
หลายครั้ง แต่ตรงกันข้ามยิ่งมีการฟ้องร้องมากยิ่งหมายความว่างานควบคุมไม่ค่อยได้ผล
และอาจแสดงว่ากฎข้อบังคับที่ออกไว้นั้นเคร่งครัดจนเกินไปด้วยซ้ำ

๕.๕ การจัดการปกครองและการบริหาร

เนื่องจากออกกฎหมายแต่อย่างเดียวนั้น ไม่สามารถควบคุมน้ำเสียได้ จะต้อง
จัดตั้งหน่วยราชการหนึ่งทำการวิจัยงานนี้โดยเฉพาะ โดยมีห้องปฏิบัติการวิเคราะห์
ที่มีประสิทธิภาพ และมีสำนักงาน (สำหรับวิศวกร นักวิทยาศาสตร์ และพนักงานอนามัย
ผู้ตรวจสอบแหล่งน้ำและน้ำทิ้ง) และเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญเฉพาะสำหรับงานควบคุมน้ำเสีย
โดยแท้จริง

ประเทศต่าง ๆ ในขณะนี้ต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดแผนงานควบคุม
น้ำเสีย ซึ่งบริหารโดยคณะกรรมการซึ่งมาจากส่วนราชการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ
เรื่องน้ำสำหรับบริการประชาชน คณะกรรมการกลุ่มนี้มีหน้าที่ปฏิบัติการโดยตรง เป็นที่ปรึกษา
บริหารโครงการ เช่น กฎหมายภายใต้บังคับของรัฐบาลประเทศอินเดีย ซึ่งใช้ในรัฐมหาราษ
ตรา ก็จัดตั้งขึ้นโดยคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

สรุปผลการประชุมในการออกกฎหมายควบคุมน้ำเสียขององค์การบริหารงานควบคุม
น้ำเสียของแต่ละประเทศมีดังนี้

๕.๕.๑ ลังกา

ในประเทศลังกายังไม่มีกฎหมายควบคุมน้ำเสียโดยเฉพาะ คณะกรรมการจัดหา
แหล่งน้ำมีหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำการดำเนินงานในลันานี้ เนื่องจากคณะกรรมการจัดหา
แหล่งน้ำไม่มีอำนาจในทางบริหารจึงมิได้จัดวางแผนการดำเนินงานประจำ ในระยะนี้
คณะกรรมการดังกล่าวก็ได้เตรียมการเสนอร่างกฎหมายจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมแม่น้ำ
ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบในการควบคุมแหล่งน้ำทั้งหมด

โปรแกรมต่าง ๆ ที่จัดทำไปแล้ว เป็นของกรมประปาและระบายน้ำ แต่โปรแกรม
ในการควบคุมน้ำโสโครกจนบัดนี้ยังไม่มี มีแต่การสำรวจแหล่งน้ำที่

ในเมืองโคลัมโบ

๕.๕.๒ ประเทศอินเดีย

ได้เริ่มตั้งองค์การกลางเกี่ยวกับวิศวกรรมสาธารณสุขในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยขึ้นอยู่กับกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่เพื่อช่วยรัฐบาลในการจัดทำแผนมาตรฐานต่ำสุด และจัดการฝึกอบรม หน่วยงานนี้ได้ออกกฎหมายใหม่ "Prevention of Water Pollution Bill, 1969" ซึ่งขณะนี้กำลังรอการพิจารณาอนุมัติของรัฐบาลอยู่ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการป้องกันน้ำเสียแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนมาจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำ คณะกรรมการนี้มีเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคและทางวิชาชีพร่วมอยู่ด้วย ให้มีอำนาจและหน้าที่แก้ปัญหาใหม่บรรลุถึงเป้าหมาย

ขณะนี้ คณะกรรมาธิการแห่งรัฐสภากำลังพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้อยู่ ร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวนี้นี้ได้รับความเห็นชอบจากรัฐ ๖ รัฐแล้ว และคาดว่าจะออกใช้เป็นกฎหมายที่สมบูรณ์ต่อไปในเร็ว ๆ นี้ รัฐมนตรีกระทรวงได้ออกกฎหมายเรียบร้อยแล้ว ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันน้ำเสียแห่งชาติซึ่งประกอบด้วยสมาชิก ๑๓ คน และได้จัดตั้งห้องทดลองการวิจัยขึ้นที่มอมเบย์

การปฏิบัติงานของโครงการควบคุมน้ำเสียในประเทศอินเดีย ดำเนินงานโดยรัฐบาลของแต่ละรัฐ โดยได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลาง ส่วนมากดำเนินงานโดยกรมอนามัยของรัฐ โดยประสานงานกับกรมวิศวกรรมสาธารณสุข และส่วนราชการอื่น ๆ

สถาบันวิจัยวิศวกรรมสาธารณสุข ดำเนินงานในด้านการค้นคว้าเป็นสำคัญ และได้รวบรวมข้อมูลเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับน้ำผิวดินและน้ำเสีย

นอกจากนี้ จะได้มีการจัดตั้งห้องทดลองประจำภาคและประจำรัฐ เพิ่มขึ้นอีกเพื่อเตรียมรับโครงการที่ขยายเพิ่มขึ้น

๕.๕.๓ อินโดนีเซีย

ในประเทศอินโดนีเซียยังไม่มีกฎหมายควบคุมน้ำเสีย และทั้งยังไม่มีหน่วยงานของรัฐที่ซึ่งดำเนินงานเกี่ยวกับการควบคุมน้ำเสียทั่ว ๆ ไป แต่เทศบาลมีอำนาจที่จะดำเนินการควบคุมได้โดยอาศัยมาตรการการดำเนินการควบคุมเหตุ

เคื่องร่อนรำคาญที่มีอยู่เป็นหลัก

ปัจจุบันนี้ รัฐบาลของจากราตรมอบอำนาจให้หน่วยวิศวกรรมสุขาภิบาลของเทศบาลกำหนดมาตรฐานของน้ำเสียที่ออกจากโรงงาน และได้เริ่มทำการสำรวจเพื่อกำเนินงานตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้แล้ว กองช่างสุขาภิบาล กรมโยธา มีห้องปฏิบัติการ ซึ่งทำการทดลองวิจัยเกี่ยวกับเรื่องน้ำเสีย การปฏิบัติงานในคานนี้ ได้รับความร่วมมือจากศูนย์แทนของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น กรมอนามัย หน่วยวิศวกรรมสุขาภิบาลของเทศบาล

กองช่างสุขาภิบาล ได้ร่วมมือกับกรมอนามัยเทศบาลเมืองจากราตรและบันลึง สถาบันการศึกษาและวิจัยของคณะวิศวกรรมสุขาภิบาลบันลึง พิจารณาร่างกฎหมายการควบคุมน้ำเสีย ถึงแม้ว่ากฎหมายนี้จะยังไม่สมบูรณ์ แต่ก็ถือได้ว่าเป็นบรรทัดฐานที่จะนำไปสู่การออกเป็นกฎหมายต่อไป

๕.๕.๔ เพลาล

ในปัจจุบันไม่มีกฎหมายบังคับเกี่ยวกับการควบคุมน้ำโสโครกในประเทศเพลาล และไม่มืองค์การที่มีอำนาจที่รับผิดชอบในการแก้ปัญหาหน้าเสีย ในระหว่างที่รัฐบาลกำลังพิจารณาข้อบังคับต่าง ๆ ในการควบคุมน้ำเสีย กรมชลประทานและกรมโยธา มีส่วนรับผิดชอบในการจัดหาแหล่งน้ำสะอาดจัดทำประปา ดำเนินงานโดยวิศวกรสุขาภิบาล พิจารณหาแหล่งน้ำที่ปราศจากสิ่งสกปรกสำหรับจัดทำประปา

กรมชลประทาน และกรมโยธา กำลังเริ่มดำเนินงานสำรวจและเตรียมแบบแปลนมาตรฐานสำหรับการระบายสิ่งโสโครกใน Greater Kathmandu โดยได้รับความช่วยเหลือจาก United Nations Development Programme (Special Fund) และจากองค์การอนามัยโลก การจัดการแผนการดำเนินงานให้ไกลของแกละประเทศนั้น จำเป็นต้องมีกฎหมายที่กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้แน่นอน และจะต้องมีคณะเจ้าหน้าที่เพียงพอ รวมทั้งเครื่องมือในการปฏิบัติงานคานทดลองที่จะช่วยให้การดำเนินงานก้าวหน้า

๕.๕.๕ ประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายควบคุมเรื่องน้ำเสียโดยเฉพาะ แม้แต่คำว่า "น้ำเสีย" ก็ยังมิได้มีการตีความหมายที่แจ่มชัด กระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจปฏิบัติการบ้าง ก็ในกรณีที่น่าเน่าก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ แต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกกฎควบคุมคุณภาพน้ำเสียจากโรงงาน และมีอำนาจที่จะสั่งปิดโรงงานที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ขณะนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้รับความช่วยเหลือจากองค์การอนามัยโลก UNICEF และ USAID ได้จัดหาเครื่องมือและจัดสร้างห้องทดลองปฏิบัติการในการควบคุมน้ำเสียขึ้นแล้ว และกระทรวงสาธารณสุขกำลังศึกษาข้อมูล และสำรวจแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำสายใหญ่ ๆ รวมทั้ง ๑๒ คลอง ซึ่งระบายน้ำออกทางแม่น้ำ การศึกษาเหล่านี้ประกอบด้วยข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ จะมีส่วนสำคัญในการจัดโปรแกรมต่อไปในประเทศไทย

๕.๕.๖ ทัว ๆ ไป

เป็นที่สังเกตว่า ประเทศซึ่งได้เสนอรายละเอียดไปแล้วนั้น กฎหมายที่ระบุชัดแจ้งเกี่ยวกับ การกำจัดน้ำเสีย มีอยู่ประเทศเดียว คือ ประเทศอินเดีย ซึ่งกฎหมายได้ใช้มาแล้วหลายปี แสดงให้เห็นความจำเป็นของการวางโปรแกรมต่าง ๆ สำหรับควบคุม (เช่น ความมุ่งหมายการจัดสร้าง การดำเนินงาน ของหน่วยราชการต่าง ๆ ซึ่งให้ความช่วยเหลือ ที่ปรึกษา ในด้านการเงิน สำหรับก่อสร้างอาคารและการเก็บค่าธรรมเนียม) การจัดโปรแกรมตามกฎหมายซึ่งออกมาก่อนนี้ อาจดีกว่าวิธีการของบางประเทศในยุโรป และอเมริกาเหนือ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้มีการปฏิบัติขั้นสุดท้ายของ Union Government ให้รัฐต่าง ๆ ทำตามรัฐ Maharashtra ซึ่งได้จัดตั้งคณะกรรมการควบคุมน้ำเสียขึ้นก่อนแล้วตามกฎหมายในรัฐของตนเอง

จะเห็นได้ว่า ทุกประเทศจำเป็นต้องมีกฎหมายสำหรับควบคุมน้ำโสโครก โดยเฉพาะในประเทศลังกา ไทย และอินเดีย การปฏิบัติงานได้คำนึงถึงการกำหนดกฎหมายขึ้นแล้ว แต่ยังคงอยู่ในขั้นพิจารณาโดยการร่วมมือของหน่วยราชการอื่น ๆ

ในการกำหนดกฎหมายเพื่อควบคุมน้ำโสโครกนั้น ควรค่อยทำค่อยไป ต้องมีการศึกษาเปลี่ยนแปลงแก้ไขกันตลอดอย่างเช่นกฎหมายที่ใช้อยู่ในยุโรปและอเมริกาใต้ ซึ่งประกาศใช้หลายปีแล้ว การเริ่มต้นกฎหมายขั้นแรก ควรกำหนดและจำกัดปริมาณของธาตุบางอย่างก่อน สำหรับใช้ในโปรแกรมแล้วต่อไปค่อยขยายให้กว้างขวางขึ้น

การร่างกฎหมายควรถือปฏิบัติ

ก. ควรประกาศความสำคัญของความปลอดภัย การป้องกัน และการปรับปรุงคุณภาพของน้ำแต่ละประเทศเพื่อควบคุมน้ำเสียที่ออกมาจากโรงงาน โดยคำนึงถึงสุขภาพ พละอนามัย ในการทำนุบำรุงประเทศ

ข. ควรทำความเข้าใจให้หน่วยราชการใดราชการหนึ่ง ให้ความรับผิดชอบหน้าที่โดยตรงเพื่อให้โปรแกรมมีประสิทธิภาพ

ค. ให้อำนาจแก่หน่วยราชการปฏิบัติงานในการจัดกำลังคน การสร้างห้องปฏิบัติการ ทดลองวิจัย และเครื่องมือพร้อมเพียงสำหรับปฏิบัติงาน

ง. จัดหาเงินทุนที่จำเป็นในการสนับสนุนการดำเนินขั้นตอนต่อไป

จ. ให้หน่วยงานกำหนดมาตรฐานคุณภาพของน้ำเสียที่ออกมาจากโรงงานเมื่อระบายลงในแม่น้ำแล้วจะไม่เป็นผลทำให้น้ำในแม่น้ำเสีย โดยคำนึงถึงน้ำที่จะเอาไปใช้เป็นประโยชน์ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงในอนาคตด้วย

ฉ. เมื่อมีการนิยกกฎมาตรฐานที่วางไว้ หน่วยราชการควรมีอำนาจในการนำเรื่องเสนอต่อศาลพิจารณาลงโทษ

ช. กำหนดให้หน่วยงานศึกษาน้ำเสียของแต่ละหมู่บ้าน โรงงาน และแหล่งอื่น ๆ เพื่อวิจัยคุณภาพของน้ำหาวิธีการกำจัดน้ำเสีย และทำการวิจัยทดลองเพื่อเตรียมจัดโปรแกรมที่เหมาะสม

ซ. กำหนดให้หน่วยงานว่าจ้างที่ปรึกษาชั่วคราว เพื่อการปรับปรุงและการควบคุมน้ำเสียได้ เมื่องานเกินความสามารถของกำลังหน่วยงาน

ณ. กำหนดให้มีการประสานงานให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำ (เช่น โรงงานอุตสาหกรรม สาธารณสุข ปรปะาเทศบาล ชลประทาน การเกษตร การประมง เป็นต้น) และเกี่ยวกับการสาธารณสุขทั่ว ๆ ไป เพื่อจะหาวิธีคำแนะนำ ปรึกษาเพื่อหาทางบรรลุถึงจุดหมายของโปรแกรม

๕.๖ การร่างมาตรา

เพื่อการควบคุมให้มีประสิทธิภาพในการกำจัดน้ำเสีย จำเป็นจะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติที่ต้องการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับภาวะของแม่น้ำ และการจำกัดปริมาณของน้ำเสียที่ออก เมื่อคุณสมบัติที่ต้องการได้ถึงจุดเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็ควรมีการเริ่มโครงการควบคุมและการกำจัดที่เหมาะสมต่อไป

โครงการที่ดีในการกำหนดมาตรฐานน้ำเสียที่ไหลออก ต้องเริ่มต้นจากการพิจารณาถึงคุณสมบัติของน้ำเสียเป็นเรื่องยืนพื้น ตัวอย่าง เช่น ประปาหมู่บ้าน ใช้ในโรงงาน เลี้ยงปลา การชลประทานเพื่อการเกษตร ที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักทัศนาจรและความเหมาะสมของท้องถิ่น

การพิจารณาหรือระหว่างสมาชิกของที่ประชุม ได้ทำการตกลงถึงความหมายของคำว่า มาตรฐาน (criteria) แนวทาง (guides or objective) และมาตรฐาน (standard) ที่ประชุมได้ตกลงว่ามาตรฐานคือการทดสอบด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ทราบว่ามีน้ำเสียหรือเปล่า ส่วนแนวทาง (guides) คือค่าต่าง ๆ ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อที่จะได้ทำให้แม่น้ำหรือน้ำทิ้งมีคุณภาพตามต้องการ (แต่ไม่มีการรับรองทางกฎหมาย) มาตรฐาน (standard) นั้น จะเป็นค่าต่าง ๆ ซึ่งมีผลบังคับและมีการรับรองทางกฎหมายด้วย ที่ประชุมได้แจ้งว่ามีบางประเทศได้ทำการควบคุมน้ำเสียไปก่อนแล้ว โดยการคิดมาตรฐานขึ้นมาก่อนเลย โดยกะเอาด้วยความชำนาญจะต้องได้ผลดีต่อสภาพของแหล่งน้ำ

ได้มีการตีความหมายของการกำหนดมาตรฐานสำหรับความต้องการของน้ำประปา (อ้างอิงจาก WHO standards สำหรับน้ำดิบ) การเลี้ยงปลา (D.O., B.O.P., ammonia, ptt; bacterial count) การชลประทาน (nature crops, salinity, bacterial count) น้ำใช้อุตสาหกรรม (bacterial count for use in food industries) และการสันทนาการ (bathing water standards)

๕.๖.๑ คุณภาพน้ำทิ้งที่ต้องการ

การกำหนดมาตรฐานน้ำทิ้ง เพื่อให้แหล่งน้ำต่าง ๆ มีคุณภาพตามความต้องการนั้น การควบคุมอาจทำได้ ๒ แนวคือ ถือว่าคุณภาพของแหล่งน้ำเป็นหลัก หรือตั้งมาตรฐานน้ำทิ้งขึ้นเลย โดยการประมาณเอาเอง

(๑) วิธีเอาคุณภาพแหล่งน้ำเป็นหลัก

เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายเริ่มแรกควรจักแยกชนิดของแม่น้ำ โดยถือหลักของคุณสมบัติของน้ำที่ต้องการ ควรจักให้มีการคำนวณปริมาณของน้ำที่จะรับน้ำเสียจากโรงงาน และท้องถิ่น โดยไม่ทำให้คุณภาพของน้ำในแม่น้ำเสีย หน่วยงานฐานที่ใช้สำหรับคำนวณนี้เป็นน้ำหนักของน้ำโสโครกต่อวัน เช่น ปอนด์ หรือ กิโลกรัม BOD ต่อวัน

(๒) วิธีตั้งมาตรฐานน้ำทิ้งขึ้นโดยการประมาณเอาเอง

วิธีการนี้ใช้กำหนดเอาค่าของส่วนผสมในน้ำเสียเป็นหน่วยในล้าน (ppm) โดยถือเอามาตรฐานของผู้อื่นซึ่งเคยทำมาแล้ว และลักษณะแหล่งน้ำของตนเองเป็นข้อเปรียบเทียบ

การใช้วิธีนี้ให้ได้ผลจะต้องออกมาตรฐานให้ถือ สำหรับปัจจุบัน และเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตใกล้ ๆ ด้วย วิธีนี้ทำให้การกำจัดน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรมของแต่ละแห่งแตกต่างกันมากไม่ว่าอุตสาหกรรมใหญ่หรืออุตสาหกรรมเล็ก หรือน้ำทิ้งจะมากหรือน้อยต่างกัน และไม่คำนึงถึงประสิทธิภาพตามธรรมชาติของแหล่งน้ำในการช่วยกำจัดน้ำเสีย จึงทำให้วิธีการดูขาดเหตุผลไปในแง่

ในการปฏิบัติงานนั้น วิธีการแบบนี้ง่ายเพราะมีเพียงการเก็บตัวอย่างน้ำมาหาความเข้มข้นของของโสโครกที่ปรากฏในน้ำเสีย ไม่ต้องไปศึกษารายละเอียดว่าน้ำเสียและแม่น้ำไหลมากแค่ไหน หรือว่าสภาพของแม่น้ำเป็นอย่างไร

ถ้าพิจารณาการใช้วิธีนี้กับโรงงานเป็นแห่ง ๆ แล้ว จะเห็นว่าเป็นการไม่ยุติธรรม เพราะการควบคุมมิได้ผลถึงปริมาณของน้ำเสียเลย (มีแต่ความเข้มข้นเท่านั้น)

การวางมาตรฐานแหล่งน้ำ จะต้องสัมพันธ์กับการแบ่งประเภทแหล่งน้ำด้วย ถ้าการจัดประเภทแหล่งน้ำนั้น เพื่อการเอาไปใช้เป็นประโยชน์ต่าง ๆ แล้ว เจ้าหน้าที่รับผิดชอบก็ควรจักคุณภาพของน้ำที่จะเอาไปใช้ให้เหมาะไม่ว่าการควบคุมจะจัดขึ้นตามวิธีที่ ๑ หรือที่ ๒ ก็จำเป็นต้องอาศัยการตัดสินใจด้วยหลักวิชาทั้งนั้น งานอย่างนี้จะหาได้จากผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรม และฝึกฝนมา

ในวิชาเฉพาะสำหรับงานนี้เท่านั้น การจัดหาคนทำงานมีฝีมือมาใช้นั้น เป็นหนทางเดียวที่เจ้าหน้าที่บริหารจะทำให้งานนี้ตั้งหลักได้สำเร็จ

๕.๖.๒ การควบคุมน้ำเสียที่ออกมาเพื่อให้อยู่ในมาตรฐาน

เมื่อมีการกำหนดมาตรฐานขึ้นก็จำเป็นต้องมีการกำหนดงานที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบ และเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อควบคุมให้อยู่ในมาตรฐานที่กำหนดไว้

ถ้าหากน้ำตัวอย่างมีค่าของความเข้มข้นตามมาตรฐานโดยปริมาณน้ำเสียไหลออกมาสม่ำเสมอทั้งวัน ก็ไม่มีความจำเป็นอะไรที่ต้องใช้เครื่องมือวัดปริมาณของน้ำไหล แต่บางโรงงานอัตราไหลเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลก็จำเป็นต้องวัด

นอกจากจะทำการตรวจสอบน้ำทิ้งจากโรงงานต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว จะต้องวางมาตรการควบคุมโรงงานที่สร้างใหม่ให้เคร่งครัดด้วย ในกรณีที่ใช้คุณภาพของน้ำทิ้งเป็นหลักในการควบคุมนั้น อาจไม่มีปัญหามาก แต่ถ้ากำหนดลักษณะน้ำทิ้งตามสภาพแม่น้ำ และปริมาณของแม่น้ำที่จะรับน้ำเสียได้ จะต้องมีการศึกษารายละเอียด และต้องทำการทดลองต่าง ๆ หลายอย่าง

เหตุผลสำหรับการสำรวจเป็นประจำเพื่อให้องค์การที่ควบคุมได้รู้ล่วงหน้าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตหรือปริมาณทางโรงงานอุตสาหกรรมด้วย การควบคุมให้ได้ผลต้องเริ่มด้วยการศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของข้อมูลทั้งปริมาณและคุณสมบัติของน้ำทิ้ง ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้จะต้องให้โรงงานต่าง ๆ เสนอรายละเอียดมาก่อนอนุญาตทำการ โรงงานทุกโรงงานจำเป็นต้องขออนุญาตเจ้าหน้าที่ควบคุมน้ำเสียด้วยทุกครั้ง ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงชนิดของการผลิต เพื่อว่าจะได้ปรับปรุงวิธีการกำจัดใหม่ให้เหมาะสม

๕.๓ การสำรวจ วิจัย และการปฏิบัติการในห้องทดลอง

ส่วนสำคัญยิ่งในการจัดโปรแกรมควบคุมน้ำโสโครก คือการวางแผนและการสำรวจเพื่อหาข้อมูลของแหล่งน้ำ และน้ำเสียที่ออกจากโรงงาน การสำรวจที่ต้องประกอบด้วยเจ้าหน้าที่และเครื่องมือพร้อมและคณะปฏิบัติงานในห้องทดลองที่สามารถ

ก่อนจะออกปฏิบัติการในสนาม ต้องมีการซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงาน
เช่นว่าจะเป็นการสำรวจคุณสมบัติความเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลของแหล่งน้ำ หรือเพื่อจะ
ตรวจคุณสมบัติของน้ำทิ้ง หรือเพื่อจะวัดประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย

การวางแผนงานจัดการสำรวจอย่างจริงจัง จะต้องตามหลังการสำรวจเบื้องต้น
เพื่อประมาณค่าใช้จ่ายและเพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการเลือกสถานที่สำหรับ
เก็บน้ำตัวอย่าง และจุดประสงค์ของการสำรวจหาวิธีที่ดีในการวัดปริมาณน้ำไหล การ
สำรวจเบื้องต้นจะเป็นการช่วยในการจัดโปรแกรมที่สำคัญต่อไปได้ถูกต้อง การเก็บ
ตัวอย่างน้ำต้องคำนึงถึงสภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกลิ่นฟ้าอากาศด้วย การจัดโปรแกรม
ต้องมีการวางแผนที่อาศัยความรอบคอบเป็นพื้น ควรเตรียมงานก่อนออกไปปฏิบัติงานคือ
เครื่องมือเก็บตัวอย่างน้ำ วัดกระแสน้ำ measurement weirs ยานพาหนะ และ
อัตราค่าจ้างที่เหมาะสม เก็บน้ำตัวอย่างควรกระทำด้วยความระมัดระวัง ผลการวิจัย
ในห้องปฏิบัติการทดลองควรได้ค่าสมเหตุสมผล ชาวที่ใช้เก็บน้ำตัวอย่างควรมีขีดบอก
ความลึกชัดเจนในการวิเคราะห์บางอย่าง เช่น grease, nitrites, and heavy
metals จำเป็นต้องมีการเตรียมเป็นพิเศษให้ถูกวิธีการ

น้ำตัวอย่างทุกครั้งต้องติดแผนป้ายบอกเวลาที่เก็บน้ำ และโน้ตบอกสภาพของน้ำ
ตัวอย่างการทดลองหา dissolved oxygen, sulphide และ ferrous iron
ควรทำในขณะที่เก็บจากแหล่งน้ำ เพราะค่าเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลง ถ้าหากนำน้ำตัวอย่าง
ไปยังปฏิบัติการทดลอง

ในห้องปฏิบัติการทดลองต้องมีเครื่องชั่ง เตา เตาอบ เครื่องแก้ว และน้ำยาเคมี
และพนักงานวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการอบรมมาอย่างดี การปฏิบัติในห้องทดลองอาจทำงาน
ได้ผลงานดีทั้ง ๆ ที่มีเจ้าหน้าที่จำกัด ถ้ามีการวางแผนงานให้ทุกคนรู้จักหน้าที่ของตน
เป็นอย่างดี

ค่าต่าง ๆ ที่มีความสำคัญหาได้จากการวิจัยในห้องปฏิบัติการทดลองมีดังนี้

<u>Biochemical</u>	Oxygen demand	Organic nitrogen
	Dissolved oxygen	Ammonia nitrogen
	Sulphide	Nitrite nitrogen
	pH	Nitrate nitrogen

Chemical oxygen demand

Phosphate

Suspended solids

Bacterial count

Settleable solids

Algal examination

นอกจากหน้าที่ของการวิจัยในห้องปฏิบัติการทดสอบสารปนเปื้อนในน้ำแล้ว ยังมีความจำเป็นจะต้องมีการวิจัยวิธีกำจัดน้ำเสียชนิดต่าง ๆ โดยการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ

การสรุปและประมวลผลของการวิจัย เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดำเนินการวางแผนและจัดโปรแกรมกับนักวิทยาศาสตร์อาวุโสที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติงานจะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเจ้าหน้าที่มีความชำนาญงาน การปฏิบัติงานเป็นขั้น ๆ ดังกล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นได้จากการจัดโปรแกรมขึ้นในประเทศไทยที่ห้องปฏิบัติการทดลองของกองช่างสุขาภิบาลกระทรวงสาธารณสุข

รายละเอียดในการปฏิบัติในห้องทดลองรวมทั้งความจำเป็นจะต้องส่งน้ำตัวอย่างสำหรับเรื่องแบคทีเรียโดยใส่ในน้ำแข็ง วิธีการทดลองหาค่า BOD และค่าของ Bioassays และการทดลองหา refinery wastes ตลอดจนการกำจัดน้ำเสียเนื่องจากน้ำยาเคมีไหลลงในแม่น้ำขึ้นลงถูกนำมาพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณาผลการฝึกฝนเจ้าหน้าที่โดยผู้เชี่ยวชาญจากองค์การอนามัยโลก และการขอความช่วยเหลือในการศึกษาและปฏิบัติงานต่างประเทศด้วย ได้มีการตกลงถึงการเปิดอบรมระยะ ๖ เดือน ขึ้นเกี่ยวกับการวิจัยน้ำในกระทรวงสาธารณสุข ประเทศอินเดีย ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือประเทศอื่น ๆ ด้วย

ที่ประชุมพิจารณาประมาณในการจัดสร้างห้องปฏิบัติการทดลองสำหรับการควบคุมน้ำเสียขององค์การอนามัยโลก ได้มีโครงการที่จะส่งผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ สำหรับช่วยในการจัดโปรแกรมสำหรับปฏิบัติงานในสนาม และในห้องปฏิบัติการทดลองให้ประเทศต่าง ๆ อยู่แล้ว

๕.๖ การลดปริมาณน้ำเสีย

ในการสำรวจน้ำเสีย จะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นมากในการพิจารณาหาวิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับน้ำเสียที่ออกมาน้อยจากบ้านเรือนอาศัย โรงงานและน้ำเสียที่เกิดจากเกษตรกรรม

แนวทางการออกแบบและการก่อสร้างอยู่ในความรับผิดชอบของ กรมโยธา หรือ
อุตสาหกรรมก็ตามเจ้าหน้าที่ควบคุมน้ำเสีย จะต้องมีความสามารถที่จะเข้าใจและแนะนำ ส่วน
ราชการนั้น ๆ ให้เข้าใจในแง่ของการควบคุมน้ำเสียด้วย

การลดปริมาณน้ำเสียทำได้ ๓ วิธี คือ

ก. จักการให้ปริมาณของน้ำเสียที่ออกจากโรงงานให้น้อยที่สุดโดยการ
ปรับปรุง และดัดแปลงแก้ไขการดำเนินในโรงงาน

ข. ใช้เทคนิคในด้านการควบคุมอัตราการไหลออกของน้ำเสียลงในน้ำ
เพื่อให้ส่วนผสมเจือจางโดยเลือกปล่อยน้ำเสียในขณะที่น้ำในแม่น้ำมีปริมาณการไหลมาก

ค. กำจัดของเสียโดยทางเคมีและทางชีววิทยา

ในการออกแบบควรพิจารณาถึงวิธีการประหยัดที่สุด เช่น การสร้างที่เก็บน้ำ
แล้วปล่อยไปใช้ในการชลประทาน หรือใช้บ่อฝังน้ำ หรือคลองวางเวียน โดยคำนึงถึงหลักการ
ทางสาธารณสุขเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้น้ำโสโครกสำหรับชลประทานต้องพิจารณา
อย่างรอบคอบว่าจะเป็อันตรายหรือไม่ ควรทำการวิจัยให้รู้แน่เสียก่อน

๕.๕ เจ้าหน้าที่ การอบรม และเครื่องมือ

การควบคุมน้ำเสียนี้เป็นงานซับซ้อนที่ต้องการความชำนาญเป็นพิเศษ เจ้าหน้าที่
ที่ร่วมงานต้องมีพื้นฐานความรู้ เคยได้รับการฝึกอบรมและชำนาญงาน โปรแกรมนี้ต้องประสาน
งานกันระหว่างวิศวกรโยธา วิศวกรสุขาภิบาล และวิศวกรเคมี ตลอดจนเจ้าหน้าที่สุขาภิบาล
เคมี สุขาภิบาลชีววิทยา และรวมทั้งการควบคุมโรคติดต่อ เจ้าหน้าที่ต้องมีความคุ้นเคยต่อ
สถานที่ตลอดจนภาวะและปัญหาต่าง ๆ ในเขตปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

จะเป็นประโยชน์มากถ้าหากว่าเจ้าหน้าที่ได้คัดเลือกมาจากผู้ผ่านการอบรมหรือ
มีปริญญาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อว่าจะได้มีความคุ้นเคยกับปัญหาในการควบคุมน้ำโสโครก
เช่น วิศวกรสาธารณสุข วิศวกรสุขาภิบาล หรือวิชาอื่น ๆ ซึ่งมีการศึกษาเกี่ยวข้องกับงานนี้

การอบรมเจ้าหน้าที่ระดับปริญญา จะให้ความช่วยเหลือในโครงการพัฒนาประเทศ
จากองค์การอนามัยโลกและหน่วยงานอื่น ซึ่งเกี่ยวข้องกับ United Nations และโครงการ
ช่วยเหลืออื่น ๆ ระหว่างประเทศที่กำลังเริ่มดำเนินงานอยู่ในการควบคุมน้ำเสีย ควรขอ
ผู้เชี่ยวชาญไปช่วยในการเริ่มต้น

ในประเทศอินเดีย สถาบันการวิจัยวิศวกรรมสาธาณสุขของ Nagpur ได้ให้ความช่วยเหลือในกานบริการสำหรับโปรแกรม ในประเทศอินเดีย สถาบันนี้อาจมีส่วนช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ไปแล้ว ถึงกระนั้นแต่ละประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็ควรมีสถาบันวิจัยแบบเดียวกันในประเทศของตนเองด้วย

การวิจัยเป็นงานสำคัญมากในการตรวจแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางด้านควบคุมน้ำเสีย ที่ออกจากการอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นการประหยัดในการหาวิธีกำจัดน้ำเสียโดยวิธีที่ถูกตอ้ง การบริหารให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ทำการทดลองในห้องปฏิบัติการทดลอง จะเป็นไปไม่ได้ถ้าไม่มีงบประมาณการเงินเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานจัดโปรแกรม นอกจากเงินงบประมาณในการก่อสร้าง และสร้างเครื่องมือเครื่องมือในห้องปฏิบัติการทดลองแล้วก็ยังจำเป็นต้องมีเงินงบประมาณประจำปีสำหรับค่าซ่อมแซมและการดำเนินงานด้วย การจัดสรรเงินงบประมาณต้องทำต่อเนื่องกันเป็นเวลาหลาย ๆ ปี การบริหารโปรแกรมต้องจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ตลอดจนคำนึงถึงค่าใช้จ่ายต้องเพิ่มขึ้นในการพัฒนาด้วย

จะเห็นได้ว่า การป้องกันโดยการระบายไปที่อื่น เพื่อกำจัดน้ำเสียนั้นมักจะแพง การสร้างระบบท่อระบายน้ำต้องใช้เงินงบประมาณเป็นจำนวนมาก ในบางกรณีการเปลี่ยนแปลงท่อระบายน้ำภายในอาคารเพื่อต่อเข้ากับท่อระบาย อาจมีค่าเท่ากันหรือมากกว่า ท่อเมนสำหรับระบายน้ำเสียอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าการระบายน้ำนั้นต้องทำในอาคารสร้างขึ้นโดยไม่มีการระบายน้ำจากครัว ส่วน มารวมกันอยู่แต่เดิม

งบประมาณประจำปีในการบำรุงรักษาและการดำเนินงานระบบระบายน้ำโสโครก เป็นอีกปัญหาหนึ่งเพื่อประหยัดเงินให้มากจะต้องหาระบบที่มีราคาถูกมาใช้ ในแง่นี้ เป็นวิธีที่เหมาะสมมากสำหรับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในที่แห่งโลกตามที่สามารถหาที่ดินได้

๖. การช่วยเหลือวิชาการระหว่างประเทศ

ที่ประชุมพิจารณาเรื่องงานขององค์การอนามัยโลกและหน่วยงานระหว่างประเทศอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในเครือของสหประชาชาติ ในเรื่องการควบคุมน้ำเสียและวิธีการต่าง ๆ ที่รัฐบาลสมาชิกจะใช้ในการขอความช่วยเหลือ

องค์การอนามัยโลกได้มีบทบาทสำคัญมากในการควบคุมน้ำโสโครกช่วยแก้ปัญหาทำการสำรวจ และกำหนดโปรแกรมเพื่อควบคุมน้ำเสียที่เหมาะสม องค์การนี้ได้จัดให้สมาชิกของรัฐบาลซึ่งมีความรู้

แตกต่างกันไปให้ไต่ถามให้มีความรู้ ปัญหาทุกอย่างเกี่ยวกับคุณภาพของน้ำให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญา
เรียนวิชาทางด้านสุขภาพเพิ่มเติม ตลอดจนได้จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือระดับโลกทั่วไป และได้
พิมพ์สิ่งตีพิมพ์ออกเป็นหลายภาษา

ปัญหาสำหรับการอบรมนั้นได้แก่เจ้าหน้าที่ที่จะให้วิชาความรู้ เป็นเรื่องสำคัญต้องมีความรู้
ทางด้านสิ่งแวดล้อม ในการจัดโปรแกรมสำหรับควบคุมน้ำเสีย ในการจัดหลักสูตรการอบรมเรื่องสุขนิเวศ
วิทยา (Environmental Health) การจัดพิมพ์เป็นการอบรมระยะสั้น ๆ มีเรื่องเกี่ยวกับ อากาศ
น้ำ ดิน และอาหาร ที่ทำให้เกิดการโรคภัย ตัวอย่างที่ WHO Inter-regional Training Course
on Public Health Aspects of Environmental Pollution Control จัดขึ้นที่

Osaka ปี ๒๕๑๓ โดยการช่วยเหลือของรัฐบาลญี่ปุ่น Osaka Prefecture และ Osaka City
หลักสูตรนี้เป็นการแก้ปัญหา Environmental Pollution Control ซึ่งกล่าวถึงหน้าที่และการบริหาร
ของพนักงานอนามัยและวิศวกรสุขาภิบาล เรื่องที่น่าสนใจก็เช่น การควบคุมและป้องกันผิวดินและเรื่องอื่น ๆ
ก็เป็นบทบาทขององค์การอนามัยโลก

การอบรมได้ผลเป็นที่พอใจทางด้านวิศวกรรมสุขาภิบาล ดังนั้น Inter-regional Training
Course on Coastal Water Pollution Control ได้จัดขึ้นในปีนี้ที่ Copenhagen Denmark
โดยการร่วมมือของ Danish Government เพื่อปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญในทางด้านการควบคุมผิวดิน
และการออกแบบการระบายน้ำโสโครกลงทะเล

องค์การอนามัยโลกได้จัดเงินช่วยเหลือให้มีการประชุมระหว่างงานหลายงานให้ประชุมเรื่อง
การควบคุมน้ำโสโครก โดยการช่วยเหลือของ United Nations Development Program.

UNDP/SF Projects ซึ่งเป็นการดำเนินงานขององค์การอนามัยโลกมี ๓ ชนิด คือ

๑) รวมกันระหว่างน้ำประปา และน้ำโสโครก สำหรับเขตนครหลวง บางครั้งก็รวมถึง
การควบคุมผิวดินด้วย

๒) จัดการวิจัยช่วยเหลือเพื่อกำหนดมาตรฐานสำหรับคุณภาพของน้ำ

๓) จัดการศึกษาควบคุมน้ำเสีย หรือวางแผนสำหรับการจัดการคุณภาพของน้ำ

ที่ประชุมได้เห็นว่า การให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลต่าง ๆ ก็เพื่อให้สร้างสถาบันของตนเอง
ขึ้น เมื่อมีแล้ว ทองถิ่น เทศบาล และอุตสาหกรรมจึงจะพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้เต็มที่โดยการช่วยเหลือของ
ผู้เชี่ยวชาญ โดยเหตุอันเอง ในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้จัดสร้างสถาบันการวิจัยวิศวกรรม-
สาธารณสุขขึ้นที่ Nagpur ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และการจัดตั้ง UNDP/SF-assisted project ของ WHO

ในที่ประชุมยังชี้ให้เห็นช่วงวิธีที่กำจัดและความคืบหน้าเสีย และพิเคราะห์ของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

งาน Environmental Health และ Sanitary Engineering ในการเกษตร การอุตสาหกรรม และการพัฒนาต่าง ๆ WHO ได้เข้าร่วมกับองค์การระหว่างประเทศและในกลางปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้มี ๕๔ UNDP/SF assisted projects ซึ่งดำเนินการโดย Food and Agriculture Organization of The United Nations (FAO), The International Labour Organization (ILO) and The United Nations ด้วยเมื่อที่ประชุมนั้นพิจารณาในแง่ความสำคัญระหว่างชีวิตของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ทางด้านอนามัยและน้ำเสียแล้ว ปรากฏว่าเป็นที่สนใจระหว่างชาติเป็นอย่างมาก United Nations Agencies อื่น ๆ จึงจะร่วมมือทำการควบคุมเรื่องน้ำเสีย และการจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมด้วย คือ FAO, The Inter-governmental Maritime Consultative Organization (IMCO), The United Nations, Economic Commissions and UNESCO ในการอบรมและการวิจัยเรื่องการหมุนเวียนของน้ำภายใน พ.ศ. ๒๕๑๔ United Nations Conference on Problems of The Human Environment จะจัดขึ้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือหาคำแนะนำให้รัฐบาล และองค์การระหว่างชาติเกี่ยวกับการแก้ปัญหาทั่ว ๆ ไป ทางอากาศ น้ำ และแผ่นดิน

สมาชิกที่ประชุมบางท่านได้กล่าวว่าการขอความช่วยเหลือจาก UNDP/SF project ทางด้านการก่อสร้างเกี่ยวกับสุขาภิบาลประปาและระบายน้ำโสโครก พร้อมทั้งทำแบบแปลนมาตรฐานนั้น ยากลำบาก

การประชุมได้ปรึกษาหารือเกี่ยวกับทางด้านเทคนิคและวิธีการบริหารสำหรับใช้ในการช่วยเหลือการควบคุมน้ำโสโครกโดยละเอียด

๓. สรุป

สรุปผลการประชุมมีดังนี้

- ๑) ทุกประเทศมีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการควบคุมน้ำโสโครก และน้ำโสโครกได้ก่อความยุ่งยากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากการเจริญทางด้านอุตสาหกรรมและการพัฒนาบ้านเมือง
- ๒) ปัญหาสาธารณสุขที่ทุกประเทศกำลังเผชิญอยู่ คือน้ำโสโครกที่เกิดจากอุจจาระ หรือน้ำใช้ในบ้าน ลงในแม่น้ำลำคลอง ซึ่งเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคเป็นอย่างดี เพื่อการแก้ปัญหานี้ ต้องจัดโปรแกรมหาน้ำสะอาดให้ประชาชนใช้และให้การศึกษา เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการใช้น้ำจากแม่น้ำภายในครอบครัว

๓) ทุกประเทศมีความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อมีโรงงานเปิดใหม่ขึ้นเรื่อย ๆ น้ำเสียที่ออกจากโรงงานก็เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดปัญหาน้ำโสโครกโดยรวดเร็ว ดังนั้น เพื่อเป็นการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพควรมีการควบคุมน้ำเสียที่เกิดขึ้นใหม่เสียก่อน

๔) นอกจากประเทศอินเดียแล้ว ไม่มีประเทศไหนที่ออกกฎหมายควบคุมน้ำโสโครก และไม่มีกรมมอบอำนาจความรับผิดชอบแก่ข้าหลวงให้หน่วยราชการใด สำหรับควบคุมและป้องกันน้ำเสีย

๕) ทุก ๆ ประเทศ ต้องการเจ้าหน้าที่และห้องปฏิบัติการทดลองไว้ในการสำรวจ วิเคราะห์ และวิจัย เพื่อสนับสนุนในการจัดโปรแกรม

๖) ในการจัดตั้งโปรแกรม สำหรับควบคุมน้ำเสีย ประเทศที่กำลังพัฒนาจะเห็นได้ว่าต้องมีการจัดโปรแกรมเป็นระยะยาว จัดเงินงบประมาณสำหรับพนักงาน เครื่องไม้เครื่องมือ เมื่อเริ่มต้นแล้ว โปรแกรมก็ต้องจัดการไปเรื่อย ๆ ถ้าเกิดการขาดงบประมาณแม้แต่เพียงปีเดียว ก็จะทำให้โครงการเสียหาย ในเรื่องงบประมาณการควบคุมน้ำเสียนี้ ที่ประชุมชี้ให้เห็นว่าเนื่องจากน้ำเสียเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ การไม่ยอมลงทุนทั้งการควบคุมในขั้นต้นจะให้โทษโดยการทำให้เสียเงินมาก ในการที่จะจัดแผนการแก้ไขขึ้นอีกภายหลัง

๗) ในที่ประชุมเน้นหนักความจำเป็นสำหรับ

๑) เปลี่ยนแปลงส่วนหลุมเป็นส่วนรวกน้ำในเขตที่ยังไม่มีระบบระบายน้ำโสโครก

ในอนาคตอันใกล้

๒) ควรต่อท่อน้ำโสโครกจากส่วนและอื่น ๆ ไปรวมในที่กำจัดอันเดียวกัน

๓) ให้จัดทำส่วนแบบรวกน้ำในหมู่บ้านที่เหมาะสม

๔) จัดตั้งศึกษาชักนำให้ชาวบ้านใช้ส่วนรวกน้ำ

๘) โครงการต่อไปนี้ต่ำกว่า WHO จะให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่

ก. การเตรียมร่างกฎหมาย

ข. การเริ่มต้นจัดโปรแกรมวิจัยในสนาม

ค. ช่วยเหลือเครื่องมือพิเศษ แนะนำ และวิธีใช้ที่ดี การบำรุงรักษา และผู้เชี่ยวชาญซ่อมเครื่องมือต่าง ๆ

ง. จัดการประชุมสัมมนาในเรื่องนี้ให้บ่อยครั้งขึ้น

บทที่ ๖

สรุปและขอเสนอแนะ

เนื่องจากประเทศไทยของเราตั้งอยู่ในภูมิภาคที่มีอุณหภูมิสูง มีความชื้นมาก ทำให้สิ่งโสโครก
บูดเน่ารวดเร็ว ประชาชนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่ที่กล่าวได้ว่ามีสุขลักษณะไม่ดี มีอัตราการอพยพจากชนบท
เข้าสู่ตัวเมืองรวดเร็ว ทำให้การระบายน้ำโสโครกและขยะมูลฝอยในตัวเมืองไม่เพียงพอ หรือทำไม่ทัน
การอุตสาหกรรมทั้งย่อยและใหญ่เกิดขึ้นใกล้ ๆ ตัวเมือง ทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่ามากขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ผลิตภัณฑ์ทางเกษตรกรรมเป็นวัตถุดิบ ขณะนี้กล่าวได้ว่าน้ำในแม่น้ำสำคัญ
หลายสายเช่น แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำแม่กลอง ตลอดจนลำคลองต่าง ๆ เน่า น้ำในลำน้ำแม่กลองเสีย
ไปแล้วเป็นระยะทางถึง ๕๐ กม. เพราะน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ท้องนา และคลองชลประทาน
หลายแห่งเน่าเพราะน้ำทิ้งจากโรงงานปลาป่น สาเหตุสำคัญอื่น ๆ ก็มีน้ำเสียเพราะโรงงานนึ่งกระป๋อง
ซึ่งมีน้ำคาลปนอยู่มาก โรงงานฆ่าสัตว์ โรงย้อม - ทอผ้า และโรงงานสุรา ทำให้น้ำในแม่น้ำลำคลองเน่า

การควบคุมน้ำเสียในประเทศไทยเรานี้จะทำสำเร็จได้ก็ด้วยการประสานงานที่ดี ทั้งจาก
รัฐบาลส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และการควบคุมจะดำเนินไปได้สำเร็จก็ด้วยเครื่องมือ
สำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือ กฎหมาย ความเข้มงวดกวดขันในการใช้กฎหมายบังคับ และการจัดตั้งองค์การวางแผน
บริหารงานโดยเฉพาะขึ้นทำการควบคุม

ซึ่งก็เป็นที่ยินดีที่รัฐบาลของเราโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาด
ความสำคัญของการควบคุมน้ำเสียเป็นอย่างดี กำลังเร่งดำเนินงานควบคุมความร่วมมือจากกระทรวงทบวงกรม
 ตลอดจนองค์การบริหารส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นด้วยอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองช่างสุขาภิบาล
ของกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องโดยตรงได้ติดตามและเอาเป็นธุระในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง
จึงเป็นที่คาดหมายว่า เราจะแก้ปัญหาเรื่องน้ำเสียนี้ให้ลุล่วงหรือบรรเทาเบาบางลงไปได้เป็นแน่

นายช่างเกษม สุวรรณทัต หัวหน้าฝ่ายควบคุมน้ำเสียของกองช่างสุขาภิบาล ได้เขียนไว้ใน
เอกสารทางวิชาการเรื่องวิธีการกำจัดน้ำเสียว่า ปัญหาน้ำเสียที่เกิดขึ้นในประเทศไทยขณะนี้ มีอยู่ทั้งใน
เขตเทศบาล ในเมืองหลวง และในชนบท แต่ส่วนที่เป็นปัญหาน้ำเสีย (Water Pollution Problem)
โดยแท้จริงนั้น จะเห็นได้ว่าเกิดขึ้นในชนบทเป็นส่วนใหญ่ เพราะน้ำที่ประชาชนใช้อุปโภค บริโภค หรือ

การเกษตรกรรมนั้น มาจากแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำลำคลอง เป็นสำคัญ เมื่อแหล่งน้ำเหล่านี้
กลายเป็นน้ำเสีย (Polluted) ความเค็มกร่อนก็จะปรากฏให้เห็นได้ชัด ไม่เหมือนกับปัญหาน้ำเสียซึ่ง
เกิดจากความบกพร่องงานการสุขาภิบาล (Sanitation) และกลาวาน้ำเสียในชนบทนั้น
เนื่องมาจากการอุตสาหกรรมเกือบทั้งสิ้น

ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับความเห็นของนายช่างเกษม สุวรรณทัต จึงไม่มีปัญหาที่จะกล่าวว่า
เราจำเป็นต้องแก้ไขให้ถูกต้อง คือแก้ที่โรงงานอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ พร้อมกันนั้น ก็ต้องแก้
ปัญหาการสุขาภิบาลด้วย.

เอกสารอ้างอิง

1. Master Plan report from Bangkok Municipality on "Sewage Drainage and Flood Protection Systems. Bangkok and Thonburi by CAMP, DRESSER & McKEE Volume I. February 1968.
2. Pollution Study of the Chao Phya River 1969 - 1970 By Kasemsan Suwarnarat. Water Pollution Control Section Sanitary Engineering Division, Ministry of Public Health, Bangkok, Thailand.
3. Brick, C.W., OPERATION AND MAINTENANCE OF SEWAGE LAGOON Journal of water and sewage works, volume 108, number 12, December 1961.
4. BUDD, W.E., and LAMBETH, G.F. Sewage industr. Wastes, 1957,29,237
5. BAARS, J.K., and MUSKAT, J. Oxygenation of water by bladed rotors. Research Institute for Public Health Engineering, THO Report No. 28, 1959.
6. CITY OF MANCHESTER RIVERS DEPARTMENT. Report for the year ended 31st March 1960.
7. DOWNING, A.L., Bayley, R.W., and BOON, A.G.J. Inst. Sewage Purif., 1960, 231.
8. DOWNING, A.L., BOON, A.G., and BAYLEY, R.W. J. Inst. Sewage Purif., 1962, 66.
9. EDMONDSON, J.H., and Goodrich, S.R. J. Inst. Sewage Purif., 1947, 17.
10. Mills, Donald, A., DEPTH AND LOADING RATE OF OXIDATION POND Journal of water and sewage works, volume 108 number 9 September 1961.
11. PASVEER, A. Sewage industr. Wastes, 1953 25, 28.
12. PASVEER, A. Sewage industr. Wastes, 1954, 26, 28.
13. Steel, E.W., WATER AND SEWAGE? Mc, Graw Hill book company Inc, 4th Ed., 1960
14. U.S. department of health, education, and welfare, SANITARY FOOD SERVICE. Public health service, Washington D.C. 1953
15. VON DER EMDE, W. Paper presented to the Annual Conference of the Abwassertechnischer Vereinigung, Hamburg, 1961.
16. WUHRMANN, L, Parer presented to the Third Biological Waste Treatment Conference, Manhattan College, New York, 1960.

ประวัติผู้รวบรวมเอกสารวิจัย

นายสิริวัฒน์ วิเศษศิริ ผู้รวบรวมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง การควบคุมน้ำเสียในประเทศไทย เกิดเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๔๖๓ ที่บ้านริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตำบลคลองสาน อำเภอคลองสาน จังหวัดธนบุรี ได้รับการศึกษาชั้นต้นที่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ และโรงเรียนอัสสัมชัญ ได้รับปริญญาตรีทางกฎหมายจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อมาได้ไปศึกษาภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยยอเมกกัน กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา ต่อมาได้รับปริญญาโท (เกียรตินิยม) ทางรัฐประศาสนศาสตร์ แล้วจากนั้นได้มีโอกาสดอกไปศึกษากำหนดบุคลากรทางการแพทย์ที่เยอรมัน ศึกษาภาษาประชาชนศาสตร์ที่อังกฤษ ศึกษาวิชาว่าด้วยการวางแผนงานสาธารณสุข ณ มหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ สหรัฐอเมริกา ศึกษาโรงเรียนสงครามจิตวิทยาของกระทรวงกลาโหม รุ่นที่ ๑๐ ศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๑๔

ในตำแหน่งประวัติรับราชการ ได้เริ่มเข้ารับราชการในกระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๔๘๒ จนถึงปัจจุบัน ตำแหน่งที่เคยดำรงคือ ประจำแผนกการเมืองและหัวหน้าตรวจสอบเรื่องราวและความเห็น สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี ได้เคยดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในสมัยที่พระบารมีปกเกล้า และพลตำรวจเอก ประเสริฐ รุจิรวงศ์ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองการสาธารณสุขต่างประเทศ ตำแหน่งหัวหน้ากองกลางสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ขณะนี้ ดำรงตำแหน่งนิติกรพิเศษ กระทรวงสาธารณสุข

เกี่ยวกับราชการต่างประเทศ เคยเป็นผู้แทนรัฐบาลในการร่างอนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดให้โทษของสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก เมื่อปี ๑๙๖๐ และเป็นผู้แทนไปประชุมคณะกรรมการยาเสพติดให้โทษของสหประชาชาติ ณ เจนีวา สวิสเซอร์แลนด์.